

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

Hallinto

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISUJA 9/2012

Sisäasiainministeriö
Monistamo
Helsinki 2012

ISSN 1236-2840
ISBN 978-952-491-735-3 (nid.)
ISBN 978-952-491-736-0 (PDF)

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)	Julkaisun laji	
	Toimeksiantaja	
	Toimielimen asettamispäivä Päivämäärä ja mahd. HARE-numero	
Julkaisun nimi Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011		
Julkaisun osat		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön vuoden 2011 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista. Tilinpäätös käsittää koko sisäasiainministeriön hallinnonalan lukuun ottamatta poliisitointa.</p> <p>Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä toimialoittain katsauksen toiminnan vaikuttavuuteen, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös toimialoittain kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Sisäasiainministeriö, tilinpäätös, toimintakertomus		
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-736-0 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut		
Sarjan nimi ja numero Sisäasiainministeriön julkaisut 9/2012	ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-735-3
Kokonaissivumäärä 198	Kieli suomi	Hinta 25 € + alv
Jakaja Sisäasiainministeriö	Kustantaja/julkaisija Sisäasiainministeriö	

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)	Typ av publikation Bokslut		
	Uppdragsgivare Inrikesministeriets		
	Datum för tillsättandet av organet		
Publikation (även den finska titeln) Bokslut för inrikesministeriets bokföringsenhet 2011			
Publikationens delar			
<p>Referat</p> <p>Bokslut för inrikesministeriets bokföringsenhet för år 2011 består av en verksamhetsberättelse, budgetens utfallskalkyl, intäkts- och kostnads kalkyl, balansräkning som ger en bild av den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och av uppgifter som ges i bilagorna. Bokslutet omfattar hela inrikesministeriets förvaltningsområde förutom polisverksamheten.</p> <p>Verksamhetsberättelsen som ingår i bokslutet innehåller ledningens översikt över verksamheten samt en verksamhetsöversikt per verksamhetsområde, en beskrivning av verksamhetens effektivitet, avkastningar och kvalitetsledning samt kontroll över de psykiska resurserna. Verksamhetsberättelsen innefattar även resultaten av helhetsbedömningarna per verksamhetsområde och sammandrag av missbruken</p>			
Nyckelord Inrikesministeriet, bokslut, verksamhetsberättelse			
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-736-0 (PDF), www.intermin.fi/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 9/2012		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-735-3
Sidoantal 198	Språk finska	Pris 25 € + alv	Sekretessgrad
Distribution Inrikesministeriet		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Sisällys

1 Toimintakertomus 2011.....	2
1.1 Johdon katsaus	2
1.2 Vaikuttavuus	5
1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus	5
1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	20
1.3 Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	24
1.3.1 Sisäasiainministeriö	24
1.3.2 Hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK).....	37
1.3.3 Rajavartiolaitos	43
1.3.4 Pelastustoimi ja hätäkeskukset	53
1.3.5 Maahanmuuttohallinto	67
1.3.6 Vähemmistövaltuutettu.....	83
1.3.7 Syrjintälautakunta	84
1.3.8 Siviilikriisinhallinta	85
1.3.9 SOLID-rahastot.....	86
1.3.10 Yhteenveto kirjanpitoyksikön maksullisesta ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta.....	88
1.3.11 Arvio toiminnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutuksista....	89
1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	97
1.5 Tilinpäätösanalyysi	120
1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	133
1.7 Arviointien tulokset.....	144
1.8 Yhteenveto väärinkäytöksistä	145
2 Talousarvion toteumalaskelma ja sen sisältämät valtuuksia koskevat tiedot.....	146
3 Tuotto- ja kululaskelma	153
4 Tase.....	155
5 Liitetiedot	158
5.1 Tilinpäätöslaskelmien liitteet	158
5.2 Muut liitteet.....	173
6 Allekirjoitukset	191

1 Toimintakertomus 2011

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön vuoden 2011 raportointi koostuu kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen lisäksi kirjanpitoyksikköön kuuluvien virastojen toimintakertomuksista.

1.1 Johdon katsaus

Sisäasiainministeriön hallinnonalan eri sektorit saavuttivat keskeisiltä osin niille vuodelle 2011 asetetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet sekä toiminnalliset tulostavoitteet joko kokonaan tai erillisten osatavoitteiden osalta.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden taso on pysynyt vakaana huolimatta mm. poliisin tehtäviin kohdistuvien vaatimusten kasvusta ja yleisistä muutoksista poliisin toimintaympäristössä. Poliisin toimintakyky on pystytty turvaamaan hyvin myös vuonna 2011. Poliisilla oli vuonna 2011 runsas miljoona tehtävää, jossa on kasvua edelliseen vuoteen yli 3 %. Hälytystehtävien määrä kasvoi 2 %:lla runsaaseen 840 000 kappaleeseen. Kasvu selittyy suurelta osin liikenteeseen, liikenneonnettomuuksiin tai muihin onnettomuuksiin liittyvillä tehtävillä. Myös vahingontorjuntaan liittyvät tehtävät lisääntyivät selvästi.

Hallitusohjelman mukaisesti vuonna 2011 aloitettiin valmistelu sekä poliisin tulosohjauksen ja voimavarojen kohdentamisen linjauksista että poliisin resursseista pidemmän aikavälin kokonaissuunnitelmaksi hallituksen hyväksyttäväksi.

Rajaturvallisuustilanne Suomen rajoilla ja Rajavartiolaitoksen valvomilla rajanylityspaikoilla on säilynyt vakaana. Schengen ulkorajan rajanylityspaikoilla havaittu laitton maahantulon määrä kasvoi hieman vuodesta 2010. Rajaliikenteen kasvu jatkui ennätyksellisen voimakkaana. Rajanylitysliikenne kasvoi kaikilla kansainvälisillä rajanylityspaikoilla yhteensä noin 22 %.

Vuonna 2011 käynnistettiin rajavartiolaitoslainsäädännön vuoden 2005 kokonaisuudistuksen täytäntöönpanon toisen vaiheen esiselvityshanke toimintaympäristön säädösmuutostarpeiden kartoittamiseksi. Tavoitteena on, että varsinainen lainsäädäntöhanke asetetaan kesällä 2012 ja että säädösmuutokset tulevat voimaan 1.1.2014 lukien.

Rajavartiolaitoksella on käynnissä laaja vartio- ja ilma-aluskaluston investointiohjelma. Vuonna 2008 aloitettu hanke yksimoottoristen helikopterien korvaamiseksi päätettiin ja Rajavartiolaitos otti käyttöön neljä uutta helikopteria. Vuonna 2008 käynnistynyt partiovenehanke on edennyt aikataulun mukaisesti. Vuonna 2011 vastaanotettiin neljä uutta partiovenettä. Partioveneidän toimitus jatkuu vuoteen 2013. Rajavartiolaitos on valmis-

tellut hanketta kaksimoottorisen AB 412-helikopterikaluston korvaamiseksi uudella helikopterikalustolla. Dornier-lentokoneiden valvontatekniikan uudistuksen toinen vaihe on käynnissä.

Pelastuslaki tuli voimaan 1.7.2011. Lakiin liittyen on annettu kaksi valtioneuvoston asetusta (VNA pelastustoimesta ja VNA väestönsuojista) ja neljä sisäasiainministeriön asetusta (SMA erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisesta pelastussuunnitelmasta, SMA väestönsuojien teknisistä vaatimuksista ja väestönsuojan laitteiden kunnossapidosta, SMA pelastustoimen virkapuvusta ja pelastusviranomaisen virka-kortista ja SMA tiedottamisessa säteilyvaaratilanteissa). Pelastustoimen laitteista annetun lain (10/2007) nojalla on annettu valtioneuvoston asetus väestönsuojan laitteista ja varusteista. Valtioneuvoston asetus poistumisturvallisuusselvityksestä annettiin syksyllä. Pelastuslaitosten tulee laatia uuden lain mukaiset valvontasuunnitelmat 30.6.2012 mennessä.

Hätäkeskustietojärjestelmän toimitusvaihe (TOTI-3) on alkanut. Hätäkeskuslaitokseen on rakennettu uutta organisaatiota. Hätäkeskuslaitoksen uusi työjärjestys annettiin 5.10.2011 ja se tuli voimaan 13.10.2011. Sisäasiainministeriö on 8.12.2011 päättänyt hätäkeskusuudistuksen jatkamisesta. Itä- ja Kaakkois-Suomen alueen hätäkeskuksen sijaintipaikaksi on 8.12.2011 päätetty Kuopio. Kouvolan hätäkeskus lakkautetaan viimeistään vuoden 2012 lopussa. Kouvolaan sijoitetaan valtiovarainministeriön johdolla valmisteltu kansalaisten neuvontapalvelu samanaikaisesti, kun Kouvolan hätäkeskuksen toiminta lakkaa.

Sisäasiainministeriö on asettanut 22.12.2011 arviointiryhmän arvioimaan hätäkeskusuudistuksen toteutumista. Työryhmän toimikausi on vuoden 2013 huhtikuun loppuun. Ryhmän tehtävä on seurata uudistuksen toteutumista ja valmistella mahdolliset toimenpide-ehdotukset. Arviointiryhmä arvioi hätäkeskusuudistusta turvallisuuden ja alueellisen yhdenvertaisuuden sekä henkilöstön näkökulmasta. Arvioinnissa tarkastellaan hätäkeskuspalveluiden laatua, asiantuntemusta ja toimintavarmuutta. Arviointiryhmä koostuu hallituspuolueiden edustajista.

Sisäasiainministeriö on osallistunut aluehallintovirastojen strategiseen ohjaukseen ja huolehtinut toimialansa osalta aluehallintovirastojen toiminnallisesta ohjauksesta.

Maahanmuuttoviraston käsiteltäväksi tulevien asioiden kokonaismäärä väheni hieman edellisestä vuodesta. Vireille tuli yhteensä 50 453 asiaa (vuonna 2010 yhteensä 50 730). Kasvua oli kuitenkin edelleen opiskelijoiden oleskelulupahakemuksissa noin 6 %. Ainoa selkeä vähennys oli turvapaikanhakijoiden määrässä, joka väheni noin 23 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuoden 2010 lopulla käyttöönotettu uusi ulkomaalaisasioiden sähköinen asiankäsittelyjärjestelmä (UMA) ei vielä vuoden 2011 aikana ollut suorituskyvyltään ja toiminnoiltaan tavoitteiden mukainen ja eräiden päätöksenteon sujuvuutta lisäävien toimintojen käyttöönotto siirtyi vuoden 2012 puolelle.

Tehtyjen päätösten osalta Maahanmuuttoviraston tulostavoite ylitettiin, sillä ratkaistut asiat suhteessa vireille tuleviin asioihin olivat 104 %. Sen sijaan hakemusten käsittelyajoissa ei pystytty saavuttamaan asetettuja tavoitteita. Kansalaisuushakemusten ja turvapaikkamenettelyssä olevien hakemusten käsittelyajat olivat tavoitetta pidempiä. Turvapaikanhakijamäärän vähentymisen seurauksena käynnistettiin vastaanottokapasiteetin sopeuttaminen määriä vastaavalle tasolle.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman väliarviointi toteutettiin ja käynnistettiin uuden ohjelman valmistelu hallitusohjelman päätösten mukaisesti. Väliarviointi valmisteltiin laajassa yhteistyössä toimeenpanoon osallistuneiden tahojen kanssa. Paikallisen turvallisuussuunnittelun painopisteet 2011–2015 valmisteltiin valtakunnallisessa turvallisuussuunnittelun ohjaus- ja seurantaryhmässä.

Vuonna 2011 on panostettu erityisesti aktiiviseen ja tehokkaaseen ennakkovaikuttamiseen EU-asioissa. Sisäasiainministeriön tavoitteet ja vaikuttamissuunnitelma EU-asioissa on määritelty puolivuositain kullekin EU-puheenjohtajakaudelle.

Erityistä huomiota on kiinnitetty siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksien strategiseen ohjaukseen. Ministeriön sisäistä, kansallista ja EU-tason koordinaatiota on tehostettu painottaen erityisesti sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden yhteyksiä. Naisten määrää siviilikriisinhallintatehtävissä on kasvatettu.

SOLID -rahastojen osalta on pyritty rahastojen optimaaliseen hyödyntämiseen Suomessa ja erityisesti on panostettu rahastojen kansallisen hallinnointiprosessin kehittämiseen. Rahastoprosessit on pyritty kytkemään mahdollisimman tiiviisti ministeriön budjetti- ja kehysprosessiin.

On koordinoitu kansallista syrjinnän seurantajärjestelmää, jonka toimeenpanon keskeinen rakenne on laajapohjainen Syrjinnän seurantaryhmä. Valmistautumista Kieku-tietojärjestelmän käyttöönottamiseksi jatkettiin.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriö on omalla toiminnallaan tukenut hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Poliisitoimi, pelastustoimi ja Rajavartiolaitos ovat osallistuneet sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseen. Maahanmuuttopolitiikassa vuoden aikana on kehitetty työvoiman maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien kotouttamista, edistetty hyviä etnisiä suhteita sekä vastattu kansainvälisen suojelun antamisen velvoitteisiin. Lisäksi on torjuttu laitonta maahanmuuttoa ja ihmiskauppaa yhteistyössä hallinnonalan muiden sektoreiden kanssa.

Poliisitoimen ohjaus ja poliisiosasto

Sisäasiainministeriö vastaa poliisin toimialan ohjauksesta ja valvonnasta sekä erikseen ministeriölle säädettävistä poliisin toimialan tehtävistä. Ministeriön alaisena keskushallintoviranomaisena ja poliisin operatiivisena ylijohdona on vuoden 2010 alusta toiminut Poliisihallitus. Poliisitoimen strategisesta ohjauksesta on puolestaan vastannut ministeriön poliisiosasto.

Poliisitoimen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta katsottuna Poliisihallitukseen suuntautuvan tulosohjauksen kehittäminen on ollut poliisiosaston toisen toimintavuoden keskeisimpiä tehtäviä. Ministeriön ja Poliisihallituksen välisessä tulossopimuksessa poliisitoimelle asetetuissa pidemmän aikavälin strategisissa tavoitteissa sekä talousarviovuoden 2011 toiminnallisissa tulostavoitteissa on edetty myönteiseen suuntaan. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden taso on pysynyt vakaana huolimatta poliisin tehtäviin kohdistuvien vaatimusten kasvusta ja yleisistä muutoksista poliisin toimintaympäristössä.

Poliisiosaston strategiaan tehtäviin on kuulunut myös poliisitointa koskevan lainsäädännön kehittäminen sekä kansainvälinen poliisiyhteistyö. Aselainsäädännön, rahapeli- ja arpajaisvalvonnan sekä poliisin eroamisikää koskevan lainsäädännön uudistaminen on ollut keskeisesti esillä vuonna 2011. EU:n poliisiyhteistyön kehittämiseen liittyvää ennakkovaikuttamista on tehostettu erityisesti operatiivisen poliisiyhteistyön sekä tiedonvaihdon parantamiseksi jäsenvaltioiden välillä sekä EU:n ja kolmansien maiden välisen yhteistyön kehittämiseksi.

Poliisitoimessa on varauduttu tulevien vuosien määrärahatilanteeseen jo vuoden 2011 aikana vähentämällä kulutusmenoja ja jättämällä avoimeksi tulevia virkoja täyttämättä. Poliisien määrä vuoden 2011 lopussa oli noin 7 624 henkilötyövuotta. Poliisikoulutuksesta valmistui yhteensä 173 uutta poliisia ja työttömänä oli vuoden lopussa 153 poliisia.

Hallitusohjelman mukaisesti ministeriön poliisiosastolla on valmisteltu esitystä poliisin tulostulosohjauksen ja voimavarojen kohdentamisen linjauksista sekä poliisin resursseista pidemmän aikavälin kokonaissuunnitelmaa hallituksen hyväksyttäväksi. Asiaa valmistellut kehittämistyöryhmä on jättänyt esityksenä sisäasiainministerille maaliskuussa 2012.

Poliisille tuli vuonna 2011 runsas miljoona tehtävää, jossa on kasvua edelliseen vuoteen yli 3 %. Hälytystehtävien määrä kasvoi 2 %:lla runsaaseen 840 000 kappaleeseen. Kasvu selittyy suurelta osin liikenteeseen, liikenneonnettomuuksiin tai muihin onnettomuuksiin liittyvillä tehtävillä. Myös vahingontorjuntaan liittyvät tehtävät lisääntyivät selvästi.

Siviilikriisinhallinta

Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksia on edelleen kehitetty valtioneuvoston hyväksymän Suomen kansallisen siviilikriisinhallinnan strategian ja valtioneuvoston antaman turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon linjausten mukaisesti. Kataisen hallituksen ohjelma edellyttää, että kansallinen strategia päivitetään. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksia kehitetään ja vahvistetaan vastaamaan yhä monimuotoisempiin haasteisiin. Siviilikriisinhallinnan toimintaympäristöt ovat vaikeampia ja vaarallisempia ja tehtävät ammatillisesti vaativampia. Kokonaisvaltainen lähestymistapa kansainvälisessä kriisinhallinnassa on laajentanut tehtävä- ja sidosryhmäkenttää hämärtäen sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan rajoja. Euroopan unionin sisäinen ja ulkoinen turvallisuus linkittyvät monin tavoin.

Sisäasiainministeriö ja Kriisinhallintakeskus ovat aktiivisesti osallistuneet niin EU:ssa kuin YK:ssa käynnissä oleviin siviilikriisinhallinnan kehittämishankkeisiin. Sisäasiainministeriö on edistänyt EU-yhteistyössä aktiivisesti sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden yhteyksien tunnistamista ja siitä löytyvien synergioiden hyödyntämistä. Sisäasiainhallinnossa siviilikriisinhallinnan ja OSA-alueen yhteistyön vahvistaminen tuottaa uusia mahdollisuuksia ja malleja.

Kansainväliset asiat

EU-asioiden osalta vuonna 2011 panostettiin erityisesti ennakkovaikuttamisen parantamiseen. Sisäasiainministeriö määritteli puolivuotistavoitteet ja vaikutussuunnitelman EU-asioissa. Keskeisin kysymys EU-asioissa oli Bulgarian ja Romanian liittyminen henkilöiden vapaan liikkuvuuden alueeseen (ns. Schengen-alue). Kannanmuodostuksessa erityistä huomiota kiinnitettiin maiden toimiin korruption vastaisessa työssä ja oikeuslaitoksen uudistamisessa. Päätöstä ei ole vielä tehty EU:n ministerineuvostossa.

Sisäasiainministeriö voitti keväällä 2011 Euroopan unionin Twinning-hankekilpailun Kosovon sisäisen turvallisuuden koulutuksen kehittämisestä. Hankkeen tavoitteena on

parantaa Kosovon poliisin, rajan, tullin, pelastustoimen ja vankeinhoidon ammatillista koulutusta, sekä nostaa koulutuksen taso eurooppalaisen Bologna-prosessin mukaisesti myös korkeakoulutukseksi.

Yhdenvertaisuuden edistäminen

Yhdenvertaisuussuunnittelun ohjeistusta parannettiin vuonna 2011 kehittämällä viranomaisille suunnattu online – koulutusmateriaali yhdenvertaisuuslainsäädännöstä. Lisäksi kansalaisjärjestöjen yhdenvertaisuussuunnittelua tuettiin julkaisemalla järjestöille suunnattu yhdenvertaisuussuunnittelun opas. Yhdenvertaisuusvaikutusten arvioinnin kehittämistyöryhmä aloitti toimintansa ja valmisti opasta yhdenvertaisuusvaikutusten huomioimiseksi säädösvalmisteluprosessissa.

Syrjinnän seurantarjestelmän toimeenpanoa jatkettiin vuosille 2010–2013 laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2011 syrjintäselvityksen kohteena oli työ- ja elinkeinoelämässä esiintyvä syrjintä. Vuonna 2010 hankittu seurantaraportti syrjinnästä koulutuksessa ja vapaa -ajalla julkaistiin keväällä 2011 ja seurantaröhmä järjesti aiheesta tiedotustilaisuuden.

Kansallinen syrjinnän vastainen kampanja (Yhdenvertaisuus EtuSijalle), jota toteutetaan eri ministeriöiden, kansalaisjärjestöjen, valvontaviranomaisten ja neuvottelukuntien yhteistyönä, on jatkunut Euroopan komission osarahoituksella. Vuonna 2011 kampanja toteutti muun muassa Meidän puolue -mediakampanjan yhdessä rap-artistien kanssa romaneihin kohdistuvien ennakkoluulojen purkamiseksi.

Laillisuusvalvonta

Sisäasiainministeriön määräyskokoelmassa annettiin 26.8.2011 ministeriön ohje sisäisestä laillisuusvalvonnasta SM:ssä ja sen hallinnonalalla (SMDno/2011/700, voimaan 1.9.2011). Ohjeen mukaisesti laillisuusvalvonnan keskeisenä tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa kansalaisten luottamusta ministeriöön ja sen hallinnonalaan sekä tuottaa ministeriön ja virastojen johdolle oikeaa, ajantasaista ja riittävää tietoa toiminnan lainmukaisuudesta. Laillisuusvalvonnalla pyritään estämään ennalta mahdolliset virheet mutta myös paljastamaan ja saattamaan asianmukaiseen menettelyyn virheellinen tai lainvastainen toiminta.

Vuonna 2011 ministeriön oikeusyksikkö toteutti yhteistyössä sisäisen tarkastuksen yksikön ja virastoa ohjaavan ministeriön osaston kanssa virastotarkastuksen Häätäkeskuslaitokseen, Maahanmuuttovirastoon, Pelastusopistoon, Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIKiin, Poliisihallitukseen sekä Rajavartiolaitoksen esikuntaan. Laillisuusvalvonnan perusrakenteet ovat pääosin kunnossa ja asenne oikeudellista valvontaa kohtaan on hallinnonalalla positiivinen.

Laillisuusvalvontaohjeen mukaisesti sisäiseen laillisuusvalvontaan kuuluu myös omaaloitteinen julkisuudessa viranomaista kohtaan esitetyn arvostelun seuranta ja kansalaispalautteen huomioon ottaminen. Sisäasiainministeriön oikeusyksikkö käynnisti laajemman selvittelyn tiedotusvälineissä esitettyjen seikkojen johdosta kahdessa tapauksessa vuonna 2011. Kansalaiskirjeitä ja muuta kirjallista palautetta saapui ministeriöön vuonna 2011 runsaat 600 kappaletta.

Eduskunnan oikeusasiamies ja valtioneuvoston oikeuskansleri pyysivät sisäasiainministeriöltä selvityksiä ja lausuntoja jonkin verran edellisvuotta useammin. Ministeriön antamissa lausunnoissa kiinnitettiin erityisesti huomiota viranomaistoimintaan liittyviin mahdollisiin rakenteellisiin epäkohtiin ja lainsäädännöllisiin puutteisiin. Oikeusyksikkö myös tehosti laillisuusvalvojien kanteluratkaisuissaan edellyttämien toimenpiteiden toteutumisen seurantaa.

Sisäasiainministeriö asetti lokakuussa 2011 Poliisiin kohdistuvan valvonnan oikeusperustatyöryhmän, jonka tavoitteena on selvittää kokonaisvaltaisesti poliisiin kohdistuvan sisäisen valvonnan toimivalta- ja resurssikysymyksiä. Työryhmän taustalla on oikeuskanslerin päätös nk. huume poliisien kanteluasiassa, jossa tulivat esille hallinnon sisäisen laillisuusvalvonnan oikeudelliseen perustaan liittyvät epäselvyydet.

Vuonna 2011 ministeriössä tuli vireille 17 uutta ihmisoikeusvalitusta, joista 13 Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa (EIT) ja neljä YK:n kidutuksen vastaisessa komiteassa (CAT). Vuoden 2011 lopussa sisäasiainministeriön toimialalla oli vireillä yhteensä 23 ihmisoikeusvalitusasiaa, joista 8 koski poliisitoimintaa ja 15 maahanmuuttoviranomaisten toimenpiteitä.

Tarkempi selvitys ministeriön ja sen hallinnonalan laillisuusvalvontatoiminnasta vuonna 2011 julkaistaan laillisuusvalvontakertomuksessa maaliskuussa 2012. Koska laillisuusvalvontaohje tuli voimaan vasta syksyllä 2011, on ohjeen mukainen kattava ja hallinnonalalla yhdenmukainen raportointi tavoitteena vuonna 2012.

Viestintä ja sidosryhmäyhteistyö

Sisäasiainministeriön viestinnässä keskityttiin vuonna 2011 koko hallinnonalan julkaisujärjestelmähankkeen eteenpäin viemiseen ja viestinnän suunnitelmallisuuden kehittämiseen. Uusi julkaisujärjestelmä otettiin käyttöön sisäasiainministeriön intranet-sivuilla syksyllä. Sisäasiainministeriön uudet internet-sivut on tarkoitus julkaista keväällä 2012. Uusi julkaisujärjestelmä mahdollistaa nykyaikaisten verkkoviestintäkeinojen hyödyntämisen sekä hallinnonalalla virastojen välisen tiedon helpomman jakamisen.

Ministeriön viestintäyksikkö on suunnitelmallisesti kehittänyt viestintää yhteistyössä muiden osastojen ja yksiköiden kanssa. Isoista hankkeista tehdään yhteistyössä osastojen kanssa viestintäsuunnitelmat, joissa huomioidaan niin kansalaisten osallistaminen kuin eri sidosryhmille viestiminen.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitos osallistuu omalta osaltaan kansallisen kilpailukyvyn kannalta tärkeän sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseen tavoitteena, että Suomi on Euroopan turvallisin maa. Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on:

- Suomen rajaturvallisuus on parhaalla tasolla Euroopassa. Turvallisimmat ja sujuvimmat liikenneyhteydet Venäjän ja Euroopan unionin välillä kulkevat Suomen rajojen kautta. Rajavartiolaitoksen panos Euroopan unionin ulkorajastrategian kehittämisessä ja eurooppalaisen yhteisvastuun toteuttamisessa on vahva.
- Rajavartiolaitoksen toiminta lisää monipuolisesti ihmisten jokapäiväistä turvallisuutta, erityisesti rajaseudulla ja saaristossa.
- Suomen meripelastusjärjestelmä on Itämeren luotettavin. Johtamis- ja toiminta- valmius on merellisten monialaonnettomuuksien varalta hyvä. Rajavartiolaitoksen panos EU:n meripolitiikan toimeenpanossa ja merellisen ympäristöturvallisuuden edistämiseksi on vahva.
- Rajavartiolaitos kykenee toimimaan yhteiskunnan turvaamiseksi kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, myös sodan aikana. Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa.

Taulukko 1. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (ind)	100	103	104	103
Vaikuttavuus (ind)	100	98	100	94
Kustannusvaikuttavuus (ind)	100	108	108	113

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kokonaistunnusluku pysyi vuoden 2010 tasolla. Tämän aiheutti parantunut kustannusvaikuttavuus. Kustannusvaikuttavuuden parantuminen aiheutui painotettujen suoritteiden määrän kustannuksia nopeammasta kasvusta. Rajavartiolaitos tuotti suhteellisesti enemmän suoritteita pienemmällä taloudellisella panostuksella. Vaikuttavuuden tunnusluku sitä vastoin laski. Tärkeimmät syyt olivat rajaturvallisuuden ylläpitoon kuuluvien rajatarkastusten laadun heikkeneminen sekä rajatapahtumien estämisen ja paljastamisen heikkeneminen.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vaikuttavuusindeksi lasketaan viidestä osa-alueesta:

- Rajaturvallisuuden ylläpitäminen
- Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen
- Viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille
- Merellisen turvallisuuden lisääminen
- Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen

Kullakin vaikuttavuuden osatekijällä on useita mittareita. Nämä muodostavat painotettuina kyseisen vaikuttavuuden osatekijän tunnusluvun. Vaikuttavuuksien osatekijöiden painotetuista tunnusluvuista puolestaan muodostuu kokonaisvaikuttavuuden tunnusluku.

Taulukko 2. Rajaturvallisuuden ylläpitäminen

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Rajaturvallisuuden ylläpitäminen (1-5)	4,3	4,1	4,3	3,9
Yhdysmiesten toiminnan perusteella estetyt luvattomat maahantulot (1-5)	5,0	5,0	4,1	5,0
Arvio yhdysmiesten toiminnan onnistumisesta (1-5)	4,0	4,0	4,1	3,9
Rajanaapuriyhteistyön seurauksena estämät/havaitsemat/paljastamat oikeudettomat rajanylitykset Schengen-ulkorajalla (kpl)	410	188	300	455
Rajatarkastusten kattavuus (%)	100,0 %	100,00 %	100,00 %	100,0 %
Rajatilanekuvan laatu (1-5)	3,9	3,9	4,0	4,0
Rajatarkastusten laatu (%)	98,1 %	97,6	98,9 %	96,0 %
Rajatapahtumien estäminen (%)	95 %	89 %	98 %	83 %
Rajatapahtumien paljastaminen (%)	88 %	89 %	94 %	75 %
Rajanylityksiin liittyvä rikollisuus (%)	0,01 %	0,01 %	0,02 %	0,01 %
Koettu rajaturvallisuus (1-5)	3,9	3,9	4,0	4,1

Rajaturvallisuuden ylläpitämisen kokonaistunnusluku laski. Syynä tähän olivat rajatarkastusten laadun heikkeneminen ja rajatapahtumien estämis- ja paljastamisprosentin lasku. Molempiin syynä ovat yksittäiset jälkikäteen ilmoitellut rikokset tai rikkomukset, joita ei ole havaittu rajatarkastuksissa ja rajavalvonnassa joko lainkaan tai asetetussa määräjässä. Kyselytutkimuksella selvitetty kansalaisten kokemus rajaturvallisuuden tasosta parani.

Rajavartiolaitoksen yhdyshenkilöt Kiinassa ja Intiassa ovat omalla toiminnallaan vuoden 2011 aikana estäneet useiden satojen laiton maahantuloa yrittävien pääsyn Suomeen ja/tai Schengen alueelle. Kyseisistä maista pyritään hankkimaan Suomen ja muiden Schengen maiden viisumeita väärin perustein muun muassa erilaisten urheilu- ja kulttuuritapahtumien sekä kauppatoiminnan kautta. Venäjällä toimivat yhdyshenkilöt ovat estäneet useiden tuhansien laittomien maahantulijoiden ja mahdollisten rikoksiin syyllistyvien viisuminmyönnön tehdessään tiivistä yhteistyötä ulkoasiainministeriön virkamiesten kanssa. Rajavartiolaitoksen yhdyshenkilötoiminta on vuosien aikana osoittanut erinomaisen kustannustehokkuutensa laittoman maahantulon ja rajat ylittävän molaririkollisuuden ennakotorjunnassa.

Venäjän rajavartiopalvelu on ilmoittanut ottaneensa vuoden 2011 aikana kiinni noin 200 laittoman maahantulon yrittäjää, mikä on hieman enemmän kuin vuoden 2010 aikana, jolloin Venäjän rajavartiopalvelu ilmoitti ottaneensa kiinni yli sata laittoman maahantu-

lon yrittäjää. Toisaalta saatujen havaintojen mukaan laittoman maahantulon paine on siirtynyt Suomen rajalta etelämmäksi erityisesti Baltian maiden ja Puolan vastaisille rajoille.

Taulukko 3. Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen (1-5)	4,5	4,5	4,6	4,3
Rajatarkastusten sujuvuus (min)	8	6	9	13
Koettu rajatarkastusten sujuvuus (1-5)	3,9	3,9	4,0	4,1

Kasvava henkilöiden rajanylitysliikenne on ruuhkaantunut itärajan suurilla rajanylityspaikoilla. Näin tapahtui lähes säännönmukaisesti viikonloppuisin ja venäläisten vapaa-päivinä. Tämä näkyy rajatarkastusten sujuvuuden hidastumisena, mikä heikentää sujuvan rajaliikenteen kokonaistunnuslukua. Kyselytutkimuksella selvitetty rajanylittäjien kokemus rajaliikenteen sujuvuudesta kuitenkin parani, vaikka rajatarkastuksen odotusaika kasvoi selvästi.

Vaalimaan rajanylityspaikalla raskas liikenne on ollut ajoittain lievästi ruuhkautunutta viikonloppuina. Muilla rajanylityspaikoilla raskaan liikenteen jonoja ei muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ole ollut.

Kaakkoisrajalla erityisesti rajanylityspaikkojen infrastruktuuri ja osin henkilöstöresurssit eivät vastaa enää kasvavan liikenteen tarpeita. Tämä heikentää liikenteen sujuvuutta.

Taulukko 4. Viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille (1-5)	4,1	4,1	3,8	4,1
RVL:n miehitettyjen toimipisteiden kattavuus (1-5)	4,3	3,9	3,9	3,9
Partioidinnin kattavuus maarajalla (%)	1,10 %	1,04	1,05 %	1,03 %
Partioidinnin kattavuus merirajalla (%)	7,92 %	7,97	8,78 %	8,09 %
RVL:n antama viranomaisapu / kokonaistarve (%)	100 %	100 %	75 %	100 %
RVL:n merkitys koetulle turvallisuudelle harvaan asutulla alueella (1-5)	3,5	3,5	3,6	3,4
Viranomaisten näkemys RVL:n merkityksestä harvaan asutun alueen turvallisuudelle (1-5)	3,8	3,8	3,9	3,6

Rajavartiolaitoksen osallistumisen vaikuttavuus rajaseudun ja rannikon harvaan asuttujen viranomaispalvelujen tuottamisessa pysyi vuoden 2010 tasolla. Partioidinnin kattavuus maarajalla pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2010, vaikka partioidinnin tuntimääris-

sä jäätin hieman asetetusta tavoitteesta. Partiotuntimäärä on laskenut itärajalta suunnitellusti, koska voimavaroja on kohdennettu mm. rajatarkastuksiin. Valvonnan kattavuutta on parantanut teknisen valvonnan määrän kasvu toimintavarmemman kaluston hankintojen ja käyttöönoton johdosta. Merialueella partioinnin kattavuuden osalta ei ole päästy tavoitteeseen. Ilma-aluspartiointia on tehty suunniteltua vähemmän. Valvonnan kattavuus oli kuitenkin parempi kuin vuonna 2010. Kyselytutkimuksella selvitetty kansalaisten ja viranomaisten näkemys Rajavartiolaitoksen merkityksestä harvaan asuttujen alueiden turvallisuudelle heikkeni hieman.

Taulukko 5. Merellisen turvallisuuden lisääminen

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Merellisen turvallisuuden lisääminen (1-5)	4,3	4,3	4,1	4,1
Meripelastusyksiköiden merialueen peittoaste (%)	-	-	93 %	0 %
Meripelastusavun saapuminen onnettomuuspaikalle tavoiteajassa (1-5)	4,9	4,7	4,4	4,9
Aluspäästötapausten määrä suhteessa liikennemäärän (%)	0,2 %	0,2 %	0,3 %	0,6 %
Meri- ja ympäristötilannekuvan laatu (1-5)	3,6	3,6	3,7	3,5

Merellisen turvallisuuden lisäämisen kokonaistunnusluku laski hieman. Aluspäästötapausten määrän kasvu suhteessa liikennemäärään kasvoi, mikä heikensi kokonaistunnuslukua. Kyselytutkimuksella selvitetty meri- ja ympäristötilannekuvan laatu heikkeni hieman. Kaikkiin merihätätapauksiin kyettiin osoittamaan apua. Hätätapauksista 87 %:ssa apu voitiin osoittaa alle 30 minuutissa. Avun saatavuus ja nopeus sekä suorituskyky olivat kiitettävällä tasolla. Keskimääräinen vasteaika hätätilanteissa oli 24 minuuttia.

Meripelastusyksiköiden merialueen peittoastetta ei voida arvioida, koska meripelastuksen palvelutason arviointijärjestelmän käyttöönotto yksiköiden katselmoimisen osalta on vielä kesken.

Taulukko 6. Sotilaallisen maanpuolustukseen osallistuminen

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen (1-5)	3,5	3,6	3,7	3,7
Suunnitelmavalmius (1-5)	3,0	3,1	3,6	3,4
Sijoitus tilanne (1-5)	4,3	4,3	4,5	4,6
Koulutus (1-5)	3,4	3,7	3,7	3,9
Sotavarustus (1-5)	3,3	3,4	3,3	3,4

Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistumisen osa-alueilla tavoitteet pääosin saavutettiin. Kaikki osa-alueet sotavarustusta lukuun ottamatta paranivat vuodesta 2010, mikä nosti kokonaistunnuslukua hieman.

Taulukko 7. Kustannusvaikuttavuus

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Kustannusvaikuttavuus (ind)	100	108	108	113
Painotetut suoritteet (1000 kpl)	98 139	110 042	106 072	111 960
Kustannukset (milj. euroa)	226,4	240,8	238,1	239,7

Kustannusvaikuttavuusindeksi parani selvästi vuodesta 2010. Tärkein syy tähän oli painotettujen suoritteiden määrän nousu vuodesta 2010 kustannusten samalla laskiessa hiukan. Painotettujen suoritteiden määrä laski rajojen valvonnassa, mutta kasvoi kaikilla muilla osa-alueilla, erityisen voimakkaasti rajatarkastuksissa.

Pelastustoimi

Pelastustoimen keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena vuoden 2011 talousarviossa oli vähentää onnettomuuksia, erityisesti tulipaloja ja palokuolemia. Onnettomuuden tapahtuessa pelastustoimen tehtävänä on antaa nopeaa ja tehokasta apua sekä pyrkiä pienentämään onnettomuuksista aiheutuneita vahinkoja.

Taulukko 8. Pelastustoimen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tunnusluvut

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma ¹
Tulipalojen määrä, enintään (pl. maastopalot) (kpl)	12 248	11 995	11 000	11 960
- josta rakennuspalojen määrä ²	6 233	6 267	5 400	6 008
Palokuolemien määrä, enintään (henkilöä)	107	80	73	67
Rakennuspalloista aiheutuneiden palovahinkojen korvausten arvo (milj. €), enintään ³	173,9	207,6	160	ei saatavilla
Luottamus pelastustoimeen, % väestöstä ⁴	-	-	95,0	96,0

Lähde: Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTO

Tulipalojen (pl. maastopalot) määrä aleni hiukan edellisen vuoden tasosta. Asuinrakennusten tulipalot vähenivät vuonna 2011 edellisvuoteen verrattuna noin 7 % ja hoitoalan

¹ Vuoden 2011 toteumaluvut ovat arvioita.

² Sisältää rakennuspalovaarat

³ Lähde: FK

⁴ Lähde: Gallup-tutkimus, joka toteutetaan joka kolmas vuosi..

rakennusten tulipalot vähenivät noin 17 %. Yhteensä rakennuspalojen määrä väheni runsaat 4 %. Pahin yksittäinen tulipalo oli Turun yliopistollisen keskussairaalan ensiapupoliklinikan tulipalo syyskuussa (2.9.2011), mikä aiheutti yli 13 milj. euron vahingot. Vakavilta henkilövahingoilta vältyttiin, mutta palon takia sairaalasta evakuoitiin 180 potilasta. Onnettomuustutkintakeskuksen asettama tutkintaryhmä tutkii paloa.

Palokuolemien määrä vuonna 2011 oli ennakkotiedon mukaan 67, kun se vuonna 2010 oli 80. Useiden vuosien keskiarvotarkastelussa palokuolemien vuosittainen määrä on ollut noin sadan tasolla, minkä perusteella palokuolemien määrä on kahden vuoden aikana myös tilastollisesti arvioiden merkittävästi vähentynyt. Kehityksen taustalla on erityisesti ollut paloturvallisuusvaatimusten säätäminen savukkeille vuonna 2010. Uuden savuketyypin käyttöönottoa mallitettiin tekemällä sytyttämiskokeita, joissa havaittiin, että ns. itsestään sammuvien savukkeiden sytyttämispotentiaali oli keskimäärin 77 % tavanomaisten savukkeiden sytyttämispotentiaalista. Todennäköisesti erityisesti miestyöntekijöiden ja -eläkeläisten palokuolemien määrän vähentyminen selittyy lähes kokonaan savukkeiden aiheuttamien kuolinpalojen vähenemisellä.

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilaston Pronton ennakkotiedon mukaan omaisuusvahingot rakennuspalossa ja rakennuspalovaaroissa (muut kuin maasto- ja kasvustovahingot) vuonna 2011 olivat noin 130,7 milj. euroa, mikä on noin 23 % vähemmän kuin vuonna 2010.

Sisäasiainministeriö selvitti tammikuussa kansalaisten käsityksiä ja tietoja pelastustoi-
mesta. Tutkimuksessa haastateltiin 1 001 henkilöä osana TNS Gallup Oy:n käyntiomni-
bus-tutkimusta. Tutkimus tehtiin nyt seitsemättä kertaa. Lähes kaikkien vastanneiden mielestä palokunnan toiminta on tehokasta (95 %) ja nopeata (92 %) sekä ammattitai-
toista (97 %) ja luotettavaa (96 %). Useampi kuin yhdeksän kymmenestä vastaajasta tunnustaa niiden suorituskyvyn. Valtaosa vastaajista (85 %) arvioi sen olevan myös joustavaa.

Hätäkeskuslaitos

Hätäkeskustoiminnalle asetettiin vuoden 2011 talousarviossa yhteiskunnallinen vaikutavuustavoite, jonka mukaan Suomessa on vuonna 2015 yhtenäinen, verkottunut ja luotettava valtakunnallinen Hätäkeskuslaitos, joka ensimmäisenä lenkkinä vastaa avun tarpeeseen viipymättä ja ammattitaitoisesti. Tavoitteen edellyttämät keskeiset päätökset mm. hätäkeskustoiminnan strategiasta, aluejaosta ja hätäkeskusten sijainnista on tehty. Hätäkeskuslaitoksen rakenneuudistus ja hätäkeskustietojärjestelmän kehittäminen etenevät aikataulussaan.

Taulukko 9. Hätäkeskustoiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tunnusluvut

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Hätäkeskus vastaa puheluun nopeasti Hätäpuheluun vastataan 10 sekunnissa (x %:ssa hätäpuheluista)	91 %	91 %	90 %	91 %
Hätänumeroon soittaneet ovat tyytyväisiä hätäkeskuslaitoksen palveluihin Hätänumeroon soittaneiden tyytyväisyys hätäkeskusten tuottamiin palveluihin (asteikolla 1-5), vähintään	4,38	4,33	4,50	4,22 %

Hätäkeskusten puheluun vastaamisnopeutta kuvaavan tunnusluvun toteuma ylitti asetetun tavoitteen. Yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavan tunnusluvun kehitystä voidaan pitää hyvänä. Hätäkeskuksen vastausnopeus hätäpuheluihin kuvaa resursoinnin onnistumista. Vuonna 2011 tapahtuneiden puhelinjärjestelmäpäivitysten vuoksi osa keskuskohtaisista tiedoista ei ole siirtynyt raportointijärjestelmään. Käytävissä olevat tiedot vastaavat kuitenkin aikaisempien vuosien tuloksia. Keskuksittain tulokset vaihtelivat kymmenen sekunnin vastausaikatavoitteessa välillä 89-95 %. Kymmenen sekunnin vastausaikatavoite saavutettiin kahta lukuun ottamatta kaikissa hätäkeskuksissa.

Taloustutkimus Oy toteutti hätänumeroon soittaneiden asiakastyytyväisyyttä mittaavan kyselytutkimuksen, jossa haastateltiin yhteensä 1 500 henkilöä. Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos oli 4,22. Edellisvuoteen verrattuna (4,33) kokonaistulos laski. Tulos heikkeni tasaisesti kaikilla kyselyn osa-alueilla: Hätäpuheluun vastaamisnopeus (4,47 → 4,34); Hätäkeskuspäivystäjän palveluasenne (4,28 → 4,21); Hätäkeskuspäivystäjän asiantuntemus (4,22 → 4,12); Puhelimessa annettujen ohjeiden selkeys (4,35 → 4,22). Kaikkien kyselyn osa-alueiden tulos oli kuitenkin edelleen korkea ja myös kokonaistulosta voidaan pitää hyvänä, vaikka asetettua 4,4:n tavoitetta ei saavutettu. Keskimäärin tyytyväisimpiä olivat Kaakkois-Suomen (4,46), Pohjois-Karjalan (4,43) ja Pohjanmaan (4,37) hätäkeskuksiin soittaneet. Tyytymättömiä olivat Helsingin (4,02), Keski-Suomen (4,09) ja Varsinais-Suomen (4,13) hätäkeskukseen soittaneet asiakkaat. Yleisarviona voidaan todeta, että kaikkien hätäkeskusten asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla (kokonaistulos yli 4).

Maahanmuuttohallinto

Maahanmuuton strategisten tavoitelinjausten mukaisesti maahanmuuttohallinnon yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on toteuttaa aktiivista ja vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa lainsäädäntöä tarpeen mukaan uudistamalla ottamalla huomioon suomalaisen yhteiskunnan, työmarkkinoiden ja asiakkaiden edun lisäksi myös muutto-

liikkeen vaikutus lähtömaiden tilanteeseen. Tavoitteena on edistää hallittua maahanmuuttoa ja torjua laitonta maahanmuuttoa sekä ihmiskauppaa. Kansainvälisen suojelun velvoitteiden toteutuminen turvapaikkamenettelyssä ja vastaanottoiminnassa on keskeinen tavoite. Lisäksi tavoitteeksi on asetettu kiintiöpakolaisten ja myönteisen oleskeluluvan saaneiden kuntiin siirtymisen nopeuttaminen. Tavoitteena on ollut myös parantaa kotouttamisen vaikuttavuutta sekä aiempaa useampien maahanmuuttajaryhmien kotoutumisedellytyksiä.

Maahanmuuttohallinnolle on asetettu keskeisten maahanmuutto- ja kansalaisuushakemusten käsittelyajoille tavoiteajat (kokonaiskäsittelyaika; kaikki hakemuskäsittelyyn osallistuvat viranomaiset UM, Poliisi, Migri ja TEM; työntekijät, elinkeinonharjoittajat). Kertomusvuonna kokonaiskäsittelyajoissa jäätiin asetetuista tavoitteista. Työntekijöiden oleskelulupien osalta on huomattava, että käsittelyaikatavoite perustui oletamaan siitä, että saatavuusharkinta olisi ulkomaalaislain muutoksella poistettu. Tämä ei kuitenkaan toteutunut.

Maahanmuuttoviraston tulossopimuksen mukaisesti viraston päätöksenteko on yhtenäistä, nopeaa ja oikeusvarmaa. Päätökset ovat selkeitä ja hyvin perusteltuja. Päätöskäytäntö on mahdollisimman yhdenmukaista ja ennakoitavaa ja siinä toteutuvat ihmis- ja perusoikeudet.

Maahanmuuttovirastolle asetettuna yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on, että niiden muutoksenhakutuomioistuinten päätösten, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan sillä perusteella, että virasto on tehnyt laintulkinta- tai menettelytapavirheen, on enintään 5 % valitusten kokonaismäärästä. Kertomusvuonna tämä tavoite saavutettiin. Edellä mainituilla perusteilla valitus hyväksyttiin 1,6 %:ssa tapauksista.

Lisäksi maahanmuuttohallinnon yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on, että kuntiin sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa olisi enintään kaksi kuukautta. Kuntapaikkatilanne on edelleen vaikea eikä kuntapaikkoja ole osoittanut riittävästi kaikille niistä tarvitseville kiintiöpakolaisille ja oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille. Kuntaan sijoituksen odotusaikatavoitetta ei saavutettu.

Taulukko 10. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden indikaattori

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma ⁵	2011 tavoite	2011 toteuma
Kokonaiskäsittelyaika keskimäärin (vrk)				
Maahanmuutto				
— työntekijän oleskelulupa	54	65	40	108 ⁶
— oleskelulupa, opiskelija	26	26	30	38
Kansainvälinen suojelu (käsittelyaika Migrissä)				
— turvapaikka (kaikki)	149	239	185	263
— normaali menettely	235	343	240	370
— nopeutettu menettely	95	79	90	97
Kansalaisuushakemukset (kaikki)	410	385	300	373
Päätösten pysyvyys muutoksenhaussa (%) ⁷	99,3	99,4	> 95	98,4
Kuntaan sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa, enintään kk ⁸	5,6	3,5	2,0	3,8

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta (746/2011) tuli voimaan 1.9.2011. Uudella lailla selkiytettiin vastaanoton sääntelyä ja tuetaan vastaanottopalveluiden yhdenmukaisuutta. Laissa säädetään muun muassa viranomaisten tehtävistä, vastaanottopalveluiden järjestämisestä sekä vastaanotosta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminnan osalta Maahanmuuttovirasto on pystynyt hyvin ottamaan haltuun sille vuoden 2010 alusta siirtyneen vastaanottotoiminnan käytännön ohjauksen. Turvapaikanhakijamäärän vähentymisen seurauksena vastaanottokapasiteettia ollaan sopeuttamassa määriä vastaavalle tasolle. Kataisen hallituksen ohjelman mukaisesti tavoitteena on nopeuttaa turvapaikkahakemusten käsittelyä ja vastavasti vastaanoton kokonaiskustannuksia sopeutetaan vastaamaan turvapaikanhakijoiden määrää ja käsittelyaikojen lyhenemistä.

Vuoden aikana käsiteltiin EU:n neuvostossa komission muutosehdotuksia niihin EU-säädöksiin, jotka muodostavat yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän. Suomi toimii aktiivisesti tehokkaamman ja yhdenmukaisemman sääntelyn edistämiseksi kaikilla turvapaikkajärjestelmän osa-alueilla ja tukee puheenjohtajavaltion ponnisteluja säädösten hyväksymiseksi Tukholman ohjelman aikataulussa vuoden 2012 aikana. Etenkin nopea edistyminen EU:n turvapaikka-asioiden tukiviraston perustamisesta koskevissa

⁵ Vuoden 2010 toteumat poikkeavat osin vuoden 2010 tilinpäätöksessä raportoiduista. Tilastot ovat täsmentyneet tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen. Tämä johtuu UMA-järjestelmän käyttöönotosta loppuvuodesta 2010. Järjestelmän käyttöönotto muutti tilastointiperusteita ja järjestelmän tilastointiominaisuudet valmistuivat vuoden 2011 aikana.

⁶ Kokonaiskäsittelyaika sisältää TEM:n hallinnonalan työlupayksiköiden sekä Maahanmuuttoviraston käsittelyajan.

⁷ Tavoitteena on, että niiden muutoksenhakutuomioistuinten päätösten, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan sillä perusteella, että virasto on tehnyt laintulkinta- tai menettelyvirheen on alle 5 % valitusten kokonaismäärästä. Niitä päätöksiä, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan olosuhteiden muuttumisen perusteella, ei oteta tässä huomioon.

⁸ Oleskeluluvan myöntämisen tiedoksisaannista kuntaan muuttoon kuluva aika.

neuvotteluissa oli tärkeä askel kohti entistä yhtenäisempää järjestelmää. Virasto (EA-SO) aloitti toimintansa kesäkuussa 2011.

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) tuli voimaan 1.9.2011. Uuden lain soveltamisala laajeni koskemaan kaikkia maahanmuuttajia. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen nopeuttamiseksi laissa säädetään kotoutumisen alkuvaiheen palveluita, kuten kaikille annettavasta perustiedosta, ohjauksesta ja neuvonnasta, alkukartoituksesta, alkukartoituksen perusteella laadittavasta kotoutumissuunnitelmasta ja kotoutumiskoulutuksesta. Perustietoaineisto ja alkukartoitus ovat uusia toimenpiteitä. Lisäksi laissa kiinnitetään erityishuomiota nuorten, kotiäitien ja haavoittuvassa asemassa olevien kotoutumiseen. Lain perusteella laadittavan valtion kotouttamisohjelman valmistelu käynnistyi syksyllä 2011. Ohjelman tavoitteena on asettaa nykyistä järjestelmällisemmin valtakunnalliset kotouttamisen tavoitteet sekä tehostaa kotouttamistoimenpiteiden valtakunnallisen tason suunnittelua ja seurantaa.

Laissa kotoutumisen edistämisestä säädetään Osallisena Suomessa -kokeilusta. Kokeilulla kehitetään maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukselle selkeä ja johdonmukainen toimintamalli, jolla luodaan edellytykset kaikkien maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukselle. Kokeilu toteutetaan sisäasiainministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, Suomen Kuntaliiton, Suomen Kulttuurirahaston ja Svenska Kulturfondenin yhteistyöllä ja yhteisrahoituksella. Kokeilu päättyy vuoden 2013 loppuun mennessä.

Kataisen hallituksen ohjelman mukaisesti maahantuloon liittyvät asiat ovat sisäministerin vastuulla ja kotouttamistoimien johto on työministerin vastuulla. Vuoden 2012 alusta vastuu maahanmuuttajien kotouttamistoimista ja kotouttamisasiota hoitavat virkamiehet siirtyivät sisäasiainministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön. Muutoksen myötä kotouttaminen liitetään vahvemmin osaksi työllisyyskysymyksiä. Muutoksesta seuranneet säädösmuutokset, virkojen siirrot ja muuton valmistelu toteutettiin vuoden 2011 syksyllä.

Laki kansalaisuuslain muuttamisesta (579/2011) tuli voimaan 1.9.2011. Lakimuutokseen sisältyy muun muassa, että kansalaisuuden edellytettävää asumisaikaa lyhennettiin viiteen vuoteen nykyisestä kuudesta vuodesta, kun kyse on yhtäjaksoisesta asumisesta Suomessa. Lisäksi kansalaisuuden voi jatkossa saada neljän vuoden Suomessa asumisen jälkeen, jos henkilö osoittaa osaavansa hyvin suomen tai ruotsin kielen. On ennakoitavissa, että lainmuutoksen tultua voimaan kansalaisuushakemusten määrä hetkellisesti jonkin verran lisääntyy asumisaikaan edellytettävien vuosien lyhentyessä. Kansalaisuuslain (359/2003) 60 §:n mukainen menettely, jolla henkilö, joka on menettänyt Suomen kansalaisuuden, sai laissa säädettyjen edellytysten täytyessä Suomen kansalaisuuden takaisin ilmoituksesta, oli määräaikainen vuosina 2003 - 2008. Syyskuun alusta 2011 voimaan tulleella lailla ilmoitusmenettely otettiin pysyvästi lakiin.

Laki ulkomaalaislain 48 §:n muuttamisesta (57/2011) tuli voimaan 1.7.2011. Lain muutoksella erillinen inkerinsuomalaisten paluumuuttojärjestelmä lakkautetaan. Suomeen muuttoon halukkaiden inkerinsuomalaisten tuli ilmoittautua paluumuuttojonoon 1.7.2011 mennessä ja paluumuuttojonossa olevien tulee hakea oleskelulupaa viiden vuoden siirtymäajan kuluessa, viimeistään 1.7.2016.

Maahanmuuttohallinnon sektorilla annettiin lisäksi hallituksen esitys laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 37/2011), jolla saatetaan voimaan ns. Euroopan unionin erityisosaajadirektiivin vaatimukset. Erityisosaajille voidaan jatkossa myöntää ns. EU:n sininen kortti. Oleskeluluvan myöntäminen edellyttää, että henkilöllä on vähintään vuoden pituinen työsuhde erityispätevyyttä vaativaan työhön ja työstä maksetaan keskimääräistä korkeampaa palkkaa. Lainmuutokset tulivat voimaan 1.1.2012.

Lisäksi annettiin hallituksen esitys laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain 45 §:n muuttamisesta (HE 49/2011), jonka mukaisesti valtio maksaa kunnalle laskennallista korvausta kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden vastaanotosta ja kotoutumistoimista jatkossa pääsääntöisesti kolmen vuoden ajalta. Pakolaiskiintiössä Suomeen otetuista henkilöistä laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin neljän vuoden ajalta. Lainmuutos tuli voimaan 1.1.2012.

EU:n paluudirektiivin täytäntöönpanoa koskeva ulkomaalaislain muutos (195/2011) tuli voimaan 1.4.2011. Biometristen tunnisteiden käyttöönottoa oleskeluluvissa koskevat ulkomaalaislain, ulkomaalaisrekisteristä annetun lain ja löytötavaralain muutokset (631, 632, 633/2011) vahvistettiin kesäkuussa ja lakien muutokset tulivat voimaan 1.1.2012.

Maahanmuuttajien osallisuuden lisäämiseksi määrärahaa kohdennettiin maahanmuuttajien omien järjestöjen tukemiseen hanketoiminnan kautta. Sisäasiainministeriön yhteydessä toimiva valtakunnallinen Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) ja seitsemän alueellista neuvottelukuntaa asetettiin nelivuotiselle toimikaudelle vuosiksi 2011–2015. Tavoitteitaan ETNO on edistänyt mm. toteuttamalla Meistä on moneksi -kampanjan, järjestämällä yleisötilaisuuksia maahanmuuttajiin ja etnisiin vähemmistöihin liittyvistä aiheista, laatimalla lausuntoja ja kannanottoja sekä tiedottamalla.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille (26.01.65)

Poliisin osuus momentin 26.01.65 (Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet) käytöstä oli noin 64 % (0,835 milj. euroa). Poliisin kansainvälisessä yhteistyössä erityinen pääpaino on EU:n puitteissa suoritettavalla poliisiyhteistyöllä. Poliisi on maksanut momentilta kansainvälisten yhteistyöelinten pakollisia jäsenmaksuja (Interpol, FIUNET, Egmont, FATF) sekä Suomen osuuksia kansainvälisten tietoliikenneverkkojen käyttö- ja ylläpitokustannuksista (SISNET, C-SIS Shengen). Uusina jäsenmaksuina momentille lisättiin lisätalousarviossa AML-vuosimaksu ja Prüm-EUCARIS-, IAGR- ja EASG-jäsenmaksut.

Maahanmuuttohallinnon osuus momentin käytöstä oli noin 34 % (0,434 milj. euroa). Tämä osuus sisälsi jäsenmaksut ja maksusuudet kansainvälisille maahanmuutto- ja siirtolaisuusjärjestöille (ICMPD, IOM, IGC).

Rajavartiolaitoksen osuus momentin käytöstä on noin 2 % (0,031 milj. euroa). Rajavartiolaitos on maksanut momentilta Cospas-Sarsat – ohjelman maksut. Cospas-Sarsat on satelliittipaikannusta maalla, merellä ja ilmassa hyödyntävä maailmanlaajuinen etsintä- ja pelastusjärjestelmä.

Pelastustoimen valtionavustukset (26.30.31)

Pelastustoimen valtionavuista on säädetty lailla alueen pelastustoimen valtionavustuksesta (1122/2003). Lain tarkoituksena on edistää pelastustoimen valmiutta ja palvelujen laatua sekä tehostaa voimavarojen käyttöä. Valtionavustuksen määrä on enintään 40 % hyväksyttävistä kustannuksista. Pelastustoimen valtionavustuksiin osoitettiin vuoden 2011 talousarviossa 3,510 milj. euroa momentille 26.30.31. Momentilta myönnetyn rahoituksen tavoitteena on tukea pelastuslaitosten mahdollisuuksia uusien kalustoon, käynnistää järjestelmähankkeita sekä käynnistää erilaisia kehittämishankkeita. Lisäksi määrärahan avulla edistetään pelastustoimen alueiden tasapainoista kehittymistä.

Taulukko 11. Pelastustoimen valtionavustusten tuloksellisuustavoitteet

	2009 toteuma		2010 toteuma		2011 tavoite		2011 toteuma	
	kpl	euroa (1 000)	kpl	euroa (1 000)	kpl	euroa (1 000)	kpl	euroa (1 000)
Tuetut kehittämis- ja järjestelmähankkeet	1	6	1	6	2	10	3	301
Tuetut pelastusajoneuvot	42	3 623	47	3 535	38	3 400	53	3 250
Tuetut kuntien johtokeskukset	2	7	2	3	2	100	1	3

Aluehallintovirastoille myönnettiin vuonna 2011 määrärahaa 3,507 milj. euroa. Myönnetty rahoitus on noin 46 % aluehallintovirastojen esittämästä määrärahatarpeesta. Aluehallintovirastot osoittivat pelastustoimen valtionavustuksina pelastuslaitoksille kehittämis- ja järjestelmähankkeisiin ja pelastusajoneuvoihin 3,551 milj. euroa. Pelastuslaitoksille osoitettu summa ylittää valtionavustuksiin budjetoidun valtionavustusmäärärahan, koska summassa on mukana vuodelta 2010 siirtynyttä määrärahaa. Kuntien johdokeskuksiin myönnettiin 0,003 milj. euroa.

Pelastustoimen valtionavustukset on sovitettu yhteen Palosuojelurahaston myöntämien avustusten kanssa siten, että Palosuojelurahasto ei myönnä avustuksia pelastustoimen valtionavustusten piiriin kuuluviin hankkeisiin. Myönnetty valtionavustus on erityisesti alueellisesti merkittävä. Aluehallintovirasto toimii valtionapuviranomaisena ja sovittaa yhteen oman alueensa pelastuslaitosten kalustohankinnat yhteistyössä pelastuslaitosten kanssa. Tällä menettelyllä pyritään varmistamaan kaluston sijoittuminen alueellisten riskien kannalta mahdollisimman optimaalisesti ja samalla tuetaan alueiden tasapuolista kehittymistä.

Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (26.30.43)

Suomen Erillisverkot Oy:n omistajaohjauksen siirtyessä Valtioneuvoston kansliaan päätettiin viranomaisradioverkon (Virve) alijäämätuki kuitenkin toistaiseksi jättää sisäasiainministeriön pääluokkaan operatiivisen kytkennän säilyttämiseksi, koska sisäasiainministeriön hallinnonalan viranomaiset muodostavat suurimman Virve-verkon käyttäjäkunnan.

Vuoden 2011 talousarviossa momentille myönnettiin 7,100 milj. euroa (sis. alv). Edelliseltä vuodelta siirtyi 0,400 milj. euroa (sis. alv). Momentilta myönnettiin viranomaisradioverkon hinta- ja alijäämätukea Suomen Erillisverkot Oy:lle yhteensä 7,500 milj. euroa (sis. alv). Momentilta myönnetyn rahoituksen tavoitteena on turvata viranomaisradioverkon toiminta. Verkon käyttökustannukset sopeutetaan käyttäjämaksuista ja tuesta tulevaan rahoitukseen.

VIRVE-verkon käyttötalous on pyritty vakauttamaan niin, että verkon tuotot ja kustannukset ovat tasapainossa. Vuoden 2011 lopussa VIRVEN liittymämäärä oli 32 400 kpl. Tämä oli noin 1 000 kpl edellistä vuotta korkeampi.

VIRVE-verkon palveluiden tuotannon kustannustehokkuus on edelleen parantunut. VIRVE-verkon kustannukset eivät muuttuneet vuoden aikana ja liikennemäärät kasvoivat noin 7 %. VIRVE-verkossa välitettyjen ryhmäpuheluiden määrä kasvoi vuoden aikana noin 20 % (keskimäärin noin 900 000 ryhmäpuhelua / viikko → noin 1 100 000 ryhmäpuhelua / viikko) ja lyhytsanomien määrä kasvoi noin 6 % (keskimäärin noin 31 milj. viestiä / viikko → noin 33 milj. viestiä / viikko). VIRVE-liikenteen tuotantokustannukset olivat alle 1,4 senttiä / lyhytsanomaviesti tai puheluminuutti.

VIRVE-verkon viisivuotinen kehittämisohjelma vuosille 2008 - 2012 jatkui suunnitellusti. Tavoitteena on varmistaa verkon palvelukyky, ajanmukaisuus ja käytettävyys kattavasti eri turvallisuustilanteissa.

Valtion korvaus kunnille (26.40.30)

Vuoden 2011 valtakunnallinen kuntapaikkatavoite (2 200) jäi saavuttamatta. Kuntapaikkatilanne on edelleen vaikea eikä kuntapaikkoja ole riittävästi osoittaa kaikille niitä tarvitseville kiintiöpakolaisille ja oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille. Virallinen ELY -keskusten sijoitustoiminta on vaikeutunut. ELY -keskusten kautta vastaanotokeskuksiin majoitetuista kuntapaikan sai 852 henkilöä, joista 581 oli kiintiöpakolaisia. Omaehtoisesti, vastaanotokeskusten avustamana asunnon hankkineita ja kuntaan muuttaneita oleskeluluvan saaneita oli 263. Itsenäisesti asunnon hankkineita, haluamaansa kuntaan yksityismajoitukseen muuttaneita oli 550 oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa. Perheenyhdistämisen kautta kuntaan siirtyneitä oli 274 henkilöä.

Paluumuuttajista maksettavien korvausten piiriin kuuluu entisen Neuvostoliiton alueelta Suomeen muuttanut ulkomaalaislain (301/2004) 48 §:n perusteella oleskeluluvan saanut henkilö ja sellainen entisen Neuvostoliiton alueelta Suomeen muuttanut henkilö, joka on ollut Suomen kansalainen tai jonka vanhemmista ainakin toinen tai isovanhemmista yksi on tai on ollut syntyperäinen Suomen kansalainen sekä hänen Suomeen muuttanut perheenjäsenensä. Paluumuuttojono sulkeutui 1.7.2011. Paluumuuttojärjestelmä lakkautetaan viiden vuoden siirtymäajan kuluessa.

Kunnille maksettiin 1.1.2011 alkaen laskennallista korvausta pakolaisten kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin siten, että seitsemän vuotta täyttäneen henkilön osalta maksettiin 2 300 euroa vuodessa ja 0-6 -vuotiaan henkilön osalta maksettiin 6 845 euroa vuodessa. Laskennallista korvausta maksettiin kolmelta vuodelta henkilön ensimmäisen kotikunnan väestötietojärjestelmään merkitsemisestä lukuun ottamatta kiintiöpakolaisia, joista korvauksia maksettiin 1.9.2011 alkaen neljältä vuodelta. Vuonna 2011 laskennallisten korvausten piirissä oli noin 8 390 henkilöä.

Kunnille maksettiin lisäksi korvauksia erityiskustannuksista. ELY -keskus maksaa korvaukset kunnalle kunnan esittämän korvaushakemuksen perusteella.

ELY -keskuksia on ohjeistettu kehottamaan kuntaa hakemaan laskennallisten kustannusten ja erityiskustannusten korvauksia säännöllisesti esim. neljännesvuosittain, jotta menot kohdistuisivat talousarviovuosille tasaisemmin. Korvauksia tulee hakea viimeistään kahden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, minä toiminta on ta-
pahtunut.

Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (26.40.63)

Vastaanottokeskuksissa on ollut keskimäärin noin 300 myönteisen A -luvan saanutta turvapaikanhakijaa odottamassa kuntapaikkaa. Vastaanottokeskuksiin jääneitä kuntasijoituspaikkaa odottavia tuettiin muuttamaan omaehtoisesti kuntiin antamalla tarvittaessa maksusitoumus vuokratakuuta varten. Kuntasijoituspaikkaa odottavista osa hankki itsenäisesti asunnon haluamastaan kunnasta ja muutti yksityismajoitukseen. Vapaaehtoisen paluun hankkeen kautta 538 turvapaikanhakijaa on palannut tuetusti kotimaahansa.

Vastaanottokeskusten paikkaluku oli keskimäärin vuoden aikana yhteensä 3 085 ja käyttöaste keskimäärin 78,5 %. Vastaanotto toiminnan kokonaiskustannukset olivat 77,9 milj. euroa. Kaikkien vastaanottokeskusten kiinteät kustannukset olivat keskimäärin 52 % vastaanottokeskusten kuluista.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta

1.3.1 Sisäasiainministeriö

Toiminnan tuottavuus

Sisäasiainministeriön tehtäviä, suoritteita ja niihin sitoutuneita henkilötyövuosia tarkastellaan taulukon 12 mukaisella jaottelulla. Suoritteiden määrät kootaan pääsääntöisesti asiankäsitelyjärjestelmä Asdon tuottamasta tietosisällöstä. Osa tiedoista, kuten esim. viestinnän ja käännöspalvelujen suoritteet tai EU-neuvoston kokousten ja työryhmien kokousten lukumäärät, saadaan kysymällä lukumäärä suoraan ao. substanssiyksiköstä.

Toiminnan tuottavuutta on pyritty kuvaamaan indeksillä, jossa suoritteet jaetaan työpanoksella (työn tuottavuus). Indeksien heikkoutena ministeriötason tehtävissä on ollut suoritteiden mittaamisen vaikeus ja vertailtavuus. Esimerkiksi vielä vuonna 2010 viestinnän suoritteena mitattua lehdistökatsausta (vuonna 2010: 98 kpl) ei enää vuonna 2011 tuotettu entisessä muodossa, vaan tämän sijaan on siirrytty sähköiseen, automaattisesti saatavaan mediaseurannan palveluun. Suoritemäärän lasku näkyy työn tuottavuuden pienenemisenä, mikä ei suoraan pidä paikkaansa. Työmuotojen kehittyminen ja sähköisten palvelujen lisääntyminen pienentää muissakin tehtäväkokonaisuuksissa ns. perinteisten, kappaleina laskettavien suoritteiden määriä. Taulukon avulla on kuitenkin mahdollista seurata yksittäisen tehtäväkokonaisuuden tuottamia suoritteita ja niiden muutoksia kolmen vuoden seurantajaksolta.

Kokonaistuottavuutta kuvaava indeksi (tuotos/kulut) lasketaan tuotto- ja kululaskelman tiedoilla. Vuoden 2011 indeksit on edellä kuvatusta syystä johtuen esitetty taulukossa likiarvona, jolloin indeksin tarkoituksena on kuvata lähinnä kehityssuuntaa.

Kehittämistyötä vuoden 2011 aikana on tehty miettimällä suoritemäärien mahdollista painottamista ja yhdenmukaistamista, jolloin tulosten ja indeksien tarkastelu ja vertailu aikaisempiin vuosiin olisi mielekkäämpää. Toisaalta vuonna 2012 ministeriössä käytöön otettava Kieku-järjestelmä mahdollistaa toiminnan tuottavuuden paremman seurannan vuoden 2013 toiminnasta eteenpäin.

Taulukko 12. Ministeriön tehtävät ja suoritteet sekä tuottavuus 2009-2011

Tehtävät	Htv		Htv		Htv		Suoritteet	Suorite- lukumäärä	Suorite- lukumäärä	Suorite- lukumäärä
	2009	%	2010	%	2011	%				
Johtaminen	17,9	6,6	14,2	5,4	13,1	4,9	(ei)			
Kehittäminen	45,6	12,3	22,9	8,6	23,4	8,7	Työryhmä- ym. julkaisut Määräykset, ohjeet ja suositukset	40 60	40 30	27 25
Suunnittelu ja ohjaus	32,5	8,7	17,9	6,7	20,6	7,7	Esitykset (kehys, tae, ltae) Suunnitelmat (tts, hsa, muut) Kertomukset ja kannanotot	6 12 2	5 6 5	5 8 5
Sisäinen tarkastus	1,2	0,3	0,4	0,2	1,6	0,6	Asiakirjat	3		
Säädösvalmistelu	24,8	6,7	28,6	10,8	26,6	9,9	Hallituksen lakiesitykset Asetukset Annetut lausunnot	11 55 42	15 24 57	7 45 78
EU- ja kv. tehtävät	36,3	9,8	28,7	10,9	30,9	11,6	EU-neuvoston kokousten lkm EU-neuvoston työryhmien kokousten lkm EU-komission komiteoiden kokousten lkm Kv. järjestöjen kokousten lkm Kv. sopimukset	9 121 3	8 37 5 3	10 43 5 5
Viestintä	7,0	1,9	11,2	4,2	12,5	4,7	Ulkoiset tiedotteet (internet) Ruotsinkieliset tiedotteet Tiedotustilaisuudet Lehdet (nroa) Lehdistökatsaukset	346 241 28 4 242	259 209 20 -- 98	180 155 27 -- --
Selvitys- ja tutkimustoiminta	11,5	3,1	8,5	3,2	7,5	2,8	Tutkimusjulkaisut Selvitykset eduskunnalle	62	25	28
Hankintatoimi	3,5	0,9	3,4	1,3	3,6	1,3	Tietojärjestelmäsovimukset Muut hankintasopimukset	8 50	1 25	30
Käännöspalvelut	3,3	0,9	2,9	1,1	2,9	1,1	Käännöstehtävien lukumäärä	710	870	910
Ministeriön hallinto	87,9	23,7	68,1	25,8	67,0	25,0	(ei)			
Muut tehtävät	36,5	9,8	16,0	6,1	14,8	5,5	(ei)			
Lomat ym.	61,7	16,7	41,6	15,7	43,2	16,2				
YHTEENSÄ	369,7	100,0	264,4	100,0	267,7	100,0				
Turvallisuusalan valvontayksikkö	4,9	1,4					Luvat, päätökset ja ilmoitukset	450	--	--
Arpajais- ja asehallintoyksikkö	23,6	6,6					Luvat, päätökset ja tarkastukset	79587	--	--
Kustannukset €								42 005 224	23 125 325 ⁹	25 753 308
TYÖN TUOTTAVUUS								99,0	115,3	~ 99
KOKONAIS-TUOTTAVUUS								88,9	72,3	~ 98

⁹ Vertailutiedot on muutettu nettokustannuksista bruttokustannuksiksi

Toiminnan taloudellisuus

Sisäasiainministeriön osasto- ja toimintokohtaiset kustannukset on saatu jakamalla ministeriön ylijohdon menot, toimitilamenot ja muut yhteiset menot sekä tukipalveluita tuottavien yksiköiden menot henkilötyövuosien suhteessa osastoille tai toiminnoille. Jaettavat menot ovat vuoden 2011 osalta bruttomenoja edellisvuosien nettomenoista poiketen. Vertailutiedot vuosilta 2009 ja 2010 on muutettu vastaamaan vuoden 2011 laskentatapaa. Siirtotalouden tuottoja tai kuluja, teknisiä tilejä tai muita sisäisiä kuluja ei ole laskettu mukaan. Palvelukeskusten palvelumaksut sisältyvät kustannuksiin. Kustannusajurina on kohdennettu työpanos, joten kustannukset ovat pienentyneet samassa suhteessa työpanoksen kanssa.

Ministeriön organisaatiossa tapahtui vuoden 2010 alussa muutoksia, jotka vaikuttavat siten, että vuoden 2009 vertailutiedot eivät vastaa seuraavien vuosien tietoja. Ministeriön poliisiosaston koko pieneni merkittävästi, kun osa toiminnoista siirrettiin osaksi Poliisihallitusta. Valtion vastaanottokeskukset siirrettiin ministeriön yhteydestä Maahanmuuttoviraston yhteyteen.

Taulukko 13. Ministeriön kustannukset osastoittain

Kustannukset 1 000 euroa Osasto/yksikkö	2009*	2010*	2011	Muutos 2010–2011
Ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö (ml. Siviilikriisinhallinta)	1 889	2 552	2 765	8 %
Ministeriön oikeusyksikkö	1 105	1 388	1 578	14 %
Poliisiosasto	34 037	3 838	4 773	24 %
Pelastusosasto	6 181	6 566	6 977	6 %
Maahanmuutto-osasto	6 194	7 190	8 011	11 %
Vähemmistövaltuutettu, syrjintälautak.	1 281	1 591	1 649	4 %
Yhteensä ilman vastaanottokeskuksia	50 687	23 125	25 753	11 %
Vastaanottokeskukset	15 761	0	0	
Yhteensä	66 448	23 125	25 753	

* Vertailutiedot on muutettu nettokustannuksista bruttokustannuksiksi.

Ministeriön kokonaiskustannukset ovat kasvaneet edellisvuoteen verrattuna. Yhteisrahoitteisen projektitoiminnan lisääntyminen on kasvattanut oikeusyksikön ja maahanmuutto-osaston kustannuksia. Poliisiosaston toiminta on kasvanut edellisvuoteen verrattuna, koska uudella rakenteella toimivan osaston toiminta on muotoutunut hiljalleen.

Osastoille jaettavien yhteiskustannusten määrä on kasvanut 15 % edellisvuodesta, mistä suurin osa aiheutuu lomapalkkavelan muutoksen suuresta vaikutuksesta edellisvuoden jaettaviin kustannuksiin. Osassa erillisyyksikoista myös toiminnan volyyymi ja henkilöstön määrä on kasvanut.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty työajanseurannan kautta kohdennetun työpanoksen jakautuminen osastoittain ja toiminnoittain. Työaikatiedot on kerätty kolme kertaa vuodessa tehtävällä kyselyllä. Työaikakyselyn kautta koottujen tietojen aineistoa voidaan pitää varsin kattavana, koska saatujen vastausten osuus 267,7 henkilötyövuotta kattaa 99 % ministeriön vuoden 2011 henkilöstöhallinnon tietojen mukaisesta lopullisesta henkilötyövuosimäärästä (270,3 htv).

Taulukko 14. Työajankohdennuksessa jaettujen henkilötyövuosien jakautuminen osastoittain

Henkilötyövuodet osastoittain Osasto/yksikkö	2009	2010	2011	Muutos 2010-2011
Ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö (ml. Siviilikriisinhallinta)	18,8	21,3	21,7	2
Ministeriön oikeusyksikkö	9,4	9,8	10,3	5
Poliisiosasto	132,1	27,6	34,1	24
Pelastusosasto	47,5	46,3	44,9	-3
Maahanmuutto-osasto	53,4	55,0	55,0	0
Vähemmistövaltuutettu, syrjintälautak.	11,7	12,8	12,0	-7
Jaettujen yksiköiden henkilötyövuodet	96,8	91,6	89,7	-2
Kohdennettu HTV yhteensä	369,7	264,4	267,7	1
Kohdentamaton HTV	5,5	1,8	2,6	
Henkilötyövuodet (Tahti)	375,2	266,2	270,3	
Kohdennettu %	99 %	99 %	99 %	

Taulukko 15. Ministeriön työaikatietojen perusteella kohdennetun työpanoksen jakautuminen toiminnoittain

Toiminto	HTV 2009	HTV 2010	HTV 2011	Osuus % 2011	Muutos % 2010-2011
Johto	21,5	16,9	15,6	6	-7
Kehittäminen	54,7	27,2	27,9	10	3
Suunnittelu ja ohjaus	40,5	21,7	26,4	10	21
Säädösvalmistelu	29,8	33,9	31,7	12	-6
EU- ja kansainväliset tehtävät	43,5	34,1	36,8	14	8
Osaston/yksikön sisäinen hallinto	49,0	29,9	31,9	12	7
Ministeriön sisäinen hallinto	64,7	58,4	55,8	21	-4
Ulkoisen viestintä	8,4	13,3	15,0	6	13
Muut tehtävät	57,6	29,0	26,6	10	-8
Kohdennettu HTV yhteensä	369,7	264,4	267,7	100	1
Kohdentamaton HTV	5,5	1,8	2,6		
Henkilötyövuodet (Tahti)	375,2	266,2	270,3		
Kohdennettu %	99 %	99 %	99 %		

Toiminnoittaisessa jakautumisessa henkilötyövuosimäärä on lisääntynyt eniten suunnittelussa ja ohjauksessa, missä näkyvät hallituksen vaihtumiseen liittyneet valmisteluteh-

tävät. Muilta osin lisäykset ovat prosentuaalisesti ja henkilötyövuosimäärinä vähäisiä, koska muita merkittäviä muutoksia toiminnassa ei ole ollut edellisvuoteen verrattuna. Suurin vähennys on ministeriön sisäisessä hallinnossa, jossa vähentymistä on tapahtunut lähes kaikilla osa-alueilla.

Seuraavassa taulukossa kustannukset on saatu jakamalla ministeriön kokonaiskustannukset toiminnoille kohdennetun työpanoksen suhteessa.

Taulukko 16. Kustannusten jakautuminen toiminnoittain

Kustannukset (1 000 euroa) Toiminto	2009*	2010*	2011	Muutos % 2010–2011
Johto	2 943	1 475	1 502	2
Kehittäminen	7 506	2 377	2 685	13
Suunnittelu ja ohjaus	5 549	1 905	2 543	34
Säädösvalmistelu	4 078	2 964	3 052	3
EU- ja kansainväliset tehtävät	5 969	2 983	3 542	19
Osaston/yksikön sisäinen hallinto	6 713	2 613	3 067	17
Ministeriön sisäinen hallinto	8 875	5 108	5 367	5
Ulkoinen viestintä	1 155	1 162	1 439	24
Muut tehtävät	7 899	2 538	2 556	1
Yhteensä	50 687	23 125	25 753	11

* Vertailutiedot on muutettu nettokustannuksista bruttokustannuksiksi.

Toiminnoille jaettavien kustannusten määrä on 11 % edellisvuotta suurempi, joten kaikkien toimintojen kustannukset ovat kasvaneet edellisvuoteen verrattuna. Kustannusten kasvun syitä on analysoitu edellä osastoittaisten kustannusten yhteydessä. Kustannusajurina käytetään toimintojen henkilötyövuosimääriä, joten kustannusten kasvun suuruus noudattelee toiminnoittaisten henkilötyövuosimäärien kehitystä.

Rahoitusrakenne ja talousarvion toteutuminen

Ministeriössä käytettyjen määrärahojen rakenne on säilynyt edellisvuotta vastaavana. Käytössä on ollut budjettirahoitusta menomomenteilla (pl. työllistäminen ja arvonalisäverot) 56,885 milj. euroa kuluvan vuoden budjettirahaa ja 56,437 milj. euroa edellisvuosien budjettimäärärahaa. Edellisvuosien määrärahassa suurin osa (46,877 milj. euroa) muodostuu verkkoturvallisuuden edistämisen PLM:n määrärahasta. Menomomenteja (talousarviotilille kirjaamista odottavat menot mukaan lukien) on käytetty yhteensä 70,134 milj. euroa.

Taulukko 17. Käytetyn rahoituksen rakenne

Rahoitus (1 000 euroa)	2009	2010	2011
Kulutusmenot			
Mom. 26.01.01.1 (ml siirtomr)	21 833	19 879	20 150
26. muut kulutusmenot	43 221	7 352	8 063
Muut kulutusmenot	3 278	131	58
<i>Kulutusmenot yhteensä</i>	<i>68 332</i>	<i>27 362</i>	<i>28 271</i>
Muu budjettirahoitus			
26. siirtomenot *	21 629	48 677	15 237
Arvonlisäverot	3 966	4 765	5 478
Muu budjettirahoitus**	579	17 965	21 148
<i>Muu budjettirahoitus yhteensä</i>	<i>26 174</i>	<i>71 407</i>	<i>41 863</i>
Tulorahoitus			
Tulomomentit	-9 374	-5 053	-8 375
Maksullinen toiminta	-2 718	-11	-7
Yhteisrahoitteinen toiminta	-1 855	-799	-1 109
Muut tuotot	-319	-969	-903
<i>Tulorahoitus yhteensä</i>	<i>-14 266</i>	<i>-6 832</i>	<i>-10 394</i>
YHTEENSÄ	80 240	91 937	59 740

* Sisältää myös SOLID-rahastojen menomomentit.

** Sisältää myös PLM:n Tuve-rahoituksen

Kulutusmenomomenttien käyttö on hieman kasvanut edellisvuodesta. Muissa pääluokan 26 kulutusmenoissa kasvua on ollut maahanmuuton ja poliisitoimen toimialojen ministeriön käytössä olleissa määrärahoissa. Palkeiden toimintamenomomentti ei ole enää ollut ministeriön käytössä. Uutena määrärahana on ollut hallinnonalan tuottavuusmääräraha. Muissa kulutusmenoissa on enää Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmäärärahat.

Muussa budjettirahoituksessa pääluokan 26 siirtomenoissa eron viime vuoteen aiheuttaa vertailutietoihin sisältyvä Suomen Erillisverkkojen pääomittaminen. Muutoin siirtomenot muodostuvat Suomen Erillisverkot Oy:n alijäämätuesta, SOLID-rahastojen ohjelmarahoituksesta ja kv. järjestöjen jäsenmaksuista. Arvonlisäveromomenttien sekä muun budjettirahoituksen määrää lisää TUVE-rahoitus, joka on PLM:n pääluokan rahoitusta.

Tulomomentit sisältävät pääasiassa Solid-rahastoista saadut tuotot, mistä johtuen tulomomenttien tulojen taso vaihtelee riippuen ohjelmien etenemisestä. Ministeriön nettobudjetoiduille momenteille tuloutettu tulorahoitus on nykyisellään vähäistä ja muodostuu julkaisujen myynnistä sekä poliisi- ja pelastusosastojen maksullisista päätöksistä tai luvista. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ovat kasvaneet edellisvuodesta. Näitä on kuvattu tarkemmin kappaleessa Yhteisrahoitteinen toiminta. Muista tuotoista suurin osa muodostuu yhteistoiminnan kustannusten korvauksista, joissa korvaukset EU:lta ovat 0,437 milj. euroa (ml. SOLID-rahastojen tekninen tuki) ja korvaukset valtion virastoilta 0,184 milj. euroa (ml. Palkeiden maksamat neuvoston matkakulujen korvaukset). Vuokratuottojen laskutus on siirretty tasetilille, joten se vähentää muita tuottoja.

Taulukko 18. Ministeriön momentin 26.01.01.1 nettomenojen kehitys 2009–2011

Menot 1 000 euroa	2009	2010	2011	Muutos % 2010–2011
Tuotot	-557	-915	-854	-7
Aineet ja tarvikkeet	398	336	321	-4
Henkilöstökulut	15 506	13 964	14 354	3
Vuokrat	3 264	3 291	3 111	-5
Palvelujen ostot	2 206	2 276	2 349	3
Muut kulut	697	712	791	11
Muut tiliryhmät	319	215	79	-63
Nettomenot yhteensä	21 833	19 879	20 151	1

Sisäasiainministeriön toimintamenojen 26.01.01.1 nettomenot nousivat 0,272 milj. euroa. Toimintamenoihin kohdistuva siirtyvä erä nousi 14 % 2,729 milj. euroon (2,404 milj.euroa/2010).

Momentille tuloutetut tulot (0,854 milj. euroa) vastasivat hyvin talousarviossa arvioituja tuloja (0,9 milj. euroa). Vuokratuotot ovat pienentyneet, koska edelleen Poliisihallitukselta ja valtiovarainministeriöltä laskutetut vuokrat siirrettiin käsiteltäväksi tasetilin kautta, joten ne eivät näy tuottoina tai kuluina. Tuottoja lisäsi neuvoston matkakulukorvausten käsittelyn muuttuminen siten, että korvaukset näkyvät yhteistoiminnan kustannusten korvauksena aikaisemman suoran momentin käytön sijaan. Projektitoiminnan volyyymi on ollut edellisvuotta suurempi, joten myös yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ovat edellisvuotta suuremmat.

Bruttomenot (21,005 milj. euroa) olivat hieman talousarviossa ennakoituja (21,135 milj. euroa) pienemmät. Henkilöstökulut ovat kasvaneet 3 % johtuen palkantarkistuksista ja htv-määrän kasvusta. Vuokramenoja on pienentänyt Poliisihallituksen ja valtiovarainministeriön vuokraosuuksien siirto tasetilille vuokramenojen sijaan. Elintarvikkeiden ostot ja ravitsemuspalvelut ovat pienentyneet johtuen tuottavuussäästöjen mukaisesta menokurista ja näiden menojen jatkuvasta seurannasta. Palvelujen ostoa on kasvattanut Palkeiden hinnoittelukäytännön muutoksesta johtuvan palvelumaksujen nousun lisäksi maksujen siirtyminen kokonaisuudessaan ministeriön toimintamomentilta maksettavaksi. Muissa asiantuntija- ja tutkimuspalveluissa on nousua useammallakin yksiköllä ja osastolla johtuen osittain projektitoiminnasta ja kehittämisprojekteista. Matkustuspalveluja lisää neuvoston matkakulukorvausten käsittelyn muuttuminen.

Kohdan muut tiliryhmät osalta sekä yhteistoiminnan kustannusten korvaukset että yhteisrahoitteisen toiminnan kulut ovat pienentyneet merkittävästi. Summassa on mukana myös kulunvalvontalaitteiston uusiminen, mikä on kirjattu investoinniksi.

Ministeriön talousarvion toteutumista on muilta osin esitetty tarkemmin tilinpäätösanalyysin yhteydessä.

Hallinnonalan kehittäminen

Hallinnonalan toiminnan tehokkuutta, tuottavuutta ja tuloksellisuutta on edelleen parannettu lukuisin erilaisin kehittämistoimenpitein ja rakenteellisin uudistuksin. Sisäasiainministeriö käynnisti vuonna 2011 uuden konsernistrategian laadinnan ja hallinnonalan tulosohjausjärjestelmän uudistamisprosessin.

Strategiatyön ja tulosohjauksen kehittämisen ohella hallinnonalan TTS -asiakirja on uudistettu sekä visuaalisesti että rakenteellisesti. Rakenteellisen uudistuksen tavoitteena oli mm. asiakirjan muuttaminen KIEKU – yhteensopivaksi.

Sisäasiainhallinnon osalta on koottu kevään 2011 kehyspäätöksen yhteydessä 250 000 euron rahoitus vuodessa käytettäväksi koko hallinnonalan yhteisiin tutkimushankkeisiin. Tällä pyrittiin mm. lisäämään ns. vapaan tutkimusrahoituksen osuutta, tehostamaan tutkimusresurssien käyttöä ja kehittämään tutkimuksen hyödyntämismekanismia.

Tietohallinnon ja ICT-ratkaisujen kehittäminen

Tietohallinnon ohjausryhmän (TIHRY) asemaa on vahvistettu usealla tavalla:

- on valmisteltu ja annettu 20.12.2011 ministeriön tietohallinnon ja TIHRYn ohjausroolia vahvistava hankintamääräys,
- hankehallintamalli HANSUn tietoturva-auditoinnin jälkeen se on jo osittain otettu käyttöön ja käyttö laajennetaan koskemaan kaikkia merkittäviä ICT-hankkeita vuoden 2012 aikana,
- ministeriön tietohallintoryhmä osallistuu operatiivisten hankkeiden (mm. VITJA, TOTI, KEJO) ohjaukseen ja etenemisen valvontaan,
- ICT-hankkeita ja niiden rahoitusta edellytetään tarkasteltavan koko elinkaaren ajalta.

Tietohallinnon ohjauksessa otetaan huomioon uuden tietohallintolain edellyttämät asiat ja mm. kokonaisarkkitehtuurin laadintatyö aloitettiin jo vuoden 2011 aikana.

HALTIKin ohjausta on kehitetty kolmiportaisen ohjauksen suuntaan. Asiakasohjausta on vahvistettu siten, että virastot voivat osallistua HALTIKin tulosohjauskokouksiin. Toiminnan ohjaamisen parantamiseksi HALTIK ottaa käyttöön työnohjausjärjestelmä TOKKAN. HALTIK seuraa ja valvoo osaltaan, että hallinnonalan ICT-hankkeiden suunnittelu- ja toteutusvaiheessa otetaan huomioon se, että toteuttavat ratkaisut ovat kustannustehokkaita sekä koko hallinnonalan näkökulmasta että hankkeen elinkaaren ajan.

Hankintaprosessin ohjeistus on jaettu kahteen osaan: SM:n ICT-hankkeita koskevaan määräykseen ja HALTIKin rooliin hallinnonalan ICT- hankinnoissa. Ministeriö on vahvistanut 20.12.2011 SM:n hallinnonalan ICT-hankkeita koskevan määräyksen. HALTIKin valmisteleva esitys HALTIKin roolista hallinnonalan ICT-hankinnoissa on käsitelty ja hyväksytty TIHRYN seminaarissa keväällä 2011. HALTIKin poikkeamaviestintää koskeva ohje on laadittu ja se on tullut voimaan 1.4.2011 lukien.

HALTIKin valmisteleva tietoturvallisuuden toimenpide-esitys on toimitettu sisäasiainministeriöön sovitun aikataulun mukaisesti. HALTIKin tietoturvallisuuden kehittämistä seurataan kiinteästi.

TUVE-hankkeen aikataulun mukaisesti hanke päättyy vuoden 2012 lopussa. TUVE-alustalle siirrettävien palvelujen siirto jatkuu vuosien 2013–2014 puolelle. Jatkossa keskeisiä kysymyksiä ovat TUVE-palveluiden tuottamisesta aiheutuvat kustannukset ja niiden jakautuminen eri hallinnonalojen kesken, sekä turvallisuusverkkotoimintaan liittyvät strategiset linjaukset. Turvallisuusverkkotoiminnan käynnistämisen suunnittelua ja toteutusta jatketaan valtioneuvoston päätösten ja strategisten linjausten mukaisesti hallinnonalojen ja keskeisten TUVE-toimijoiden (mm. ERVE) yhteistyöllä.

Tietoturva-asetuksen mukainen asiakirjojen luokittelun ja käsittelyn toimeenpano on meneillään. Ministeriön määräys salassa pidettävien asiakirjojen luokittelusta ja käsittelystä astui voimaan toukokuussa 2011. Tietoturvallisuuden uusi ohjausryhmä on asetettu syyskuussa 2011 ja samalla on vahvistettu sen toimintasuunnitelma vuosille 2011–2013. Tietohallinto- ja tietopalveluryhmien toimesta on järjestetty ministeriön henkilöstölle pakollinen tietoturva-asetuksen mukainen tietoturvakoulutus ja hallinnonalan tietoturvakoulutuksen perusteet on tarkastettu ja uusittu.

Hallinnonalan tietoturvallisuutta koskeva ohjeistus ja määräykset on kartoitettu ja tehty niitä koskeva päivityssuunnitelma. Tietoturvallisuuden mittaamiseen, riskienarviointiin ja raportointiin liittyvät tarpeet on kartoitettu ja tarvittavien työkalujen kehittäminen aloitettu. Hallinnonalan tietojärjestelmien omistajien vastuutahojen kartoitus on suoritettu. Suojaustasojen I ja II tietoaineistojen käyttöoikeudet (henkilöt ja tehtävät) on kartoitettu samoin kuin suojaustasojen III ja IV käyttöoikeudet (henkilöt ja tehtävät), ja ne on tallennettu henkilörekisteriin.

Ministeriön laitehankintojen menettelytapoja on uudistettu ja ministeriössä on otettu käyttöön Haltikin ohjeiden mukainen menettely. Tämän osalta uuden palveluprosessin sisäänajo on vielä käynnissä. Puhepalvelujen ja taloushallinnon osalta laskutus ja laitehankinnat keskitetään ja älypuhelimien hankinnassa otetaan käyttöön leasing-palvelut.

Hallinnonalan sähköisen asioinnin toimenpidesuunnitelma on päivitetty kansalaisille tarjottavien palveluiden osalta ja käsitelty osastopäällikkökokouksessa lokakuussa 2011. Poliisi käynnisti sähköisen asiointialustan hankinnan valmistelut. Maahanmuuttoviraston sähköisen asioinnin alustan käyttöönoton valmistelu jatkui, ensimmäinen hakemus

(opiskelijan oleskelulupahakemus) julkaistiin tammikuussa 2012. Hallinnonalat ovat edenneet omien toimeenpanosuunnitelmiansa mukaisesti.

Virtuaalisen Poliisiammattikorkeakoulu -pilottiprojektin suunnittelu valmistui ja se toteutetaan 2012. Panoraama-tekniikalla toteutettavien virtuaaliympäristöjen suunnittelua ja hankintaa varten aloitettiin tarvittavan ohjeistuksen laatiminen. Intranet-osuus on otettu ministeriössä käyttöön lokakuussa 2011. Internet-osuuden käyttöönotto toteutuu vuoden 2012 alussa. Ekstranettien osuus on siirtynyt vuoden 2012 puolelle. Toimittajasta ja mm. hankkeen aikana tulleista uusista TUVE-vaatimuksista johtuen hanke on myöhässä alkuperäisiin suunnitelmiin verrattuna.

HALTIK on kilpailuttanut internetin ja ekstranetin käyttöpalvelut ja solminut ylläpitosopimuksen palvelun toimittajan kanssa. Ylläpito-, hallinto- ja kehittämismallia on suunniteltu yhdessä viestinnän ja HALTIKin kanssa. Sen viimeistely on siirtynyt vuoden 2012 alkuun hankkeen muun myöhästymisen johdosta.

Sisäasiainhallinnon asiankäsitteilyn ja dokumenttienhallinnan kehittäminen

Sähköisen asian- ja dokumenttienhallintajärjestelmän (ASDO) osalta tehtiin käyttäjäkysely, jonka perusteella järjestelmää jatkokehitettiin erityisesti käytettävyyden osalta. Kaikki hallinnonalan virastot aloittivat järjestelmän käyttöönoton vuoden 2011 aikana. Hallinnonalan virastoja tuettiin aktiivisesti niiden käyttöönottohankkeissa.

Kieku-hankkeen eteneminen sisäasiainhallinnossa

Valtiokonttorin Kieku-hankkeen päätöksestä sisäasiainministeriön hallinnonalan Kieku-talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän käyttöönottoaikataulut siirtyivät suunnitellusta käyttöönotosta 1.1.2012. Kiekun pilotoinnissa tunnistetut järjestelmä-, prosessi-, osaamis- ja toimintatapavajeet korjataan ennen SM:n hallinnonalan käyttöönottoa. Pelastusopisto ja Maahanmuuttovirasto ottavat uuden aikataulun mukaisesti tietojärjestelmän käyttöön 1.5.2012 ja HALTIK, Hätäkeskuslaitos ja sisäasiainministeriö 1.10.2012. Rajavartiolaitoksen osalta päätös käyttöönoton ajankohdasta tehdään, kun tietojärjestelmä on todettu ja hyväksytty toimivaksi ja Palkeiden osaaminen ja resurssointi on vaaditulla tasolla. Poliisin käyttöönotto tapahtuu 1.1.2014.

Tilausten hallintajärjestelmä (Tilha)

Tilaustenhallintajärjestelmän käyttö aloitettiin vuonna 2011 ministeriössä ja HALTIKissa. Ministeriössä käytön laajentamisesta päätettiin loppuvuonna 2011 siten, että järjestelmän käyttö olisi maksimaalista vuoden 2012 kesään mennessä. Muissa hallinnonalan virastoissa Tilha otetaan käyttöön, kunhan Kiekun tuotantokäyttö on vakiintunut.

CAF-itsearviointi

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla on toteutettu ns. virastoevaluointia vuodesta 2008 alkaen. Itsearviointiin avulla pyritään kehittämään virastojen toimintaa ja parantamaan ministeriön ja virastojen välistä yhteistyötä. Tätä varten virastoevaluoinneissa on kaksi ns. lähipäivää, jolloin ministeriön johto keskustelee viraston henkilöstön, johdon ja itsearviointiryhmän kanssa. Virastoevaluointi perustuu ministeriön ohjaamaan ja valmentamaan itsearviointiin. Itsearviointiin pohjana käytetään CAF -toiminnan laadunarviointimallia. Vuonna 2011 virastoevaluointi valmistui HALTIKissa ja sisäasiainministeriössä ja käynnistyi Maahanmuuttovirastossa.

Hallinnonalan johtamissopimukset

Sisäasiainministeriössä on porrastetusti otettu käyttöön johtamissopimuskäytäntö. Vuonna 2011 arvioitiin kahden viraston päällikön johtamissopimuksen toteutumista (Poliisiammattikorkeakoulu ja Hätäkeskuslaitos) sekä tehtiin uusi johtamissopimus viiden viraston päällikön kanssa (HALTIK, Keskusrikospoliisi, Liikkuva poliisi, Maahanmuuttovirasto ja Rajavartiolaitos). Johtamissopimuksissa on mukana tulospalkkioelementti, jonka suuruus voi olla enintään 8 % vuosipalkasta.

Toimitilaverkosto

Hallinnonalan toimitilaverkosto jatkoi vuonna 2011 aktiivista työskentelyä. Verkosto valmisteli hallinnonalan toimitilojen turvallisuusohjeen, joka tuli voimaan kertomusvuonna. Lisäksi verkosto edesauttoi ja koordinoi HTH-järjestelmän käyttöönottoa hallinnonalan virastoissa sekä käsitteli hallitusohjelman mukaisten toimitilasäästöjen kohdentamista SM:n hallinnonalalla. Verkosto tutustui myös poliisin ja OM:n hallinnonalan toimitilakonsepteihin.

Maksullinen toiminta

Ministeriön maksullinen toiminta on ollut vähäistä (vuonna 2011 myyntituotot 0,008 milj. euroa). Ministeriön julkisoikeudellinen maksullinen toiminta muodostuu pelastusosaston pelastuslain (379/2011) mukaisista erivapauspäätöksistä ja poliisiosaston poliisin maksuasetuksen mukaisista rahapelisääntöjen vahvistamisista, rahapelisääntöjen muuttamisesta ja sisäasiainministeriön päätöksistä asiassa, jonka korkein hallinto-oikeus on siirtänyt tarkoituksenmukaisuusperusteella hallituksen ratkaistavaksi. Tuottojen määrään vaikuttaa vuonna 2011 haettujen päätösten vähäinen määrä (yksi pelastusosaston erivapauspäätös, poliisiosastolla vain pelisääntöjen vahvistamisista). Maksuperustelain mukaisia muita suoritteita ovat ministeriön julkaisujen myynti ja luentopalkkio. Muiden maksullisten suoritteiden myyntituottojen määrä on vähentynyt edellisvuodesta, koska julkaisuissa on siirrytty enemmän käyttämään sähköisiä julkaisuja. Maksullinen toiminta on ollut kustannusvastaavaa.

Ministeriön maksulliselle toiminnalle ei ole erikseen asetettu tavoitetta vuodelle 2011. Tavoitteeksi on laskelmassa määritelty edellisvuoden toteumataso, koska ministeriön toiminnassa ei ole tapahtunut maksullisen toiminnan tasoon vaikuttavia muutoksia.

Maksulliseen toimintaan on kohdistunut poliisin toimialaan liittyviä tileistä poistoja (831,92 euroa), mitä ei ole huomioitu laskelmissa. Toiminta, johon tileistä poistot kohdistuvat, on siirtynyt Poliisihallitukseen 1.1.2010.

Ministeriön maksullisen toiminnan ollessa vähäistä maksullisen toiminnan kustannukset sekä toiminnalle kohdennettu työaika on kustannusvastaavuuslaskelmaa varten arvioitu, eikä siten anna täysin oikeaa kuvaa maksullisen toiminnan kustannuksista. Laskenta tulee täsmentymään ministeriön ottaessa käyttöön Kieku-tietojärjestelmän, ajanhallinnan ja seurantakohdemallin.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ovat kohdan 5.2 liitteenä 1a.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa on otettu mukaan EU-rahoitteiset hankkeet sekä Solid-rahastorahoituksella ministeriön osastoilla toteutettavat hankkeet. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuudelle ei ole asetettu suunnitelmaa, joten suunnitelmätieto on muodostettu edellisvuoden toteumatiedon perusteella, koska toiminnallisia muutoksia ei ole tapahtunut. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ovat olleet yhteensä 1,916 milj. euroa, josta momenttien käyttöoikeutta on ollut 0,813 milj. euroa. Erilliskustannukset ovat olleet 1,954 milj. euroa ja kokonaiskustannukset 3,057 milj. euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus on ollut 63 %. Kustannusvastaavuuden alijäämäisyys on seurausta siitä, että hankkeiden rahoitus ei ole kohdistunut ministeriön yhteiskustannuksiin. Vuosien 2010 ja 2009 kustannukset eivät ole täysin vertailukelpoisia vuoteen 2011 johtuen mm. tukikelvottomien arvonlisäveromenojen puuttumisesta.

AFRO-hankkeen tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttajien edellytyksiä hakeutua julkishallinnon työpaikkoihin sekä ehkäistä syrjinnästä aiheutuvia haittoja. Erityisesti valtionhallinnon työpaikoissa maahanmuuttajien määrän on todettu olevan huomattavasti väestöosuuttaan pienempi. Vuosina 2010 ja 2011 hankkeessa on pilotoitu julkishallinnon tehtäviin valmentava ja turvallisuusalan ammatteihin ohjaava koulutus, resurssoitu maahanmuuttajajärjestöjä ja tehty asennevaikuttamistyötä laajasti julkisella, yksityisellä ja koulutussektorilla. Hanke on tuottanut selvityksen näkyviin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden syrjinnästä ja syrjintäkokemuksista sekä oppaan julkishallinnolle maahanmuuttajien rekrytoinnista.

HAAPA-hankkeen tavoitteena on tukea haavoittuviin ryhmiin kuuluvien kiintiöpakolaisten kuntiin sijoittamista ja heidän tarvitsemiensa erityispalveluiden tuottamista kunnissa. Hankkeessa luodaan pysyviä käytäntöjä ja toimintamalleja valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Hankkeessa tuetaan erityisesti niitä kuntia, jotka sitoutuvat vastaanottamaan säännöllisesti ja pitkäjänteisesti kiintiöpakolaisia (ja joilla on valmiutta myös hätätapausten vastaanottoon) sekä niitä kuntia, jotka solmivat uusia vastaanottosopimuksia.

ALPO-tukirakenneprojekti rakentaa alkuvaiheen polkua Suomeen muuttaneille. Valtakunnallinen ALPO toimii maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjauspalvelujen ja osaamisen kehittämisen hankkeiden tukena. ALPO seuraa, tukee ja mallintaa alueellisen kehittämisen tuloksia yhteistyössä hankeverkoston asiantuntijoiden kanssa sekä kokoaa hyvät käytännöt ja kokemukset alkuvaiheen palvelumallin kehittämiseksi. Tavoitteena on asiantuntijaverkoston vahvistaminen ja kotoutumisen alkuvaiheen palveluiden yhdenmukaistaminen, jotta kotoutuminen Suomeen sujuisi joustavasti ja tehokkaasti. Vuonna 2011 valtakunnallisen projektiverkoston asiantuntemusta hyödynnettiin uuden kotoutumista edistävän lain valmistelussa, julkaistiin selvitys maahanmuuttajien työllistymisen esteistä sekä tuotettiin kotoutumista edistävän lain mukainen alkuinfo, Perustietoa Suomesta.

MATTO-tukirakenneprojektin lähtökohtana on koota ympäri maata toimivat työperusteisen maahanmuuton kehittämisohjelmasta rahoitettavat ESR-projektit yhteen, verkottaa ja tukea niiden toimintaa sekä kokemusten vaihtoa ja pyrkiä löytämään, kiteyttämään ja edelleen jalostamaan niiden toiminnasta koko kehittämisohjelman ja tukirakenteen tavoitteiden saavuttamista hyödyttäviä elementtejä.

Pelastusosaston EU:n Cross Border-hankkeessa on pyritty laajentamaan ja syventämään pohjoismaista yli rajojen ulottuvaa yhteistyötä onnettomuuksien, luonnonkatastrofien ja muiden yhteiskunnan kriisien ennalta ehkäisyssä sekä niiden seurausten rajoittamisessa. Projektin kustannuksiin sisältyy kirjausvirhe, joka on korjattu laskelmiin.

Palokuolemien ehkäisykeinojen arviointiprojektissa on arvioitu palokuolemien ehkäisyssä käytettävien eri keinojen vaikuttavuutta Suomessa. Projektin tuottoihin ja kustannuksiin sisältyy muutama kirjausvirhe, jotka on korjattu laskelmiin.

Kansallisen syrjinnän vastaisen kampanjan (YES -hankkeiden) toimeenpano on osa oikeusyksikön työjärjestystä, ja sen toteutumista seurataan yksikön ja kansliapäällikön välisissä tuloskeskusteluissa. Kampanja, joka saa rahoitusta suoraan EU:n komissiolta, on jatkunut yhtäjaksoisesti vuodesta 2007 lähtien. Hankekumppaneina kampanjassa on useita ministeriöitä ja eri vähemmistöjä sekä ikäryhmiä edustavia kattojärjestöjä ja neuvottelukuntia. Kampanja sisältää vuosittain erilaisia tapahtumia, koulutus- ja tiedotusohjelmia, tutkimusta, julkaisuja ja muuta toimintaa yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja syrjinnän torjumiseksi. Oikeusyksikkö koordinoi ja osallistuu kumppanina lisäksi muihin kansallisiin ja kansainvälisiin EU -hankkeisiin, joita ovat muun muassa SOLID -

rahastoista osarahoitusta saavat PEPP -hankkeet (haavoittuvassa asemassa olevien pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vapaaehtoisen paluun ja uudelleenintegraation tukeminen) ja VAPAA -hanke (vammaisten pakolaisten kotoutumisen edistäminen).

Espanja-hanke on Kolmansien maiden erityisosaajien integroituminen Euroopassa – projekti, jonka yleistavoitteena on kuvata ja verrata eri jäsenmaiden omaksumia erityisosaajien maahanmuuttoon ja rekrytointiin liittyviä integraatiomalleja sekä niiden sosioekonomisia toimintaympäristöjä. Vuonna 2011 hankkeen työnkuvaan kuului kansallisen selvityksen laatiminen kolmansien maiden kansalaisten maahanmuutosta ja kotoutumisesta Suomeen. Madridissa sijaitseva Kansainvälisen siirtolaisuustutkimuksen instituutti koordinoi hanketta, jossa oikeusyksikkö on mukana projektikumppanina.

Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ovat kohdan 5.2 liitteenä 2a.

1.3.2 Hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK)

Vuoden 2011 talousarvion ja tulossopimuksen tavoitteet ja mittarit eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia, koska talousarvioesityksessä ei ole voitu huomioida syksyllä tulossopimukseen tarkennettuja tavoitteita ja muuttuneita mittareita. Vuoden 2011 toteumaa arvioidaan sekä talousarvion että tulossopimuksen perusteella ja toteumaa kuvataan tulossopimuksen mittarein.

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen tuloksellisuuden ja tulostavoitteiden mittareiden määrittely on edennyt vuoden 2011 aikana. Raportoidut toteumat ja mittarit on kerätty useasta asiakirjasta ja tavoitteena on kuvata viraston tuloksellisuutta oikealla ja riittäväällä tavalla.

Vuoden 2011 aikana HALTIK on ylläpitänyt ja kehittänyt hallinnonalan tietojärjestelmiä. Merkittäviä käyttökatoja järjestelmien käytettävyydessä ei ole esiintynyt pois lukien Poliisin www-sivustojen ruuhkautumista, joka näkyi kansalaisille sivustojen toimimattomuutena.

HALTIK:n toimintaa on kehitetty HALTIK:n strategian mukaisesti tukemaan SM:n hallinnonalan asiakkaiden operatiivisten tietojärjestelmien kehittämistä ja ylläpitoa. Tämä näkyy myös vuoden 2011 aikana suunnitellussa uudessa toimintamallissa ja sitä tukevassa työjärjestyksessä ja organisaatiossa.

HALTIK:n toiminnan kehittämisen lähtökohtana ovat asiakkaiden tarpeet. Palveluiden sisältöä ja uusia palveluita on kehitetty tehostamaan asiakkaiden ydintoimintaa ja kehittämisen kautta saavuttamaan kustannustehokkuutta. Peruspalveluiden kustannustehokkuutta seurataan jatkuvasti kehitettävän kustannuslaskennan avulla.

Osaamista on kehitetty asiakkaiden tulevaisuuden tarpeet huomioiden erityisesti meneillään olevien järjestelmäprojektien yhteydessä. Vuoden 2011 aikana osallistuttiin runsaasti syventäviin koulutuksiin turvallisuuskriittisten tietojärjestelmien ylläpitämisen turvaamiseksi ja uusien teknologioiden osaamisen hankkimiseksi.

TUVE -konesalien käyttöönotto aloitettiin ja keskittäminen etenee. Hankkeessa tapahtuneiden viivästyksien seurauksena valtaosa siirroista tapahtuu suunnittelusta jäljessä vuosien 2012–2013 aikana.

HALTIK:n tuottamat yhteiset palvelut perustuvat asiakasvirastojen asettamiin turvallisuus- ja käytettävyyksvaatimuksiin. Palveluiden tuottamisessa lähtökohtana on kustannustehokkuus, jota seurataan säännöllisellä raportoinnilla tulosohejaajalle ja asiakkaille. HALTIK liittyi Hanselin puitesopimukseen, kilpailutti itse ja osin tuotti itse palveluita tavoitteena löytää kustannustehokkain vaihtoehto asiakkaiden palvelujen tuottamiseksi kriittisyys- ja käytettävyyksvaatimukset huomioiden.

HALTIK:n palvelutuotannon kokonaismenot vuonna 2011 olivat yhteensä 44,6 milj. euroa. Summa sisältää projektipalveluiden henkilöstömenot, jotka on erikseen laskutettu projekti- tai asiantuntijapalvelukohtaisesti viraston henkilötyöhinnaston mukaisesti. HALTIK on laskuttanut projektien suoria kustannuksia asiakkailta yhteensä 27,1 milj. euroa, joista TUVE -hankkeen osuus oli 17,4 milj. euroa. Kokonaisuudessaan HALTIK laskutti TUVE -hanketta vuonna 2011 yhteensä 20,6 milj. eurolla.

HALTIK:n vastuulla olevissa kehitysprojekteissa (JUPO, SIS II, VITJA, Turva-ase, ASPO, KEJO, SÄHKÖ, SMLomake) noudatettiin hallinnonalan yhteisesti sovittuja menettelyjä ja niistä raportoitii projektien ohjausryhmissä, SM:n tietojärjestelmäpalveluiden koordinaatioryhmässä sekä SM:n arkkitehtuurityön koordinoitiryhmässä. TUVE -hankkeessa noudatettiin TUVE -menettelyitä.

HALTIK on solminut sopimukset VIP:in kanssa VIP:in tuottamien palveluiden hankkimiseksi. Lisäksi asiakashallinnan osalta on käynnistetty valtion it -palvelukeskusten asiakkuusjohtajien yhteinen foorumi, johon osallistuvat edustajat VIP:stä, MMM TIKEstä, OTTK:sta, Ahdista ja HALTIKista. Tavoitteena on yhtenäistää käytäntöjä (mm. asiakassopimusmallit) it-palvelukeskusten kesken.

HALTIK:n tuottamia yhteisiä ICT-palveluja käyttävät kaikki SM:n virastot. Palvelujen laajuus vaihtelee virastoittain. Lisäksi HALTIKilla on useita hallinnonalan ulkopuolisia asiakkaita kuten AVI/ELY, Suomen Erillisverkot, OM, UM, Tulli ja VM/Palkeet.

HALTIKissa aloitettiin vuonna 2011 henkilöstötuottavuuden kehittämishanke (KEHTO), jonka tavoitteena on sisäistä toimintaa kehittämällä parantaa henkilöstön työhyvinvointia ja vähentää sairauspoissaoloja.

HATO -hankkeessa päästiin tavoitteeseen ja Rovaniemen uusi toimitalo valmistui syksyllä 2011. HALTIKIn Rovaniemen henkilöstö muutti toimitaloon joulukuussa 2011. Hankkeen kustannukset toteutuivat suunnitellusti.

Toiminnan tuottavuus

Vuoden 2011 talousarviossa ja hallinnonalan tulosuunnitelmassa HALTIKille asetettiin seuraavat tuottavuustavoitteet:

Taulukko 19. Toiminnan tuottavuus

Tuottavuus	2009	2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Aluepalvelulle kohdistetun palvelupyynnön suorittaminen etähallinnalla (% -osuus kaikista aluepalvelulle kohdistetuista tehtävistä)	15,7	36,5	37,0	40,1
Toimipisteverkon kehittäminen (paikkakuntien lkm)	39	36	30	30
Tuottavuusvähennysten toteutuminen (virat)	1	4	3	3
Palveluiden oston ja investointien osuus kokonaisbudjetista (%) (ilman projektien suoria kustannuksia)	31,6	39,3	39,9	38,61
HALTIKIn hallinnolliset menot/kokonaismenot (%)	12,2	12,9	10,3	15,7
Tuetut vakioidut työasemat/lähituki määrä	153	149	149	156
Henkilötyövuosikohtaiset päätetyt palvelupyynnot (kpl/htv)	483	504	534	462
Yhteyspalvelut: Käsitelty puhelu (kpl/htv) SM / AVI-ELY erikseen	-	55 000 40 600	64 000	53 600 36 600
Palveluille kohdistettu työ suhteessa HALTIKIn kokonaistyöhön (%)	-	75,9	76,5	76,5

Palvelupyynnöiden suorittaminen etähallinnan avulla on kasvanut suunnitellusta. Osittain se johtuu työajan kohdistamisen paranemisesta ja osittain teknologian kehittymisestä. Uuden teknologian käyttöönotto on mahdollistanut vakioitujen tehtävien suorittamisen etätoiminnolla.

Talousarvioesityksessä paikkakuntien lukumäärätavoitteeksi oli asetettu 26 paikkakuntaa, mutta vuoden 2011 tulossopimuksessa tavoitetasoksi asetettiin HALTIKIn johdon ja asiakasvirastojen kesken käytyjen keskustelujen perusteella 30 paikkakuntaa. Uudet paikkakunnat ovat pääpoliisiasemien vuoksi Kotka ja Järvenpää sekä pitkien etäisyyksiensä vuoksi Ivalo ja Maarianhamina.

Vuonna 2011 tuottavuusvähennykset ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti eläköitymisten myötä.

Palveluiden ostojen ja investointien osuus palvelusopimustoiminnasta on lähes samalla tasolla kuin vuonna 2010. Pieni nousu johtuu lähinnä viraston uuden toimitalon aiheuttamista kustannuksista ja yleisen kustannustason noususta.

Lähitukihenkilöstön määrä vuonna 2011 tuettuihin vakioituihin työasemiin verrattuna ei todellisuudessa ole lisääntynyt. Muutos mittarissa johtuu leasing -työasemien määrän vaihtelusta laskentahetken mukaan.

Vuonna 2011 hallinnolliset kulut ovat 2,8 % suuremmat kuin vuonna 2010 ja 5,4 % suuremmat kuin annettu arvio. Kustannusten kasvu johtuu mm. Rovaniemen toimitalon kalustamis-, muutto- ja muista kustannuksista sekä viraston sisäiseen kehittämiseen käytetyistä resursseista.

Päätettyjen palvelupyynnöiden määrä suhteessa henkilötyövuosiin vuonna 2011 on pienempi kuin vuonna 2010. Tämä johtuu siitä, että viraston htv-määrä on kasvanut, mutta päätettyjen palvelupyynnöiden kokonaismäärä ei ole lisääntynyt.

Hallinnon tietotekniikkakeskuksessa on kiinnitetty huomiota tehdyn työajan kohdentamiseen ohjeistuksella ja esimiesvalvonnalla. Kaikesta virastossa tehdystä työstä on kohdennettu 76,5 % pää- tai tukipalveluille ja 23,5 % on hallinnollisten yksiköiden tekemää tukipalvelua.

Toiminnan taloudellisuus

Vuoden 2011 talousarviossa sekä hallinnonalan tulosuunnitelmassa 2011 HALTIKille asetettiin seuraavat taloudellisuuteen liittyvät tavoitteet:

Taulukko 20. Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuus	2009	2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
HALTIKin henkilötyövuoden hinta	53571	56635	56000	56246
HALTIKin päätetyn palvelupyynnön kustannus (€)	248	247	265	257
Yhteyspalvelut: Käsitellyn puhelun kustannus SM / AVI-ELY erikseen	0,97	1,12 1,10	1,14	1,14 1,30

Henkilötyövuoden hinta on vuonna 2011 alhaisempi kuin vuonna 2010. Hintaa laskee suuri uudisrekrytointien määrä, jolloin henkilökohtaisen suoritusosan prosenttiosuus on pienempi kuin pitkän virkasuhteen omaavilla henkilöillä.

Palvelupyyntöjen määrä on lähes sama kuin vuonna 2010, mutta yleinen kustannustason nousu ja uuden toimitilan käyttöönoton kustannukset ovat nostaneet yhdelle päätetylle palvelupyynnölle laskettua kustannusta.

Yhteyspalvelujen osalta käsitellyn puhelun kustannukset eroavat eri asiakaskokonaisuuksilla erillisten puhelunvälitysympäristöjen ja erillisten henkilöstöresurssien vuoksi. Sisäasiainministeriön osalta tavoite on saavutettu.

Suoritteiden määrä ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Vuoden 2011 talousarviossa sekä hallinnonalan tulosuunnitelmassa 2011 HALTIKille asetettiin seuraavat suoritteisiin ja aikaansaataviin julkishyödykkeisiin liittyvät tavoitteet:

Taulukko 21. Suoritteet

Suoritteet	2009	2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Tuettujen työasemien määrä	14350	15 300	15 000	16 247
Käsiteltyjen palvelupyyntöjen määrä	131125	139377	136000	138586
Tietoliikennepalveluissa päätetyt palvelupyynnot (kpl)	-	4 392	4 612	4 651
Käyttöpalveluissa päätetyt palvelupyynnot (kpl)	-	2 653	2 838	2 991
Järjestelmien ylläpitopalveluissa päätetyt palvelupyynnot (kpl)	-	6 889	11 136	9 601
Työasemapalveluissa päätetyt palvelupyynnot (kpl)	50 649	50 649	60 991	54 410
Viestintäpalveluissa päätetyt palvelupyynnot (kpl)	-	14 639	15 371	14 482
ServiceDeskissä 1-tasolla päätetyt palvelupyynnot (kpl)	36 012	38 551	40 501	39 935
Yhteyspalveluissa käsitellyt puhelut (1000 kpl)	-	2000	2070	1812

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla vaihdetaan vuosittain noin 3 500 työasemaa, joten tarkasteluhetkellä osittain voi olla vähäistä päällekkäisyyttä. Hallinnonalojen toiminnan kehittämisessä myös tukeudutaan uusiin tekniikoihin ja tämä osaltaan vaikuttaa tuettavien työasemien määrään. Tästä esimerkkinä aselainsäädännön vaatimukset psykologisesta testaamisesta lisäsivät poliisin laitemäärää 144 työasemalla, koska tietoturvan vaatimukset estävät normaalissa ympäristössä suoritettavat tehtävät ja tarvitaan erillisilaitteistoja ja yhteyksiä.

Käsiteltyjen palvelupyyntöjen kokonaismäärä vuonna 2011 ei ole merkittävästi muuttunut verrattuna vuoteen 2010. Asetettua tavoitetta ei ole saavutettu ja se johtuu lähinnä Windows 7 ja Office 2010 -käyttöönotoista ja niiden myötä lisääntyneistä palvelupyyntöjen määrän kasvusta.

Palvelupyynnöiden kirjaamiseen ja raportointiin Deski -järjestelmää hyödyntäen on kiinnitetty vuonna 2011 erityistä huomiota. Päätettyjen palvelupyynnöiden määrä palveluitain ei välttämättä ole täysin vertailukelpoinen arvioituun.

Tietoliikennepalvelupyynnöiden määrä ylitti arvion. Määrän kasvu johtuu pääasiassa TUVE -hankkeen ja Turva-ase-projektin muutospyynnöistä.

Viestintäpalveluissa päätettyjen palvelupyynnöiden määrä verrattuna annettuun arvioon ja edellisen vuoden toteumaan alittui huomattavasti. Muutos johtuu virtuaalisen tapaamis-tilan käytön laajentamisesta, jolloin asiakkaiden yksittäisten neuvottelupyynnöiden avauspyynnöt ovat vähentyneet.

Järjestelmien ylläpitopalveluissa päätettyjen palvelupyynnöiden vertaaminen edelliseen vuoteen tai suunniteltuun ei ole mahdollista, koska palvelupyynnöiden kirjaamiskäytäntöihin on tullut muutoksia. Deski -järjestelmän hyödyntäminen palvelupyynnöiden kirjaamisessa on kehittynyt vuonna 2011 ja sitä kehitetään edelleen.

Työasemapalveluihin raportoituvat lähes kaikki Aluepalveluyksikön henkilöstön päättämät palvelupyynnöt. Palvelupyynnöiden raportointi palvelunäkökulmasta on haasteellista, mutta asia on otettu kehitykseen uuden työnhajausjärjestelmän suunnittelussa ja käyttöönotossa.

ServiceDeskissä on vuonna 2011 päätetty 1 384 palvelupyynnöä enemmän kuin vuonna 2010. Pääosin tämä johtuu ohjeistuksen parantumisesta ja henkilöresurssien paremmasta kohdistamisesta.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Vuoden 2011 talousarviossa sekä Hallinnonalan tulosuunnitelmassa 2011 HALTIKille asetettiin seuraavat palvelukykyyn ja aikaansaatavien julkishyödykkeiden laatuun liittyvät tavoitteet:

Taulukko 22. Palvelukyky ja laatu

Palvelukyky ja laatu	2009	2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Asiakastytyväisyys: Miten tyytyväinen olette HALTIKIn toimintaan?	2,68	2,78	3,0	2,97
Keskeisten järjestelmien saatavuus virka-aikana (%)	99,87	99,75	99,8	99,81
Keskeisten järjestelmien saatavuus 24/7	99,45	99,8	99	99,8
I-tasolla ratkaistujen virka-aikana osoitettujen palvelupyynnöiden osuus kaikista palvelupyynnöistä (%)	28,27	27,56	33,0	45,7
Palvelutasojen saavuttaminen	96,64	95,0	95,0	96,3
Yhteyspalvelut: Puheluun vastataan alle 15 sek. (%:ssa puheluista)		73	75	67
HelpDesk: I-tasolla päätetyt palvelupyynnöt suhteessa kaikkiin palvelupyynnöihin (%)	28,7	27,1	29,0	28,1

Asiakastyytyväisyys on kasvanut vuodesta 2009 alkaen tasaisesti joka vuosi johtuen palveluiden kehittymisestä ja asiakkuudenhallinnan tehostumisesta. Vuodesta 2010 tyytyväisyys kasvoi 0,19 yksikköä ja se on hyvin lähellä tavoitetasoa.

I-tasolla ratkaistujen palvelupyynnöiden osuus kaikista palvelupyynnöistä on tavoitearvoa korkeampi, koska henkilöstön ammattitaito on kehittynyt sekä kokemus ja järjestelmien tuntemus lisääntynyt.

Palvelutason toteuma on parempi kuin tavoite ja se johtuu osittain siitä, että kyseisen mittarin käyttö on ohjannut toimintaa odotetulla tavalla ja mittaustarkkuus on parantunut osaamisen kehittymisen myötä.

Yhteyspalveluiden tavoite puheluun vastaamisesta 15 sekunnin aikana ei ole toteutunut. Puheluihin vastaamisnopeuden koko vuoden keskiarvoon vaikuttaa kesäajan haasteellisuus. Lomakauden aikana sekä palvelukysyntä kasvaa että palvelukapasiteetti laskee. Ajoittaisten jonotilanteiden ja henkilöiden huonomman tavoitettavuuden vuoksi tavoitteeseen ei ole päästy.

Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Hallinnon tietotekniikkakeskuksella ei ollut maksuperustelain mukaista maksullista toimintaa vuonna 2011. Palvelusopimustoiminnasta esitetään liitteenä maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaa vastaava laskelma. Vuonna 2011 tehtyjen investointien osuus vaikuttaa laskelman lopputulokseen. Investoinnit ovat asiakasrahoituksella tehtyjä tietojärjestelmäkokonaisuuksia tai niiden osia. Valmistuttuaan ne siirretään hallinnansiirroilla asiakkaiden omaisuudeksi vastikkeetta. Poistolaskennassa olevan omaisuuden arvo on huomioitu poistoina.

Haltikin maksullisen toiminnan yhteenvetotaulukko on kohdan 5.2 liitteenä 1b.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Hallinnon tietotekniikkakeskuksella ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2011.

1.3.3 Rajavartiolaitos

Rajojen valvonta

Rajojen valvonnan toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoite: Rajojen valvontaa kohdennetaan ja valmiutta ylläpidetään siten, että tärkeimmillä alueilla luvattomat rajanylitykset estetään tai havaitaan välittömästi. Muilla alueilla luvattomat rajanylitykset paljastetaan.

Taulukko 23. Rajojen valvonnan tulospittarit

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Tulosmittarit				
Tuotokset				
Partiointi (h)	309 000	285 000	287 000	284 447
josta itärajalalla	228 000	210 000	207 500	205 719
Tekninen valvonta	865 000	888 000	878 500	898 943
Tarkastukset	26 700	23 200	25 700	25 658
Rajavyöhykeluvat	12 100	9 600	8 850	9 144
Turvallisuuspalvelut harva-alueella (poliisi- ja virka-aputehtävät)	474	510	520	471
Panokset				
Kustannukset (mil. euroa)	115,6	120,9	117,7	117,5
Henkilötyövuodet	1 463	1 414	1 388	1 376
Tehokkuus				
Tuottavuus ind	100	117	115	117
Taloudellisuus ind	100	111	112	114
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)	4,2	4,1	4,5	3,5
Rajatapahtumien estäminen (%)	95,1 %	88,9 %	97,9 %	83,3 %
Rajatapahtumien paljastaminen (%)	87,9 %	89,5 %	93,8 %	75,0 %
Tilannekuvan laatu	3,6	3,6	3,8	3,4

Partiointin kokonaiskattavuus pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2010, vaikka partiointin tuntimäärissä jäätin hieman asetetusta tavoitteesta. Partiotuntimäärä on laskenut erityisesti itärajalalla, koska henkilötyöpanosta on siirretty mm. rajatarkastuksiin. Tehostuneet partiokäytännöt ovat nostaneet tarkastusten määrää vuodesta 2010. Valvonnan kattavuutta on parantanut teknisen valvonnan määrän kasvu toimintavarmemman kaluston hankintojen ja käyttöönoton johdosta.

Rajojen valvontaan kohdentunut työpanos laski 38 henkilötyövuodella. Tuottavuus säilyi vuoden 2010 tasolla, koska painotetut suoritteet eivät henkilömäärän laskusta huolimatta vähentyneet samassa suhteessa. Taloudellisuus parani ennakoitua enemmän, koska valvonnan kattavuus suhteessa kustannuksiin parani.

Kaikkia luvattomia rajanylityksiä itäisellä maarajalla ei kyetty estämään tai paljastamaan. Tästä syystä toiminnan laadun ja palvelukyvyn tunnusluvun tavoitetta ei saavutettu. Osittain tähän vaikutti vähentynyt henkilömäärä rajojen valvonnassa itärajalalla. Tärkein tekijä on kuitenkin tapausten vähäinen määrä, jolloin yksittäiset tapaukset vaikuttavat merkittävästi tunnuslukuihin. Kyselytutkimuksella selvitetty rajatilannekuvan laatu heikkeni. Kaikki rajatapahtumat itärajalalla on käsitelty loppuun rajavaltuutettujen kesken.

Rajatarkastukset

Kaikki Schengen-alueen ulkorajan ylittävät henkilöt tarkastetaan. EU/ETA-kansalaisille tehdään vähimmäistarkastus ja muille perusteellinen tarkastus. Schengen-alueen sisärajoilla ylläpidetään valmius rajavalvonnan väliaikaiseen palauttamiseen. Maahantulo ja maastalähtö vastoin säädettyä järjestystä paljastetaan turvaten sujuva rajanylitysliikenne. Rajatarkastuksissa ja rajatarkastuksiin liittyvässä tutkimuksessa sekä hallintopäätöksissä huolehditaan henkilöiden oikeusturvasta.

Taulukko 24. Rajatarkastusten tulospäätökset

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Tulosmittarit				
Tuotokset				
Rajatarkastukset (milj.hlöä)	10,8	12,1	12,8	14,7
Tullitarkastukset (hlöä)	5841	8 700	9 720	6 370
Käännättämispäätös	1190	1 170	1 275	1 305
Myönnetty viisumit	1633	2 080	2 070	1 938
Päätökset rajanylityslupa-anomuksiin	1	3	3	4
Vastaanotetut turvapaikkahakemukset	415	160	180	188
Vastaanotetut kiintiöpakolaiset	831	350	900	491
Muun viranomaisen päätöksen täytäntöönpano	623	580	620	539
Panokset				
Kustannukset (milj. euroa)	77,4	85,6	85,7	87,7
Henkilötyövuodet	979	1 001	1 010	1 028
Tehokkuus				
Tuottavuus ind	100	111	114	135
Taloudellisuus ind	100	106	111	131
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)	4,4	4,4	4,7	4,3
Rajatarkastusten kattavuus (%)	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Rajatarkastusten laatu (%)	98,1 %	97,6 %	98,9 %	96,0 %
Rajatarkastusten sujuvuus (min)	8	6	9	13
Rajatarkastusten asiakaspalvelu (1-5)	3,9	3,9	4,0	4,1
Oikeusturva (%)	99,6 %	99,7 %	100,0 %	100,0 %

Henkilöliikenne ruuhkautui itärajan suurilla rajanylityspaikoilla liikenteen suuresta kasvusta johtuen. Näin tapahtui lähes säännönmukaisesti viikonloppuisin ja venäläisten vapaapäivinä.

Rajavartiolaitoksen valvontavastuulla olevilla EU:n ulkorajan rajanylityspaikoilla henkilöiden kokonaisliikennemäärä oli 14,7 miljoonaa, mikä on noin 2,6 miljoonaa rajanylitystä enemmän kuin vuonna 2010. Suomen ja Venäjän välisen rajan ylitti yhteensä 10,6 miljoonaa matkustajaa ja kasvua edelliseen vuoteen oli 27 %. Venäläisten matkustajien osuus liikenteestä oli 75 %. Myös raskas liikenne on lisääntynyt lähes kaikilla maarajan rajanylityspaikoilla. Lentoliikenteen kasvu oli noin 10 %. Helsingin sataman ulkorajaliikenne kasvoi noin 30 % Helsinki – Pietari reitin kasvun vuoksi.

Rajavartiolaitoksen tekemien käännyttämispäätösten määrä nousi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Suurin kasvu käännytyspäätöksissä tapahtui itärajan rajanylityspaikoilla.

Rajavartiolaitoksen vastaanottamien turvapaikkahakemusten määrä kasvoi hieman vuoteen 2010 verrattuna. Valtaosa turvapaikanhakijoista saapui Suomeen Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta. Rajavartiolaitoksen vastaanottamien turvapaikkahakemusten suurimmat kansallisuudet olivat afgaanit, kiinalaiset, somalialaiset ja palestiinalaiset.

Tuottavuus parani huomattavasti vuodesta 2010. Painotettujen suoritteiden määrä kasvoi huomattavasti enemmän kuin tarkastustoimintaan kohdennettujen henkilötyövuosien määrä. Myös taloudellisuus parani huomattavasti. Kustannukset nousivat vain hiukan vuodesta 2010, mutta painotettujen suoritteiden määrä nousi selvästi. Tämä paransi taloudellisuutta.

Rajatarkastusten laadun heikkenemisen syynä ovat yksittäiset jälkikäteen ilmitulleet rikokset tai rikkomukset, joita ei ole havaittu rajatarkastuksissa. Rajatarkastusten sujuvuuden heikentyminen johtuu erittäin voimakkaasta rajanylitysliikenteen kasvusta ja sen syklistä. Kyselytutkimuksella selvitetty rajatarkastusten asiakaspalvelun laatu parani hieman, vaikka liikenteen sujuvuus heikkeni.

Kaakkoisrajalla erityisesti rajanylityspaikkojen infrastruktuuri ja osin henkilöstöresurssit eivät vastaa enää kasvaneen liikenteen tarpeita. Tämä heikentää liikenteen sujuvuutta. Rikkomusten määrä on noussut liikenteen lisääntyessä ja samalla myös jälkikäteen ilmitulleiden rikkomusten määrä on noussut. Tämä laskee rajatarkastusten laatua.

Rikostorjunta, hallinnolliset maksuseuraamukset ja valvontatoimenpiteet

Rikostorjunnan toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoite: Rajavartiolaitos toimii ammattitaitoisena, yhteistyökykyisenä ja tehokkaana rikostorjuntaviranomaisena rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi ja erityisesti Schengenin ulkorajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi.

Taulukko 25. Rikostorjunnan tulospainotukset

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Tulosmittarit				
Tuotokset				
Rikosilmoitus (R-ilmoitus)	1070	850	1 005	956
Valtionrajarikos (kpl)	309	178	220	190
Laittoman maahantulon järjestäminen ja ihmiskauppa (kpl)	78	75	85	76
Muu rikos tai rikkomus (kpl)	6053	5 600	5 740	6 598
Rikesakko	812	710	775	731
Rangaistusvaatimusilmoitus	2 698	2 740	2 690	3 788
Pakkokeino	2839	2 600	2 660	3 374
Huomautus	1227	780	990	675
Päätös alusöljypäästöasiassa	9	7	7	7
Päätös liikenteenharjoittajan seuraamusmaksussa	85	47	125	235
Turvaamistoimenpide	2734	2 700	2 760	3 492
Sekalainen ilmoitus (S-ilmoitus)	1193	960	1 025	1 221
Valvontailmoitus	341	370	345	445
Panokset				
kustannukset (milj. euroa)	15,6	15,5	16,0	15,1
Henkilötyövuodet	197	181	188,5	177,0
Tehokkuus				
Tuottavuus ind	100	98	99	125
Taloudellisuus ind	100	93	97	121
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)	4,7	4,4	4,5	4,2
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenne- ja ajoneuvorikokset) (%)	100 %	100 %	91 %	77 %
Laittoman maahantulon järjestämisen ja ihmiskaupparikosten selvitystaso (%)	100 %	86 %	95 %	52 %
Aluspäästötapausten selvitystaso (1-5)	5,0	5,0	5,0	5,0
Tavoiteajassa (60 vrk) selvitettyjen rikoslakirikosten osuus (%)	80 %	59 %	78 %	75 %
Tavoiteajassa (180 vrk) selvitettyjen laittoman maahantulon järjestämisen ja ihmiskauppatapausten osuus (%)	72 %	48 %	58 %	63 %
Oikeusturva (%)	100 %	100 %	99,9 %	99,9 %

Rikosilmoitusten määrä kääntyi nousuun vuoteen 2010 verrattuna. Myös muiden rikosten tai rikkomusten määrä on kasvanut voimakkaasti. Tämä on näkynyt myös rangaistusvaatimusilmoitusten kasvuna. Kaakkois-Suomen rajavartioston toiminta-alueella rangaistusvaatimusilmoitusten määrä nousi 63 % vuoteen 2010 verrattuna. Yksittäisten nimikkeiden osalta erityisesti paljastinlaiterikkomusten sekä myös liikenne- ja ajoneuvorikkomusten määrät kasvoivat voimakkaasti. Myös rattijuopumusrikosten määrä on kääntynyt nousuun. Edellä mainittujen rikosten tai rikkomusten määrän lisääntyminen johtuu ensisijaisesti kasvaneista rajanylitysliikennemääristä.

Valtionrajarikosten määrä on kääntynyt lievään nousuun, kun taas laittoman maahantulon järjestämistä ja ihmiskauppaa koskevien rikosten määrä on pysynyt vuoden 2010 tasolla. Edellä mainittujen Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan ydinalueelle kuuluvien rikosten määrän osalta vuodelle 2011 asetetusta tavoitteesta jäätin jonkin verran. On-

nistuneilla ennaltaehkäisevillä rikostorjuntatoimenpiteillä, kuten esimerkiksi lähtömaassa tapahtuvalla yhdysmiestoiminnalla, on osaltaan kyetty pitämään näiden rikosten määrä vuoden 2010 tasolla. Laittoman maahantulon järjestämistä koskevien rikosten määrää ja sen laskua suhteessa vuoteen 2009 selittää edelleen myös korkeimman oikeuden ennakkoratkaisun (KKO:2010:6) linjaus, jonka mukaan edellä mainitun rikoksen tunnusmerkistö ei täyty tekotapana yleistyneen menettelyn osalta, jossa maahantulon yhteydessä hyväksikäytetään väärin perustein saatuja viisumeja tai oleskelulupia.

Käytettyjen pakkokeinojen määrä on noussut huomattavasti. Pakkokeinojen määrän nousu johtuu suurelta osalta tutkanpaljastinlaitteiden takavarikoista. Myös henkilöön kohdistuvien pakkokeinojen määrä on lisääntynyt.

Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksujen määrä on viisinkertaistunut edelliseen vuoteen nähden. Seuraamusmaksujen voimakkaan kasvun taustalla ovat kasvaneet liikennemäärät.

Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus ovat kääntyneet selvään nousuun vuoteen 2010 verrattuna. Syynä tähän on painotettujen suoritteiden määrän selvä kasvu edellisestä vuodesta samalla, kun käytettyjen henkilötyövuosien määrä ja kustannukset ovat laskeutuneet.

Toiminnan laadun ja palvelukyvyn kokonaistunnusluku laski vuodesta 2010. Rajavartiolaitoksen rikostorjunnassa rikoslakirikosten selvitystasolle asetetusta tavoitteesta jäätettiin selvästi ja lasku oli huomattava verrattuna edellisen vuoden selvitystasoon. Myös laittoman maahantulon järjestämistä ja ihmiskauppaa koskevien rikosten selvitystaso laski selvästi vuoteen 2010 verrattuna. Tavoiteajassa (60 vrk) selvitettyjen rikoslakirikosten osuus taas nousi selvästi edelliseen vuoteen verrattuna yltäen lähes asetetulle tavoitetasolle. Edelleen tavoiteajassa (180 vrk) selvitettyjen laittoman maahantulon järjestämisten ja ihmiskauppatapausten osalta sekä vuoden 2010 taso, että toimintavuodelle 2011 asetettu tavoitetaso ylitettiin. Yllä mainittua toiminnan laadun ja palvelukyvyn laskua selittää osaltaan suoritteiden määrän voimakas kasvu ja toisaalta esitutkintaresurssien sitoutuminen aiempaa laajempien ja pitkäkestoisempien laittomaan maahantuloon liittyvien rikosten tutkintaan.

Meri- ja muu pelastustoimi

Meri- ja muun pelastustoimen toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoite: Kaikkiin meripelastuksen hätätilanteisiin osoitetaan apua viivytyksettä. Meripelastustapahtumien havaitsemiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi, sekä läheltä piti -tilanteiden taltioimiseksi, huolehditaan merialueiden riittävästä valvonnasta rajavalvonnan yhteydessä. Pelastustoiminta ja lentopelastuspalvelua tuetaan tarpeen mukaan Rajavartiolaitoksen kalustolla ja henkilöstöllä.

Taulukko 26. Meriturvallisuuden ja pelastustoimen tulostulokset

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Tulosmittarit				
Tuotokset				
Etsinnät (kpl)	267	215	184	254
Etsinnät merialue(kpl)	128	97		94
Etsinnät maa-alue (kpl)	139	118		160
Pelastustehtävät (kpl)	1 303	1 312	1 305	1 228
Meripelastustehtävät (kpl)	1 164	1 138		1 096
Muut pelastustehtävät (kpl)	139	174		132
Sairaankuljetus (kpl)	370	431	383	433
Meripelastuksen sairaankuljetus (kpl)	43	56		64
Maa-alueen sairaankuljetus (kpl)	327	375		369
Avustustehtävä (kpl)	329	353	460	479
Merialueen avustustehtävä (kpl)	288	310		432
Maa-alueen avustustehtävä (kpl)	41	43		47
Muu pelastussuorite (kpl)	182	460	423	429
Muu meripelastustoimen pelastussuorite (kpl)	38	302		300
Muu maa-alueen pelastussuorite (kpl)	144	158		129
Päivystyspalvelu ja meripelastuksen työaika (tuntia)	412 000	391 000	420 000	406 758
Meripelastuksen johtokeskusten työaika	40 781	40 500		35 598
Muiden meripelastusyksiköiden työaika	19 591	18 500		19 771
Muu meripelastuksen varallaolo	351 392	332 000		351 389
Merialueella pelastettu henkilö (kpl)	7 432	4 840	4 200	3 291
Merialueella estetty onnettomuus (kpl)	24	7	13	3
Panokset				
Kustannukset (mil. euroa)	6,7	7,2	6,8	7,5
Henkilötyövuodet	85	84	80	88
Tehokkuus				
Tuottavuus ind	100	102	107	98
Taloudellisuus ind	100	96	105	95
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)				
	3,6	3,6	4,1	3,5
Johtamisen laatu (1-5)	-	-	4,0	0,0
Yksiköiden valmius (1-5)	-	-	4,5	0,0
Meritilannekuva (1-5)	3,6	3,6	3,7	3,5

Merivartiostoissa ylläpidettiin jatkuvaa meripelastustoimen johtamis- ja viestitysvalmiutta sekä vastattiin meripelastuksen hätäradioliikenteen päivystämisestä. Kaikkiin merihätätapauksiin kyettiin osoittamaan apua. Hätätapauksista 87 %:ssa apu voitiin osoittaa alle 30 minuutissa. Avun saatavuus ja nopeus sekä suorituskyky olivat kiitettävällä tasolla. Merialueella valvontatoimenpiteillä estettiin kolme merionnettomuutta, minkä lisäksi merivartiostot havaitsivat erilaisia merenkulun ”läheltä piti” -vaaratilanteita.

Meripelastustapahtumista pääosa kohdistui huviveneisiin ja merellä ulkoileviin kansalaisiin. Noin neljännes kohdistui matkustaja-aluksiin ja rahtialuksiin sekä muihin työtehtävissä merellä liikkuneisiin aluksiin.

Meri- ja muun pelastustoimen tuottavuus oli selvästi suunniteltua alhaisempi ja jäi myös vuoden 2010 tasosta. Tärkeimpänä syynä oli suunniteltua selvästi suurempi henkilötöyövuosikertymä painotettujen suoritteiden määrän noustessa selvästi vähemmän. Myös taloudellisuus oli suunniteltua heikompi, mutta pysyi vuoden 2010 tasolla. Taloudellisuuteen vaikutti suunniteltua suurempien resurssien kohdentaminen meri- ja muuhun pelastustoimintaan.

Johtamisen laatua ja yksiköiden valmiutta ei voida arvioida, koska meripelastuksen palvelutason arviointijärjestelmän käyttöönotto on viivästynyt. Kyselytutkimuksella selvitetty meritilannekuvan laatu laski hieman.

Sotilaallinen maanpuolustus

Sotilaallisen maanpuolustuksen toiminnallisen tuloksellisuuden tulostavoite: Puolustus-suunnitelmat, tilanteen edellyttämä johtamis- ja toimintavalmius sekä valmius joukkojen perustamiseen ylläpidetään. Vastataan osaltaan rajajoukkojen tuottamisesta koulutamalla varusmiehiä ja järjestämällä kertausharjoituksia.

Taulukko 27. Sotilaallisen maanpuolustuksen tulostavoitteet

	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Tulosmittarit				
Tuotokset				
Koulutusvuorokaudet	78 400	82 700	87 450	87 990
Panokset				
Kustannukset (mil. euroa)	11,2	11,5	12,0	11,9
Henkilötöyövuodet	142	135	141	139
Tehokkuus				
Tuottavuus ind	100	111	112	114
Taloudellisuus ind	100	105	109	111
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)				
Suunnitelmavalmius (1-5)	3,0	3,1	3,6	3,4
Sijoitettavuus (%)	79 %	70 %	83 %	70 %
Koulutettavuus (%)	98 %	85 %	91 %	85 %
Sijoitustilanne (1-5)	4,3	4,3	4,5	4,6
Koulutus (1-5)	3,4	3,7	3,7	3,9
Materiaalivalmius (1-5)	3,3	3,4	3,3	3,4

Sotilaalliselle maanpuolustukselle ja kriisivalmiudelle asetetut tavoitteet on pääosin saavutettu. Sotilaallisen maanpuolustuksen ja kriisin ajan valmiuksia on aktiivisesti kehitetty vastaamaan arvioituja uhkamalleja ja uusia suorituskykyvaatimuksia.

Sotilaallisen maanpuolustuksen koulutusvuorokaudet nousivat suunnitellusti verrattuna vuoteen 2010. Tavoite ylittyi hiukan johtuen ennakoitua vähäisemmästä poistumasta kertausharjoituksista. Sotilaallisen maanpuolustuksen tuottavuus parani hiukan vuodesta 2010. Taloudellisuus parani selvästi. Käytetyn henkilötöyövuosimäärän kasvaminen

koulutusvuorokausien määrän kasvua hitaammin paransi tuottavuutta. Taloudellisuutta paransi koulutusvuorokausien määrän kustannuksia nopeampi kasvu.

Toiminnan laadun ja palvelukyvyyn osa-alueilla tulostavoitteet pääosin saavutettiin. Varusmiesten sijoitettavuuden osalta tavoitetta ei saavutettu ja tulos pysyi vuoden 2010 tasolla. Suurimpina syinä olivat palveluserien pieni koko ja palveluksen keskeyttäneiden määrän pysyminen kohtuullisen korkealla tasolla. Toisaalta koulutus kyettiin antamaan tinkimättä suorituskykyvaatimuksista. Rajajoukkojen valmius ja koulutustaso kehittivät selvästi toimintavuoden aikana. Materiaalivalmiuden suuri painoarvo vaikutti siihen, ettei toiminnan laadun kokonaistunnusluku noussut vuodesta 2010.

Tuottavuusmittareiden kehittäminen

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla on vuoden 2011 aikana kehitetty Tilastokeskuksen tuottavuusmittauskyselyssä käytettäviä mittareita ja tunnuslukuja ja tarkasteltu mahdollisuutta käyttää niitä enenevässä määrin toiminnan tuottavuuden raportoinnissa. Rajavartiolaitos on kehitystyössä toimialoista pisimmällä. Alla olevassa taulukossa on esitetty tulosalueittain painotetut suoritteet. Suoritteiden määrää ei ole taulukossa suhteutettu kunkin tulosalueen osuuteen Rajavartiolaitoksen toiminnasta. Luvut ovat Rajavartiolaitoksen toimittamat pohjaluvut, joita Tilastokeskus käyttää omassa laskentamallissaan.

Rajavartiolaitoksen omassa tuloksellisuuden seurannassa suoritteiden määrää kullakin tulosalueella painotetaan ao. tulosalueen osuudella koko Rajavartiolaitoksen toiminnasta. Tällä menettelyllä tasataan taulukossa esitettyjen painotettujen suoritteiden absoluuttista lukumäärää vastamaan kunkin tulosalueen suhteellista osuutta Rajavartiolaitoksen toiminnasta. Rajavartiolaitos on kehittämässä edelleen omaa tuloksellisuuden laskentajärjestelmäänsä. Tässä yhteydessä tarkastellaan kaikkien tulosalueiden painotettujen suoritteiden absoluuttisen määrän laskentaperiaatteita siten, että ne vastaavat jo absoluuttisina summina paremmin kyseisen tulosalueen suhteellista osuutta Rajavartiolaitoksen toiminnasta.

Taulukko 28. Tulosalueittain painotetut suoritteet (TK:n malli)

	Toteuma 2009	Toteuma 2010	Suunnitelma 2011	Toteuma 2011
Rajojen valvonta				
Toiminnan kulut (milj. euroa)	115,6	120,9	117,7	117,7
Painotetut suoritteet (1 000 kpl)	154 468	174 893	167 625	170 256
Rajatarkastukset				
Toiminnan kulut (milj. euroa)	77,4	85,6	85,7	56,3
Painotetut suoritteet (1 000 kpl)	54 771	63 371	64 490	77 858
Rikostorjunta				
Toiminnan kulut (milj. euroa)	15,6	15,5	16,0	15,1
Painotetut suoritteet (1 000 kpl)	453	411	429	508
Meri- ja muu pelastustoiminta				
Toiminnan kulut (milj. euroa)	6,7	7,2	6,8	7,5
Painotetut suoritteet (1 000 kpl)	43	44	44	44
Sotilaallinen maanpuolustus				
Toiminnan kulut (milj. euroa)	11,2	11,5	12,0	11,9
Painotetut suoritteet (1 000 kpl)	78	83	87	88

Maksullinen toiminta

Rajavartiolaitos on ottanut vuoden 2011 alusta käyttöön Kiekun mukaiset seurantakoodit ja sisäinen laskentatapa on muuttunut. Vuoden 2011 kustannusvastaavuuslaskelmien tekemisessä on käytetty kirjanpidon tietoja ja toiminnoille kohdennettua työaikaa. Seurantakohdemuutoksen vuoksi kustannusvastaavuuslaskelmien laatimisperiaatteet tilinpäätöksessä 31.12.2011 ovat muuttuneet edellisistä vuosista eivätkä ne ole kaikilta osin vertailukelpoisia.

Rajavartiolaitoksen maksullisen toiminnan tuotot maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista ovat olleet vuonna 2011 1,120 milj. euroa, erilliskustannukset 0,853 milj. euroa ja kokonaiskustannukset 1,940 milj. euroa ja kustannusvastaavuus siten 0,820 milj. euroa alijäämäinen. Julkisoikeudellisia suoritteita ovat sairaankuljetukset, viisumit sekä muut luvat ja päätökset. Sairaankuljetusten osalta kustannusvastaavuus on alijäämäinen, koska vuosien 2010–2011 hinnat on määritelty vuoden 2009 kustannustason perusteella liian alhaisiksi. Viisumien hinnan taas määrää ulkoasiainministeriö.

Rajavartiolaitoksen erillislakien perusteella hinnoiteltujen suoritteiden tuotot ovat olleet 1,040 milj. euroa, erilliskustannukset 1,102 milj. euroa ja kokonaiskustannukset 2,277 milj. euroa, joten erillislakeihin perustuva maksullinen toiminta on ollut 1,237 milj. euroa alijäämäistä. Sisäasiainministeriön antamassa asetuksessa 986/2009 Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksuista 6 §:ssä säädetään, että Rajavartiolaitoksen palvelussuhdeasuntojen vuokrauksen ei tarvitse olla liiketaloudellisesti kannattavaa. Rajavartiolai-

tos on luovuttanut hallinnassaan olevat asunto-osakkeet Senaatti-kiinteistöille 1.1.2008 alkaen ja vuokrannut ne takaisin. Asuntoja käytetään Rajavartiolaitoksen henkilöstön palvelussuhdeasuntoina. Vuoden 2011 ja vuoden 2010 laskelmia verratessa vuokraustoiminnan tulot ovat vähentyneet 723 976 euroa (-41 %). Tämä johtuu mm. siitä, että Rajavartiolaitoksen käytössä on huomattavasti aikaisempaa vähemmän palvelussuhdeasuntoja. Tuotot kattavat 46 % vuokraustoiminnan menoista. Erilliskulujen aiheuttamisperiaatteen mukainen kirjaaminen on tehnyt laskelmasta edellisiä vuosia tarkemman.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ovat kohdan 5.2. liitteenä 1d.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Rajavartiolaitoksessa yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja on saatu vuonna 2011 4,321 milj. euroa, Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset ovat olleet 5,818 milj. euroa ja kokonaiskustannukset 6,279 milj. euroa. Kustannusvastaavuus on ollut 69 %, mikä on merkittävästi edellisvuotta parempi. Yhteisrahoitteiselle toiminnalle on asetettu tavoite vain tuottojen osalta.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman tuotoissa on Rajavartiolaitoksen EU:n ulkorajarahastosta saadut rahoitusosuudet Rajavartiolaitoksen eri hankkeisiin sekä kulupuolella näitä hankkeita vastaavat menot. Tuloina on käsitelty sekä toimintamenomomentille tuloutetut varat että momentille 26.01.22.2 saatu kirjausoikeus. Lisäksi tuotoissa ovat mukana Marsuno- ja VISE – projektit. Marsunossa pilotoitiin merialueiden yhteisen tiedonvaihtoympäristön kehittämistä 24 jäsenvaltion kanssa ja VISE- projektissa pilotoitiin ja valmisteltiin kansallisesti EU:n viisumitietojärjestelmän ja rajanylitysjärjestelmän toimeenpanoa ja käyttöönnottoa.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuloista vain pieni osa on voitu kohdentaa menoja vastaavalle tilikaudelle, koska ulkorajarahaus tulee merkittävästi jälkikäteen ja on riippuvainen rahoitusohjelmien ja raportoinnin hyväksymisaikataulusta.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ovat kohdan 5.2. liitteenä 2c.

1.3.4 Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Onnettomuuksien ehkäisy

Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Kuntien rahoitusvastuulla olevat alueelliset pelastuslaitokset vastaavat pääosin onnettomuuksien ehkäisyydestä yhdessä alan järjestöjen kanssa. Pelastuslaitosten nykyiset

kirjanpitojärjestelmät eivät mahdollista onnettomuuksien ehkäisyyn kohdistuvien kustannusten erittelyä vertailukelpoisesti.

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 29. Suoritteiden määrät

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma ¹⁰
Laadittujen valvontasuunnitelmien määrä, %			100	0
Neuvontaa ja valistusta saaneiden osuus väestöstä, %, vähintään	16	15	20	15
Tehtyjen erityiskohteiden palotarkastusten määrä, %	89	85	100	83
Automaattisten paloilmoittimien tarkistus- ja varmistustehtävät (erheelliset paloilmoitukset), määrä (kpl)	19 370	22 306	<18 000	21 327
Automaattisten paloilmoittimien tarkistus- ja varmistustehtävien osuus pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrästä, %	19,1	20,2	19,1	18,6
Automaattisella sammutuslaitteistolla suojatut hoito- ja huoltolaitokset, %, vähintään ¹¹	20	23	28	30

Lähde: PRONTO

Heinäkuussa 2011 voimaan tulleen pelastuslain mukaan pelastuslaitosten tulee laatia valvontasuunnitelmat vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Näin ollen tavoitteeksi asetetun 100 % tulee täyttyä 30.6.2012 mennessä. Pelastuslaitokset ovat ottaneet tai ottavat valvontasuunnitelmat käyttöön kevään 2012 aikana.

Pelastuslaitosten neuvonta- ja valistustyössä ei ylletty asetettuun tavoitteeseen. Tilaisuuksia järjestettiin runsaat 12 000 vuoden 2011 aikana ja niihin osallistui noin 807 000 henkilöä, mikä on noin 7 000 henkilöä enemmän kuin vuonna 2010.

Pelastuslaitokset tekivät vuonna 2011 kerran vuodessa tarkastettavien erityiskohteiden palotarkastuksista 83 %, yhteensä noin 34 600 tarkastusta. Vuoteen 2010 verrattuna tässä tapahtui hieman heikennystä. Parhaiten toteutuivat hoito- ja hoivalaitosten palotarkastukset (88 %) ja hotellien, asuntoloiden, lomakyläiden ja leirintäalueiden palotarkas-

¹⁰ Vuoden 2011 toteumaluku on arvio

¹¹ Lähde:SM:n erillisselvitys, vuoden 2011 toteumaluku on arvio

tukset (86 %). Automaattisilla sammutuslaitteilla tai paloilmoittimilla varustetuista vuosittain tarkistettavista tiloista tarkastettiin 64 %.

Automaattisten paloilmoittimien tarkistus- ja varmistustehtävien osuudelle pelastuslaitosten hälytysluoteisten tehtävien määrästä asetettu tavoite saavutettiin. Tarkastusten määrä laski noin 1,6 %-yksiköllä edelliseen vuoteen verrattuna.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Pelastustoimi jatkoi vuonna 2011 yhteistyössä muiden vastuuviranomaisten kanssa asumisen paloturvallisuuden toimenpideohjelman toteuttamista. Toimenpideohjelmassa on selvitetty mm. hoitolaitosten ja erityisryhmien asumisyksiköiden paloturvallisuutta ja jatkettu palokuolemien ehkäisykeinojen tehokkuuden arviointihankkeen työtä.

Uudistettu pelastuslaki tuli voimaan 1.7.2011. Lakiin liittyen annettiin kaksi valtioneuvoston asetusta ja neljä sisäasiainministeriön asetusta.

Pelastustoiminta ja varautuminen

Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Alueellisten pelastuslaitosten toiminnan rahoitusvastuu on kunnilla. Pelastustoiminnalle ei ole vielä asetettu toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta kuvaavia tunnuslukuja, sillä pelastuslaitosten taloushallinnon järjestelmät eivät kaikilta osin mahdollista kustannusten erittelyä.

Taulukko 30. Taloudellisuus

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Pelastuslaitosten kustannukset, (bruttokulut ilman maksuosuuksia), euroa/asukas	68,2	69,2	66	ei saatavilla

Lähde: PRONTO

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 31. Suoritteiden määrät

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite ¹²	2011 toteuma ¹³
Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä, kpl, josta	101 435	110 391	94 000	114 930
- tulipaloista aiheutuvat tehtävät	14 994	14 992	12 000	14 720
- tarkistus- ja varmistustehtävät	29 461	34 189	18 300	32 731
- ensivastetehtävät (pl. sairaankuljetustehtävät)	26 528	27 044	37 000	28 574
- muut tehtävät	30 452	34 166	26 700	38 905

Lähde: PRONTO

Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä vuonna 2011 nousi noin 4 % (noin 4 500 kpl) edelliseen vuoteen verrattuna. Muiden tehtävien määrän nousuun vaikutti erityisesti vahingontorjuntatehtävien määrän yli kaksinkertaistuminen (vuonna 2010 yhteensä 5 853 kpl ja vuonna 2011 yhteensä 13 400 kpl). Automaattisten paloilmoitinien tarkastus- ja varmistustehtävät vähenivät noin tuhannella vuodesta 2010 vuoteen 2011 (vuonna 2010 yhteensä 22 306 kpl ja vuonna 2011 yhteensä 21 327 kpl).

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 32. Palvelukyky ja laatu

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma ¹⁴
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 1. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta (6 min.)	65	65	90	64
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 2. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta (10 min.)	88	87	90	87

Pelastustoimen palvelutaso ei yltänyt sille asetetulle tavoitetasolle, koska toimintavalmiusajoissa jäätin asetetuista tavoiteajoista erityisesti 1. riskialueilla, joilla ensimmäisen yksikön tulisi saapua onnettomuuspaikalle 90 % tapauksista kuudessa minuutissa. Kohde saavutettiin keskimäärin 64 %:ssa onnettomuuksissa asetetussa tavoiteajassa. Toimintavalmiusajat pysyivät vuonna 2011 lähes edellisten vuosien tasolla.

¹² Pelastuslaitosten eri tehtävyytyypeille ei aseteta tavoitteita, vaan niiden kehitystä seurataan.

¹³ Vuoden 2011 toteumaluku on arvio.

¹⁴ Vuoden 2011 toteumaluku on arvio.

Syitä tavoiteaikojen ylittymiselle ovat esimerkiksi sääolosuhteiden aiheuttamat ongelmat, liikenneuhkat ja päällekkäiset pelastustehtävät. Tämän lisäksi se, että paloasemat on sijoitettu riskialueisiin nähden väärin, saattaa aiheuttaa viivettä toiminnan aloittamisessa. Toimintavalmiusaikatavoitteet tulisi toimintavalmiusohjeen mukaan saavuttaa pääsääntöisesti, jolla on tarkoitettu sitä, että onnettomuuskohteet tavoitetaan yli 50 % tapauksista ohjeessa asetetuissa tavoiteajoissa.

Pelastustoimella on yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian mukaisesti uhka-arvio pelastustoimen valtakunnallista koordinaatiota edellyttäviä erityistilanteita varten. Valtakunnallista koordinaatiota edellyttävät uhkat on mainittu yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa. Sisäasiainministeriö on valmistellut näitä uhka-arvioita vastaavat tilannekortit, joissa on määritelty sisäasiainministeriön tehtävät em. erityistilanteissa.

Pelastustoimella on tarkistetut ja uudistetut pelastushenkilöstön mitoituksen perusteet, rakenteet ja suorituskäytännöt ja toimintavalmiutta koskevat ohjeet. Uusi toimintavalmiusohje tullaan antamaan kevään 2012 aikana. Ohjeessa määritellään riskienhallinnan perusteet, kansallisesti merkittävät riskikohteet ja pelastustoiminnan suunnittelun perusteet.

Vuoden 2011 talousarviossa asetetun tavoitteen mukaisesti pelastustoimi kykenee antamaan kansainvälistä apua suuronnettomuustilanteissa. Kansainvälisen pelastustoimen operatiivisten tehtävien vastuu siirtyi sisäasiainministeriöstä Pelastusopiston Kriisinhallintakeskukselle vuoden 2010 alussa. Kansallisten valmiuksien kehittämistä on jatkettu vahvasti lähinnä EU-rahoitteisen projektirahoituksella. Kriisinhallintakeskukseen syksyllä 2010 perustettu koordinaatioryhmä kokoontui kuukausittain tavoitteenaan vakiinnuttaa kansainvälisen pelastustoimen valmiuskäytäntöjä.

Tulossuunnitelmassa asetetun tavoitteen mukaisesti aluehallintovirastojen varautumisen yhteisiä asioita hoidettiin yhteistyössä vastuutahojen kanssa. Vuoden 2011 aikana järjestettiin varautumiseen liittyviä yhteistyökokouksia. Kuntien valmiussuunnitteluun liittyvän soveltamisohjeen valmistelu aloitettiin.

Pelastustoimen koulutus ja tutkimus

Tässä on raportoitu tulostavoitteiden toteutumisesta vain Pelastusopiston ja pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta. Pelastusopiston yhteydessä toimivan Kriisinhallintakeskuksen toiminnasta on raportoitu kohdassa 1.3.8 Siviilikriisinhallinta.

Sisäasiainministeriön tutkimusstrategian mukaan Pelastusopisto vastaa pelastustoimen tutkimustoiminnan koordinoinnista Suomessa.

Toiminnan tuottavuus

Taulukko 33. Toiminnan tuottavuus

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Pelastusopiston koulutettavapäivät/henkilötyövuodet	914	985	980	995
Pelastusopiston koulutettavapäivät/opettajat	1 173	1 266	1 300	1 329
Opiskelijat/opettaja	6,5	7,04	7,2	7,38
Tutkimusprojektien määrä/henkilötyövuodet		2,6	3,3	3,3

Vuonna 2011 tapahtui koulutettavapäivää koskevissa tunnusluvuissa kasvua edelliseen vuoteen nähden. Koulutettavapäivien määrät nousivat edellisestä vuodesta, mikä selittää tavoitetasojen ylitystä. Muutos tapahtui erityisesti AMK- koulutuksessa ja pakollisessa varautumiskoulutuksessa. Toiminnan tuottavuuden mittareilla tarkasteltuna tavoitetasot saavutettiin.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuottavuutta kuvaavana mittarina esitetään tutkimusprojektien määrää henkilötyövuosiin suhteutettuna. Koska henkilöstön määrä laski edellisestä vuodesta, tutkimusprojektien määrä suhteessa tehtyihin henkilötyövuosiin suureni.

Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 34. Toiminnan taloudellisuus

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Pelastusopiston koulutettavapäivän hinta ammatillisessa peruskoulutuksessa	153	151	151	155
Pelastusopiston koulutuspäivän hinta AMK-koulutuksessa	100	114	113	109
Pelastusopiston opiskelijakohtainen vuosikustannus ammatillisessa peruskoulutuksessa	27 461	27 252	27 100	27 911
Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hinta	195	201	202	176
Koulutuksen kokonaiskustannukset	12 316 598	13 601 216	13 600 000	13 328 466
Koulutukseen käytetyt htv:t	94,94	93,8	93,8	93,54
Tutkimustoiminnan kokonaiskustannukset,	2 150 875	1 936 285	1 930 000	1 727 363

josta Pronton erillismenot	430 268	280 309	400 000	378 868
josta informaatiotekniikan erillismenot	60 583	59 541	80 000	67 644
josta palontutkinnan erillismenot		10 523	11 000	7 120

Ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivähinta kohosi edellisen vuoden tasosta ja se ylitti tavoitetason. Pidemmälläkin aikavälillä muutos on ollut hillittyä; koulutettavapäivähinnan muutos vuodesta 2009 on kohonnut vain kahdella eurolla. Eri vuosien välillä eräs keskeinen tunnuslukuun vaikuttava tekijä on ollut muutokset investointitasoissa. Kokonaisuudessaan yksikkökustannukset opiskelijaa kohden pysyivät maltillisella tasolla vaikkakin opiskelijakohtaisessa vuosikustannuksessa oli nousua.

AMK -koulutuksen kustannuksien kehitykselle on tyypillistä se, että kustannukset vaihtelevat opiskelijamäärien mukaan enemmän kuin ammatillisessa peruskoulutuksessa johtuen kiinteiden kustannusten pienemmästä osuudesta. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että päällystötutkinnossa on suhteellisesti vähemmän harjoitusaluepäiviä ja enemmän luokkaopetusta kuin esim. pelastajatutkinnossa.

Koulutettavapäivän hinta AMK -opetuksessa laski edelliseen vuoteen verrattuna ja se alitti tavoitetason. Koulutuksen kokonaiskustannukset nousivat edellisestä vuodesta, kuten myös koulutettavapäivien muutos. Näin ollen koulutuksen hinta laski.

Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hintaan lasketaan täydennyskoulutuksen ja varautumiskoulutuksen kustannukset ja jaetaan summa näiden koulutuslajien koulutettavapäivien määrällä. Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hinta oli 176 euroa, joka alitti sekä edellisen vuoden tason että tavoitetason. Varsinaiset koulutusten kokonaiskustannukset säilyivät edellisen vuoden tasoilla, mutta koulutuspäivissä tapahtui muutosta ylöspäin. Pakollisen varautumiskoulutuksen volyyymi nousi koulutettavapäivillä mitattuna edelliseen vuoteen nähden merkittävästi, kun taas täydennyskoulutuksen osalta vastaavaa muutosta ei tapahtunut.

Pelastusopiston tutkimus - ja kehittämistoiminnan kokonaiskustannukset laskivat noin 10 % edellisvuoden luvuista, mutta silti taloudellisuustavoitteista vielä jonkin verran jäätin. Kustannusten määrä vaihtelee toiminnan volyymin mukaan eli mitä enemmän tutkimusprojekteja ja selvityksiä on, sitä enemmän kertyy kustannuksiakin. Yhteisrahoitteisen sekä budjettivaroin tuetun toiminnan kustannukset nousivat vuonna 2011 jonkin verran, kun taas liikeloudellisen toiminnan osuus toiminnasta pysyi suunnilleen samana.

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 35. Suoritteiden määrät

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Tutkinnot, josta	204	227	248	221
AMK -tutkinnot	39	22	40	28
Pelastusopiston tutkinnot, josta	165	205	196	193
- Pelastajatutkinto	120	127	128	126
- Hätäkeskuspäivystäjätutkin- to	25	38	48	47
- Alipäällystötutkinto	20	40	20	20
Koulutettavapäivien määrä, josta	86 765	92 451	94 020	93 082
Tutkintoon johtava koulutus, josta	73 560	80 380	78 120	79 109
- AMK.koulutus	28 255	26 700	31 320	29 847
Ammatillinen lisäkoulutus, josta	13 205	12 071	15 900	13 973
- varautumiskoulutus, josta	7 114	5 737	9 500	7 653
- pakoll. väestön- suojelukoulutusta	1 779	1 223	3 150	2 806
- rajoit. kelp. tuottava lisä- koul. ¹⁵	1 495	1 330	1 400	1 440
- budj.varoin tuettu täyd.koul.	696	655	1 000	816
- liiketaloud. täydennyskoul.	3 900	4 349	4 000	4 037
Pelastusopiston julkaisujen määrä, joista	14	14	10	10
- tieteellisiä julkaisuja	1	0	1	0
Pelastusopiston kotimaisten yhteistyöhankkeiden määrä	25	22	20	22
Pelastusopiston kv. hankkeiden määrä	5	7	5	8

Tutkintoja suoritettiin lähes tavoitteiden mukaisesti. Suurin poikkeama on insinööri (AMK) -tutkinnoissa, koska erityisesti palopäällystön koulutusohjelman aikuiskoulutuksessa kurssit alkavat keskimäärin kahden vuoden välein ja tämä rytmi heijastuu myöhemmin epätasaisina lukuina valmistuvien määrää vuositasolla tarkasteltaessa.

Pelastusopisto saavutti keskeisen tulostavoitteensa, koulutettavapäiväkertymän, varsin tyydyttävästi. Erityisen positiivista on, että ammatillisen täydennyskoulutuksen kysyntä jatkui kuntien ja muiden asiakasyhteisöjen tiukentuneesta taloudellisesta tilanteesta huolimatta edelleen hyvänä ja kysyntä näyttää edelleen rohkaisevalta. Myös varautumiskoulutus saavutti hyvin tavoitteensa. Merkillepantavaa on pakollisen vss-koulutuksen vo-lyymien hyvä kasvu.

¹⁵ Rajoitetun kelpoisuuden tuottava lisäkoulutus

Pelastusopiston tutkimusyksikkö valtakunnallisena toimijana on haluttu yhteistyökumppani niin kotimaisissa kuin kansainvälisissäkin hankkeissa. Kotimaisten yhteistyöhankkeiden määrä pysyi edellisvuoden tasolla. Vuonna 2011 kotimaisia yhteistyöhankkeita oli yhteensä 22. Kansainvälisiä tutkimus- ja kehittämishankkeita oli kahdeksan, mikä oli yksi enemmän kuin edellisenä vuonna. Lukuisista yhteistyöhankkeista johtuen vuonna 2011 ilmestyneiden julkaisujen määrä oli edellisvuotta hieman pienempi, mutta tavoitteen mukainen, 10 kappaletta.

Palvelukyky sekä suoritteiden laatu ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 36. Palvelukyky ja laatu

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Pelastusopiston tutkintokoulutuksen laatuarviointi, kokonaiskeskiarvio (asteikolla 1-4)				
- pelastajan koulutusohjelma	3,06	3,1	3,08	2,99
- alipäällystön koulutusohj.	3,46	3,3	3,2	3,28
- hätäkeskuspäiv. koul.ohj.	2,67	3,0	3,0	2,59
	3,04	3,1	3,0	3,10
Täydennyskoulutus palaute (asteikolla 1-4)	3,50	3,51	3,50	3,62
Varautumiskoulutus palaute (asteikolla 1-4)	3,54	3,65	3,50	3,54
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaikat	5,33	6,6	5,0	5,4
Ammatillisen koulutuksen keskeyttämisprosentti	0,4	2,85		1,02
Ammattikorkeakoulutuksen keskeyttämisprosentti	3,2	0,66		1,79
Tutkimustoimintaan käytetyt henkilötyövuodet	11,6	11,2	11,5	9
Tutkimustoimintaan osallistuneiden opettajien henkilötyövuodet	6,8	5	5	2,5

Tutkintopalautteita arvioitaessa huomio kiinnittyy jossain määrin epätasaiseen keskiarvojakumaan. Pelastajakoulutus nauttii edelleen opiskelijoiden suurta luottamusta, tulos on vuodesta toiseen hyvin korkealla tasolla. Samoin hätäkeskus-päivystäjäkoulutuksen tutkintopalautteet ovat hyvin tavoitteiden tasolla. Sen sijaan alipäällystön koulutusohjelman kohdalla kyselyiden keskiarvo jää huomattavasti odotuksia vaatimattomammaksi.

Pelastusopisto on hyvin vetovoimainen opiskeluympäristö. Tätä ilmentää hakeneiden korkea lukumäärä suhteessa aloituspaikkoihin.

Ammatillisesta täydennyskoulutuksesta ja varautumiskoulutuksesta saadut palautteet osoittavat korkeaa tyytyväisyyttä opetuksen laatuun. Tämä heijastunee myös hyvänä koulutuskysyntänä julkisen talouden tiukkenevissa olosuhteissa.

Sekä ammatillisen peruskoulutuksen että ammattikorkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen opiskelijat suorittavat liki poikkeuksetta tutkintonsa loppuun asti. Alhaiset keskeyttäneiden luvut viestivät osaltaan opiskelijavalinnan järjestelyjen onnistumisesta, opiskeluaikaisten kokemusten myönteisyydestä sekä opiskelijoiden henkisestä sitoutuneisuudesta pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ammatteihin.

Pelastusopiston tutkimusyksikössä työskennelleiden henkilöiden määrä oli suurimmillaan 11 henkilöä vuonna 2011. Koska osa henkilöistä oli määräaikaissä tehtävissä, toimintaan käytetty työpanos henkilötyövuosina laskettuna oli yhdeksän. Toteuma oli vähemmän kuin tulossopimuksessa oli suunniteltu, mikä selittyy opettajien suunnitelmaa vähäisemmällä toteumalla. Tutkimusyksikön erityisenä painopisteenä on edesauttaa tutkimustulosten hyödynnettävyyttä pelastustoimessa muun muassa integroimalla tutkimustulokset Pelastusopiston opetussisältöihin. Tämä voidaan varmistaa kutsumalla opettajia tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Viime vuonna vain kahdeksan opettajan asiantuntemusta saatiin hyödynnettyä tutkimushankkeissa, mikä on alle puolet edellisvuodesta. Henkilötyövuosina opettajien työpanos on puolittunut edellisestä vuodesta, ollen 2,5 vuonna 2011.

Hätäkeskustoiminta

Toiminnan tuottavuus

Taulukko 37. Toiminnan tuottavuus

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Hätäilmoitusten määrä / hätäkeskuspäivystäjä (pl. vuoromestarit)	7 800	7 900	8 100	8 000

Käsiteltyjen hätäilmoitusten määrä / hätäkeskuspäivystäjä lasketaan suoritteissa mainitusta ilmoitusten kokonaismäärästä jaettuna toteutuneilla hätäkeskuspäivystäjien henkilötyövuosilla. Kun Lappi, Pohjois-Pohjanmaa-Kainuu ja Pohjois-Savo jätetään tarkastelun ulkopuolelle puutteellisten tietojen vuoksi, voidaan todeta, että kolmessa keskuksessa päivystäjakohtainen ilmoitusmäärä on pienentynyt. Muissa keskuksissa ilmoitusmäärä on kasvanut, eniten Hämeessä, missä osasyynä on yhtä päivystäjähenkilötyövuotta pienempi resurssi ja edellisvuotta hieman suurempi ilmoitusmäärä.

Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 38. Toiminnan taloudellisuus

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Hätäkeskustoiminnasta aiheutuvat kustannukset, €/asukas, enintään	11,0	10,8	12,8	12,1
Hätäkeskustoiminnan kustannukset, euroa/hätäilmoitus	14,0	14,5	16,2	15,4

Hätäkeskuksen koko vaikuttaa merkittävästi taloudellisuuteen. Hätäkeskustoiminnasta aiheutuvat kustannukset asukasta ja hätäilmoitusta kohden vaihtelevat merkittävästi hätäkeskuksittain. Pienimmät kustannukset asukasta kohden ovat 6,30 euroa ja suurimmat ovat 13,80 euroa. Pienimmät kustannukset hätäilmoitusta kohden ovat 6,60 euroa ja suurimmat ovat 16,20 euroa. Henkilöressurssien perusteella pieneksi luokiteltu keskus saa huonomman tunnusluvun, sillä muiden kuin henkilöstökustannusten määrä ei ole suoraan riippuvainen hätäkeskuksen koosta. Lisäksi kolmivuorotyön minimivuorovahvuus ja riittävien päivystäjäreurssien varmistaminen myös kiireaikana aiheuttavat alueen asukasmäärään ja hätäilmoitusmäärään suhteutettuna suuremman henkilötövuosiresursoinnin kuin suuressa keskuksessa.

Tunnusluvun suuruuteen vaikuttaa myös hätäkeskusalueen joko turismin tai työpaikka-liikenteen vuoksi muuttuva väkimäärä. Vuoden- ja vuorokaudenaikojen välillä vaihtelut voivat olla hyvinkin suuret, mutta tunnusluku huomioi vain virallisen asukasmäärän. Laitoksen yhteisiä kuluja, kuten esimerkiksi keskus- ja tietohallinnon kuluja, ei ole allokoitu keskuksille.

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 39. Hätäilmoitusten määrä

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 ennuste	2011 toteuma
Ilmoitusten määrä, kpl *)	4 183 000	4 208 000	4 284 000	4 184 000
- hätäpuhelujen määrä, kpl	3 034 000	3 031 000	3 060 000	2 994 000
- kentälle välitetyt tehtävät kpl	1 704 000	1 760 000	1 734 000	1 670 000
Hätäkeskukseen kuulumattomat puhelut	880 000	865 000	800 000	980 000
- virhe tai tahaton soitto	750 000	722 000	700 000	790 000
- asiaton tai ilkivaltainen soitto	130 000	163 000	100 000	190 000
Muut				
- kiireetön sairaankuljetus	300 000	357 000	350 000	327 000
- hoitolaitossiirrot	138 000	160 000	140 000	125 000
- neuvonta	343 000	287 000	300 000	271 000
Hätäilmoitusten määrä/asukas, kpl	0,79	0,78	0,80	0,78

*) Ilmoitukset sisältävät kaikki hätäkeskuksen käsittelemät tehtävät jotka tulevat hätäkeskukseen hätäpuheluina, ilmoitinlaiteilmoituksina tai muuta kautta.

Vuoden 2011 aikana vastaanotettiin hätäkeskuksiin yhteensä 4 184 000 ilmoitusta, joista hätäpuheluja oli 2 994 000. Määrät ovat edellisvuosien tasoa.

Hätäkeskuksiin kuulumattomien puheluiden määrä nousi edellisvuoden tasosta yli 10 %. Hätäkeskuksille kuulumattomien puheluiden osuus kaikista hätäpuheluista vuonna 2011 oli 33 %, kun se vuonna 2010 oli 29 %. Toimintamallien ja kirjaustapojen yhdenmukaistaminen on yksi keskeinen kasvua selittävä tekijä. Virhepuheluiden syitä selvitettiin Taloustutkimuksen toimesta heinäkuussa.

Vastaanotetuista ilmoituksista noin 1 670 000 johti tehtävän välittämiseen eteenpäin. Välitettyjen tehtävien määrä on laskenut edellisvuoden tasosta noin 5 %.

Kiireettömien sairaankuljetustehtävien määrä väheni hieman edellisvuodesta. Hoitolaitossiirtojen määrä laski vuoden 2010 tasosta noin 22 %. Tulokseen on vaikuttanut käynnissä oleva muutos, jossa kiireettömät sairaankuljetustehtävät siirtyvät vaiheittain pois hätäkeskuksilta.

Vuonna 2011 eri viranomaisten neuvonta ja opastus -tehtävälajeille kirjattiin 271 000 ilmoitusta, mikä on noin 6 % vähemmän kuin vuonna 2010. Suunta on Hätäkeskuslaitoksen näkökulmasta positiivinen.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 40. Hätäkeskuslaitoksen palvelukyky

Tunnusluku	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Kiireellisissä tapauksissa aika hätäilmoituksesta tehtäväksiantoon on tehtävän edellyttämässä ajassa, %	58	59	70	57
Hätäkeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten tyytyväisyysindeksi (asteikko 1-5)	3,23	3,43	3,75	3,32

Taulukossa ensimmäisenä oleva tunnusluku muodostuu erikseen seurattavien tehtävien tehtäväksiantoaajasta. Näitä ovat: Tieliikenneonnettomuus (keskisuuri), Rakennuspallo, (keskisuuri), Liikennevälinepalo (pieni) ja Eloton. Näissä tehtävälajeissa aika hätäilmoituksesta tehtäväksiantoon tulee olla enintään 90 sekuntia 70 - 75 %:ssa tehtävistä. Tulossopimuksessa seurattava tunnusluku mittaa aikaa joka käytetään hätäkeskuksessa puhelun käsittelyyn. Mitattava aika alkaa, kun puheluun vastataan ja päättyy, kun tehtävästä annettava hälytysviesti lähtee ensimmäiselle yksikölle. Tunnusluvussa on huomioitava, ettei asetettua tavoiteaikaa tehtäväksiannolle tule sekoittaa hätäpuhelun keston. Hätäkeskuspäivystäjä voi jatkaa puhelua myös tehtävänannon jälkeen niin kauan, että kaikki tarvittavat tiedot on saatu avun perille toimittamiseksi.

Hätäkeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten tyytyväisyyttä hätäkeskuspalveluihin selvitettiin Taloustutkimus Oy:n toteuttamalla kyselytutkimuksella. Kysely toteutettiin internet-kyselynä ja jaettiin viranomaisille Hätäkeskuslaitoksen toimesta. Kyselyn kokonaistulos on 3,32. Tulossopimuksessa virastolle asetettu tavoitetaso vuodelle 2011 oli 3,75, joten tavoitetta ei saavutettu. Tulos laskee jonkin verran edelliskerrasta (3,43). Muutos (-0,32) on yli kyselyn virhemarginaalin (noin 2,75 % -yksikköä). Kyselyn tulos osaluueittain verrattuna aikaisempaan oli: Hätäpuhelun käsittely ja tehtävän välittäminen (3,41 → 3,34), Operatiivisen toiminnan tukipalvelut (3,30 → 3,19) sekä Hätäkeskuksen ja viranomaisten välinen yhteistyö (3,54 → 3,37). Pohdittaessa kyselyn tuloksia on tarpeellista kiinnittää huomiota myös eri viranomaisten vastaajamäärissä tapahtuneisiin muutoksiin, jotka vaikuttavat myös tulosten vertailukelpoisuuteen. Viranomaistyytyväisyyskyselyn vastaajamäärä romahti vuoden 2009 tasosta, sillä vastaajia oli ainoastaan 683, kun niitä edelliskerralla oli 1 576 (muutos -57 %).

Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Pelastusopiston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on laadittu suoritteista, jotka muodostuvat Pelastusopiston maksullisista suoritteista annetun sisäasiainministeriön asetuksen 1 § - 2 § ja 5 §:n mukaisesta toiminnasta. Pelastusopistolla on kahdenlaisia liiketaloudellisesti hinnoiteltavia suoritteita: 2 §:n mukaisia ns. budjettivaroin tuettuja suoritteita, jotka ovat valtion 60 % kurssipäivän hinnasta subventoimaa

koulutusta, sekä 5 §:n mukaisia puhtaasti liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavia suoritteita. Lisäksi maksulliseen toimintaan kuuluvat julkisoikeudelliset suoritteet (1 §), joille maksuperustepäätöksessä on säädetty kiinteä hinta.

Pelastusopiston maksullisen toiminnan tuotot vuonna 2011 olivat 1,268 milj. euroa, josta julkisoikeudellisten suoritteiden osuus oli 0,130 milj. euroa ja muiden suoritteiden osuus 1,138 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot olivat noin 7,3 % suuremmat kuin edellisenä vuonna.

Pelastusopiston markkinahintaisen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2011 oli 88 % (89 % v. 2010), budjettivaroin tuetun liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2011 oli 52 % (32 % v. 2010) ja julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus vuonna 2011 oli 37 % (31 % vuonna 2010).

Pelastusopiston julkisoikeudellisten suoritteiden eli lähinnä kelpoisuutta tuottavien kurssien kustannusvastaavuus nousi 37 %:iin vertailuvuoden 31 %:sta. Tavoitetasoa 40 % ei saavutettu, mutta sitä lähennyttiin 6 % -yksikköä.

Hätäkeskuslaitoksen maksullisen toiminnan tuotot olivat 4,484 milj. euroa, josta julkisoikeudellisten suoritteiden osuus oli 3,662 milj. euroa ja muiden suoritteiden osuus 0,822 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot olivat noin 1,7 % suuremmat kuin edellisenä vuonna. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 120 % ja liiketaloudellisten suoritteiden 123 %.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ovat kohdan 5.2 liitteenä 1e.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Pelastusopiston yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot vuonna 2011 olivat 1,729 milj. euroa, mikä on noin 5 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2011 oli 81 %, kun edellisen vuoden kustannusvastaavuus oli 76 %. Vaikka yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot alenivat vertailuvuodesta, kokonaiskustannukset alenivat euromääräisesti selvästi enemmän.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskemat ovat kohdan 5.2 liitteenä 2d.

1.3.5 Maahanmuuttophallinto¹⁶

Maahanmuuttovirasto

Toiminnan tuottavuus

Maahanmuuttovirastoon tuli vuonna 2011 vireille 50 453 asiaa, kun edellisellä vuonna niitä oli 50 730. Vireille tulleiden asioiden määrä näin ollen laski hiukan, -0,5 %. Ratkaisuja tehtiin vuonna 2011 yhteensä 52 519, kun luku vuotta aiemmin oli 52 675, eroa -0,3 %. Ratkaistujen asioiden määrä oli suurempi kuin vireille tulleiden asioiden määrä (+4,1 %).

Taulukko 41. Vireille tulleet ja ratkaistut asiat

Tunnusluku/ arviointi	2009	2010	2011	Muutos 2010/2011
Vireille tulleet asiat	47 681	50 730	50 453	-0,5 %
Ratkaistut asiat	50 743	52 675	52 519	-0,3 %
Erotus	6,4 %	3,8 %	4,1 %	

Ratkaisuja tehtiin henkilötyövuotta kohden 183 mikä oli enemmän kuin vuodelle 2011 asetettu tavoite, joka oli 174 päätöstä henkilötyövuotta kohden.

Maahanmuutto

Vuonna 2011 tuli vireille yhteensä 23 707 ensimmäistä oleskelulupaa koskevaa hakemusta, kun vastaava luku edellisellä vuonna oli 24 547. Vireille tulleiden oleskelulupahakemusten kokonaismäärässä tapahtui laskua noin 3,5 %. Kasvua oli opiskelijoiden oleskelulupahakemuksissa noin 6 % (2011: 5 815 ja 2010: 5 438). Perhesidehakemusten kokonaismäärässä ei juuri tapahtunut muutosta. Hakemusten vertailu on tosin vaikeaa, koska tilastointiperusteet ovat muuttuneet UMA-järjestelmän käyttöönoton myötä. Merkittävämpi muutos perhesidehakemusten kohdalla on se, että aikaisempina vuosina kasvussa ollut somalialaisten hakemusten määrä kääntyi laskuun viime vuonna. Vuonna 2011 vireille tulleista ensimmäisistä oleskelulupahakemuksista yhteensä vain 1 918 hakemusta oli somalialaisten hakijoiden hakemuksia. Vuonna 2009 somalialaisten hakemuksia tuli vireille 2 267 ja vuonna 2010 kaikkiaan 4 292. Koska kuitenkin perhesidehakemusten kokonaismäärä ei merkittävästi laskenut viime vuonna, kasvua tapahtui muissa kuin somalialaisten hakijoiden perhesidehakemuksissa.

¹⁶ Vuoden 2010 toteumat poikkeavat osin vuoden 2010 tilinpäätöksessä raportoiduista. Tilastot ovat täsmentyneet tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen. Tämä johtuu UMA-järjestelmän käyttöönotosta loppuvuodesta 2010. Järjestelmän käyttöönotto muutti tilastointiperusteita ja järjestelmän tilastointiominaisuudet valmistuivat vuoden 2011 aikana. Myös tästä johtuen vuoden 2011 toteumat eivät osin ole kaikkien suoritteiden osalta vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin.

Käsittely on yhä ruuhkautunut somalialaisten perhesidehakemusten kohdalla ottaen huomioon aikaisempien vuosien vireille tulleiden hakemusten määrät. Somalialaisten perhesidehakemusten selvittäminen on yhä vaikeaa, koska Somaliasta ei ole vuoden 1991 jälkeen voinut saada luotettavia henkilöllisyyttä tai perhesuhteita osoittavia asiakirjoja. Lisäksi suurin osa hakijoista on luku- ja kirjoitustaidottomia. Tästä johtuen lähes kaikki hakijat joudutaan kuulemaan henkilökohtaisesti ja suullisesti lähinnä Suomen edustustoissa Addis Abebassa tai Nairobissa.

Kaikkien eri perusteilla vireille tulleiden oleskelulupahakemusten viisi suurinta hakijakansalaisuutta vuonna 2011 olivat Venäjän federaatio, Somalia, Kiina, Intia ja Yhdysvallat.

Ensimmäisiä oleskelulupahakemuksia ratkaistiin virastossa yhteensä 22 397 (edellisenä vuonna 21 031, kasvua edellisen vuoden ratkaisujen määrään 1 366 päätöstä eli noin 6 %). Vuonna 2011 tehdyistä ensimmäisistä oleskelulupapäätöksistä 17 330 oli myönteisiä (77 %) ja 5 067 kielteisiä (23 %). Päätösten jakautuminen myönteisten ja kielteisten päätösten osalta vaihtelee huomattavasti sen mukaan, mitä hakuperustetta tarkastellaan. Esimerkiksi perhesidepäätöksistä noin 36 % ja työperusteisista päätöksistä noin 16 % oli kielteisiä.

Taulukko 42. Päätösten määrä¹⁷

Tunnusluku/ arviointi	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Päätöstä/htv	183	176	174	183
Maahanmuutto ¹⁸	39 355	46 897		45 789
Kansalaisuus	11 388	6 741		6 730

¹⁷ Vuosi 2009 ei ole täysin vertailukelpoinen vuosiin 2010 ja 2011 tilastointiperusteiden täsmennysten vuoksi.

¹⁸ Maahanmuutto sisältää päätökset oleskelulupa-, turvapaikka-, maasta poistamis- ja matkustusasiakirja-asioihin ml. lausunnot muutoksenhakuun. Turvapaikkapäätöksiin sisältyvät hakijoiden puhutellut ja vastuumääritysmääräasetuksen mukaiset tehtävät.

Taulukko 43. Päätösten määrä/henkilötyövuodet

Päätökset	2010 *	HTV	päätöstä/ HTV	2011 *	HTV	päätöstä/ HTV
Oleskeluluvat ja maastapoistaminen	34 049	68,7	496	34 281	76,5	448
Kansainvälinen suojelu	12 848	122,2	105	11 508	98,0	117
Kansalaisuusasiat	6 741	30,8	219	6 730	28,0	240
Yhteensä	53 638	304,6	176	52 519	286,9	183
* maahantulokiellot mukana uusina ratkaisuna						

Kansainvälinen suojelu

Tavoitteena oli purkaa turvapaikkahakemusten jono ja pyrkiä saavuttamaan tasapaino uusien hakemusten ja päätöksenteon välille.

Vuonna 2011 Suomeen saapui 3 088 turvapaikanhakijaa, kun vastaava luku vuonna 2010 oli 4 018 ja vuonna 2009 vastaavasti 5 988. Ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrä oli 153 hakijaa kun vastaava luku edellisenä vuonna oli 329. Viisi suurinta hakijamaata vuonna 2011 olivat Irak, Somalia, Venäjä, Afganistan ja Iran.

Päätöksiä tehtiin yhteensä 3 643 hakijalle, joista Dublin-päätösten osuus oli noin 22 %. Päätöksiä tehtiin edelleen vuonna 2011 reilusti enemmän kuin mitä uusia hakemuksia tuli vireille. Aineellisesti on tutkittu yhteensä 2 377 hakijan hakemus. Turvapaikkapäätöksistä oli myönteisiä 36 %, kielteisiä 53 % ja rauenneita 11 %. Vuoden 2011 lopulla oli odottamassa päätöstä noin 720 hakijaa ja turvapaikkapuhuttelua odotti noin 690 hakijaa.

Vuodelle 2011 asetetut käsittelyaikatavoitteet eivät toteutuneet. Alaikäisten käsittelyajan huomattava pituus voi johtua siitä, että Helsingin hallinto-oikeuden kumoamat Dublin-päätökset ovat aineelliseen käsittelyyn tullessaan olleet jo pitkään prosessissa. UMA-järjestelmän käyttöönoton alkuvaihe hidasti työtä kaikissa tekijäryhmissä. Vuonna 2010 ratkaistiin yli 700 EU-kansalaisen turvapaikkahakemukset, kun vuonna 2011 ratkaistiin alle 60 EU-kansalaisen turvapaikkahakemukset. Tämä vaikuttaa merkittävästi sekä kaikkien että nopeutetun menettelyn hakemusten käsittelyaikakeskiarvoihin. Päätösjonoa on saatu purettua eli ratkottua nimenomaan vanhoja tapauksia. Tämä näkyy ”epäkiitollisesti” käsittelyajoissa.

Kansalaisuusasiat

Vireille tuli 5 692 kansalaisuushakemusta. Nousua vuoteen 2010 oli 18,3 %. Hakemuksia ratkaistiin 4 677. Kansalaisuusilmoituksia tuli vireille 706 ja niitä ratkaistiin 711. Kansalaisuusaseman määrittämissä tuli vireille noin 1 480 ja niitä ratkaistiin 1 487. Kansalaisuuslain muutokseen 1.9.2011 liittyvä asumisaikavaatimuksen lyheneminen näkyi hakemusmäärien lisääntymisenä loppuvuodesta.

Kansalaisuushakemusten käsittelyä tehostettiin seulomalla saapuvia hakemuksia vaikeusasteen mukaan eri ratkaisijaryhmien ratkaistavaksi.

Tavoitteen mukaan ns. selvien kansalaisuushakemusten käsittelyaika oli enintään 200 vrk ja muiden 400 vrk ja kaikkien yhteensä 300 vrk. Ns. selvien hakemusten keskimääräinen kokonaiskäsittelyaika oli 335 vrk, muiden 590 vrk ja kaikkien yhteensä 373 vrk. Selvä hakemus tarkoittaa hakemusta, jossa hakijalla on kansallinen passi eikä lisäselvitystarvetta ole.

Käsittelyaikatoteutuma kaikkien ratkaistujen hakemusten osalta sisältää kaikkien viranomaisten käsittelyajat, eikä käsittelyajoista tässä vaiheessa ole pystytty erottelemaan varsinaista käsittelyaika Maahanmuuttovirastossa. Lisäksi hakemusmäärien lisääntyminen, kansalaisuuslain muutoksen valmistelu sekä UMA -järjestelmän kehittämiseen osallistuminen selittävät sen, miksi käsittelyaikatavoite ei täyttynyt.

Prosessijohtamismallia kehitettiin edelleen käytäntöjen jatkuvan arvioinnin avulla ja luomalla tätä varten menettelytavat ja foorumit.

Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 44. Maahanmuuttoviraston päätösten hinta

Tunnusluku/arviointi	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Kustannukset €/päätös	384	360	310	293

Maahanmuuttoviraston toiminnan taloudellisuutta mitataan kustannusten määrällä tehtyä ratkaisua kohti. Talousarviossa vuodelle 2011 oli asetettu tavoitteeksi 310 euroa/päätös. Vuoden 2011 tuottokululaskelman mukaisten kustannusten perusteella (jäämä III; 15 406 823,93 euroa, Maahanmuuttoviraston toimintamenot momentit 26.40.01 ja 26.40.02 ilman vastaanoton kustannuksia) päätöksen hinnaksi muodostui 293 euroa. Tämä oli matalampi kuin tavoite. Yksittäisten suoritteiden (päätösten) omakustannushinnat on laskettu erikseen toimintolaskennan avulla, tilanteen 31.8.2011 mukaisena.

Taulukko 45. Suoritteiden omakustannushintoja

Omakustannushinnat 2008 – 2011 (€)	2009	2010	2011
Oleskelulupahakemukset			
- oleskelulupa (kansainväliseen suojeluun liittyvä)	252		
- oleskelulupa opiskelija	273	213	134
- oleskelulupa työntekijä	330	297	283
- oleskelulupa elinkeinonharjoittaja	342	334	227
- oleskelulupa suomalainen syntyperä	610	590	792
Turvapaikkahakemukset	1 232	1 138	1141
Oleskelulupahakemukset - perheside, pakolaiset ja näihin rinnastettavat. Perheenkokoajat.	885	404	-
Esitykset oleskeluluvan myöntämiseksi pakolaiskiintiössä	2 093	1 453	489
Käännyttämisasiat (erilliset esitykset, tp- tai oleskelulupa-asian yhteydessä käsiteltävät)	1 223	935	640
Karkotusesitykset	389	486	359
Matkustusasiakirjat	287	206	210
Takaisinotot: Dublin, PÖK, muu	219	154	208
Kansalaisuutta koskevat hakemukset	851	562	498
Kansalaisuusilmoitukset	131	206	214
Kansalaisuusaseman määrittelyt ja tiedustelut	218	189	259

Palvelukyky ja suoritteiden laatu

Viraston palvelukykyä on mitattu vireille tulleiden asioiden käsittelyajoilla (läpivientiajoilla). Käsittelyaikojen kehitystä on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Taulukko 46. Käsittelyajat¹⁹

Tunnusluku / arviointi ²⁰	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Oleskelulupa, perheside	185	250		303 ²¹
Oleskelulupa, työntekijä	54	65	40	43
Oleskelulupa, opiskelija	26	26	30	38
Turvapaikkahakemukset, kaikki	149	170	185	263
Turvapaikka, normaali menettely	235	304	240	370
Turvapaikka, nopeutettu menettely	95	53	90	97
Kansalaisuushakemukset, kaikki	410	385	300	373
Kansalaisuushakemukset, selvät	380	358	200	336
Kansalaisuushakemukset, muut	460	540	400	590
Kansalaisuusilmoitukset	332	795		110

Maahanmuuttovirastolle vuodelle 2011 asetetut käsittelyaikatavoitteet opiskelijoiden ja työntekijöiden oleskelulupa-asioissa lähes saavutettiin.

Normaalimenettelyssä tutkittavan kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2011 hakemuksen virastoon saapumisesta päätöksentekoon oli 370 vrk (tavoite enintään 240 vrk). Nopeutetussa menettelyssä jäätin hiukan jälkeen tavoitteesta, joka oli 90 vrk (toteuma 97 vrk). Kaikkien turvapaikkahakemusten osalta käsittelyaikatavoitetta 185 vrk ei pystytty saavuttamaan keskimääräisen käsittelyajan ollessa 263 vrk vuonna 2011.

Kansalaisuushakemusten keskimääräisiä kokonaiskäsittelyaikatavoitteita ei saavutettu. Selviinkin hakemuksiin liittyy kuitenkin usein selvitystyötä esimerkiksi rikostietojen, asumisajan ja kielitaitoedellytyksen täyttämisen tarkistamiseksi.

Laadunhallinta

Suoritteiden laatua on mitattu seuraamalla viraston tekemien päätösten pysyvyyttä muutoksenhakutuomioistuimissa. Tavoitteena oli, että Maahanmuuttoviraston päätöksistä tehtyjen valitusten hyväksymisten määrä sillä perusteella, että viraston päätös on perus-

¹⁹ Päätösten keskimääräisiin läpivientiaikoihin vaikuttavat Maahanmuuttovirastosta riippumattomat seikat, mm. muiden maahanmuuttoprosesseissa toimivien viranomaisten käsittelystä johtuvat viiveet.

²⁰ Taulukossa näkyy käsittelyaika laskettuna hakemuksen saapumisesta Maahanmuuttovirastoon sen tekemään ensimmäiseen ratkaisuun. Oleskelulupa-asioissa eivät ole mukana turvapaikanhakijoiden eivätkä inkeriläisten paluumuuttajien oleskeluluvat. Perhesiteen perusteella ratkaistuista oleskeluluvista on erotettu pakolaistaustaisten ja niiden, joiden henkilöllisyys ei perustu luotettavaan asiakirjoihin. Kansalaisuushakemusten läpivientiajoissa on erotettu erikseen selvät ja muut (hakijalla pakolaisen matkustusasiakirja tai muukalaispassi) hakemukset.

²¹ Perhesidehakemusten käsittelyaika on keskiarvo, joka on laskettu seuraavista: perheside, kv. suojelua saaneen perheenjäsenet (käsittelyaika 625 vrk); perheside, muun ulkomaalaisen perheenjäsenet (käsittelyaika 265 vrk) sekä perheside, Suomen kansalaisen perheenjäsenet (käsittelyaika 139 vrk).

tunut laintulkintavirheeseen tai menettelyvirheeseen, on alle 5 % valitusten kokonaismäärästä. Edellä mainituilla perusteilla valitus hyväksyttiin 1,6 % :ssa tapauksista, joten tavoite saavutettiin.

Taulukko 47. Päätösten pysyvyys

Hallinto-oikeuden ratkaisut Maahanmuuttoviraston päätöksiin	2009	%	2010	%	2011	%
Valitus hyväksytään ja asia palautetaan uudelleen käsiteltäväksi					509	13,88
Valitus jätetään tutkimatta	34	1,73	49	1,55	77	2,10
Käsittely raukeaa	96	4,90	113	3,57	146	3,98
Valitus hyväksytään	298	15,20	487	15,39	89	2,43
Valitus hylätään	1462	74,55	2363	74,66	2501	68,18
Valitus hyväksytään osin	71	3,62	153	4,83	346	9,43
Yhteensä	1961	100,00	3165	100,00	3668	100,00
Hyväksytyt valitukset. %-osuus kaikista valituksista.						
	2009	%	2010	%	2011	%
Erlainen tosiasiaharkinta	80	4,08	177	5,59	224	6,11
Laintulkintavirhe, HaO	1	0,05	2	0,06	1	0,03
Laintulkintavirhe, muu vo	3	0,15	2	0,06	0	0,00
Laintulkintavirhe, Migri	4	0,20	8	0,25	20	0,55
Menettelyvirhe, muu vo	1	0,05	2	0,06	0	0,00
Menettelyvirhe Migri	15	0,76	11	0,35	38	1,04
Olosuhdemuutos	69	3,52	82	2,59	214	5,83
Syytä ei merkitty	0	0,00	0	0,00	65	1,77
Uusi linjaus	23	1,17	7	0,22	50	1,36
Uusi selvitys	173	8,82	349	11,03	332	9,05
Yhteensä	369	18,82	640	20,22	944	25,74

Asiakaspalvelu

Uutena palvelumuotona otettiin loppuvuonna käyttöön sähköinen asiointi opiskelijan oleskeluluovissa. Uusien internetsivujen sisältö valmistui, mutta tekniset syyt siirsivät julkaisun vuoden 2012 puolelle.

Asiakaspalvelun kehittämistoimien vaikuttavuutta seurattiin eri palvelujen asiointimäärien ja asiakaspalautteen avulla. Kuormituksen perusteella puhelinasiakaspalvelua resursoitiin lisää.

Laatutyön kohteena olivat erityisesti ohjeistus ja asiakasneuvonta sekä asiakasviestintä. Asiakaslähtöisyyttä lisättiin mm. asiakastekstejä kehittämällä ja käsittelyaikatiedoista lisäämällä. Samalla vähennettiin asiakkaan asiointitarvetta. Rekisterimerkinnöille laadittiin laatumittari.

Maahanmuuttajille suunnattu yhteispalvelu yhdistyi osaksi kaikille tarkoitettua neuvontapalvelua ja poliisi liittyi toimeksiantajaksi yhteispalvelusopimukseen. Maahanmuuttovirasto osallistui aktiivisesti pääkaupunkiseudun neuvontapalvelujen kehittämistyöhön ja mm. koulutti eri neuvontatahoja yhdessä. Tavoitteena on, että yhteispalvelua voisi pääkaupunkiseudulla käyttää kuntarajoista riippumatta. Virasto osallistui pääkaupunkiseudulla meneillään olevaan yhteispalvelun kehittämismahdollisuuksien selvittämiseen.

Sähköiset palvelut

Ulkomaalaisasioiden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän (UMA) osan 2.0 käyttöönotto tapahtui toukokuussa 2011. Tätä käyttöönottoa täydennettiin syksyllä 2011 versioilla, joissa toteutettiin myös kokonaan uusia tarpeisiin perustuvia toiminnallisuuksia jatkokehityksen puitteissa (mm. kansalaisuuslain muutoksiin liittyen). Vuoden 2011 keskeisin painopiste UMA:n jatkokehityksessä oli biometrisen oleskelulupakortin käyttöönottoon liittyvä tietojärjestelmäkehitys. Biometrinen oleskelulupakortti otettiin käyttöön vuoden 2011 lopussa. Samassa yhteydessä parannettiin merkittävästi koko vuoden järjestelmää vaivanneita suorituskykypuutteita sekä korjattiin iso määrä käytettävyyttä haitanneita virheitä. UMA-järjestelmän tekninen toimivuus oli vuonna 2011 yli 99,9 %, mutta se ei suoraan mittaa loppukäyttäjän kokemaa käytettävyyttä.

Asiakkaiden sähköinen asiointipalvelukokonaisuus otettiin käyttöön vuoden 2011 lopussa. Pilottikäytössä ensimmäisessä vaiheessa on opiskelijan ensimmäinen oleskelulupa koko palvelukokonaisuuden osalta. Palvelua laajennetaan jatkolupiin ja muihin lupatyyppeihin alkuvuoden 2012 aikana sen jälkeen kun lupamaksujen tiliöinnin automatisoinnit on saatu toteutettua.

UMA-järjestelmän raportoinnin ja tilastoinnin tekninen toiminnallisuus saatiin käyttöön syksyllä 2011. Varsinaisten loppukäyttäjän vakioraporttien ja -tilastojen toteutukseen päästiin tämän jälkeen ja tämä työ jatkuu edelleen vuonna 2012.

Vastaanottokeskusten majoitusrekisteri UMAREK otettiin käyttöön suunnitelmien mukaisesti toukokuussa 2011 osana UMA-järjestelmäkokonaisuutta.

Oikeus- ja maatietopalvelu

Vuonna 2011 viraston maatietopalvelu tuotti kirjallisia raportteja ja vastasi päätöksentekoyksiköistä ja yhteistyökumppaneilta tulleisiin noin 700 kyselyyn. Maahanmuuttokirjastosta tehtyjen lainausten määrä oli 1 810 kpl vuonna 2011. Sidosryhmäkäyttäjien määrä lisääntyi erityisesti poliisin ja maistraattien osalta. Valmistelut Telluksen liittämiseksi EU COI-portaaliin aloitettiin.

Maatietopalvelu oli läheisessä yhteistyössä kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kuten Eurasilin, IGC:n ja ECS:n kanssa. Maahanmuuttoviraston maatietopäällikkö valittiin

hoitamaan puheenjohtajuutta EASOn Reference Group -työryhmässä yhdessä Ranskan edustajan kanssa. Maatietopalvelu suoritti vuonna 2011 tiedonhankintamatkat Jordaniin ja Pohjois-Irakiin sekä Venäjälle, ja implementoi Euroopan paluurahaston tukeman Irak-hankkeen, jonka puitteissa vahvistettiin kontaktiverkostoa sekä Irakiin että irakilaisiin maahanmuuttajajyhdistyksiin Suomessa.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN)

EMN:n kautta tuli 72 maahanmuuttoaiheista kyselyä. Lisäksi EMN vastasi eri viranomaistahojen tekemään yhdeksään muuhun laajaan kyselyyn.

EMN järjesti itsenäisesti kansallisen seminaarin sekä kaksi teemaseminaaria, toisen yhteistyössä maahanmuuttajatutkimusprojekti OPCE:n kanssa Helsingissä ja toisen SM/MMO:n ESR-tukirakenteen ALPO- ja MATTO-projektien kanssa Turussa. Lisäksi pidettiin yhteistyötapaaminen viranomaistahoille Viisumipolitiikka-tutkimuksen tulosten esiin nostamista yhteistyötarpeista sekä kansallisen verkoston jäsenten keskustelutalaisuus vuoden 2013 teematutkimusaiheiden ehdottamiseksi.

Viestintä

Maahanmuuttoviraston keskeinen rooli maahanmuuttoon ja kansalaisuuteen liittyvien prosessien toteuttajana ja ohjeistajana vaatii tehokasta viestintää. Kautta linjan tavoitteena oli avoin ja ennakoiva viestintä.

Mediaviestintää hoidettiin aktiivisesti ja säännöllisesti. Lehdistötiedotteiden (21 kpl) aiheina olivat mm. tilastot, lakimuutokset ja päätöskäytännön uudelleen linjaukset. Tiedotteita tehtiin myös yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Vuoden aikana mediassa nousivat keskustelunaiheiksi mm. kidutettujen ja kristityiksi kääntyneiden turvapaikanhakijoiden käännetykset, inkerinsuomalaisen paluumuuttojonon sulkeminen, vietnamilaisyöntekijöiden perheenjäsenten toimeentulorajat, kansalaisuuslain muutos ja vastaanotokeskusten lakkautukset. Syksyllä tilattiin toimittajien haastatteluihin pohjautuva tutkimus viraston julkisuus- ja mediakuvasta, jonka vuodenvaihteessa valmistuneet tulokset otetaan huomioon mediaviestintäsuunnitelmaa 2012 laadittaessa.

Asiakasviestinnässä Migri.fi-verkkosivujen sisällöt ja rakenne uudistettiin täysin osana SM:n julkaisujärjestelmän uudistamishanketta. Erityistä huomiota kiinnitettiin sisällön selkeyteen ja ymmärrettävyyteen, tavoitteena asiointitarpeen vähentäminen. Syksyksi suunniteltu uusien verkkosivujen julkaisu viivästyi yli vuodenvaihteen järjestelmän toimittajasta johtuvista syistä. Käytössä olevia, vanhoja Migri.fi-sivuja päivitettiin loppuvuonna lähinnä lakimuutosten ja muiden välttämättömien korjausten osalta. Ajankohdaisia, asiakkaille suunnattuja, lähinnä asiointissa ohjeistavia tiedotteita sivustolla julkaistiin säännöllisesti (22 kpl).

Maahanmuuttovirasto vastaa toimintakäsikirja Manun ylläpidosta ja kehittämisestä. Manu on lupahallinnon ja vastaanotto toiminnan viranomaisohjeistuksen säilöntäpaikka

ja jakelukanava. Toimintakäsikirja Manun käyttö maahanmuuttohallinnon viranomaisviestinnässä on vakiintunutta. Manulla on noin 7 500 käyttäjää.

Sisäisellä viestinnällä tuettiin viraston ja hallinnonalan muutosten jalkauttamista virastossa, kerrottiin aktiivisesti ajankohtaisista asioista ja tuettiin henkilöstön hyvinvointia.

Vastaanotto toiminta

Vastaanottokeskuksille määriteltiin vuoden aikana yhteiset tulostavoitteet ja mittarit. Mittareiden käyttöön ottaminen osittain viivästyivät Umarek-raportoinnin käynnistyttyä vasta toukokuussa 2011. Taloudenseurantaa toteutettiin Tarek-järjestelmän avulla koko vuoden ajalta ja yhteiset kustannuksia kuvaavat mittarit on määritelty. Kaikki vastaanottokeskussopimukset Helsinkiä lukuun ottamatta on päivitetty vastaamaan 1.9.2011 voimaan astunutta vastaanottolakia. Helsingin sopimuksesta päättäminen siirtyi alkuvuoteen 2012.

Maahanmuuttoasioiden toimintakäsikirjasta Manusta on kehitetty vastaanottokeskuksille tarkoitettujen sivujen osalta vastaanottotyön toimintakäsikirja. Kaikki toimintaan liittyvät säädökset, ohjeet ja tiedotteet ym. ovat Manussa ja se on käytössä kaikissa vastaanottokeskuksissa. Vastaanottokeskuksille kehitetyn LATU-laaturjärjestelmän mukaisesti kehittämistyötä toteutetaan vastaanottokeskuksissa. Yhteiseen valtakunnalliseen laatukäsikirjaan perustuen yksiköt laativat omat laatukäsikirjansa, jotka valmistuivat alkuvuodesta 2012.

Umarek-koulutukset toteutettiin suunnitelman mukaisesti ja järjestelmä on saatu käyttöön. Umarekin jatkokehitystyö käynnistettiin syksyn aikana. Uutena toimintokokonaisuutena on aloitettu tekemään terveydenhuollon osuutta asiakastietojärjestelmään.

Maahantuloalueiden vastaanottokeskusten alkuvaiheen vastaanottoa on kehitetty yhteistyössä Maahanmuuttoviraston ja Poliisihallituksen kanssa. Majoituskapasiteettia on sopeutettu vastaamaan väheneviä turvapaikanhakijamääriä. Majoituspaikkojen käyttöasteita seuraamalla on tasattu yksiköiden välisiä käyttöaste-eroja.

Vastaanottokeskuksista tapahtuva omaehtoinen kuntiin muutto on jatkunut hyvin. Kuntaan muuttoon on tehty ohjeistus ja menettelytavat sekä sitä varten laadittu yhtenäinen lomakkeisto. Yhteistoiminnassa ELY-keskusten kanssa vastaanottokeskukset raportoivat muutoista. Muuttavien asiakkaiden riittävän varhaista tietojen siirtämisen tärkeyttä vastaanottokeskuksista kuntiin ja ELY-keskuksiin on korostettu.

Vastaanottoyksikkö on jatkanut kumppanina IOM:n hallinnoimassa vapaaehtoisen paluun hankkeessa vuonna 2011. Projektissa on korostettu vastaanottokeskusten keskeistä roolia paluun mahdollisuuksista informoitaessa turvapaikkaprosessin eri vaiheissa. Pa-

luuhakemuksia on tullut hankkeeseen kahden vuoden aikana yhteensä 809. Palaajia on ollut vastaavana aikana 538. Hanke jatkuu vielä vuoden 2012.

IIman huoltajaa olevien alaikäisten edustajien palkkioiden ja kulukorvausten maksamista varten laadittiin yhtenäiset lomakkeet ja menettelyt. Vastaanottokeskusten hankintojen keskittämisestä Hanselin puitesopimusjärjestelmän kautta on neuvoteltu vuoden aikana.

Vuoden 2011 tulossuunnitelmassa taulukossa esitetyt tavoitteet vastaanottotoiminnalle ja ne toteutuivat seuraavasti:

Taulukko 48. Vastaanottotoiminta

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma	toteuma	tavoite	toteuma	toteuma %, ylitys/alitus
Vuosi	2009	2010	2011	2011	2011
mom.26.40.63					
Taloudellisuus					
Vastaanottokeskusten kiinteät kustannukset/ % /keskimäärin /vuosi	60	60	58	52	-6
- kiinteät kustannukset	53 185	53 725	48 932	38 009	-10 923
- muuttuvat kustannukset	35 457	34 984	32 620	35 047	2 427
Kustannusvastaavuus/ kannattavuus					
Vastaanottokeskusten kokonaiskustannukset/v (1000 €)	88 642	88 709	81 552	73 056	-8 466
Majoituspaikan hinta/vrk (€)					
- vok majoituksessa	40	43	41	45	4
- yksityismajoituksessa	17	17	17	15	-2
- alaikäiset /ryhmäkodissa	146	180	146	249	103
- alaikäiset/tukiasunnoissa	82	98	82	123	41
- säilöönottoyksikössä	184	176	184	183	-1
Tuottavuus					
Käyttöaste (keskimäärin vähintään %)	90	85	91	78,5	-12,5
Vastaanoton kapasiteetti					
Vastaanoton paikkaluku	3 582	4 315	4 000	3 085	-915
Säilöönoton paikkaluku	40	40	40	40	

Vastaanottokeskuksen sijaan turvapaikanhakijat hakeutuvat myös yksityismajoitukseen, mikä vähentää tarvetta vastaanottokeskusmajoitukseen. Keskimäärin yksityismajoituksessa asui vuoden aikana 1 100 henkilöä ja vastaanottokeskuksissa 3 275 henkilöä.

Valtion vastaanottokeskukset

Joutsenon vastaanottokeskus

Joutsenon vastaanottokeskuksen vuosi 2011 sisälsi monia toimintaympäristöön liittyviä muutoksia. Vastaanottokeskus esitti Konnunnuon entisen vankilan tilojen vuokraamista vastaanottokeskuksen käyttöön. Vuokrasopimus uusista toimitiloista allekirjoitettiin 23.11.2011.

Joutsenon vastaanottokeskus jatkoi yhteistyötään vastaanottotoiminnan ohjaukseen liittyvissä asioissa Maahanmuuttoviraston kanssa ja vuoden aikana allekirjoitettiin hallinnollista ohjausta linjaava tulossopimus Joutsenon vastaanottokeskuksen ja Maahanmuuttoviraston välillä. Joutsenon vastaanottokeskus osallistui aktiivisesti myös sisäasianhallinnonalan Kieku-hankkeen toteutukseen ja suunnitteluun sekä käynnisti sähköisen ASDO-asiankäsittelyjärjestelmän hankinnan ja toteutuksen. Joutsenon vastaanottokeskus toteutti vuoden 2011 aikana yhteistyössä Oulun vastaanottokeskuksen kanssa valtion vastaanottokeskuksille tarkoitetun yhteisen graafisen ilmeen suunnittelun ja hankinnan.

Vuoden aikana turvapaikanhakijoiden määrä laski edelleen verrattuna edellisiin vuosiin, mikä osaltaan vaikutti myös Joutsenon vastaanottokeskuksen toimintaan asiakasmäärien vähenemisenä. Turvapaikanhakijoiden määrän väheneminen johti vuoden kuluessa siihen, että Joutsenon vastaanottokeskuksen kapasiteettia laskettiin 100 paikalla 350 paikkaan 1.7.2011 lukien. Asiakasmäärien vähenemisestä huolimatta keskuksen käyttöaste pysyi korkeana ja oli 88,5 %. Turvapaikanhakijoiden määrän laskun jatkuminen edelliseen vuoteen verrattuna sekä yhden asiakaskerroksen sulkeminen merkitsi myös jonkin verran säästöjä vastaanottokeskuksen toiminta- ja asiakasmenoissa. Ottaen kuitenkin huomioon vastaanottokeskuksen suhteellisen korkean käyttöasteen, vastaanottokeskuksen tarjoamien palvelujen kysyntä pysyi korkealla tasolla ja sama kehitys jatkui vuoden loppuun saakka.

Vastaanottotoimintaa säätelevä laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta tuli voimaan 1.9.2011. Joutsenon vastaanottokeskus otti omassa toiminnassaan huomioon uuden ns. vastaanottolain tuomat uudet velvoitteet ja tiedotti uudesta laista niin henkilökuntaa kuin asiakkaitakin. Joutsenon vastaanottokeskus kiinnitti vuoden aikana edelleen erityistä huomiota keskuksen paloturvallisuuteen ja toteutti asiakkaille suunnattuja paloturvallisuuskoulutuksia yhteistyössä paikallisen pelastuslaitoksen kanssa. Vastaanottokeskus käynnisti vuoden kuluessa tulossopimuksessaan mainitun laatuhankeksen samanaikaisesti Oulun vastaanottokeskuksen kanssa, mutta Joutsenon vastaanottokeskuksen toimitilahankkeesta johtuen laatuhankeksen käynnistämistä jouduttiin lykkäämään seuraavalle vuodelle.

Vastaanottokeskuksen toiminnassa näkyi kuluneena vuonna myös se, että oleskeluluvan saaneiden A-lupalaisten määrä oli edelleen ajoittain korkeahko, mikä johtui kuntapaik-

kojen vähyydestä. Useat henkilöt odottivat A-luvan saatuaan kuntapaikkaa useita kuukausia, mikä osaltaan kasvatti muun muassa sosiaalipalvelujen tarvetta odotusajan pitkeytyessä. Joutsenon vastaanottokeskuksesta muutti kuntiin viime vuonna yhteensä 67 henkilöä, joista 36 henkilöä muutti ELY-keskuksen kautta ja loput olivat itsenäisesti kuntaan muuttaneita.

Joutsenon vastaanottokeskus jatkoi suomen kielen opetustoimintaansa Joutsenon opiston kanssa. Vastaanottokeskus tarjoaa tehokasta kielenopetusta turvapaikanhakijoille 100 tuntia kuukauden ajan neljässä noin 25 hengen ryhmässä. Opetustoiminnassa ja sen suunnittelussa on vuoden aikana pyritty huomiomaan mahdollisuuksien mukaan myös luku- ja kirjoitustaidottomien ja esimerkiksi yksinhuoltajien erityistarpeet omilla opetusryhmillä. Suomen kielen ja kulttuurin opetus on ollut erittäin suosittua ja opetuksesta saadut kokemukset ovat olleet positiivisia.

Oulun vastaanottokeskus

Yhteistyötä Maahanmuuttoviraston kanssa tehtiin monin tavoin vuoden 2011 aikana ja samalla selvitettiin tulosohjauksen, hallinnon yhteistyön ja tiedottamisen kehittämistarpeita. Yhteistyön kehittäminen jatkuu vuonna 2012. Uusi Umarek-tietojärjestelmä on vaikuttanut merkittäväällä tavalla arjen työhön.

Uusi vastaanottolaki astui voimaan 1.9.2011 ja koko Oulun vastaanottokeskuksen henkilökunta koulutettiin lain keskeisen sisällön suhteen syksyn aikana. Vaikka lain muutoksia mainostettiin julkisuudessa pieninä, siinä on kuitenkin vahvoja kirjauksia mm. lasten ja haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden huomioimisesta palveluja järjestettäessä. Oulun vastaanottokeskuksessa noudatetaan lain henkeä ja kehitetään yhä vaikuttavampaa arjen työtä kustannustehokkuuden vaatimukset huomioiden.

Kuluneen vuoden aikana koulutettiin alaikäisyksiköiden henkilökunta ja erityistyöntekijät ”Alaikäisten turvapaikanhakijoiden psykososiaalisen tuen -kehittämishankkeessa”. Koulutuksen pääpaino oli traumatisoituneiden lasten kanssa työskentelyssä. Hankkeen puitteissa on kehitetty uusia työtapoja, työstetty psykososiaalisen tuen opasta (valmistuu 31.3.2012) ja täsmennetty ylisektorisia prosesseja mm. lastensuojelun ja lastenpsykiatrian kanssa.

Toinen tärkeä hanke on ollut ERF-rahoitteinen ”Turvapaikanhakijan oikeusinfo -hanke”, jolle haettiin jatkoaikaa 31.3.2012 saakka. Hankkeen keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat Maahanmuuttovirasto, Joutsenon vastaanottokeskus, Pakolaisneuvonta ry. ja Oulun poliisi sekä oppilaitokset, joiden opinnäytetöiden avulla hankkeen materiaali on työstetty. Oikeudellinen materiaali on tuotettu Oulun seudun ammattikorkeakoulun liiketalousyksikön oikeustradenomiopiskelijoiden opinnäytteinä. Asiakkaille suunnatun DVD:n toteuttaa puolestaan Lybeckerin käsi- ja taideteollisuusoppilaitos. DVD:n lisäksi hankkeessa valmistuu viranomaisille tarkoitettu kirjallinen opas.

Oulun vastaanottokeskus käynnisti syksyllä toimintajärjestelmän rakentamisen sähköisen IMS-toimintajärjestelmän pohjalle. Toimintajärjestelmä pitää sisällään prosessityökalun, dokumenttien hallinnan, mittariston ja palaute-työkalun sekä toimintakäsikirjan. Toimintakäsikirjan runko rakennetaan CAF-viitekehyksen pohjalle.

Vuoden 2011 aikana aikuis- ja perheyksiköiden asiakasprofiilissa tapahtui kaksi muutosta: lapsiperheiden määrä kasvoi merkittävästi ja eri tavoin vammautuneita turvapainehakijoita oli aiempaa enemmän. Nämä muutokset vaativat myös palvelujen ja toiminnan kehittämistä. Lapsiperheet ja pienet lapset pyrittiin huomioimaan paremmin mm. lastenkerhotoiminnan ja vanhemmuutta vahvistavien ryhmien avulla. Sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstö kehitti vammaispalveluiden tarpeen arviointiin ja palvelujärjestelmään liittyvää osaamistaan. Vammaispalveluiden osalta hankittiin aiempaa enemmän erilaisia ostopalveluita mm. alaraajahalvaantuneille ja kehitysvammaisille asiakkaille.

Alaikäisyksiköissä oli vuoden 2011 aikana eri tavoin oireilevia nuoria ja heidän osaltaan tarvittiin sekä lasten-/nuorisopsykiatrian että lastensuojelun apua, vaikka Oulun alaikäisyksiköissä pystytään hoitamaan varsin oireilevia nuoria. Myös perheiden ongelmissa tarvittiin välillä lastensuojelun toimenpiteitä. Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden avun tarpeeseen pyritään vastaamaan omalla henkilökunnalla, mutta myös aikuisien osalta tarvittiin välillä pidempiä psykiatrisia hoitajaksoja. Lisäksi eri tavoin fyysisesti sairaita oli aiempaa enemmän, mikä näkyy terveyspalveluiden menojen kasvuna vuonna 2011.

A-luvan saaneiden kuntaan muutto tehostui entisestään. Oulun vastaanottokeskuksen eri yksiköistä muutti Ouluun 76 henkilöä (yksinäiset aikuiset ja perheet) itsenäisesti tai omaehtoisesti muuttaen. Kuntapaikkajärjestelmän kautta Ouluun muutti 14 alaikäistä yksin maahan tullutta nuorta ja Pudasjärvelle 2. Loput 34 henkilöä muuttivat eri kuntiin Suomessa. Vuokratarkuutta myönnettiin 30. Poliisin tiedoksiannon ja kuntaan muuttopäivän väli oli aikuis- ja perheyksiköissä keskimäärin 43,6 päivää (Oulu) ja 50,6 päivää (Pudasjärvi). Tukiasumisyksiköstä kuntaan muutto tapahtui 44,6 päivässä ja ryhmäkodilta 52,8 päivässä. A-luvan saaneiden kuntaan muutto tapahtui siis keskimäärin alle 2 kuukaudessa.

Oulun vastaanottokeskuksen erityissosiaaliohjaaja kuuluu IOM:n vapaaehtoisen paluun johtoryhmään. Oulun vastaanottokeskus on toiminut aktiivisesti informoiden asiakkaita myös vapaaehtoisen paluun mahdollisuudesta. Oulun vastaanottokeskuksen eri toimipisteistä tehtiin vuoden 2011 aikana 30 vapaaehtoisen paluun hakemusta ja näistä toteutui 24 paluuta.

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän palvelut

Vastaanottokeskus toimii turvapaikanhakijoiden vastaanoton ohella myös ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän palveluiden tuottajana. Joutsenon ja Oulun vastaanottokeskukset jatkoivat yhteistyössä auttamisjärjestelmän kehittämistyötä muun muassa yhdenmukaistamalla vastaanottokeskusten moniammatillisten arviointityöryhmien toimintatapoja. Tämän lisäksi vastaanottokeskukset ovat pyrkineet ottamaan auttamisjärjestelmää koskevissa toimissaan ja päätöksissään huomioon kansallisen ihmiskaupparaportin esittämät suositukset ja huomiot.

Joutsenon vastaanottokeskus on vuoden aikana kehittänyt edelleen esimerkiksi omaa auttamisjärjestelmää koskevaa tilastointijärjestelmäänsä ja vastaanottokeskus on aloittanut auttamisjärjestelmän tilannetta kuvaavan puolivuositaisen tilastoanalyysin tuottamisen yhteistyössä Oulun vastaanottokeskuksen kanssa. Joutsenon vastaanottokeskus on jatkanut aktiivista valistus- ja koulutustyötä ihmiskauppailmiöön liittyen osallistamalla useisiin aihetta käsitteleviin koulutustilaisuuksiin ja seminaareihin niin kansallisesti kuin myös kansainvälisesti.

Ihmiskaupan auttamisjärjestelmän asiakasmäärät olivat vuoden aikana selvässä nousussa ja samalla auttamisjärjestelmän palveluiden kysyntä ja kustannukset nousivat edellisestä vuodesta merkittävästi. Erityisesti työperäisesti uhriutuneita henkilöitä tuli auttamisjärjestelmän tietoon entistä enemmän ja haastavien asiakastapausten määrä työllisti auttamisjärjestelmän toimijoita entistä enemmän. Kaiken kaikkiaan ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän tietoon tuli vuoden 2011 aikana 68 uutta esitystä auttamisjärjestelmään ottamiseksi ja vuoden lopussa ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmässä oli Joutsenon vastaanottokeskuksen vastuulla yhteensä 82 henkilöä.

Oulun auttamisjärjestelmään otettiin vuonna 2011 neljä lasta. Esitykset auttamisjärjestelmään ottamisesta tulivat vastaanottokeskuksista ja poliisilta. Kaikki auttamisjärjestelmään esitetyt tapaukset olivat turvapaikanhakijoita. Virallisten esitysten lisäksi arviointiryhmä ja johtajat sekä sosiaalityöntekijät antoivat konsultaatioapua yksittäisissä ihmiskauppakysymyksissä.

Maksullinen toiminta

Sisäasiainministeriö antoi Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuutta koskevan asetuksen, joka tuli voimaan 1.1.2011. Perittäviin maksuihin tuli muutoksia: ensimmäinen oleskelulupa nousi 225 eurosta 350 euroon, opiskelijan oleskelulupa 125 eurosta 250 euroon ja työntekijän oleskelulupa 250 eurosta 400 euroon. Maksuihin tulleet muutokset olivat kohtuullisen korkeita johtuen kustannuspaineista UMA:n ylläpidosta ja vuoden 2012 alusta käyttöön otettavasta biometrisestä oleskelulupakortista. Sopimus sisäasiainministeriön, ulkoministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön välillä maksujen jakamisesta eri viranomaisten välillä allekirjoitettiin.

Maahanmuuttoviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuden tavoitteeksi asetettiin 86 %. Tulot kattoivat menoista 82 %, joten tavoitetta ei aivan saavutettu. Tuloja tilitettiin virastolle yhteensä 5,503 milj. euroa jakosuhteen mukaisesti. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 6,695 milj. euroa. Maksullisen toiminnan osuus viraston kokonaistyöajasta laskettiin työaikaseurannasta suoritteille kohdistettujen työtuntien mukaan ja se oli 27,93 % (2009: 22,28 %) tulosityksiköiden kirjaamasta työajasta.

Taulukko 49. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus

Tunnusluku/arviointi	2009	2010	2011 tavoite	2011 toteuma
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus %	48	63	86	82

Viraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on kohdan 5.2. liitteenä 1g.

Yhteisrahoitteinen toiminta

Viraston yhteisrahoitteinen toiminta koostui vuonna 2011 Euroopan muuttoliikeverkoston (EMN) toiminnasta, Euroopan ulkorajarahaston Addis Abebaan sijoitettava maahanmuuttoasioiden yhdyshenkilö -hankkeesta ja Irakia koskevan lähtömaatietojärjestelmän kehittämisestä turvallisen paluun edellytysten varmistamiseksi. Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot olivat 0,363 milj. euroa ja kokonaiskustannukset yhteensä 0,495 milj. (sis. alv) euroa. Omarahoitusosuus oli 0,132 milj. euroa. Kustannusvastaavuus oli 73 % (edellisenä vuonna 66 %).

Viraston yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on kohdan 5.2 liitteenä 2e.

1.3.6 Vähemmistövaltuutettu

Vähemmistövaltuutettu on sisäasiainministeriön yhteyteen sijoitettu itsenäinen ja riippumaton viranomainen, jonka tehtävänä on edistää etnisten vähemmistöjen ja ulkomaalaisten asemaa, oikeusturvaa sekä hyviä etnisiä suhteita Suomessa. Vähemmistövaltuutettu Eva Biaudet toimii myös kansallisena ihmiskaupparaporttina. Vähemmistövaltuutetun toimistossa on valtuutetun lisäksi toimistopäällikön, viiden ylitarkastajan, suunnittelijan ja osastosihteerin virat. Lisäksi toimistossa työskenteli vuonna 2011 myös siviilipalvelusmies sekä määräaikaaisesti palkattu toimistosihteerin ja tiedottaja.

Toiminnassaan valtuutettu on keskittynyt erityisesti etniseen syrjintään puuttumiseen, mutta valtuutetun toimistosta myös neuvotaan sinne yhteyttä ottaneita monenlaisissa elämäntilanteissa. Kansallisena ihmiskaupparaporttina vähemmistövaltuutettu seuraa ihmiskauppaan liittyviä ilmiöitä, valvoo ihmiskaupan vastaista toimintaa ja antaa ehdotuksia, suosituksia, lausuntoja ja neuvoja toiminnan kehittämiseksi sekä ihmiskaupan uhrien aseman ja oikeuksien edistämiseksi. Vähemmistövaltuutettu voi neuvonnan lisäksi myös avustaa syrjinnän tai ihmiskaupan uhreja heidän oikeuksiensa turvaamisessa.

Puolet vähemmistövaltuutetun toimiston henkilöresursseista on ohjattu toimistoon tulevien asiakastapausten käsittelyyn, toisen puolen keskittyessä syrjinnän ja ihmiskaupan ennaltaehkäisyyn asenteisiin vaikuttamisen, tiedottamisen ja kouluttamisen kautta.

Valtuutettu toteutti vuosina 2010-2011 kokeiluhankkeen, jonka tavoitteena oli kehittää eri puolille Suomea neuvontapisteitä, joista syrjintää kokeneet voisivat saada tukea ja neuvontaa alueellisesti kattavasti. Tavoitteena oli myös vähentää valtuutetulle tulevien neuvontayhteydenottojen määrää ja siten mahdollistaa henkilöressurssien siirtämisen vaikuttavuudeltaan merkittävämpien syrjintätapausten perusteellisempaan käsittelyyn. Kokeiluhankkeen aikana neuvontapisteitä toteutti kolme erilaista tahoa: alueellinen järjestö, kunta sekä valtakunnallinen järjestö. Kokeilu osoittautui toimivaksi ja neuvontapalvelu jäi pysyväksi osaksi Rikosuhripäivystyksen toimintaa sekä laajeni myös osaksi joidenkin kuntien toimintaa. Myös vähemmistövaltuutetun toimistolle tulevien neuvontayhteydenottojen määrä kääntyi tavoitellusti laskuun.

Osana tiedotustoimintaansa valtuutettu julkaisi vuoden 2011 aikana vuosittaisten toimintakertomuksen ja ihmiskaupparaportin lisäksi raportin alueellisten neuvontapalvelujen kehittämisestä sekä oppaan etnisten vähemmistöjen rekrytoinnista julkishallintoon. Vuonna 2011 valtuutetun toiminnan käynnistymisestä oli kulunut 10 vuotta ja valtuutettu julkaisi ensimmäisen vuosikymmenen toiminnasta kertovan juhlijulkaisun.

1.3.7 Syrjintälautakunta

Valtioneuvoston nimittämä syrjintälautakunta on yhdenvertaisuuslakiin perustuva etnistä syrjintää koskevia hakemuksia käsittelevä sisäasiainministeriön ohessa toimiva itsenäinen ja riippumaton oikeusturvaelin, joka voi antaa syrjintää koskevan kieltopäätöksen, jonka noudattamista se voi tehostaa uhkasakolla ja tuomita sen maksettavaksi. Syrjintälautakunnan päätöksistä voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Syrjintälautakunnalla on oikeus saada yhdenvertaisuuslain soveltamisalaan kuuluvilta viranomaisilta ja toiminnan harjoittajilta sekä niiden palveluksessa olevilta selvitys seikoista, jotka ovat tarpeen etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän kiellon noudattamisen valvomiseksi. Selvityksenantovelvollisuuden noudattamisen tehosteeksi lautakunta voi asettaa uhkasakon.

Asian voi saattaa syrjintälautakunnan käsiteltäväksi se, johon syrjivä menettely kohdistuu, taikka vähemmistövaltuutettu.

Lautakunnan tehtävänä on antaa oikeussuojaa niille, jotka ovat kokeneet tulleen syrjityksi tai tulleen syrjintään liittyvien kiellettyjen vastatoimien kohteeksi. Työsuhteeseen, julkisoikeudelliseen palvelussuhteeseen, työhönottoperusteisiin, työoloihin, työehtoihin, henkilöstökoulutukseen tai uralla etenemiseen liittyvät kysymykset eivät kuulu syrjintälautakunnan toimivaltaan.

Syrjintälautakunta voi myös vahvistaa osapuolten välisen sovinnon. Lautakunta voi antaa lausunnon yhdenvertaisuuslain soveltamisesta tuomioistuimen, vähemmistövaltuutetun tai muun viranomaisen taikka yhdistyksen pyynnöstä.

Hakemuksen käsittely syrjintälautakunnassa on maksutonta, ja sen toimituskirjat ovat maksuttomia. Vuoden 2011 aikana lautakunta antoi ratkaisun neljässä asiassa ja puheenjohtajan päätöksellä ratkaistiin kuusi asiaa. Lautakunnalta pyydettiin lausuntoa kahdessa asiassa. Korkein hallinto-oikeus pysytti Helsingin hallinto-oikeuden päätöksen kahdessa asiassa, joissa syrjintälautakunnan päätöksen lopputulosta ei muutettu.

Lautakunta selvensi etnisen alkuperän käsitettä antamassaan päätöksessä, joka koski yrittäjänä toimineen maahanmuuttajataustaisen henkilön islaminuskoisten työntekijöiden rukoilua työmaalla ja hakijan elinkeinonharjoittamisen edellytyksiä. Syrjintälautakunta sovelsi päätöksessään Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytäntöön tukeutuen etnisen alkuperän käsitettä laajasti.

Lautakunta selvensi erityisesti syrjintäolettan täyttymisen edellytyksiä päätöksellään asiassa, jossa maahanmuuttajataustainen henkilö katsoi joutuneensa syrjityksi asuntoasioissaan ja erityisesti asunnonvaihtohakemuksensa käsittelyssä.

1.3.8 Siviilikriisinhallinta

Sisäasiainministeriö asetti maaliskuussa 2009 siviilikriisinhallinnan neuvottelukunnan, jonka tehtävänä oli muun muassa seurata kansallisen strategian toimeenpanoa ja toimia keskustelufoorumina viranomaisille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Neuvottelukunnan toimikausi päättyi maaliskuussa 2011. Sisäasiainministeriö asetti uudelleen neuvottelukunnan ajalle 1.1.2012 - 31.3.2015.

Siviilikriisinhallinnan kansallisessa strategiassa asetettiin tavoitteeksi nostaa Suomen osallistuminen vuositasolla 150 siviilikriisinhallinnan asiantuntijaan (tavoitteellinen asiantuntijoiden vähimmäistaso). Vuoden 2011 aikana Suomen siviilikriisinhallintaosallistuminen on nostettu siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian määrittämälle vähimmäistasolle (vuositasolla 150 henkilötyövuotta). Suomi osallistui siviilikriisinhallintaan EU:n, YK:n, Etyj:n ja NATO:n tehtävissä. Kriisinhallintakeskuksen lähettämät asiantuntijat palvelivat yli 20 operaatiossa, joista suurin osa oli EU:n operaatioita. Asiantuntijoista naisten osuutta on määrätietoisesti lisätty, naisten osuus oli vuoden 2011 aikana noin 36 %. Vastaavasti kaikkien EU:n jäsenmaiden lähettämien asiantuntijoiden joukossa naisten osuus oli ainoastaan 13 %.

EU:n suurimmassa siviilikriisinhallintaoperaatiossa, oikeusvaltio-operaatio EULEX Kosovossa, työskenteli lähes 50 suomalaista lähetettyä asiantuntijaa, EU:n tarkkailuoperaatiossa Georgiassa noin 20 ja EU:n poliisioperaatiossa Afganistanissa noin 35 asiantuntijaa. Asiantuntijoita toimi myös muissa EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioissa vuoden 2011 aikana Balkanilla, Lähi-idässä, Afrikassa ja Aasiassa. Operaatiotoiminnan lisäksi Suomi on asettanut siviilikriisinhallinnan asiantuntijoita EU:n ja kansainvälisten järjestöjen sihteeristöihin sekä EU:n erityisedustajien toimistoihin.

Operaatioissa toimivista siviiliasiantuntijoista lähes puolet on sisäasiainministeriön hallinnonalalta (poliiseja ja rajaturvallisuuden asiantuntijoita) ja noin 20 % oikeushallinnon alan asiantuntijoita. Suomi on panostanut myös ihmisoikeus- ja tasa-arvotehtäviin.

Kriisinhallintakeskuksen hallinnollisesta asemasta laaditun kokonaisselvityksen mukaisesti keskuksen tulosohjausta on vahvistettu ja keskuksen hallinto- ja tukitehtävien prosessointia selvitetty. Erityistä huomiota on kiinnitetty keskuksen kustannuslaskennan ja perustoiminnan kustannustehokkuuteen, muun muassa koulutuksen tuottavuuden ja tehokkuuden näkökulmasta. Kriisinhallintakeskus on toimeenpannut operatiivisella tasolla siviilikriisinhallinnan kansallista strategiaa. Keskus koulutti asiantuntijoita kansainvälisiin siviilikriisinhallintaoperaatioihin ja humanitaarisiin tehtäviin strategian linjausten ja sisäasiainministeriön ja keskuksen välisen tulossopimuksen mukaisesti. Keskuksen järjestämiin koulutuksiin osallistuneista ulkomaalaisista suurin osa täytti ODA-kelpoisuuskriteerit. Kriisinhallintakeskus on kansainvälisesti arvostettu koulutuksen järjestäjä ja yhteistyökumppani.

Edellisen hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan sisältyneen sisäasiainministeriön kärkihankkeen ”Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen Kriisinhallintakeskuksen toiminnoissa” toteuttamista jatkettiin Kriisinhallintakeskuksen perustaman CMC Finland 1325 -ohjausryhmän puitteissa. Ohjausryhmä toteuttaa osaltaan myös Suomen kansallista 1325 -toimintaohjelmaa YK:n päätöslauselman ’Naiset, rauha ja turvallisuus’ toteuttamiseksi ja on aktiivisesti mukana toimintaohjelman päivittämisessä.

1.3.9 SOLID-rahastot

Ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö toimii Yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevaan yleisohjelmaan kuuluvien Euroopan pakolaisrahaston, kotouttamisrahaston, paluurahaston ja ulkorajarahaston kansallisena vastuuviranomaisena.

Rahastoista osarahoitetaan hankkeita, jotka toteuttavat rahastojen tavoitteita ja joiden rahoituksesta osa on kansallista, hankkeen toteuttajan tai hankekumppaneiden rahoitusta (25–50 %) ja osa rahastosta saatavaa EU-rahoitusta (50–75 %). Hankkeiden toteuttajat ovat pääasiassa kansallisia tai alueellisia viranomaisia, kuntia ja järjestöjä. Vuoden 2011 aikana toteutettiin rahastojen vuosiohjelmaa 2009–2010, joista oli käynnissä useita osarahoitettuja hankkeita sekä valmisteltiin ohjelmaluonnokset vuodelle 2012. Vuosiohjelmista 2011 järjestettiin haut osarahoitettavien hankkeiden valitsemiseksi.

Vuoden 2011 aikana järjestettiin rahoituksen hakemiseen keskittyvää koulutusta eri paikkakunnilla. Lisäksi hanketoteuttajille järjestettiin seminaari raporttien laatimisesta ja tulosten levittämisestä. Rahastojen verkkosivuille avattiin osio, jossa esitellään rahastoista rahoitettujen hankkeiden tuloksia.

Euroopan pakolaisrahaston avulla kehitetään turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ja turvapaikkamenettelyä, pakolaisten kotoutumista sekä kiintiöpakolaisten vastaanottoa. Pakolaisrahastoon sisältyy erillinen rahoitusosuus, jolla tuetaan haavoittuvassa asemassa olevien kiintiöpakolaisten vastaanottamista.

Taulukko 50. Euroopan pakolaisrahaston toiminta vuonna 2011

Vuosiohjelma	Vuosiohjelman EU-rahoituskehys (euroa)	Rahoitettavaksi valitut hankkeet (kpl)
2010	2 528 506	14
2011	2 558 481	7 (osa rahoituksesta jaetaan vuoden 2012 puolella)

Kotouttamisrahaston avulla tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja kotoutumisen kaksisuuntaista prosessia.

Taulukko 51. Kotouttamisrahaston toiminta vuonna 2011

Vuosiohjelma	Vuosiohjelman EU-rahoituskehys (euroa)	Rahoitettavaksi valitut hankkeet (kpl)
2010	996 393	11
2011	1 135 902	6 (osa rahoituksesta jaetaan vuoden 2012 puolella)

Paluurahaston avulla kehitetään palauttamismenettelyjä ja niiden hallinnointia sekä vapaaehtoisen paluun että palauttamisten osalta.

Taulukko 52. Paluurahaston toiminta vuonna 2011

Vuosiohjelma	Vuosiohjelman EU-rahoituskehys (euroa)	Rahoitettavaksi valitut hankkeet (kpl)
2010	664 566	4
2011	726 573	3

Ulkorajarahastosta tuetaan hankkeita, joilla pyritään ulkorajoihin liittyvien tarkastus- ja valvontatehtävien tehokkaaseen järjestämiseen, matkustajavirtojen tehokkaampaan hallinnointiin ulkorajoilla sekä jäsenvaltioiden kolmansissa maissa olevien maahanmuuttoasioita käsittelevien viranomaisten hallinnoinnin parantamiseen. Rahasto on luonteestaan johtuen viranomaistoimintaan painottunut rahasto.

Taulukko 53. Ulkorajarahaston toiminta vuonna 2011

Vuosiohjelma	Vuosiohjelman EU-rahoituskehys (euroa)	Rahoitettavaksi valitut hankkeet (kpl)
2010	5 517 993	14
2011	7 024 598	valitaan vuoden 2012 puolella

Rahastojen kansallisen hallinnoinnin kehittämistoimenpiteitä on jatkettu vuonna 2010 tehtyjen komission tarkastuskäyntien havaintojen pohjalta. Euroopan komissio muutti rahastojen täytäntöönpanopäätöksiä keväällä 2011. Muutosten myötä rahastojen hallinnointikäytäntöihin tuli kevennyksiä ja rahastojen tukikelpoisuussäännöt uudistettiin. Uudistetut tukikelpoisuussäännöt otettiin kansallisesti käyttöön välittömästi kaikissa rahastoissa ja hanketasolla niitä sovelletaan vuosiohjelmista 2010 lähtien.

1.3.10 Yhteenveto kirjanpitoyksikön maksullisesta ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta

Yhteenvetolaskelmat kirjanpitoyksikön maksullisesta toiminnasta ovat kohdan 5.2 liitteenä 1h ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta kohdan 5.2 liitteenä 2f.

Poliisitoimi on vuoden 2010 alusta siirretty Poliisihallituksen kirjanpitoyksikköön. Vertailutietoja vuodelta 2009 ei ole muutettu, vaan ne esitetään vuoden 2009 tilinpäätöksen mukaisina. Ministeriön osastot on käsitelty vuodesta 2010 alkaen osana ministeriön laskelmia toimialojen laskelmien sijaan. Maksulliselle toiminnalle ja yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei ole suurimmassa osassa virastoja määritelty erillisiä tavoitteita, joten tavoitesarakkeen tiedot ovat osittain puutteellisia. Kustannuslaskelmien sisältöä on analysoitu tarkemmin virastokohtaisten tekstien yhteydessä.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on tehty kaikesta kirjanpitoyksikön maksullisesta toiminnasta, koska kirjanpitoyksikkötasolla maksullinen toiminta ylittää laskelmien laatimista edellyttävän rajan. Maksullisen toiminnan laskelmalle on uuden ohjeen mukaan otettu mukaan HALTIKIn maksullinen palvelutoiminta, joten kirjanpitoyksikkötasoiset tiedot eivät ole vertailukelpoisia edellisvuoteen. Kirjanpitoyksikkötasolla maksullisen toiminnan julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot ovat kasvaneet hieman edellisvuodesta johtuen suurimmalta osin Maahanmuuttoviraston tuottojen kasvusta. Kustannusvastaavuus on parantunut edellisvuoteen verrattuna, myös ilman Haltikin maksullisen toiminnan lukuja arvioituna.

Taulukko 54. Kirjanpitoyksikön maksullisen toiminnan tuotot ja kustannukset

1 000 €	2009	2010	2011
Tuotot	58 133	11 247	83 747
Erilliskustannukset	24 401	12 553	66 267
Yhteiskustannukset	8 133	3 197	14 374
Kustannukset yhteensä	62 534	15 750	80 641
Kustannusvastaavuus	-4 401	-4 503	3 106

Kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteisen toiminnan laskelmaan on koottu muilta kirjanpitoyksiköiltä, EU:lta tai muilta yhteistyötahoilta yhteisiin hankkeisiin saatu rahoitus. Viranomais toimintaa (esim. Solid-rahastojen tekninen tuki) varten saatua rahoitusta ei ole sisällytetty laskelmaan.

Yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitus on kasvanut edellisvuodesta. Kasvua on ollut erityisesti Rajavartiolaitoksessa ja ministeriössä. Raportoidusta yhteisrahoitteisesta toiminnasta noin puolet on Rajavartiolaitoksen kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteista toimintaa. Alijäämä muodostuu pääasiassa siitä, että rahoitusta ei ole saatu riittävästi kattamaan yhteiskustannuksia.

Taulukko 55. Kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ja kustannukset

1 000 €	2009	2010	2011
Tuotot	11 603	5 361	8 329
Erilliskustannukset	14 250	9 776	9 981
Yhteiskustannukset	1 282	1 678	1 978
Kustannukset yhteensä	15 532	11 454	11 959
Kustannusvastaavuus	-3 630	-6 093	-3 930

1.3.11 Arvio toiminnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutuksista

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriön osastojen ja henkilöstön edustajien kanssa yhteistyössä laadittu toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma valmistui. Toiminnallista tasa-arvosuunnitelmaa sovelletaan kaikessa ministeriön toiminnassa ja sitä tarkistetaan kolmen vuoden välein tai tarvittaessa suunnitteluperusteiden muuttuessa. Suunnitelmaan on kirjattu tavoitteita ja toimenpiteitä, joilla edistetään sukupuolinäkökulman huomioonottamista asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Suunnitelman lisäksi laadittiin toiminnallisen tasa-arvosuunnittelun käsikirja, jonka tarkoitus on toimia mallina myös hallinnonalalla. Tavoitteena on, että ministeriön ja hallinnonalan virkamiehet omaksuvat sukupuolinäkökulman yhdeksi näkökulmaksi toiminnassa ja asioiden valmistelussa.

Myös ministeriön henkilöstöpoliittinen tasa-arvosuunnitelma päivitettiin vuonna 2011 yhteistyössä osastojen ja henkilöstön edustajien kanssa. Suunnitelmaan sisällytettiin tasa-arvoselvitys, joka sisältää kartoituksen sukupuolenmukaisesta työnjaosta ja palkka-kartoituksen, toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi ja palkkauksellisen tasa-arvon saavuttamiseksi sekä arvion tasa-arvosuunnitelmaan aikaisemmin sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden seurannan välineiden kehittämiseksi koottiin yhteen tunnistetut seurannan välineet ja tehtiin niihin liittyviä kehittämisehdotuksia. Toimialakohtaisten kehittämiskohteiden lisäksi nousi esille tarve tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden prosessien ja toimintatapojen yhtenäistämisestä. Tärkeää on olennaisen tiedon kytkeminen olemassa oleviin suunnittelun ja seurannan prosesseihin sekä tiedon laajempi hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa.

Lisäksi ministeriö osallistui Sukupuolisilmälaseilla hyviin tuloksiin -hankkeeseen, jonka toteutti tasa-arvo- ja moninaisuuskonsultointiyritys Ekvalita ja rahoitti sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoyksikkö. Ministeriö asetti hankkeen tavoitteeksi löytää keinoja toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman valtavirtaistamiselle. Hankkeen avulla ministeriön intranettiin luotiin tasa-arvo -sivustot sekä henkilöstöpoliittiselle että toiminnalliselle

tasa-arvolle sekä sanasto tasa-arvotyön tueksi. Lisäksi suunniteltiin ministeriön toiminnalliseen tasa-arvosuunnitelmaan pohjautuva sähköinen koulutus sukupuolinäkökulman huomioonottamisesta ministeriön toiminnassa.

Ministeriön hallinnonalan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmän toiminta päättyi vuoden 2011 lopussa. Ministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö organisoitiin uudelleen perustamalla vuoden 2012 alusta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden koordinaatioryhmä, joka toimii myös hallituksen tasa-arvo-ohjelman edellyttämänä toiminnallisena tasa-arvotyöryhmänä.

Laadittaessa vuonna 2011 ministeriön lainsäädäntösuunnitelma vuosille 2012–2016 käsiteltiin myös tulevien hankkeiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointiin liittyviä kysymyksiä. Lainsäädäntöä valmisteltaessa varmistutaan siitä, että säännökset täyttävät yhdenvertaisuudelle ja tasa-arvolle asetettavat vaatimukset. Säädöshankkeissa arvioidaan tarvittaessa sukupuolivaikutukset ja vaikutukset vähemmistöihin sekä tehdään tarkastelu kaikkien syrjäntäperusteiden osalta. Myös EU-säädösvalmistelussa kiinnitetään huomioita yhdenvertaisuusnäkökohtien toteutumiseen ja siihen, että sääntely ei johda (välilliseen) syrjintään.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

Hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK) on toimintansa ensimmäisinä vuosina noudattanut soveltaen poliisin tasa-arvosuunnitelmaa. Viraston oma tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2012–2013 valmistui helmikuussa 2012. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioihin liittyvää koulutusta tullaan HALTIKissa järjestämään ja tehdään myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely henkilöstölle.

Vuonna 2011 toteutettiin osana tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelua palkkakartoitukset. Palkkakartoituksen mukaan HALTIKissa sovellettava palkkausjärjestelmä (Palkka-vaaka) on sukupuolineutraali. Tasa-arvovaltuutettu on vuonna 1997 arvioinut Palkka-vaaka-järjestelmän sukupuolineutraaliutta, eikä ole löytänyt järjestelmän rakenteessa huomautettavaa. Palkkakartoituksen mukaan miesten ja naisten välillä on kuitenkin selkeitä eroja vaativuusryhmiin sijoittumisessa.

Työnantajanäkökulmasta arvioituna HALTIK on melko miesvaltainen. Vuoden 2011 lopussa henkilömäärästä 37 % oli naisia ja miehiä 63 %. Ylimmässä johdossa naisten osuus on hieman suurempi, sillä viraston johtoryhmän jäsenistä 46 % on naisia. Väliportaan esimiehissä naisten osuus taas on selvästi alhaisempi.

HALTIKin toiminnan näkökulmasta yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutuksia on haasteellista arvioida. Viraston vaikuttavuustavoitteena on mahdollistaa sisäasiainministeriön toimijoiden toiminnan integraatio sekä vapauttaa niiden resursseja operatiiviseen toimintaan. Virastolla ei ole tietoa siitä, millaisia yhdenvertaisuus- ja tasa-

arvovaikutuksia esim. HALTIKIn tuottamalla uusilla tietojärjestelmillä on asiakkaan toiminnassa.

HALTIK on toteuttanut www-sivuilleen viraston esittelyn suomen ja ruotsin kielellä.

Poliisitoimi

Poliisihallinnossa sukupuolten välistä tasa-arvoa pyritään edistämään tulosohjauksen ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien avulla. Valtakunnallinen poliisin tasa-arvosuunnitelma on laadittu poliisihallinnossa kahteen kertaan, mutta uudistettu poliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on tarkoitus laatia henkilöstöstrategian yhteydessä. Henkilöstöstrategiaprosessi puolestaan on yhdistetty poliisitoiminnan kehittämishankkeeseen sekä pitkän aikavälin resurssitasolinjausten määrittelyyn, minkä vuoksi sekä henkilöstöstrategian että tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman työstäminen ovat siirtyneet vuodelle 2012.

Tuloksen ja toiminnan arvioimisessa seurataan naisten % -osuutta eri henkilöstöryhmissä (poliisit, opiskelijat ja muut) sekä johtotehtävissä (päälliköt, päällystö ja alipäällystö). Vuonna 2011 koko poliisihallinnon henkilöstöstä naisia on ollut 28 % ja poliiseista 14 %. Naisten osuus alipäällystö-, päällystö- ja päällikkötasolla on ollut viimeisten vuosien ajan hieman kasvussa (vuonna 2011 naisia 8,5 %, kasvua vuodesta 2009 on ollut 1,2 %). Naiset työskentelevät poliisihallinnossa pääasiallisesti toimisto- ja lupahallinnon tehtävissä. Muussa kuin poliisihenkilöstössä naisten osuus onkin jopa 71 %.

Tuottavuusvähennykset kohdistuivat tuottavuusohjelman toimeenpanon alkuvuosina naisvaltaisiin talous- ja henkilöstöhallinnon sekä lupahallinnon tehtävissä toimiviin henkilöstöryhmiin, jolloin poliisivirat olivat tuottavuusvähennysvelvoitteen ulkopuolella. Poliisitoimi sai vuosien 2009 ja 2010 aikana erillistä määrärahaa työttömien poliisien työllistämiseen, mikä johti poliisien määrän kasvuun ja lopulta poliisimäärän sopeuttamistoimiin. Kokonaisuudessaan tuottavuusohjelman toimeenpano on vuosien 2005–2011 vähentänyt poliisin henkilöstöä yli 300 henkilötyövuodella²², minkä seurauksena naisten osuus kokonaishenkilöstömäärästä on kasvanut 2,5 %:lla suhteessa lähtölukuun ja miesten osuus vastaavasti vähentynyt saman verran.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen vuonna 2009 laaditut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat päivitettiin ja yhdistettiin vuonna 2011 työskennelleen työryhmän toimesta. Rajavartiolaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2012–2014 vahvistettiin 26.1.2012. Suunnitelma sisältää mm. henkilöstöpolitiikan ja toiminnan tarkastelun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmista, sekä vuonna 2009 asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden arvioinnin.

²² Tuottavuusohjelmaa seurataan kaikkien momenttien osalta.

Tasa-arvovaltuutettu Pirkko Mäkinen vieraili Rajavartiolaitoksen esikunnassa 8.11.2011. Vierailun aiheena oli tasa-arvosuunnittelun ja tasa-arvotyön edistäminen. Tasa-arvovaltuutettu piti Rajavartiolaitoksen tasa-arvosuunnitelmaa huolellisesti tehtynä ja konkreettisena. Erityisen hyvänä tasa-arvovaltuutettu piti sitä, että palkkakartoituksessa oli analysoitu sekä palkkausjärjestelmää että palkkoja. Myös toimeenpano ja seuranta on vastuutettu selkeästi. Tasa-arvovaltuutetun arvion mukaan tasa-arvosuunnitelma on onnistuneesti otettu työyhteisön kehittämisvälineeksi.

Sukupuolivaikutukset arvioidaan lainsäädännön valmistelussa osana yleistä vaikutustenarviointia ja huomioidaan Rajavartiolaitoksen antamassa ohjeistuksessa. Sukupuolinäkökulma huomioidaan myös Rajavartiolaitoksen toiminnan ja talouden suunnittelussa. Rajavartiolaitoksen palkkausjärjestelmä arvioitiin sukupuolivaikutuksiltaan vuonna 2011 tarkentavien virkaehtosopimusneuvottelujen yhteydessä. Arvioinnissa ei havaittu välittömästi tasa-arvoa heikentäviä sopimusmääräyksiä. Rajavartiolaitos osallistui Aalto yliopiston Teknillisen korkeakoulun Tasa-arvoa Palkkaukseen (TAPAS) hankkeeseen, jossa palkkausjärjestelmää arvioitiin tasa-arvon näkökulmasta. Virkaehtosopimusten sukupuolivaikutusten arviointi on jatkuvaa toimintaa ja sukupuolivaikutuksia arvioidaan jokaisen virkaehtosopimusratkaisun yhteydessä valtiovarainministeriön antamien suositusten mukaan.

Rajavartiolaitoksen tehtävien suorittamisessa on toimittava asiallisesti ja puolueettomasti sekä tasa-arvoista kohtelua ja sovinnollisuutta edistäen. Schengenin rajasäännösten (II luku, 6 (2) artikla) mukaan Rajatarkastuksia suorittaessaan rajavartijat eivät saa syrjiä ketään sukupuolen, rodun, etnisen alkuperän, uskonnon, vakaumuksen, vammaisuuden, iän tai seksuaalisen suuntautumisen perusteella.

Merkittävimmät sukupuoleen liittyvät seikat Rajavartiolaitoksen toimintakentässä kytkeytyvät ihmiskauppatapausten sekä laittoman maahantulon järjestämisen estämiseen ja paljastamiseen. Sukupuolisensitiivisyyden huomioiminen saattaa johtaa tutkinnan kannalta positiiviseen lopputulokseen.

Rajavalvonnan, rajatarkastuksen ja rajojen valvonnan suorittamiseksi saattaa olla tarpeen suorittaa henkilöntarkastus. Vuoden 2014 alusta voimaan tulevan pakkokeinolain (806/2011, 8 luku 33.3 §) mukaan henkilönkatsastusta ei saa toimittaa tutkittavan kanssa eri sukupuolta oleva muu kuin terveydenhuollon ammattihenkilö. Sama koskee henkilöntarkastusta, jossa tarkastettavan kehoa kosketaan käsin tai hänen ruumiilliseen koskemattomuuteensa puututaan muulla vastaavalla tavalla.

Pakkokeinolaki asettaa Rajavartiolaitokselle haasteita, koska vain harvat rajavartijat ovat naisia. Rajavartiolaitos pyrkii lisäämään rekrytoinnilla rajatarkastustehtävissä olevien naisten määrää, jotta henkilöön kohdistuvat etsinnät voidaan aina suorittaa samaa sukupuolta olevien rajavartiomiesten toimesta. Rekrytointipohja on kuitenkin kapea naisten vähäisestä asepalveluksen suorittamisesta johtuen.

Yleisesti Rajavartiolaitoksen toiminnassa ilmenevät yhdenvertaisuushaasteet liittyvät rajanylitysliikenteessä liikkuvien ihmisten yhdenvertaiseen kohtelemiseen ja oikeuksien kunnioittamiseen. Rajavartiomiehillä on oltavat sellaiset tiedot ja taidot, että he voivat ottaa huomioon erilaisten ihmisten erityispiirteet. Rajavartiolaitoksen päätehtävänä on rajaturvallisuuden ylläpito. Rajaturvallisuuden ylläpitäminen on ensisijaista, mutta se ei estä asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua.

Pelastustoimi

Tarkastelu henkilöstön näkökulmasta

Toimialasta johtuen Pelastusopisto on aina ollut miesvaltainen toimiala. Naisten osuus koko henkilöstöstä on vaihdellut ollen 26–32%. Vuonna 2011 saavutettiin tähän mennessä maksimi 32 %. Naisten osuus on korkein hallinnossa ja Kriisinhallintakeskuksessa. Opetusyksiköistä naisia on muissa paitsi ensihoito- ja pelastustoimintayksikössä. Loppuvuonna 2011 toteutetun VMBaron mukaan naisten työtyytyväisyys on miehiä hieman korkeampi kaikilla mitatuilla osa-alueilla. Ikäryhmätarkastelussa korkein työtyytyväisyys oli yli 50 – vuotiailla erojen ollen kuitenkin marginaalisia muihin ikäryhmiin nähden. Pelastusopiston VMBarossa tasa-arvoon liittyviin kysymyksiin vastattiin seuraavasti (asteikolla 1-5 jossa 5 =erittäin tyytyväinen):

- Kuinka tyytyväinen olet eri iäisten työntekijöiden tasa-arvon toteutumiseen? Mediaani 4 ja keski-arvo 3,6.
- Kuinka tyytyväinen olet sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumiseen työyhteisössä? Mediaani 4 ja keskiarvo 3,55.

Tarkastelu opiskelijanäkökulmasta

Pelastusopistolla oli aikaisemmin 16.11.2009 hyväksytty yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, joka ei täyttänyt tasa-arvolain edellyttämän oppilaitoksen toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman vaatimuksia. Tasa-arvovaltuutettu oli pyytänyt Pelastusopistoa laatimaan mainitun suunnitelman. Maaliskuussa 2011 perustettiin tasa-arvotyöryhmä, jonka tehtävänä oli ensinnäkin laatia oppilaitoksen toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma. Sen jälkeen tasa-arvotyöryhmän tehtävänä on arvioida suunnitelman toteutumista ja sen päivittämistarpeita sekä seurata yleistä tasa-arvotilanteen kehittymistä oppilaitoksessa.

Suunnitelman pohjaksi kartoitettiin oppilaitoksen tasa-arvotilannetta kyselyllä, joka oli suunnattu sekä opiskelijoille että henkilökunnalle. Kyselyn sekä käytettävissä olevan tilasto- ja muun aineiston perusteella Pelastusopiston tasa-arvotilannetta voi pitää kohtuullisen hyvänä. Haasteina ovat pelastaja- ja hätäkeskuspäivystäjäkursseiden epätasainen sukupuolijakauma, yleinen tasa-arvotietouden vähäisyys ja perinteiset asenteet, jotka heijastuvat naisopiskelijoihin.

Pelastusopiston toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma valmistui joulukuussa 2011. Suunnitelmassa pyritään vaikuttamaan nimenomaan esille nousseisiin haasteisiin. Sukupuolijakauman tasoittamiseksi kiinnitetään erityistä huomiota viestintään ja tiedotukseen sekä koulutusvaihtoehtoja että ammatteja esiteltäessä. Tasa-arvoasiat kytetään eri tahojen toimintaan läpäisyperiaatteella. Henkilöstön asenneilmastoon ja erityisesti kielenkäyttöön kiinnitetään huomiota. Tasa-arvoasioihin liittyvää koulutusta ja tiedotusta lisätään mm. järjestämällä vuosittain tasa-arvon teemapäivä ja tietoiskuja. Toimintakauden 2012-2014 tavoitteisiin kuuluvat myös tasa-arvotyöryhmän toiminnan vakiinnuttaminen ja sen suunnitelmallisuus.

Tasa-arvosuunnitelman liitteenä on toimintaohje seksuaalista häirintää ja sukupuolen perusteella tapahtuvaa häirintää kokeneille. Aiemmin ohjeistusta ei ole ollut. Toimintaohje on julkaistu myös itsenäisenä ohjeistuksena opiskelijoiden ja henkilökunnan Pet-rassa, jossa se on kaikkien saatavilla.

Hätäkeskuslaitos

Hätäkeskuslaitoksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman jalkauttamista tuettiin toimintavuoden aikana huomioimalla suunnitelmassa määritellyt tavoitteet toiminnan ohjaamisessa. Joulukuussa 2010 valmistunutta suunnitelmaa ei päivitetty vuoden 2011 aikana.

Hätäkeskuslaitoksen työsuojelun keskustoiminta seurasi yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista laitoksen toiminnassa. Toimikunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista arvioitiin myös keväällä 2011 toteutetun VM-Baron kyselyn kautta. Kyselyn perusteella voidaan todeta, että Hätäkeskuslaitoksessa ei ollut merkittäviä epäkohtia yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisessa.

Hätäkeskuslaitoksen henkilöstöstä naisia on 62,2 % ja miehiä 37,8 %. Hätäkeskuspäivystäjän tehtävissä naisia on hieman enemmän kuin miehiä. Esimiehenä ja johtavassa asemassa toimivista virkamiehistä valtaosa on miehiä. Vuoden 2011 aikana täytettyjen esimiestehtävien osalta on naishakijoiden osuus ollut vähäinen niin sisäisen kuin ulkoisen haun osalta.

Hätäkeskuspalveluiden yhdenvertaisuuden ja tasapuolisuuden osalta voidaan todeta, että hätäkeskuspalvelut kyetään tarjoamaan henkilöille joilla on puheentuottamis- tai kuulokyvyn rajoitteita. Palvelu tarjotaan mahdollistamalla hätäilmoituksen teko tekstiviestillä erilliseen numeroon. Hätäilmoituksen vastaanottaminen tekstiviestinä yleiseen hätänumeroon 112 on otettu huomioon Hätäkeskuslaitoksen toiminnan ja tietojärjestelmän kehittämishankkeessa (TOTI).

Hätäkeskuslaitos kykeni toimintavuoden aikana tuottamaan palvelut kaikilla kotimaisilla kielillä. Palvelun laatua on kehitetty muun muassa ylimääräisenä palveluna hankitun tulkkauspalvelun avulla. Tulkkauspalvelu pitää sisällään useita kieliä.

Hätäkeskuslaitoksen merkittävimmät julkaisut on julkaistu sekä suomeksi, että ruotsiksi. Hätäkeskuslaitos on toteuttanut www-sivuilleen laitoksen ja sen palveluiden esittelyn suomen ja ruotsin kielen lisäksi myös pohjoissaamen kielellä.

Valtionhallinnon vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelma ei kohdistu epätasa-arvoisesti kumpaankaan sukupuoleen.

Maahanmuuttohallinto

Säädösvalmistelussa hallituksen esityksiä valmisteltaessa arvioidaan systemaattisesti, vaikuttaako ehdotus miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon. Talousarvion maahanmuuton määrärahojen kohdentumista tasa-arvonäkökulmasta ei ole systemaattisesti tutkittu eikä toteutettu ulkopuolisia arviointoja.

Maahanmuuttovirastossa vahvistettiin 3.12.2009 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2010–2012. Suunnitelma sisältää tasa-arvolain vaatimusten mukaisesti selvityksen viraston tasa-arvotilanteesta ja käynnistettäväksi tai toteutettavaksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi. Maahanmuuttoviraston henkilöstöstä 77,4 % on naisia. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta seurataan vuosittain toteutettavilla työilmapiirikyselyn ja palkkakartoituksen avulla sekä tarkastelemalla naisten ja miesten sijoittumista eri tehtäviin ja vaativuusluokkiin. Maahanmuuttoviraston työsuojelutoimikunta seuraa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista. Maahanmuuttoviraston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu tulee jatkossa olemaan laaja-alaisempaa kattaen myös vastaanotto toiminnan.

Vastaanottokeskuksen henkilöstövalinnoissa sekä henkilöstöön kohdistuvissa päätöksissä pyritään edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa. Valtion vastaanottokeskusten henkilöstö on naisvaltaista. Oulussa henkilöstöstä on naisia noin 62 % ja Joutsenossa noin 72 %. Kaikki vastaanottokeskukset ovat laatineet tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, jotka päivitetään vuosittain.

Vastaanottokeskukset ovat pyrkineet toiminnassaan kuitenkin ottamaan huomioon tasa-arvon myös turvapaikanhakijoiden kohtelussa sekä naisten ja lasten aseman. 1.9.2011 voimaan tullessa vastaanottolaissa korostetaan vastaanottopalvelujen järjestämistä haavoittuvassa asemassa oleville, mikä on otettu huomioon käytännön ammatillisessa toiminnassa. Erityisesti korostuu haavoittuvassa asemassa olevien tunnistaminen. Vastaanottokeskukset toimivat riippumattomasti suhteessa asiakkaan turvapaikkahakemusprosessiin eivätkä ennakoivat tulevaa turvapaikkapäätöstä. Kaikki turvapaikanhakijat ovat yhdenvertaisessa asemassa saadessaan tarpeenmukaisia vastaanottoon kuuluvia tukipalveluita. Turvapaikanhakijanaisten asema on pyritty huomiomaan muun muassa järjes-

tämällä heille liikuntamahdollisuuksia erillään mieshakijoista niin keskuksessa kuin sen ulkopuolellakin. Vastaanottokeskuksen järjestämässä opetustoiminnassa pyritään suomen kielen opetuksen lomassa tuomaan esille suomalaisen yhteiskunnan perusarvoja kuten tasa-arvoa. Asiakastyössä turvapaikanhakijoita kohdellaan tasapuolisesti sukupuolesta riippumatta ottaen kuitenkin huomioon kulttuurilliset ja uskonnolliset seikat.

Vastaanottokeskukset järjestävät turvapaikanhakijoille tyytyväisyyteen ja hyvinvointiin liittyviä asiakaskyselyjä, joiden avulla pyritään selvittämään heidän tuntojaan palvelusta ja niiden toimivuudesta ja tarpeenmukaisuudesta. Samassa yhteydessä pyritään saamaan käsitystä myös tasapuolisuuden ja syrjimisen kokemuksista.

Sukupuolinäkökulma tulee esille myös SOLID -rahastoihin kuuluvien pakolais- ja kotouttamisrahastojen toiminnassa. Rahastojen strategisten suuntaviivojen mukaisesti otetaan huomioon haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajanaisten ja -lasten erityistarpeet.

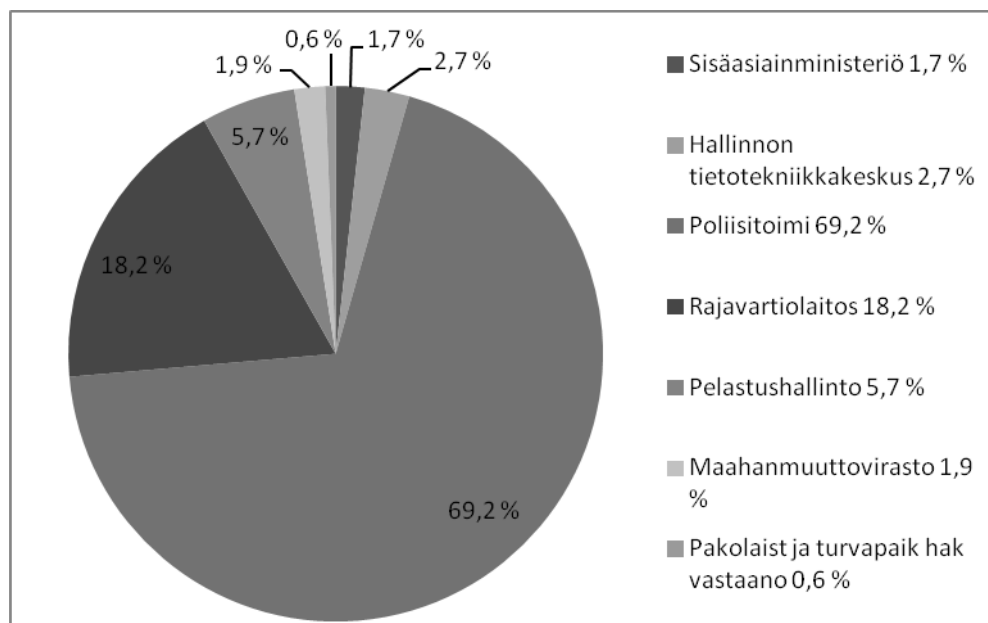
1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Sisäasiainhallinnon henkilöstö

Sisäasiainministeriön hallinnonalan henkilöstömäärä oli kertomusvuoden päättyessä 15 675 henkilöä (15 474,3 htv:tä). Henkilöstömäärässä oli vähennystä edelliseen vuoteen 0,9 %. Hallinnonalan henkilöstöstä oli naisia 29,4 % ja miehiä 70,6 %. Määräaikaisten osuus henkilöstöstä oli 10,7 % ja osa-aikaisen henkilöstön osuus 2,9 %. Hallinnonalan henkilöstön ikärakenne oli kokonaisuutena tarkastellen melko tasainen. Suurimpia ikäryhmiä olivat 35-44 -vuotiaat (28,2 %) ja 45-54 -vuotiaat (29,1 %). Naisten keski-ikä oli 44,0 vuotta ja miesten 41,0 vuotta.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan henkilöstöstä työskenteli poliisitoimissa 69,2 %, rajavartiolaitoksessa 18,2 % ja pelastustoimissa 5,7 %. Muiden toimialojen (sisäasiainministeriö, maahanmuuttovirasto, vastaanottokeskukset ja Hallinnon tietotekniikkakeskus) osuus koko hallinnonalan henkilöstöstä oli noin 7 %.

Taulukko 56. SM:n hallinnonalan henkilötyövuodet 2011

Sisäasiainministeriön henkilöstö

Sisäasiainministeriön henkilöstömäärä kertomusvuoden lopussa oli 279 henkilöä (270,3 htv:tä). Henkilöstömäärä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 1,8 %. Ministeriön henkilöstöstä oli naisia 63,5 % ja miehiä 36,5 %. Määräaikaisten osuus henkilöstöstä oli

21,5 % ja osa-aikaisen henkilöstön osuus 3,2 %. Naisten keski-ikä oli 44,2 vuotta ja miesten 47,5 vuotta.

Taulukko 57. Säännöllinen normaali vuosityöaika (HTV) osastoittain (pääluokka ja luku) vuonna 2011

Pääluokka26	01.01	01.20	01.22	10.01	30.01	40.01	Muut	Yhteensä
Kansliapäällikkö ja valtiosihteerit	2,1							2,1
Hallintoyksikkö	51,0	4,0					0,7	55,7
Kansainvälisten asioiden yksikkö	11,8		9,7					21,5
Oikeusyksikkö	10,4							10,4
Sisäinen tarkastus	2,8							2,8
Sisäisensuojelun sihteeristö	4,5							4,5
Talouksyksikkö	14,6		0,2					14,8
Viestintäyksikkö	8,3	1,0				0,9	0,2	10,4
Poliisiosasto	30,3			4,5				34,8
Pelastusosasto ja palosuojelurahasto	35,9				8,7			44,6
Maahanmuutto-osasto	46,5		3,4			1,2	3,8	54,8
Vähemmistövaltuutetun toimisto	10,0							10,0
Syrjintälautakunta	2,0							2,0
v. 2011 yhteensä	230,1	5,0	13,3	4,5	8,7	2,2	4,6	268,3
v. 2010	228,5	4,8	11,5	1,3	3,8	1,8	14,5	266,2
v. 2009	272,4	4,9	8,0	72,6	10,7	0,4	6,1	375,2
v. 2008	272,1	5,1	3,5	70,8	3,7	1,4	8,0	364,6
v. 2007	318,1			70,6	7,5	1,7	10,9	408,8

Määrittelyeroista johtuen Tahdin htv-luku poikkeaa taulukossa käytetyistä Personec F:n mukaisista luvuista.

Henkilöstön kehittämisen painopistealueet suunnittelukaudella ovat olleet:

- Sisäasiainministeriön uudistetun henkilöstöstrategian toteuttaminen
- Osaamisen varmistaminen henkilöstömäärän vähenemisen johdosta
- Henkilökiertojärjestelmän hyödyntäminen sisäasiainministeriön hallinnonalalla
- Työssäjaksamiseen ja työhyvinvointiin liittyen toimenpiteiden edelleen kehittäminen painottuen ennakkolisiin toimenpiteisiin
- Rekrytoinnin edelleen kehittäminen sisäasiainministeriössä ja sen hallinnonalalla painottaen mm. suunnitelmallisuutta ja tulevaisuuden osaamispainokohtia
- Henkisten voimavarojen hallinnan prosessien tehostaminen ja sähköistäminen (vrt. Kieku).
- Esimiestoiminnan pitkäjänteinen kehittäminen
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö
- Osastojen ja erillisyyksiköiden sisäisen henkilöstösuunnittelun kehittäminen
- Työnantajakuvan kehittäminen

Vuonna 2011 sisäasiainministeriössä käynnistettiin yhteensä 40 rekrytointia, joista 29 oli vakinaista virantäyttöä ja 11 määräaikaisen virkasuhteen täyttöä. Tavoitteena sisäasiainministeriössä on ollut, että esimiestehtäviin rekrytoituisi nykyistä enemmän naisia. Vuonna 2011 esimiestehtäviin nimitetyistä kolmesta henkilöstä oli naisia kaksi ja miehiä yksi henkilö.

Ministeriön henkilöstön koulutustasoindeksi 2011 oli 5,9. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus henkilöstöstä oli noin 68,1 %. Ministeriö järjesti keskitettyä koulutusta 178 tilaisuudessa ja näihin käytettiin 624 henkilötyöpäivää. Luvuissa ei ole mukana työhyvinvointi- ja virkistyspäiviä.

Henkilöstön hyvinvointi ja terveys

Sisäasiainministeriön vuodesta 2004 alkanut työhyvinvoinnin myönteinen kehitys jatkui ja työtyytyväisyysindeksi parani edellisvuodesta. Sisäasiainministeriön työtyytyväisyysindeksi oli tarkasteluvuonna 3,69 (vuonna 2010 indeksi oli 3,64), joka oli korkein ministeriötasolla. Vuosina 2010 ja 2011 työhyvinvointitavoitteina ministeriössä on ollut työyksiköiden suunnittelukokousten laadun ja vaikuttavuuden parantaminen sekä tulos- ja kehityskeskustelujen laadun ja merkittävyyden sekä laajemminkin henkilöstöjohtamisen selkeyttäminen ja vahvistaminen. Em. tyhy-tavoitteet eivät mittauksen mukaan toteutuneet erityisen hyvin, vaan tilanne pysyi niiden osalta suunnilleen entisen kaltaisena. Suunnitellusti joka toinen vuosi toteutetaan sisäasiainministeriössä ns. laaja tyhy-kysely, jossa on mukana VMbaron lisäksi noin 20 muuta kysymystä. Tämä laaja kysely toteutettiin vuonna 2011 ja mm. sen pohjalta tehdään sisäasiainministeriön tyhy-tavoitteet vuosille 2012-2013. Työhyvinvointitoiminnan tuloksellisuudesta yhtenä mittarina voidaan pitää ministeriön voittamaa valtion Kaiku-työhyvinvointipalkintoa.

Sisäasiainministeriössä oli kertomusvuonna sairauspoissaoloja 7,9 työpäivää/htv, joka on vähentynyt edellisvuodesta (vuonna 2010: 8,4 työpäivää/htv). Lyhyiden (1-3 päivää) sairauspoissaolojen osuus kaikista sairaustapauksista oli 81,6 %. Määrä on lisääntynyt edellisvuodesta 0,4 % verran.

Taulukko 58. Henkilöstövoimavarat Sisäasiainministeriö

SISÄASIAINMINISTERIÖ							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2009	% osuus	2010	% osuus	2011	% osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Sisäasiainministeriö							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. ulkop. rahoit. palkatut)	375,2		266,2		270,3		1,5
henkilöstömäärä	383		274		279		1,8
naiset	232	60,6	174	63,5	178	63,8	2,3
miehet	151	39,4	100	36,5	101	36,2	1,0
vakinaiset **	310	80,9	214	78,1	219	78,5	2,3
naiset	177	46,2	127	46,4	133	47,7	4,7
miehet	133	34,7	87	31,8	86	30,8	-1,1
määräaikaiset ***	73	19,1	60	21,9	60	21,5	0,0
naiset	55	14,4	47	17,2	45	16,1	-4,3
miehet	18	4,7	13	4,7	15	5,4	15,4
kokoaikaiset	369	96,3	264	96,4	270	96,8	2,3
naiset	224	58,5	168	61,3	172	61,6	2,4
miehet	145	37,9	96	35,0	98	35,1	2,1
osa-aikaiset	14	3,7	10	3,6	9	3,2	-10,0
naiset	8	2,1	6	2,2	6	2,2	0,0
miehet	6	1,6	4	1,5	3	1,1	-25,0
keski-ikä	46,1		45,0		45,4	16,3	0,9
naiset	44,6		43,3		44,2	15,8	2,1
miehet	48,5		48,1		47,5	17,0	-1,2
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		77,9		78,7		78,5	-0,3
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	23 061 333		16 740 579		17 618 564		5,2
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta	18 456 910	75,1	13 619 446	76,1	14 155 909	76,0	3,9
välilliset työvoimakustannukset	9 204 625		6 374 078		6 858 925		7,6
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		66,4		61,5		63,7	3,6
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,6		3,6		3,7		2,8
lähdevaihtuvuus % *	60	16,1	35	9,1	41	15,0	63,7
tulovaihtuvuus %	76	20,4	44	11,5	65	23,7	106,5
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,5		0,3		0,0	
sairauspoissaolot työpäivää/htv	10,8		8,4		7,9		-6,0
työterveyshuolto €/htv	431		352		433		23,1
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)	460		537		416		-22,5
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	5,8		5,9		5,9		0,0
naiset	5,6		5,6		5,70		1,8
miehet	6,0		6,2		6,30		1,6
koulutus ja kehittäminen €/htv	1410		652		1 002		53,7
koulutuspanostus työpäivää/htv	1,1		0,7		0,8		14,3
henkilöstön arvo €	163 489 972		135 779 745		206 953 068		52,4
** Vakittaiset tarkoittaa tässä vakinaiset + määräaikaiset joilla on taustavirka							
*** Määräaikaiset tarkoittaa tässä määräaikaasia ilman taustavirikka + harjoittelijat							

Hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK)

HALTIK:n henkilöstömäärä jatkoi vuonna 2011 kasvuaan. Kasvu johtuu määräaikaisen henkilöstön määrän kasvusta. Määräaikaisen henkilöstön määrän kasvu taas johtuu projektitoiminnan vaiheista. Useat isot projektit olivat vuonna 2011 vaiheessa, jossa niiden henkilötyön tarve oli suurempaa kuin oli ennakoitu. Lisäksi vuonna 2011 alkoi projekteja, joiden alkaminen varmistui vasta suunnitelma-aineiston valmistumisen jälkeen. Osa projekteista myös jatkui suunniteltua pidemmälle.

Taulukko 59. Henkilöstön tilaa käsittelevät tunnusluvut

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	Toteuma 2009	Toteuma 2010	TAE-tavoite 2011	Toteuma 2011
Henkilöstö yhteensä, lkm	335	409	368	431
- joista vakinaisessa palvelussuhteessa	274	314	277	316
Henkilötyövuodet	317	386	382	416
Kokonaistyövoimakustannukset (% palkkasummasta)	125,2	127,7	126	121,8
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %	79,1	78,4	79,3	79,2
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	2,9	3,2	3,4	3,2
Sairauspoissaolot, työpäivää/Htv	11,7	10,4	10,0	9,6
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus (%)	2,1	1,2	3,0	2,2
Henkilöstön keski-ikä	42,9	43,1	44	43,1
Koulutustasoindeksi	5,2	5,1	5,1	5,2
Sukupuolijakauma n/m (%)	30/70	36/64	36/64	35/65

Taulukko 60. Henkilöstövoimavarat Haltik

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2009	% osuus	2010	% osuus	2011	% osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Haltik							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. ulkop. rahoit. palkatut)	317,1		386		416		7,8
henkilöstömäärä	335		409		431		5,4
naiset	101	30,1	148	36,2	152	35,3	2,7
miehet	234	69,9	261	63,8	279	64,7	6,9
vakinaiset	274	81,8	314	76,8	316	73,3	0,6
naiset	76	22,7	108	26,4	104	24,1	-3,7
miehet	198	59,1	206	50,4	212	49,2	2,9
määräaikaiset	61	18,2	95	23,2	115	26,7	21,1
naiset	25	7,5	40	9,8	48	11,1	20,0
miehet	36	10,7	55	13,4	67	15,5	21,8
kokoaikaiset	323	96,4	397	97,1	420	97,4	5,8
naiset	98	29,3	145	35,5	148	34,3	2,1
miehet	225	67,2	252	61,6	272	63,1	7,9
osa-aikaiset	12	3,6	12	2,9	11	2,6	-8,3
naiset	3	0,9	3	0,7	4	0,9	33,3
miehet	9	2,7	9	2,2	7	1,6	-22,2
keski-ikä	42,5		42,6	10,4	43,1	10,0	1,2
naiset	42,3		42,7	10,4	43,5	10,1	1,9
miehet	42,5		42,6	10,4	42,9	10,0	0,7
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		79,1		78,4		79,2	1,0
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	16 986 564		21 877 115		22 824 140		4,3
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta	10 515 555	77,5	13 259 126	77,4	14 506 945	77,4	9,4
välilliset työvoimakustannukset	6 466 526		8 622 783		8 313 021		-3,6
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		61,5		65,1		57,3	-12,0
2. TYÖHYVINVOINTI							
työttyväisyysindeksi	2,9		3,2		3,2		0,0
lähtövaihtuvuus % *		0,3		0,3		1,0	233,3
tulovaihtuvuus % **		12,7		19,7		4,6	-76,6
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,0		0,0		0,2	
sairauspoissaolot työpäivää/htv	11,7		10,4		9,6		-7,7
työterveyshuolto €/htv	522		656		705		7,5
(työkunnan ja työttyväisyyden edistäminen €/htv)	347		877		295		-66,3
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	5,2		5,1		5,2		2,0
naiset	5,3		5,20		5,30		1,9
miehet	5,1		5,10		5,10		0,0
koulutus ja kehittäminen €/htv	88		1 451		292		-79,9
koulutuspanostus työpäivää/htv	0,7		0,7		1,2		71,4
henkilöstön arvo €	216 790 502		271 540 903		292 197 654		7,6

Hätäkeskukset, Pelastusopisto ja Kriisinhallintakeskus (CMC)

Hätäkeskuslaitos

Hätäkeskuslaitoksen toteutunut henkilötyövuosimäärä vuonna 2011 oli 750, mikä on 0,4 % (3 htv) enemmän kuin edellisenä vuonna. Henkilöstömäärä vuonna 2011 oli 831 henkilöä, joista 212 oli määräaikaisia. Henkilöstöstä 37,8 % oli naisia ja 62,2 % miehiä. Henkilöstön keski-ikä vuonna 2011 oli 41,8 vuotta. Naisten keski-ikä oli 41,3 vuotta ja miesten 42,7 vuotta.

Helsingin hätäkeskuksen rekrytointitilanne parantui vuoden 2011 aikana ja vakituiset virat saatiin täytettyä. Myös resurssien käyttöaste parantui aikaisempaan verrattuna. Tähän vaikutti osaltaan Helsingin hätäkeskuksen sekä Itä- ja Keski-Uudenmaan hätäkeskuksen siirtäminen samoihin toimitiloihin Keravalle.

Kokonaisuudessaan Hätäkeskuslaitoksen henkilöstötilanne oli hyvä. Pohjois-Suomen hätäkeskusten yhdistäminen onnistui henkilöstöresurssien näkökulmasta hyvin. Lapin hätäkeskuksesta siirtyi noin kaksi kolmasosaa työskentelemään Oulun hätäkeskukseen. Oulun hätäkeskus pystyttiin resursoimaan riittävästi heti aloitusvaiheessa ja toiminta lähti hyvin käyntiin. Lapin hätäkeskuksessa henkilöstö riitti hallittuun toimintojen loppuun saattamiseen.

Hätäkeskuslaitoksessa henkilöstön työtyytyväisyyden keskiarvo vuonna 2011 oli 3,15. Tulos oli samalla tasolla kuin vuonna 2010 (3,14). Hätäkeskuslaitoksessa panostettiin vuonna 2011 työhyvinvoinnin kehittämiseen muun muassa valtakunnallisen työhyvinvointiryhmän ja tyhy-yhdyshenkilöverkoston avulla. Työhyvinvointisuunnitelma laadittiin vuodelle 2011 ja sen osana otettiin vuonna 2011 aktiiviseen käyttöön varhaisen välittämisen malli. Tämän lisäksi yhteistyötä työterveyshuollon kanssa kehitettiin vuoden 2011 aikana.

Hätäkeskuslaitoksen henkilöstön sairauspoissaolot pysyivät vuonna 2011 lähes samalla tasolla kuin vuonna 2010. Koko henkilöstön sairauspoissaolot olivat 16 työpäivää henkilötyövuotta kohti vuonna 2011 (15,8 työpäivää/htv vuonna 2010). Hallinto- ja salihenkilöstön sairauspoissaolojen määrät eroavat toisistaan huomattavasti. Epäsäännöllistä vuorotyötä tekevien sairauspoissaolot ovat yleisestikin suurempia kuin päivätyötä tekevilla. Hallintohenkilöstön sairauspoissaolot olivat 10,5 työpäivää/htv ja salihenkilöstön 17,3 työpäivää/htv vuonna 2011.

Hätäkeskuslaitoksessa henkilöstön koulutustasoindeksi 4,1 pysyi edellisten vuosien tasolla. Koulutukseen ja kehittämiseen Hätäkeskuslaitoksessa käytettiin 273 euroa/henkilötyövuosi vuonna 2011 (565 euroa/ htv vuonna 2010). Hätäkeskuslaitoksessa

työterveyshuoltoon vuonna 2011 käytettiin 479 euroa/htv, kun luku vuonna 2010 oli 523 euroa/htv.

Pelastusopisto ja Kriisinhallintakeskus (CMC)

Pelastusopiston henkilötyövuosimäärä vuonna 2011 oli 133, josta Kriisinhallintakeskuksen osuus oli 27,4 henkilötyövuotta. Toteutunut henkilötyövuosimäärä oli 3,4 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Pelastusopiston henkilöstömäärä vuonna 2011 oli 138, josta Kriisinhallintakeskuksen osuus oli 32 henkilöä. Pelastusopiston henkilöstömäärä väheni neljällä henkilöllä edelliseen vuoteen verrattuna. Osittain syynä oli se, että kaikkiin virkavapauksiin ei otettu sijaista. Virkavapaalla oli kaikkiaan kymmenen henkilöä. Pelastusopiston henkilöstöstä naisia on 32,6 % ja miehiä 67,4 %. Määräaikaisten virkasuhteiden määrä (44) nousi 12,8 % edellisestä vuodesta. Kriisinhallintakeskuksessa määräaikaisten työntekijöiden osuus oli yhä edelleen suuri. Kuusi määräaikaista työntekijää oli virkavapaalla olevien työntekijöiden sijaisia ja 17 ulkopuolisella rahoituksella olevia projektityöntekijöitä. Henkilöstön keski-ikä oli 45,5 vuotta. Pelastusopistossa naisten keski-ikä oli 43,7 vuotta ja miesten keski-ikä 46,4 vuotta.

Pelastusopistossa työtyytyväisyysindeksi vuonna 2011 oli 3,2. Vuonna 2009 työtyytyväisyysindeksi oli 3,6. Vuonna 2010 työtyytyväisyyskyselyä ei toteutettu, koska tuolloin Pelastusopiston kehittämishankkeeseen liittyi laaja henkilöstökysely, joka sivusi myös osittain VMBaron aiheita. Pelastusopiston sairauspoissaolot vuonna 2011 (6,8 työpäivää/htv) nousivat 9,7 % edellisestä vuodesta (6,2 työpäivää/htv vuonna 2010). Yhden päivän kestävät sairauspoissaolot vähenivät merkittävästi.

Pelastusopiston koulutustasoindeksi oli 5,5 vuonna 2010, mikä on 3,8 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Kriisinhallintakeskuksessa koulutustasoindeksi oli 5,9, mikä on 1,2 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Koulutukseen ja kehittämiseen Pelastusopistossa käytettiin 1188 euroa/henkilötyövuosi vuonna 2011 (1174 euroa/htv vuonna 2010).

Taulukko 61. Henkilöstövoimavarat Pelastusopisto ja Kriisinhallintakeskus

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2009	% osuus	2010	% osuus	2011	% osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Pelastusopisto (ml. Kriisinhallintakeskus)							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	135		138,0		133		-3,4
henkilöstömäärä	141		142		138		-2,8
naiset	37	54,6	41	56,0	45	32,6	9,8
miehet	104	45,4	101	44,0	93	67,4	-7,9
vakinaiset	102	82,8	103	83,7	94	68,1	-8,7
naiset	24	45,8	24	47,1	23	16,7	-4,2
miehet	78	36,9	79	36,4	71	51,4	-10,1
määräaikaiset	39	17,2	39	16,3	44	31,9	12,8
naiset	13	8,8	17	7,1	22	15,9	29,4
miehet	26	8,5	22	9,2	22	15,9	0,0
kokoaikaiset	137	97,0	136	96,3	134	97,1	-1,5
naiset	37	52,4	40	53,8	45	32,6	12,5
miehet	100	44,6	96	42,5	89	64,5	-7,3
osa-aikaiset	4	3,0	6	3,7	4	2,9	-33,3
naiset	0	2,1	1	1,0	0	0,0	-100,0
miehet	4	0,8	5	2,7	4	2,9	-20,0
keski-ikä	44,5	4,4	44,8	4,5	45,5	33,0	1,6
naiset	43,8	4,3	43,0	4,3	43,7	31,7	1,6
miehet	44,7	4,5	45,0	4,5	46,4	33,6	3,1
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		81,2		82,0		80,2	-2,2
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	7 421 090		7 996 394		7 860 282		-1,7
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta	4 600 449	71,7	5 038 072	77,6	4 705 149	76,0	-6,6
välilliset työvoimakustannukset	2 689 453		2 958 322		3 153 272		6,6
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		39,5		64,2		60,0	-6,5
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,6				3,2		-11,0
lähtövaihtuvuus %	4,7			4,3		5,0	16,3
tulovaihtuvuus %	17,1			6,5		10,0	53,8
työkyyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä	0	0,0	0,0			0,0	
sairauspoissaolot työpäivää/htv	7,2		6,2		6,8		9,7
työterveyshuolto €/htv *)	714		910		680 *)		
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)	187,0		283		248		-12,4
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	5,6		5,3		5,5		3,8
naiset	6,1		5,5		5,90		7,3
miehet	5,3		5,3		5,30		0,0
koulutus ja kehittäminen €/htv	1 800		1 174		1 188		1,2
koulutuspanostus työpäivää/htv	4,9		2,5		4,6		84,0
henkilöstön arvo €)**	69 919 033		59 152 640		5 448 970		-90,8

*) luvusta on poistettu skh- asiantuntijoiden sekä kv-pelastustoimen asiantuntijoiden työterveyshuollon kulut, koska he eivät ole mukana myöskään htv-laskennassa.

Luvussa ovat mukana myös vesisukellusta tekevien hammashuolto ja silmälääkärikulut.

Aiempien vuosien luvut eivät ole vartailukelpoisia.

***) henkilöstön arvon laskennassa on ennen vuotta 2011 ollut mukana skh- ja civprot asiantuntijoiden työterveyshuollon kustannukset. Luvut eivät sen vuoksi ole vartailukelpoisia.

Taulukko 62. Henkilöstövoimavarat Hätäkeskuslaitos

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2009	% osuus	2010	% osuus	2011	% osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Hätäkeskuslaitos							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	739		747,0		750		0,4
henkilöstömäärä	839		828		831		0,4
naiset	498	54,6	502	56,0	517	62,2	3,0
miehet	341	45,4	326	44,0	314	37,8	-3,7
vakinaiset	709	82,8	709	83,7	619	74,5	-12,7
naiset	425	45,8	435	47,1	390	46,9	-10,3
miehet	284	36,9	274	36,4	229	27,6	-16,4
määräaikaiset	13	17,2	119	16,3	212	25,5	78,2
naiset	73	8,8	67	7,1	113	13,6	68,7
miehet	57	8,5	52	9,2	99	11,9	90,4
kokoaikaiset	814	97,0	798	96,3	801	96,4	0,4
naiset	477	52,4	482	53,8	498	59,9	3,3
miehet	337	44,6	316	42,5	303	36,5	-4,1
osa-aikaiset	25	3,0	30	3,7	30	3,6	0,0
naiset	21	2,1	21	1,0	26	3,1	23,8
miehet	4	0,8	9	2,7	4	0,5	-55,6
keski-ikä	41,8	4,4	41,6	4,5	41,8		0,5
naiset	41,0	4,3	41,0	4,3	41,3		0,7
miehet	43,1	4,5	42,5	4,5	42,7		0,5
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		81,2		82,0		81,9	-0,1
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	41 182 476		42 597 391		44 259 403		3,9
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta	30 146 311	73,2	31 050 830	72,9	32 549 523	73,5	4,8
välilliset työvoimakustannukset	11 036 166		11 546 562		11 709 878		1,4
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		36,6		37,2		36,0	-3,2
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,21		3,14		3,15		0,3
lähtövaihtuvuus %	12,9		16,2		16,3		
tulovaihtuvuus %	11,1		16,2		16,4		
työkyyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä	3	0,4	2	0,3	1	0,1	
sairauspoissaolot työpäivää/htv	13,6		15,8		16,0		1,3
työterveyshuolto €/htv	362		523		479		-8,4
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)	197,0		251		226		-10,0
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	4,1		4,1		4,10		0,0
naiset	4,0		4,0		4,00		0,0
miehet	4,2		4,2		4,30		2,4
koulutus ja kehittäminen €/htv	730		565		273		-51,7
koulutuspanostus työpäivää/htv	7,6		5,0		6,0		20,0
henkilöstön arvo €					0		0

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen henkilökunta on ammattitaitoista ja työkykyistä. Henkilökunta pysyy ja jaksaa työskennellä Rajavartiolaitoksen palveluksessa ja on tyytyväinen työhönsä. Henkilöstön työympäristö on työturvallista.

Henkilöstöjohtaminen

Vuoden 2011 tulostavoitteet	Tulos
1. Rajavartiolaitoksen henkilöstörakenne, henkilöstömäärä ja henkilöstön työkyky vastaavat tehtäviä.	Rajavartiolaitoksen henkilöstösuunnitelman valmistelu strategiakaudelle 2022 aloitettiin vuonna 2011. Suunnitelmassa analysoidaan henkilöstörakennetta henkilöstöryhmittäin sekä sen muutoksia, tarkastellaan tehtävänimikkeitä, koulutusvaatimuksia sekä luodaan henkilöstöryhmittäisiä uramalleja. Työhyvinvoinnin toteuttamiseksi, seuraamiseksi, arvioimiseksi ja parantamiseksi käynnistettiin Rajavartiolaitoksen työhyvinvointimallin luominen.
2. Henkilöstön osaaminen ja vuorovaikutteinen esimiestyö luovat edellytykset muutoksen hallintaan.	Henkilöstön osaamista on ylläpidetty kouluttamalla. Esimiesten koulutukseen on sisällytetty Rajavartiolaitoksen varhaisen välittämisen mallin koulutus. Rajavartiolaitoksen työhyvinvointikyselyn 2011 mukaan johtajuusindeksi on pysynyt edellisen kyselyn tasolla ja kyselyn mukaan johtamisen vahvuutena on oikeudenmukainen ja inhimillinen kohtelu työyhteisössä.
3 Työn tuottavuus ja palkkakilpailukyky paranevat ja tukevat osaltaan strategisia tavoitteita.	Virastoerän osalta saavutettu neuvottelutulos tuki työntäjän tavoitteita, vaikka osa varallisuudesta jouduttiin suuntaamaan tavoitteiden vastaisesti.

Hankkeet	Toteutuminen
1. Kevennetään hallintoa lakkauttamalla raja- ja merivartioalueet.	Raja- ja merivartioalueet on lakkautettu 1.1.2011 lukien. Alueiden päälliköt ja alueiden johtopaikoilla työskennellyt henkilöstö on määrätty uusiin tehtäviin. Raja- ja merivartio-, sekä rajatarkastusasemat ovat suoraan vartioston komentajan alaisuudessa. Toimialajohtajuus sekä asemien tuki on vartioston esikunnissa.
2. Uudistetaan henkilöstöhallinnon prosessit jakamalla rutiiniluonteisissa asioissa päätösvaltaa alaspäin.	Henkilöstöhallinnon prosesseja on tarkasteltu ja päätösvaltaa jaettu alaspäin rutiiniluonteisissa asioissa. Tarkistetut prosessit tulevat laajamittaisesti käyttöön otettaessa Kieku-tietojärjestelmä tuotantokäyttöön.
3. RVL:n tehtävien edellyttämän ja eri organisaatiotasolla vaadittavan ydinosaamisen sekä muun osaamisen tasot määritetään ja kartoitetaan.	Määrittely- ja kartoitustyö on aloitettu. Työ jatkuu vuonna 2012.

4. Rajavartiolaitoksessa siirrytään yhtenäiseen sähköiseen asiakirjahallintaan ASDO-järjestelmän käyttöönoton myötä.	ASDO-järjestelmä otettiin käyttöön asiakirjojen diarioinnissa ja osittain arkistoinnissa 1.1.2011 alkaen. Samalla siirryttiin yhdeksän eri arkistonmuodostajan käytännöstä yhteen yhteiseen arkistonmuodostajaan. Laajempaan käyttöönottoon 1.1.2012 (asiakirjojen valmistelu, sähköinen allekirjoitus, jakelu) tähtäävät valmistelut jatkuivat vuoden aikana, mutta vuoden lopulla todettiin, että päivämäärää joudutaan valmistelujen keskeneräisyyden vuoksi lykkäämään.
5. Parannetaan työn tuottavuutta ja palkkakilpailukykyä niitä tukevalla virastokohtaisella virkaehtosopimuksella (2010 - 2012).	Virastoerän osalta neuvoteltavissa ollut varallisuus kohdennettiin RVL strategiaa, vuoden alussa toteutettua organisaatiomuutosta ja työn tuottavuutta tukevalla tavalla. Vuoden 2010 työtaistelutoimenpiteiden jälkivaikutuksena osa varallisuutta jouduttiin kuitenkin kohdentamaan tavoitteiden vastaisesti.

Työturvallisuus

Vuoden 2011 tulostavoitteet	Tulos
1. Määritetään työterveyden ostopalvelujen laatukriteerit yhdessä palveluntuottajan kanssa.	Laatukriteerit on määritelty työterveyshuollon sopimuksissa.
2. Terveystarkastusten sisältö vastaa tehtäville ja toimintaympäristölle asetettuja vaatimuksia.	Terveystarkastusten sisältö ja niiden tarkoituksenmukaisuus on päivitetty uudessa sisäisessä työterveyshuollon määräyksessä.
3. Työn kuormitus ja riskit arvioidaan Rajavartiolaitoksen erityisolosuhteissa ja -tehtävissä.	Toteutetaan vuonna 2012
4. Rajavartiolaitoksen työpaikat ovat savuttomia.	Suunnittelu aloitettu ja sitä jatketaan vuoden 2012 aikana tavoitteena edelleen savuton Rajavartiolaitos v 2013.

Hankkeet	Toteutuminen
1. Rajavartiolaitoksessa luodaan työhyvinvoinnin seurantajärjestelmä.	Aloitettu vuonna 2011. Toteutus vuonna 2012 Rajavartiolaitoksen työhyvinvointimallin käyttöönoton yhteydessä.
2. Virkamiehen toimintaedellytysten ohjaus ja seuranta kohdennetaan työuran alkuun.	On toteutettu uudessa työterveyshuollon määräyksessä.
3. Turva-järjestelmän käytön ohjeistaminen	Toteutetaan vuonna 2012 nykyisen version modernisoinnin yhteydessä.

Taulukko 63. Henkilöstön tilaa käsittelevät tunnusluvut

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	2009	Toteuma 2010	Tavoite 2011	Toteuma 2011
Ammattitaidon ylläpito (koulupv/htv)	10,5	9,0	14,9	11,9
Lähtövaihtuvuus (%)	0,5 %	0,7 %	0,6 %	0,3 %
Kenttäkelpoisuus (1-5)	4,3	4,3	4,4	4,3
Fyysinen kunto (1-5)	4,2	4,2	4,3	4,3
Sairastavuus (sa pv/htv)	8,3	8,9	8,6	8,7
Tapaturmat (sa pv/htv)	0,6	0,7	0,8	0,9
Työilmapiiri (1-5)	3,5	3,5	3,6	3,5
Henkilöstön keski-ikä (vuotta)	38,4	38,7	38,7	39,4
Koulutustasoindeksi	4,2	4,2	4,1	4,2
Sukupuolijakauma (% naisia)	12,3 %	12,5 %	12,2 %	12,6 %

Tulostavoitteet saavutettiin pääosin vuonna 2011. Hallintorakenteen muutos toteutui suunnitellusti ja kaikille muutoksen kohteiden olleille osoitettiin uusi työtehtävä. ASDO-järjestelmä otettiin käyttöön osittain ja valmisteluja käytön laajentamiseksi jatketaan. Monet tavoitteista vaativat toteutuakseen jo suunniteltuja toimenpiteitä vielä usean vuoden ajan. Tämän vuoksi työ tulostavoitteiden saavuttamiseksi jatkuu edelleen vuonna 2012.

Sairastavuus on vähentynyt jonkin verran. Jatkossa tulee kiinnittää enemmän huomiota 1 – 3 vrk kestäviin sairauslomiin sekä huolehtia pitkällä sairauslomalla olevien henkilöiden kuntoutus- ja tukitoimenpiteistä tavoitteena työhön palaaminen. Henkilöstöjohtamisen yhtenä tavoitteena on lisätä aktiivisia ja ennalta ehkäiseviä työterveyshuollon toimenpiteitä, joiden yhteydessä korostetaan myös virkamiesten henkilökohtaista panosta oman fyysisen ja henkisen työkyvyn ylläpitämisessä. Työnantajan ja työterveyshuollon yhdessä laatima Varhaisen välittämisen malli tukee tätä toimintaa.

Henkilöstön määrää kuvaavat tunnusluvut

Vuonna 2011 Rajavartiolaitoksen henkilöstö (pl. työllisyysvaroin palkatut) tuotti 2809 henkilötyövuotta. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 7 henkilötyövuotta (-0,2 %). Vuoden 2011 lopussa Rajavartiolaitoksen palveluksessa oli 2816 virkamiestä. Rajavartiolaitoksen henkilöstöstä vakituisessa virkasuhteessa on miehiä 86,6 % ja naisia 11,7 %. Naiset työskentelevät pääsääntöisesti siviilitehtävissä, joissa heidän osuutensa on noin ¾. Määräaikaisessa virkasuhteessa oli vuoden 2011 lopussa 48 henkilöä, miehiä 21 ja naisia 27 henkilöä. Vakituisesta henkilöstöstä upseereita on noin 10 %, opistoupseereita noin 13 %, raja- ja merivartijoita yhteensä noin 60 %, erikoisupseereita noin 1 % ja siviilivirkamiehiä noin 13 %. Naisten osuus sotilasviranhaltijoista on noin 3 %.

Rajavartiolaitoksen henkilöstön keski-ikä (39,4 vuotta) on noussut hienoisesti (1,8 %) vuoteen 2010 verrattuna. Keski-ikä on varsin matala johtuen rajavartiolaitoksen henkilöstörakenteen painottumisesta sotilashenkilöstöön. Henkilöstön ikärakenteessa on selviä eroja tarkasteltaessa asiaa henkilöstöryhmittäin ja sukupuolen mukaan. Sotilaiden eläkejärjestelmästä johtuen naisten keski-ikä (45,1 vuotta) on selvästi miesten keski-ikä (38,6 vuotta) korkeampi. Vuoden 2011 aikana miesten keski-ikä on kuitenkin noussut hieman naisten keski-ikää enemmän. Naisista 56,5 % on yli 45-vuotiaita, kun miehillä vastaava luku on 29,8 %.

Suurin osa henkilöstöstä (33,2 %) oli vuonna 2010 ikäluokassa 25 - 34 vuotta. Aiemmin vakiintuneesti vuodesta 2000 lähtien ikäluokka 40 - 44 vuotta on ollut suurin, kun taas ennen vuotta 2000 suurin ikäluokka oli 35 - 39 vuotta. Naisten ikärakenne painottuu vanhempiin ikäluokkiin ja nuorempien ikäluokkien osuudet ovat pienet. Naisten ikärakenne ei tule lähivuosina merkittävästi muuttumaan, koska vanhemmissa ikäluokissa ulkoinen vaihtuvuus on vähäistä. Miesten ikärakenne on tasapainoisempi sotilasvirassa palvelevien tasaisesta rekrytoinnista johtuen.

Rajavartiolaitoksen keskimääräinen koulutustasoindeksi vuonna 2011 oli 4,2. Henkilöstön kokonaispoistuma oli 5,7 % (160 henkilöä). Lähtövaihtuvuus toisen työntekijän palvelukseen oli 0,3 %. Edelliseen vuoteen nähden kokonaispoistuma kasvoi, mutta lähtövaihtuvuus pieneni. Vuoden aikana ulkoisessa rekrytoinnissa valittiin Rajavartiolaitoksen virkoihin yhteensä 142 henkilöä. Vuoden 2010 lopun henkilöstömäärään suhteutettuna ulkoisen rekrytoinnin määrä eli tulovaihtuvuus kasvoi ollen 4,9 %. Haettavana olleisiin virkoihin haki 1 118 miestä ja 835 naista. Yhteensä hakijoita oli 1 953 henkilöä. Tehtäviin valittiin 119 miestä ja 23 naista. Hakijoita tehtävää kohden oli keskimäärin 14 henkilöä.

Työhyvinvointia kuvaavat tunnusluvut

Vuoden 2011 työhyvinvointikyselyn tyytyväisyysindeksiksi tuli 3,47. Tulos on sama kuin edellisessä kyselyssä, joka suoritettiin vuonna 2009. Tyytyväisyys oli lisääntynyt eniten työnantajakuvan osalta (+0,11) ja heikentynyt eniten työilmapiiri ja työyhteisö (-0,04) osalta. Työilmapiiri ja työyhteisö koettiin kuitenkin edelleen vahvimpana osa-alueena (3,90). Tyytymättömiä oltiin palkkaukseen (3,07).

Rajavartiomiehelle vähimmäistavoitteeksi asetetun tyydyttävän fyysisen kunnan saavutti 75,2 % kaikista rajavartiomiehistä. Testit suorittaneiden keskiarvo oli hyvä 4,2 (tavoite 4,3). Vähimmäistavoitteeksi asetetun tyydyttävän kenttäkelpoisuuden saavutti 80,9 % kaikista rajavartiomiehistä. Testit suorittaneiden keskiarvo oli hyvä 4,3 (tavoite 4,4). Kaikki fyysisen kunnan testit suoritti 1 989 rajavartiomiestä eli 85,7 % niistä, joille testit olivat pakollisia. Testit suorittaneiden suhteellinen osuus oli pitkältä ajalta suurempi kuin edellisenä vuotena. Kaikki kenttäkelpoisuustestit suoritti 1 989 rajavartiomiestä eli

83,6 % niistä, joille testit olivat pakollisia. Kestävyystesteihin osallistui 2 112 rajavartiomiestä.

Sairaudesta aiheutuvia poissaoloja kertyi 24 525 työpäivää (ma - pe). Poissaolopäivien ja sairaustapausten määrä laski edellisestä vuodesta. Henkilötyövuosia kohden poissaolopäiviä kertyi 8,7 työpäivää. Sairauspoissaolojaksojen määrä väheni muissa jakso-
luokissa 3–10 päivän jaksoja lukuun ottamatta. Sairausajan palkat vuonna 2011 olivat 4 137 253,30 euroa, joka oli 3,33 % palkkasummasta. Edelliseen vuoteen verrattuna sairausajan palkat nousivat n. 7,9 % ja osuus palkkasummasta 0,2 prosenttiyksikköä. Tapaturmasta aiheutuvia poissaoloja kertyi 2 589 työpäivää (ma - pe). Tapaturmasta aiheutuneiden poissaolojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta 28,7 %.

Henkilöstön terveystarkastuksiin sisältyy Työterveyslaitoksen kehittämä suorituskyky- ja oirekysely, jonka perusteella voidaan laskea työkykyä kuvaava indeksi. Vuoden 2011 aikana Rajavartiolaitoksen palveluksessa olleista henkilöistä 840 henkilöä on vastannut kyselyyn viimeisimmän terveystarkastuksensa yhteydessä ja tulosten perusteella 86,7 % vastanneista kokee työkykynsä erinomaiseksi tai hyväksi, joka on laskenut hieman edellisen vuoden tasosta. Tärkeimmät kohtalaista ja huonoa työkykyä selittävät tekijät ovat toimintakykyä haittaavat sairaudet. Kohtalaista ja huonoa työkykyä kokevat henkilöt on pidettävä kuntouttavien toimenpiteiden piirissä. Kuntoutukseen osallistui vuoden 2011 aikana 58 henkilöä, joka oli 21 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi vuoden 2011 aikana kaksi henkilöä.

Taulukko 64. Henkilöstövoimavarat Rajavartiolaitos

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2009	% osuus	2010	% osuus	2011	% osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Rajavartiolaitos							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoihin palkatut)	2 873		2824,2		2 814		-0,4
henkilöstömäärä	2 864		2875,0		2 816		-2,1
naiset	351	12,3	359,0	12,5	356	12,6	-0,8
miehet	2 513	87,7	2516,0	87,5	2 460	87,4	-2,2
vakinaiset	2 824	98,6	2822,0	98,2	2 768	98,3	-1,9
naiset	328	11,5	334,0	11,6	329	11,7	-1,5
miehet	2 496	87,2	2 488	86,5	2 439	86,6	-2,0
määräaikaiset	38	1,3	53	1,8	48	1,7	-9,4
naiset	23	0,8	25	0,9	27	1,0	8,0
miehet	15	0,5	28	1,0	21	0,7	-25,0
kokoaikaiset	2 820	98,5	2 822	98,2	2 763	98,1	-2,1
naiset	329	11,5	335	11,7	332	11,8	-0,9
miehet	2 491	87,0	2 487	86,5	2 431	86,3	-2,3
osa-aikaiset	44	1,5	53	1,8	53	1,9	0,0
naiset	22	0,8	24	0,8	24	0,9	0,0
miehet	22	0,8	29	1,0	29	1,0	0,0
keski-ikä	38,4		38,7		39,4		1,8
naiset	45,0		44,5		45,1		1,3
miehet	37,5		37,9		38,6		1,8
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		76,2		77,8		76,2	-2,1
kokonaistyoimakustannukset €/vuosi	162 483 575		163 182 296		163 163 931		0,0
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta	91 421 500	76,7	95 278 552	78,1	97 306 461	78,3	2,1
välilliset työvoimakustannukset	71 062 074		67 903 743		65 857 471		-3,0
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		77,7		71,3		67,7	-5,0
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,5		-		3,5		0,0
lähtövaihtuvuus %		0,5		0,7		0,3	-57,1
tulovaihtuvuus %		3,4		4,7		4,9	4,3
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,1		0,0		0,0	
sairauspoissaolot työpäivää/htv	8,3		8,9		8,7		-2,2
työterveyshuolto €/htv	258		268		109		-59,4
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv	68		109		167		52,8
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	4,2		4,2		4,2		0,0
naiset	4,06		4,17		4,20		0,7
miehet	4,20		4,20		4,20		0,0
koulutus ja kehittäminen €/htv	3 119		3 141		3 896		24,0
koulutuspanostus työpäivää/htv	10,5		9,0		11,9		32,2
henkilöstön arvo €	1 326 460 818		1 363 373 820		1 311 118 379		-3,8

Maahanmuutto

Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttoviraston henkilöstömäärä oli vuoden 2011 lopussa 309 henkilöä, kun vastaava luku vuonna 2010 oli 301. Henkilötyövuosien määrä oli 286,9 (304,6 vuonna 2010), noin 6,2 % edellisvuotta pienempi. Maahanmuuttovirastolle osoitettiin lisämäärärahaa noin 40 henkilötyövuoden palkkakustannuksiin vuonna 2011.

Ulkomaalaisasioiden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän (UMA) käyttöönottoa jatkettiin versio 2.0 -päivityksellä. Sähköisen asioinnin ja biometristen oleskelulupakorttien käyttöönoton valmistelu satoi henkilöstöä edelleen UMA-työhön.

Maahanmuuttoviraston tuloksellisuus on tehokkaan, hyvinvoivan ja uudistumiskykyisen henkilöstön varassa. Osaamisen johtamisjärjestelmän uudistamista jatkettiin vuonna 2011. Osaamisvisiosta edettiin ydinosaamisen määrittelyyn yhdessä eri yksiköiden asiantuntijoiden kanssa uusia lähestymistapoja ja menetelmiä kokeillen ja vakiinnuttaen. Samalla luotiin pohjaa dialogiselle toimintakulttuurille, jolla tähdätään työntekijöiden toimijuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen.

VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn lisäksi toteutettiin työstä kuormittumista ja palautumista kartoittava terveystutkimus koko henkilöstölle. Käynnistettiin tulosten pohjalta yksilötason tukitoimet kuormittuneille yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Työtyytyväisyyskyselyn perusteella Maahanmuuttoviraston työtyytyväisyysindeksi (3,4) on pysynyt samana edelliseen vuoteen verrattuna. Viraston vuorovaikutuskulttuuriin ja työhyvinvointiin panostettiin mm. yksilöiden ja ryhmien voimavarakeskeisellä työnohjauksella. Myös yksikkökohtaisia laajennettuja työpaikkaselvityksiä jatkettiin. Häirinnän nollatoleranssiohjelma käynnistyi lokakuussa 2011. Ohjelman tavoitteena on vähentää häirintä ja epäasiallinen käytös nollaan sekä lisätä yhteistä ymmärrystä asiallisen työikäytymisen merkityksestä ihmisten hyvinvoinnissa ja työkyvyssä.

Sairauspoissaolot lisääntyivät hieman vuonna 2011. Sairauspoissaoloja oli kertomusvuonna 10,2 työpäivää/htv, kun vuonna 2010 sairauspoissaoloja oli 10,0 työpäivää/htv.

Koulutuspanos henkilötyövuotta kohden oli 5,7 työpäivää, kun se edellisenä vuonna oli 4,5 työpäivää (säästötoimien vuoksi). Oppimisen painopiste vuonna 2011 oli yhtenäisen prosessiajattelun kehittämisessä. Asiantuntijoiden laaja-alaista kasvua ja innovatiivista toimintakulttuuria tukevasta erikoisammattitutkintoon valmentavasta koulutusohjelmasta valmistui kahdeksan Maahanmuuttovirastossa työskentelevää asiantuntijaa. Johtamisen erikoisammattitutkintoon johtava koulutusohjelma käynnistettiin Maahanmuuttoviraston pohjoisemmissa toimipisteissä. Myös muuta henkilöstön omaehtoista kouluttautumista tuettiin.

Tuottavuusohjelman sekä tuloksellisuus- ja vaikuttavuusohjelman toteuttamista jatkettiin mm. siten, että ennen uusrekrytointeja otettiin huomioon mahdollisuudet liittää viran tehtävät osaksi muita viraston prosesseja.

Vuonna 2011 jatkettiin valmistautumista valtionhallinnon yhteiseen henkilöstö- ja taloushallinnontietojärjestelmän (Kieku) käyttöönottoon.

Johtamisella luodaan edellytyksiä uudistumiselle, tuloksen teolle ja henkilöstön hyvinvoinnille. Henkilöstöjohtamisessa panostettiin kannustavaan ja innostavaan työntekijöiden kohtaamiseen arjen johtamistilanteissa sekä henkilöstön osallistamiseen päätösten valmisteluvaiheessa. Vuonna 2010 tehdyn johtajuusarvioinnin pohjalta jatkettiin esimiesten ryhmäsparrauksia, joissa käytiin läpi arjen johtamistilanteita sekä osallistujien yksilöllisiä johtamisarvioinnin tuloksia ja kehittämisohjelmia. Arviointitulosten pohjalta laadittiin jokaiselle sekä henkilökohtainen että yhteinen johtamisosaamisen kehittämisohjelma. Henkilöstöjohtamisen kehittämisen lisäksi panostettiin yhtenäiseen prosessiajatteluun ja prosessijohtamiseen valmennuksellisesti.

Taulukko 65. Henkilöstövoimavarat Maahanmuuttovirasto

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2009	% osuus	2010	% osuus	2011	% osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Migri							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	278,0		304,6		286,9		-5,8
henkilöstömäärä	319		301		309		2,7
naiset	242	75,9	230	76,4	239	77,3	3,9
miehet	77	24,1	71	23,6	70	22,7	-1,4
vakinaiset	199	62,4	196	65,1	202	65,4	3,1
naiset	155	48,6	150	49,8	162	52,4	8,0
miehet	44	13,8	46	15,3	40	12,9	-13,0
määräaikaiset	120	37,6	105	34,9	107	34,6	1,9
naiset	87	27,3	80	26,6	77	24,9	-3,8
miehet	33	10,3	25	8,3	30	9,7	20,0
kokoaikaiset	299	93,7	283	94,0	284	91,9	0,4
naiset	226	70,8	216	71,8	219	70,9	1,4
miehet	73	22,9	67	22,3	65	21,0	-3,0
osa-aikaiset	20	6,3	18	6,0	25	8,1	38,9
naiset	16	5,0	14	4,7	20	6,5	42,9
miehet	4	1,3	4	1,3	5	1,6	25,0
keski-ikä	41,1	12,9	42,0	14,0	43,0	13,9	2,4
naiset	41,6		42,3	14,1	43,6	14,1	3,1
miehet	39,7		40,8	13,6	40,9	13,2	0,2
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		79,3		76,5		78,1	2,1
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	12 820 077		14 357 939		11 634 697		-19,0
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta	8 024 688	77,1	8 774 753	74,0	8 824 150	79,4	0,6
välilliset työvoimakustannukset	4 795 389		5 583 186		5 277 612		-5,5
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		59,8		63,6		59,8	-6,0
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,3		3,4		3,4		0,0
lähtövaihtuvuus %		3,2		6,3		4,7	-25,4
tulovaihtuvuus %		38,1		8,2		7,8	-4,9
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä							
sairauspoissaolot työpäivää/htv	10,1		10,0		10,2		2,0
työterveyshuolto €/htv	895,0		680,5		676,4		-0,6
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)							
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	5,6		5,8		5,4		-6,9
naiset	5,5		5,7		5,5		-3,5
miehet	5,6		6,0		5,6		-6,7
koulutus ja kehittäminen €/htv	1145		91		125		37,7
koulutuspanostus työpäivää/htv	9,3		4,5		5,7		26,7
henkilöstön arvo €	152 333 683		149 655 720		194 582 818		30,0

Valtion vastaanottokeskukset

Valtion vastaanottokeskusten henkilöstön määrä oli vuoden 2011 lopussa 96 henkilöä, kun vastaava luku vuonna 2010 oli 105 henkilöä. Henkilötyövuosien määrä oli 97,4 eli noin 6,5 % edellisvuotta pienempi. Vastaanottokeskusten henkilöstön määrä on vähentynyt johtuen turvapaikanhakijoiden määrän vähenemisestä. Erityisesti määräaikaisen henkilöstön määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna. Vastaanottokeskuksille toteutettiin valtakunnallinen henkilöstön työtyytyväisyyskysely myös vuonna 2011. Vastaanottokeskukset tekevät kyselystä saamiensa tulosten pohjalta kehittämissuunnitelman.

Taulukko 66. Valtion vastaanottokeskusten henkilöstövoimavarat yhteensä

Valtion vastaanotto- keskukset	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Henkilötyövuodet (enintään)	102,9	104,2	130	97,4
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	-	3,5	3,6	3,4
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	-	8,9	7	10,2

Oulun vastaanottokeskus

Oulun vastaanottokeskuksen henkilöstömäärä laski vuonna 2011 vuoden 2010 tasosta kymmenellä henkilöllä eli 63:een. Henkilötyövuosia oli 64,7. Siviilipalvelusmiehiä oli vuoden aikana keskimäärin kolme henkilötyövuotta. Vakinaisen henkilöstön osuus koko henkilöstöstä oli 84 %. Oulun vastaanottokeskuksen henkilöstö on naisvaltaista, naisten osuus henkilöstöstä oli 59 % ja miesten 41 %. Henkilöstön keski-ikä pysyi samana eli 40,1.

Vuoden 2011 toukokuun alusta Pudasjärven virka- ja työsuhteet vakinaistettiin toistaiseksi voimassaoleviksi. Pudasjärven vastaanottokeskuksen uusi vastaava ohjaaja aloitti tehtävänsä 23.5.2011.

Työtyytyväisyyskysely tehtiin Oulun vastaanottokeskuksessa lokakuussa 2011 (Maa- ja metsätalouden tutkimuskeskuksen henkilöstöbarometri). Työtyytyväisyysindeksiksi tuli tulostavoitteen mukaisesti 3,6, mikä oli sama kuin edellisvuonna. Sairauspoissaolot lisääntyivät vuonna 2011 ollen 11,7/htv, mikä voidaan katsoa aiheutuneen kahdesta pitkistä työkyvyttömyyseläkkeelle johtaneesta sairauslomasta, joiden vaikutus näkyi jo edellisellä vuonna. Työterveyshuollon kulut ovat laskeneet kolmessa vuodessa puoleen vuoden 2009 tasosta. Henkilöstön koulutukseen ja kehittämiseen panostettiin enemmän kuin vuonna 2010, mikä näkyi siten, että kustannuksia ja koulutuspäiviä kertyi kolminkertainen määrä, keskimäärin 6,9 tpv/htv (2,3 tpv/htv vuonna 2010).

Joutsenon vastaanottokeskus

Joutsenon vastaanottokeskuksen henkilöstömäärä oli vuoden 2011 lopussa 34 henkilöä, kun vastaava luku vuonna 2010 oli 32 henkilöä. Vuoden aikana palkattiin 3 uutta työntekijää; määräaikainen tarkastaja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän hallinnointiin, määräaikainen henkilöstösihteeri sekä määräaikainen sosiaalihoaja. Koko vuoden henkilötyövuosien määrä oli 32,7. Vakinaisen henkilöstön osuus koko henkilöstöstä oli 78,8 %. Naisten osuus henkilöstöstä oli 72,7 % ja miesten osuus 27,3 %. Henkilöstön keski-ikä oli 44 vuotta. Työkunnan edistämiseksi työntekijöillä oli mahdollisuus käyttää liikuntaseteleitä. Henkilöstökoulutukseen osallistui 28 työntekijää ja siihen käytettiin 111,8 työpäivää. Henkilöstön koulutuspäiviä kertyi keskimäärin 3,4 työpäivää/htv.

Taulukko 67. Henkilöstövoimavarat Oulun vastaanottokeskus

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2009	% osuus	2010	% osuus	2011	% osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Oulun vastaanottokeskus							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harja ja työllisyysrahoihin palkatut)	74,6		73,6		64,7		-12,1
henkilöstömäärä	70		73		63		-13,7
naiset	42	60,0	45	61,6	37	58,7	-17,8
miehet	28	40,0	28	38,4	26	41,3	-7,1
vakinaiset	46	65,7	48	65,8	53	84,1	10,4
naiset	27	38,6	29	39,7	33	52,4	13,8
miehet	19	27,1	19	26,0	20	31,7	5,3
määräaikaiset	24	34,3	25	34,2	10	15,9	-60,0
naiset	15	21,4	16	21,9	4	6,3	-75,0
miehet	9	12,9	9	12,3	6	9,5	-33,3
kokoaikaiset	69	98,6	69	94,5	59	93,7	-14,5
naiset	42	60,0	43	58,9	34	54,0	-20,9
miehet	27	38,6	26	35,6	25	39,7	-3,8
osa-aikaiset	1	1,4	4	5,5	4	6,3	0,0
naiset	0	0,0	2	2,7	3	4,8	50,0
miehet	1	1,4	2	2,7	1	1,6	-50,0
keski-ikä	38,4	54,9	40,1	54,9	40,1	63,7	0,0
naiset	40,6	58,0	42,4	58,1	42,4	67,3	0,0
miehet	35,1	50,1	36,5	50,0	36,8	58,4	0,8
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta		86,3		80,2		78,5	-2,1
kokonaistyoimakustannukset €/vuosi	3 150 576		3 287 830		2 920 576		-11,2
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta	2 177 044	85,8	2 087 808	79,3	1 891 682	78,2	-9,4
välilliset työvoimakustannukset	973 533		1 200 022		1 028 894		-14,3
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		44,7		57,5		54,4	-5,4
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	-		3,6		3,6		-0,3
lähtövaihtuvuus %		22,1		17,1		11,7	-31,6
tulovaihtuvuus %		19,5		10,0		19,1	91,0
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,0		0,0		2,8	
sairauspoissaolot työpäivää/htv	7,2		10,3		11,7		13,6
työterveyshuolto €/htv	1094,8		719		545		-24,2
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv	33,0		188		185		-1,6
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	4,4		4,3		4,5		4,7
naiset	4,7		4,70		4,80		2,1
miehet	4,0		3,90		3,50		-10,3
koulutus ja kehittäminen €/htv	220		336		1 041		209,8
koulutuspanostus työpäivää/htv	2,9		2,3		6,9		200,0
henkilöstön arvo €	58 010 648		52 614 091		47 188 431		-10,3

Taulukko 68. Henkilöstövoimavarat Joutsenon vastaanottokeskus

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2009	% osuus	2010	% osuus	2011	% osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala: Joutsenon vastaanottokeskus							
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoin palkatut)	28,3		30,6		32,7		6,9
henkilöstömäärä	27		32		33		3,1
naiset	22	81,5	23	71,9	24	72,7	4,3
miehet	5	18,5	9	28,1	9	27,3	0,0
vakinaiset	19	70,4	24	75,0	26	78,8	8,3
naiset	15	55,6	18	56,3	20	60,6	11,1
miehet	4	14,8	6	18,8	6	18,2	0,0
määräaikaiset	8	29,6	8	25,0	7	21,2	-12,5
naiset	7	25,9	5	15,6	4	12,1	-20,0
miehet	1	3,7	3	9,4	3	9,1	0,0
kokoaikaiset	26	96,3	30	93,8	30	90,9	0,0
naiset	21	77,8	21	65,6	21	63,6	0,0
miehet	5	18,5	9	28,1	9	27,3	0,0
osa-aikaiset	1	3,7	2	6,3	3	9,1	50,0
naiset	1	3,7	2	6,3	3	9,1	50,0
miehet	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
keski-ikä	42,9		43,1		44,0		2,1
naiset	42,9		44,2		44,6		0,9
miehet	43,0		40,3		42,5		5,5
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		82,5		80,7		81,4	0,9
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	1 132 850		1 300 544		1 420 065		9,2
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta	915 485	81,5	837 875	79,1	1 172 249	78,3	39,9
välilliset työvoimakustannukset	387 171		462 669		501 820		8,5
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		51,9		55,2		54,7	-0,9
2. TYÖHYVINVOINTI							
työttytyväisyysindeksi			3,3		3,2		-3,0
lähtövaihtuvuus %		3,4		3,7		27,3	637,0
tulovaihtuvuus %		7,1		18,4		24,2	31,7
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä				0,0		0,0	
sairauspoissaolot työpäivää/htv	9,3		5,6		8,6		53,6
työterveyshuolto €/htv	447		191,0		281		47,1
työkunnan ja työttytyväisyyden edistäminen €/htv	145		204,0		213		4,4
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	4,1		4,5		4,9		8,9
naiset	4,0		4,4		4,9		11,4
miehet	4,7		4,8		4,9		2,1
koulutus ja kehittäminen €/htv	449		518		882		70,2
koulutuspanostus työpäivää/htv	0,9		2,1		3,4		61,9
henkilöstön arvo €	16 516 953,0		18 380 389		19 332 365		5,2

1.5 Tilinpäätösanalyysi

Rahoituksen rakenneanalyysi

Sisäasiainministeriön pääluokassa oli määrärahaa vuoden 2011 talousarviossa 1 341,8 milj. euroa, mikä oli 5 % edellisvuotta vähemmän. Pääluokan määrärahoja oli lisäksi siirtynyt edellisiltä vuosilta 163,1 milj. euroa. Pelastustoimi ja hätäkeskukset -luvun määrärahat ovat vähentyneet, koska määrärahoissa on edellisvuonna ollut mukana Suomen Erillisverkot Oy:n pääomittaminen (90,0 milj. euroa). Muiden lukujen määrärahalisäykset ovat vähäisiä. Uutena määrärahana on ollut pääluokassa hallinnonalan tuottavuusmääräraha. Maahanmuuttoluvun määräraharakennetta on järjestelty uudelleen.

Pääluokan määrärahoista (ml. siirtomäärärahat) 509,1 milj. euroa (34 %) oli käytössä sisäasiainministeriö-kirjanpitoyksikössä.

Sisäasiainministeriön pääluokassa jakamattomiksi merkittyjä määrärahoja oli vuoden 2011 talousarviossa 344,2 milj. euroa. Jakamattomista määrärahoista 56 % kohdistuu maahanmuuttoon, 25 % pelastustoimeen ja 19 % hallintoon (EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan sekä arvonlisäveromenot). Jakamattomia määrärahoja oli huomattavasti aikaisempaa vähemmän, koska poliisitoimen osalta siirryttiin kokonaan kirjanpitoyksiköille osoitettuihin määrärahoihin. Jakamattomien määrärahojen suurimmat SM:n hallinnonalan ulkopuoliset saajat ovat olleet ELY-keskukset.

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriön toimintamenomomentilla 26.01.01.1 oli vuoden 2011 määrärahaa käytettävissä 20,475 milj. euroa, mikä oli hieman edellisvuotta vähemmän. Edellisiltä vuosilta siirtynyttä määrärahaa oli 2,404 milj. euroa. Yhteensä ministeriön toimintamenoihin oli käytettävissä 22,879 milj. euroa. Määrärahan pieneneminen johtui säästötoimenpiteistä johtuen valtiotasolla toimintamenomenteilla tehdyistä uudelleenkohdenuksista. Siviilikriisinhallinnan määrärahaa momentilla oli 0,189 milj. euroa (ml. siirtynyt määräraha). Ministeriön käytössä on ollut myös poliisitoimen, pelastustoimen ja maahanmuuton toimintamenoja yhteensä 3,644 milj. euroa

Uutena momenttina oli käytössä momentti 26.01.21 Sisäasiainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha, 0,426 milj. euroa. Tietohallinnon yhteisiin menoihin oli käytössä edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha mukaan lukien 6,107 milj. euroa momentilla 26.10.20. Momentilla 26.01.22. EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan oli ministeriön käytössä vuoden 2011 määrärahaa 8,914 milj. euroa. Lisäksi edellisiltä vuosilta siirtyi määrärahaa 3,173 milj. euroa. Määrärahaa on myös Rajavartiolaitoksen käytössä. Tätä vastaavat tulot budjetoitiin momentille 12.26.98 EU:lta saatavat tulot yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan.

Arviomäärärahoja oli lisäksi käytössä momentilla 26.01.29 Sisäasiainhallinnon arvonnalisäveromenot ja momentilla 26.01.65 Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut. Siirtomenomomenteista oli ministeriön käytössä pelastustoimen ja maahanmuuton momentteja.

Muiden pääluokkien määrärahat ministeriön käytössä olivat puolustushallinnon pääluokan määräraha julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistämiseen, valtiovarainministeriön määräraha kansallisten asiantuntijoiden palkkaamiseen ja työhallinnon määrärahat tukityöllistämiseen.

Maksullisen toiminnan ja yhteistoiminnan tuottojen sekä muiden tuottojen osuus ministeriön rahoituksesta oli noin 3 %, mikä oli hieman edellisvuotta enemmän.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toiminta rahoitettiin vuonna 2011 pääasiassa asiakailta perittävillä palvelumaksuilla. Talousarviossa hallinnon tietotekniikkakeskukselle myönnettiin momentille 26.01.03 toimintamenomäärärahaa 0,535 milj. euroa. Siirtomäärärahaa oli Hallinnon tietotekniikkakeskuksen käyttöön osoitettavissa 1,142 milj. euroa.

Poliisitoimi

Poliisitoimen toimintamenomomentille 26.10.01 myönnettiin vuonna 2011 määrärahaa yhteensä 696,9 milj. euroa, mikä on noin 8,8 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2010. Määrärahasta sisäasiainministeriö-kirjanpitoyksikön käyttöön osoitettiin 0,550 milj. euroa ja Poliisihallitus-kirjanpitoyksikön käyttöön osoitettiin 696,4 milj. euroa.

Arviomäärärahamomentille 26.20.01 Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot osoitettiin yhteensä 3,5 milj. euroa. Määräraha osoitettiin tilijaottelussa Poliisihallitus-kirjanpitoyksikölle. Poliisihallitus-kirjanpitoyksikölle osoitetusta määrärahasta raportoidaan ko. kirjanpitoyksikön tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen rahoitus tulee lähes täysimääräisesti talousarviosta. Talousarvion vuoden 2011 määrärahaa oli toimintamenomomentilla käytettävissä 223,985 milj. euroa, minkä lisäksi edelliseltä vuodelta siirtyvää määrärahaa oli 30,205 milj. euroa. Toimintamenomomentti on nettobudjetoitu ja tulorahoitus oli 6,7 milj. euroa ollen noin 3 % Rajavartiolaitoksen menoista. Ilma- ja vartioalusten hankintaan määrärahaa oli käytettävissä 24,910 milj. euroa, minkä lisäksi siirtyvää määrärahaa oli 21,337 milj. euroa.

Rajavartiolaitoksella on ollut vuoden 2011 aikana määrärahaa käytössä myös puolustusministeriön pääluokan momentilta 27.01.03 Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen, sisäasiainministeriön momenteilta 26.01.22.2 EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (ulkorajarahasto) ja 26.01.65. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut, valtiovarainministeriön momentilta 28.60.01 Kansallisten asiantuntijoiden palkkaus ja työ- ja elinkeinoministeriön momenteilta 32.30.51.21 ja 32.30.51.22 Työllisyysvaroin palkattujen menot.

Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Pelastustoimelle ja hätäkeskuksille myönnettiin vuonna 2011 talousarviorahoitusta yhteensä 87,543 milj. euroa, mikä oli 90,043 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2011 rahoituksesta 0,129 milj. euroa saatiin III lisätalousarviossa. Merkittävin syy rahoituksen määrän laskuun oli se, että vuonna 2010 momentille 26.30.30 Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryhtiön pääomittamiseen myönnettiin kertarahoitukseen 90,000 milj. euroa.

Pelastustoimen toimintamenomomentille 26.30.01 myönnettiin vuonna 2011 jakamatonta määrärahaa 14,155 milj. euroa, minkä lisäksi edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa oli käytettävissä 2,219 milj. euroa. Myönnetty määräraha oli 1,7 % edellisvuotta pienempi. Vuoden 2011 talousarviorahoituksesta osoitettiin Pelastusopiston käyttöön yhteensä 11,984 milj. euroa, josta 0,204 milj. euroa Kriisinhallintakeskukselle. Turvatekniikan keskuksen käyttöön osoitettiin 0,504 milj. euroa ja ympäristöministeriön käyttöön 0,009 milj. euroa. Ministeriön käytössä vuoden 2011 talousarviorahoitusta oli 1,656 milj. euroa.

Hätäkeskuslaitoksen toimintamenomomentille 26.30.02 myönnettiin vuonna 2011 jakamatonta määrärahaa 59,372 milj. euroa, minkä lisäksi vuodelta 2011 siirtynyttä määrärahaa oli käytettävissä 10,046 milj. euroa. Myönnetty määräraha oli noin 5,5 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2011 rahoituksesta 0,679 milj. euroa saatiin III lisätalousarviossa. Myönnetystä rahoituksesta osoitettiin 58,907 milj. euroa Hätäkeskus-

laitokselle ja 0,057 milj. euroa Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirastolle. Ministeriön käytössä vuoden 2011 talousarvio-rahastusta oli 0,408 milj. euroa.

Momentille 26.30.20 Erytymenot myönnettiin vuoden 2011 talousarviossa jakamatonta määrärahaa 3,406 milj. euroa. Myönnetty määräraha oli yhtä suuri kuin edellisellä vuonna. Momentilta siirrettiin 0,400 milj. euroa aluehallintovirastolle metsäpalojen tähtystoimintaa varten ja 0,767 milj. euroa Pelastusopiston Kriisinhallintakeskukselle kansainvälistä hätäavun antamista ja vastaanottamista sekä siihen varautumista varten.

Momentille 26.30.31 Pelastustoimen valtionavustukset myönnettiin vuoden 2011 talousarviossa 3,510 milj. euroa jakamatonta määrärahaa. Määräraha oli samansuuruinen kuin edellisellä vuonna. Momentilta siirrettiin valtionapuviranomaisena toimivalle aluehallintovirastolle 3,507 milj. euroa ja 0,003 milj. euroa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Momentille 26.30.43 Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot myönnettiin vuoden 2011 jakamatonta määrärahaa 7,100 milj. euroa, minkä lisäksi edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa oli käytettävissä 0,400 milj. euroa. Myönnetty määräraha oli 29 % pienempi kuin edellisellä vuonna. Määrärahasta myönnettiin Suomen Erillisverkot Oy:lle alijäämatukea 7,500 milj. euroa.

Hätäkeskuslaitokselle kertyi toiminnan tuottoja kertomusvuonna 4,576 milj. euroa, mikä on 2,8 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Pelastusopistolle kertyi toiminnan tuottoja 6,390 milj. euroa, mikä on noin 8,5 % enemmän kuin edellisellä vuonna.

Maahanmuuttohallinto

Momentille 26.40.01 Maahanmuuttoviraston toimintamenot myönnettiin määrärahaa 18,967 milj. euroa. Määrärahasta osoitettiin Maahanmuuttoviraston käyttöön 18,867 milj. euroa. Edellisiltä vuosilta siirtynyttä määrärahaa oli käytettävissä 2,818 milj. euroa. Ministeriön käytössä oli (ml. edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat) 0,200 milj. euroa.

Momentille 26.40.03 Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen myönnettiin määrärahaa 1,381 milj. euroa. Lisätalousarviossa siirrettiin 0,420 milj. euroa momentille 26.40.30 kohdennettavaksi maahanmuuttajille tehtävän alkukartoituksen laskennallisiin kustannuksiin. Määrärahasta kohdennettiin Osallisena Suomessa – hankkeeseen 0,500 milj. euroa ja 0,100 milj. euroa maahanmuuttajajärjestöille. Loput määrärahasta 0,361 milj. euroa kohdennettiin ministeriön kotoutumista ja työllistymistä edistäviin hankkeisiin. Edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa oli ministeriön käytettävissä 1,019 milj. euroa, josta vuoden aikana siirrettiin ELY-keskuksille 0,476 milj. euroa.

Momentille 26.40.20 Paluumuuttajien muuttovalmennus myönnettiin 0,876 milj. euroa.

Määräraha osoitettiin ministeriön päätöksellä kokonaan Maahanmuuttoviraston käyttöön.

Momentille 26.40.30 Valtion korvaukset kunnille myönnettiin määrärahaa 103,479 milj. euroa. Määräraha osoitettiin ministeriön päätöksellä pääosin ELY -keskusten käyttöön. Ministeriölle jäi määrärahaa yhteensä 7,670 milj. euroa. Määräraha jakautui tilijaottelun mukaisesti niin, että paluumuuttajista kunnille maksettaviin korvauksiin osoitettiin 6,266 milj. euroa, laskennallisiin korvauksiin 30,213 milj. euroa, muihin kunnille maksettaviin korvauksiin 66,580 milj. euroa ja alkukartoituksen kustannuksiin 0,420 milj. euroa.

Momentille 26.40.63 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto myönnettiin 86,388 milj. euroa. Määräraha osoitettiin kokonaisuudessaan Maahanmuuttoviraston käyttöön turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämisen kustannuksiin. Määrärahasta osoitettiin valtion vastaanottokeskusten toimintamenoihin 8,519 milj. euroa.

Talousarvion toteutumisen analyysi

Sisäasiainministeriön pääluokkaan myönnettiin varsinaisessa talousarviossa määrärahaa yhteensä 1 325,426 milj. euroa, mikä oli noin 55,726 milj. euroa (4 %) edellisvuotta enemmän.

Vuoden ensimmäisessä ja toisessa lisätalousarviossa ei sisäasiainministeriön pääluokkaan tullut määrärahalisäyksiä. Ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnettiin Hätäkeskuslaitoksen toimintamomentille valtuus tehdä sopimus uuden hätäkeskustietojärjestelmän (TOTI) hankinnasta. Valtuuden enimmäismäärä on 31,256 milj. euroa.

Kolmannessa lisätalousarviossa rahoitusta myönnettiin lisää yhteensä 16,369 milj. euroa. Tästä palkkausten tarkistuksista aiheutui 12,891 milj. euroa ja Palkeiden hinnoittelukäytäntöjen muutoksista 1,387 milj. euroa. Muut lisäykset ovat momentille 26.01.22 EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan myönnetty 0,797 milj. euroa johtuen 2010 määrärahojen uudelleen budjetoinnista, momentille 26.01.65 Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut myönnetty lisäys 0,191 milj. euroa, momentille 26.40.01 Maahanmuuttoviraston toimintamenot myönnetty lisäys 0,100 milj. euroa virkasiirroista johtuen ja momentille 26.40.30 Valtion korvaukset kunnille myönnetty 1,003 milj. euroa kotoutumisen edistämisestä annetun lain muutoksiin. Momentilta 26.40.03 siirrettiin 0,420 milj. euroa alkukartoitusten kustannusten korvauksia momentille 26.40.30.

Momentin 26.20.70 Ilma- ja vartioalusten hankinta valtuutta muutettiin niin, että Rajavartiolaitos on oikeutettu tekemään ulkovartiolaivan hankintaa koskevia sopimuksia

siten, että valtiolle aiheutuu menoja valtuuden käytöstä enintään 97,0 milj. euroa. Lisäksi perusteluita muutettiin helikopterihankinnan osalta.

Solid-rahastojen tuloarviota momentilla 12.26.98. lisättiin 2,961 milj. euroa. Muihin tuloihin lisättiin 0,350 milj. euroa johtuen vastaanottokeskustoimintaan liittyvistä edellisvuosiin kohdistuvista rahoitusosuuksien palautuksista.

Hallinnonalan arvonlisäveromomentin osalta tehtiin päätös momentin ylittämisestä raha-asiaainvaliokunnan puollon jälkeen enintään 7,100 milj. eurolla. Suurin yksittäinen muutos vuodesta 2010 vuoteen 2011 on tapahtunut Hätäkeskuslaitoksessa, jossa alv-menojen osuus on 0,774 milj. euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Lisäksi poliisitoimen alv-menot ovat lisääntyneet noin 0,730 milj. euroa ja Maahanmuuttoviraston 0,433 milj. euroa. Myös hallinnonalan tietotekniikkakeskuksen (Haltik) toiminnan volyymi on edelleen lisääntynyt ja maksettujen alv-menojen osuus on lisääntynyt 0,320 milj. euroa edellisestä vuodesta. Momentin tasoa on korotettu vuoden 2012 talousarviossa.

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriön momentin 26.01.01.1 toimintamenot käyttö (ml. siirtomäärärahat) oli vuonna 20,150 milj. euroa. Siirtyvä määräraha kasvoi 2,729 milj. euroon. Henkilöstökulujen osuus toimintamenoista oli 71 %, mikä oli hieman edellisvuotta enemmän. Toiminnan tuottoja ministeriön momentille tuloutettiin 0,854 milj. euroa. Siviilikriisinhallintaan varattua momentin 26.01.01.2 määrärahaa käytettiin ministeriössä 0,184 milj. euroa. Uutena momenttina tulleen tuottavuusmäärärahan käyttö tuottavuutta edistäviin kehittämishankkeisiin oli 0,053 milj. euroa. Tietohallinnon yhteisten käyttö momentilla 26.01.20. oli 4,271 milj. euroa (ml. siirtomääräraha). SOLID-rahastojen määrärahojen osalta tulomomentille kirjatut tulot olivat 7,054 milj. euroa ja vastaavasti rahastojen menomomentteja käytettiin ministeriössä yhteensä 6,469 milj. euroa (ml. siirtomääräraha). Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut –momenttia käytettiin hallinnonalan kansainvälisten järjestöjen maksuosuuksiin tai jäsenmaksuihin yhteensä 1,268 milj. euroa.

Muiden momenttien käytöt (ml. siirtomäärärahat) olivat julkisen hallinnon verkkoturvallisuuteen varattu rahoitus (20,982 milj. euroa), SM:n ja PLM:n pääluokan arvonlisäveromenot (5,478 milj. euroa), EU:n kansallisten asiantuntijoiden palkkaaminen (0,058 milj. euroa) ja työministeriön palkkaukset (0,058 milj. euroa).

Poliisitoimen, pelastustoimen ja maahanmuuton toimintamenojen ministeriön käyttö on kuvattu toimialoittaisissa teksteissä.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

Hallinnon tietotekniikkakeskus oli vuonna 2011 lähes täysimääräisesti nettobudjetoitu virasto, jossa toiminnan menot katettiin pääsääntöisesti asiakkailta perittävillä tuloilla. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenomomentille kirjatut menot olivat 71,723 milj. euroa. Asiakkailta perittäviä palvelumaksuja tuloutettiin 70,435 milj. euroa. Momentin nettokäyttö (ml. siirtomääräraha) oli 1,278 milj. euroa. Määrärahaa siirtyi vuodelle 2012 yhteensä 0,400 milj. euroa. Palvelujen ostojen osuus toimintamenoista oli 40,76 % ja henkilöstökulujen osuus yhteensä 31,46 %.

Poliisitoimi

Poliisitoimen 1.1.2010 tapahtunut organisaatiomuutos on huomioitu vuoden 2011 tilijaottelussa siten, että poliisiin momentin alamomentit 26.10.01.1–26.10.01.3 sekä arviomäärärahamomentti 26.01.20 Maastapoistamis - ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot on osoitettu suoraan Poliisihallitus-kirjanpitoyksikön (240) käyttöön. Poliisitoimen toimintamenomomentilta 26.10.01 osoitettiin 0,550 milj. euroa sisäasiainministeriön poliisiosaston käyttöön ja loput 696,9 milj. euroa Poliisihallitus-kirjanpitoyksikölle.

Poliisitoimen toimintamenoista siirtyi vuodelle 2012 yhteensä 14,070 milj. euroa, josta ministeriön käytössä olevaa määrärahaa siirtyi 0,128 milj. euroa.

Poliisiosaston käytössä ollutta määrärahaa käytettiin pääasiassa 12 lisäviran aiheuttamiin kustannuksiin ja yhden projektihenkilön palkkaus- ja toimintamenoihin. Näiden virkojen vuodelle 2011 kohdistuviin kuluihin siirrettiin tilijaottelun muutoksella vasta joulukuussa 2011 määrärahat Poliisihallitus-kirjanpitoyksiköltä sisäasiainministeriö-kirjanpitoyksikköön. Lisäksi määrärahasta maksettiin Ahvenanmaan oikeuslääketieteellisten tutkimusten ja ruumiinkuljetusten kulut ja eräiden poliisitoimen tutkimushankkeiden ja strategisten työryhmien kustannukset.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen toimintamenomomentin 26.20.01 käyttö (ml. siirtomäärärahat) oli 224,463 milj. euroa. Vuodelle 2012 siirrettiin 29,726 milj. euroa (edellisenä vuonna 30,205 milj. euroa). Siirtyvistä toimintamenojen määrärahoista on sidottu eri hankkeisiin yhteensä noin 16 milj. euroa (12 milj. euroa/2010). Suurimpia kokonaisuuksia tästä ovat Raja- ja merivartiokoulun kiinteistöinvestoinnit, Rajavartiolaitoksen esikunnan teknillisen toimialan valtakunnalliset kehittämishankkeet sekä Vartiolentolaiivueen hankinnat. Siirtyvän erän suuruus on 13 % (13,6 /2010, 13,2 /2009, 6,6 /2008) bruttotoimintamenoista.

Palkkamenot ovat 71 % Rajavartiolaitoksen toimintamenoista. Palkkamenot kasvoivat vain 0,7 % edellisestä vuodesta. Nousu on vähemmän kuin yleinen palkankorotuksen määrä, jonka tilikauden vaikutus oli 2,0 %. Rajavartiolaitoksen toteutuneet henkilötyö-

vuodet laskivat vuodesta 2010 yhteensä kuusi henkilötyövuotta. Merkittävin vähennys palkkamenoissa oli työaikakorvauksissa, jotka laskivat 4,6 milj. euroa. Muut toimintamenot ovat 29 % Rajavartiolaitoksen toimintamenoista. Muut toimintamenot kasvoivat vain 0,9 %. Tärkein selittävä tekijä on ilma-alus- ja kuljetusvälinetoimintojen kulujen lasku 2,7 milj. euroa. Investointimenojen kassamenoissa kasvun aiheutti ulkovartiolaivan hankinnan käynnistyminen (+19,1 milj. euroa).

Ilma- ja vartioalusten hankinnan määrärahaa (ml. siirtomäärärahan käyttö ja määrärahan peruutukset) käytettiin 33,467 milj. euroa. Vuodelle 2011 siirrettiin 12,780 milj. euroa. Rajavartiolaitos allekirjoitti ulkovartiolaivan hankintasopimuksen 21.12.2011 ja ensimmäisen maksuerän kuluja (20 % kauppahinnasta) kirjattiin 19,160 milj. euroa päättyvälle tilikaudelle siirtovelkojen kautta. Maksu suoritetaan vuonna 2012, kun asianmukaiset vakuudet on saatu toimittajalta. BELL412-siirtomäärärahasta peruutettiin 0,331 milj. euroa. Tämä määräraha oli myönnetty helikopterin lentovaurion korjaamiseen vuonna 2009. Vuoden 2011 kolmannessa lisätalousarviossa myönnettiin momentin laajennus jonka perusteella määrärahaa voitiin käyttää myös Rajavartiolaitoksen SuperPuma -helikopterin vaurion korjaamiseen ja näitä kuluja kirjattiin momentille 0,094 milj. euroa. Ilma-alukset-siirtomäärärahaa käytettiin helikoptereiden hankintamenojen maksamiseen. Tilikauden aikana saatiin päätökseen vuoden 2008 talousarviossa saatu neljän helikopterin hankintavaluus. Dornier-siirtomääräraha on tarkoitettu Rajavartiolaitoksen kahden valvontalentokoneen valvontajärjestelmien (II-vaihe) uusimiseen. Dornier-valvontalaitteiden rahoitus on saatu bruttomääräisenä Rajavartiolaitoksen talousarvioon ja Öljysuojarahaston myöntämä 3,0 milj. euron rahoitus tuloutetaan momentille 12.26.99.3 hankkeen päättymisen jälkeen. Hanke on vielä kesken ja se päättynee vuoden 2012 aikana.

Muiden momenttien määrärahaa on käytetty EU:n osallistuminen yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (ulkorajarahasto) -momentilta 26.01.22.2 (2,423 milj. euroa), momentilta 27.01.23 Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen (0,209 milj. euroa), momentilta 28.60.01 Kansallisen asiantuntijan palkkaukset (0,154 milj. euroa), momenteilta 32.30.51.21 ja 32.30.51.22 Työllisyysvaroin palkatun henkilöstön kulut (0,161 milj. euroa) ja momentilta 26.01.65 Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut (0,031 milj. euroa).

Rajavartiolaitoksen toimintamenomomentti on nettobudjetoitu ja tuloja arvioitiin tilikauden aikana kertyvän noin 5,5 milj. euroa. Nettoutettavia tuloja kertyi toimintamenomomentille vuoden 2011 aikana noin 6,7 milj. euroa (6,4 milj. euroa/2010). Ero suunnitellun ja toteutuneen tulokertymän välillä johtuu ulkorajarahaston palaumista, joiden maksatusaikataulu vaihtelee suuresti Rajavartiolaitoksesta riippumattomista syistä. Tuloutuksista yhteistoiminnan tuottoja valtiolta on 0,3 milj. euroa. Lisäksi toimintamenomomentille on tuloutettu EU:lta saatuja yhteistoiminnan tuottoja 1,7 milj. euroa (Frontex- yhteistoiminta matkakorvaukset ja operaatiot). Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista merkittävimmät erät ovat ulkorajarahaston rahoitusosuudet 1,8 milj. euroa. Rajavartiolaitoksen tavanomaisista tuloista suurimmat erät olivat vuokrat ja käyttökor-

vaukset (1,0 milj. euroa), sairaankuljetustulot (1,0 milj. euroa) ja muut tuotot (0,6 milj. euroa), joka sisältää huutokauppatulot, muonitustulot, muut sekalaiset tulot ja viisumitulot.

Valtuudet

Rajavartiolaitoksella on ollut valtuuksia momentilla 26.20.70 Ilma- ja vartioalusten hankinta helikoptereiden hankintaan, partioveneiden hankintaan ja ulkovartiolaivan hankintaan.

Vuoden 2008 talousarviossa saatiin 11 milj. euron tilausvaltuus neljän helikopterin ja niiden tarvitsemien varusteiden ja varaosien hankintaan sekä henkilöstön koulutukseen. Kustannusvaikutus oli yhteensä 10,8 milj. euroa (sopimustäydennys 21.1.2010 täsmensi optiokoneen hankintaa). Helikoptereiden hankintaa on rahoitettu EU:n ulkorajarahastosta 3,3 milj. eurolla. Vuoden 2008 talousarviossa saatiin 12,5 milj. euron tilausvaltuus partioveneiden hankintaan. Kolmentoista partioveneiden hankintaan sitouduttiin 5.6.2008 allekirjoitetulla sopimuksella. Partioveneiden hankintaa on rahoitettu myös EU:n ulkorajarahastosta 1,8 milj. eurolla.

Vuoden 2010 ensimmäisessä lisätalousarviossa saatiin 9,2 milj. euron tilausvaltuus kymmenen partioveneiden hankintaan. Kyseessä oli vuoden 2008 partiovenevaltuuden lisähankintaoikeudesta. Hankintamenettely ja hankintapäätös tehtiin 31.5.2010 ja lisähankintaoikeuspäätös 22.6.2010. Partioveneiden hankinta jatkuu vuoteen 2013 saakka.

Vuoden 2011 kolmannessa lisätalousarviossa myönnettiin 97 milj. euron tilausvaltuus ulkovartiolaivan hankintaan. Valtuus myönnettiin korotettuna, sillä ulkovartiolaivan hankintaan tarkoitettu 57 milj. euron tilausvaltuus myönnettiin ensimmäisen kerran vuoden 2009 toisessa lisätalousarviossa ja se uusittiin kokonaisuudessaan vuosien 2010 ja 2011 talousarvioissa. Ulkovartiolaivan hankintasuunnittelu aloitettiin vuonna 2009 ja suunnitteluun on kulunut 0,9 milj. euroa. Ulkovartiolaivan 95,8 milj. euron hankintasopimus allekirjoitettiin 21.12.2011. Vuoden 2011 talousarviossa myönnettiin 62 milj. euron tilausvaltuus AB/B412 helikoptereiden uusimiseen. Hankintasopimusta ei tehty vuoden 2011 aikana ja valtuus on uusittu vuoden 2012 talousarviossa. Hankkeeseen tullaan hakemaan myös EU:n ulkorajarahaston rahoitusta.

Pelastustoimi ja hätäkeskukset

Momentin 26.30.01 Pelastustoimen toimintamenot käyttö (ml. siirtyneet erät) oli 12,826 milj. euroa ja vuodelle 2012 siirtyi 3,033 milj. euroa. Siirtyvän erän suuruus johtuu pääosin tulevina vuonna toteutuviin menoihin varautumisesta.

Momentin 26.30.02 Häätäkeskuslaitoksen toimintamenot (ml. siirtyneet erät) käyttö oli 62,898 milj. euroa ja vuodelle 2012 siirtyi 6,463 milj. euroa. Häätäkeskuslaitoksen varsinaisista toimintamenoista siirtyneet määrärahat ovat olleet usean vuoden ajan suuret. Siirtyvä määräraha muodostuu pääosin tietohallinnon projekteista. Häätäkeskuslaitos on varautunut siirtyvällä erällä häätäkeskusuudistuksen aiheuttamiin lisäkustannuksiin tulevina vuosina.

Momentin 26.30.20 Erityismenot (arviomääräraha) käyttö oli 1,199 milj. euroa ja määrärahasta jäi käyttämättä 1,807 milj. euroa. Määrärahaa jäi käyttämättä pääosin siksi, että ilma-alusten käytöstä pelastuspalveluun aiheutuneet kustannukset jäivät arvioitua pienemmiksi.

Momentin 26.30.43 Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot käyttö (ml. siirtyneet erät) oli 7,500 milj. euroa. Määrärahaa ei siirtynyt vuodelle 2012.

Valtuudet

Häätäkeskuslaitokselle myönnettiin vuoden 2011 lisätalousarviossa valtuus uuden häätäkeskustietojärjestelmän (TOTI) hankintaan. Valtuutta oli vuonna 2011 käytettävissä ja sitä käytettiin 31,256 milj. euroa. Vuonna 2011 valtuuden käytöstä aiheutui talousarvio-menoja 2,832 milj. euroa. Määrärahan tarpeen vuosina 2012 - 2015 on arvioitu olevan 28,424 milj. euroa.

Maahanmuuttohallinto

Maahanmuuttovirasto käytti toimintamenoihin osoitettua nettomäärärahaa 17,719 milj. euroa (18,326 milj. euroa vuonna 2010). Maahanmuuttoviraston käytössä olleista momentin 26.40.01 toimintamenoista seuraavalle vuodelle siirtyi 3,966 milj. euroa. Siirtyvän erän suuruuteen vaikutti tulojen voimakas kasvu sekä biometria-hankkeen aloituksen siirtyminen vuodelle 2012. Ministeriön maahanmuutto-osaston käytössä olleesta 0,100 milj. eurosta siirtyi 0,099 milj. euroa seuraavalle vuodelle.

Momentin 26.40.03 (Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen) määrärahaa oli kirjanpitoyksikön käytössä vuonna 2011 yhteensä 1,475 milj. euroa (1,859 milj. euroa vuonna 2010). Momentin käyttö oli 0,583 milj. euroa (0,599 milj. euroa vuonna 2010).

Momentin 26.40.20 (Paluumuuttajien muuttovalmennus) määräraha oli vuonna 2011 yhteensä 0,876 milj. euroa (0,505 milj. euroa vuonna 2010). Momentin käyttö oli 0,591 milj. euroa (0,469 milj. euroa vuonna 2010).

Momentin 26.40.30 (Valtion korvaukset kunnille) määräraha oli vuonna 2011 yhteensä 103,479 milj. euroa (83,429 milj. euroa vuonna 2010). Momentista jätettiin jakamatta

ELY-keskuksille 7,670 milj. euroa, joka jäi kokonaisuudessaan käyttämättä. Arvioitua vähäisempi määrärahan käyttö johtuu mm. vähentyneestä turvapaikanhakijoiden määrästä, kuntapaikkojen saamisen vaikeudesta sekä perheen yhdistämishakemusten käsittelyn ruuhkautumisesta.

Momentille 26.40.63 (Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto) myönnettiin vuonna 2011 määrärahaa 86,388 milj. euroa. Momentin käyttö Maahanmuuttovirastossa oli yhteensä 77,906 milj. euroa (97,027 milj. euroa vuonna 2010). Valtion vastaanotokeskusten toimintamenoihin käytettiin 7,734 milj. euroa, vastaanotto toiminnan muihin kustannuksiin 69,463 milj. euroa ja pakolaisten maahantulomatkojen kustannuksiin 0,709 milj. euroa. Määrärahan käyttö väheni johtuen vähentyneestä turvapaikanhakijamäärästä

Tuotto- ja kululaskelman analyysi

Toiminnan tuotoissa maksullisen toiminnan tuotot ovat kasvaneet 2,5 milj. euroa johtuen Maahanmuuttoviraston tuottojen kasvusta. Maahanmuuttoviraston maksullisista suoritteista perittyjä maksuja nostettiin kustannusvastaavuuden parantamiseksi. Vuokratuottoja on alentanut ministeriön tiliointikäytännön muuttuminen Poliisihallitukselta ja valtiovarainministeriöltä edelleen laskutettavien vuokrien osalta. Rajavartiolaitoksen vuokrat ja käyttökorvaukset ovat laskeneet, koska palvelussuhdeasuntojen vuokraus on vähentynyt. Muut toiminnan tuotot ovat kasvaneet 8,7 milj. euroa johtuen suurimmalta osin Haltikin projektitoiminnan ja sitä kautta myös laskutuksen kasvusta. Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ovat useallakin virastolla kasvaneet vuonna 2011.

Toiminnan kulut ovat kirjanpitoyksikkötasolla kasvaneet hieman. Kuluissa palvelujen ostot (+10,0 milj. euroa) ja poistot (+4,5 milj. euroa) ovat kasvaneet merkittävästi. Palvelujen ostoissa suurimmat lisäykset aiheutuvat Haltikin projektitoiminnan lisäyksestä, Maahanmuuttovirastossa UMA:n valmistumisesta ja käyttöpalvelujen tason vakiintumisesta sekä ministeriön TUVE-hankeeseen liittyvien Haltikille maksettujen ostopalvelujen lisääntymisestä. Poistot ovat nousseet Haltikin osalta projektitoiminnan investointeihin liittyen ja poistoissa sekä valmistuksessa omaan käyttöön näkyy kasvuna myös Maahanmuuttoviraston UMA:n valmistuminen.

Satunnaisiin tuottoihin on Rajavartiolaitoksessa kirjattu merkittävimpänä eränä helikopterihankintoihin liittyvät toimittajan viivästyssanktiot (0,229 milj. euroa). Muut Rajavartiolaitoksen satunnaiset tuotot ovat vakuutusyhtiöiden maksamia vahingonkorvauksia, viivästyssakkoja, korvaus palvelussitoumuksen irtisanomisajan täyttämättä jäämisestä sekä korvaus vahingonteosta Rajavartiolaitoksen omaisuudelle. Maahanmuuttoviraston satunnaiset tuotot muodostuvat saadusta vakuutuskorvauksesta. Haltikissa satunnaisiin tuottoihin on kirjattu toimittajilta sopimusrikkomuksista saatuja korvauksia.

Satunnaisiin kuluihin on Rajavartiolaitoksessa on kirjattu maksetut vahingonkorvaukset ja muut maksetut korvaukset, joista suurin on Liikennevirastolle maksettu Emäsalon viranomaisatama- hankkeen virkistyshaittakorvaus (0,009 milj. euroa) ja oikeudenkäyntikulut. Rajavartiolaitoksen muut satunnaiset kulut ovat ajallaan perimättä jääneitä palkkasaatavia ja Valtiokonttorin maksuvapautuslain mukaisia päätöksiä palkan takaisinmaksusta. Maahanmuuttovirastossa satunnaisiin kuluihin on kirjattu viraston maksettavaksi määrätyt oikeudenkäyntikulut. Haltikin satunnaisiin kuluihin on kirjattu leasing-ajoneuvolle sattuneesta vahingosta peritty erillinen vahingonkorvaus.

Siirtotalouden tuotoissa tuotot Euroopan unionilta ovat kasvaneet johtuen Solid-rahastojen tuloutusten kohdentumisesta suurempina vuodelle 2011.

Siirtotalouden kulut kunnille ja voittoa tavoittelemattomille yhdistyksille ovat vähentyneet, koska vuoteen 2010 kohdistui sopimusvastaanottokeskuksille maksettua alijäämää 3,8 milj. euroa. Myös turvapaikanhakijoiden väheneminen on vaikuttanut maksettuihin korvauksiin. Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle ovat vähentyneet edellisvuodesta johtuen silloin kirjatusista pääomatuesta Suomen Erillisverkot Oy:lle.

Perittyjä arvonnalisäveroja on kasvattanut Haltikin toiselle hallinnonalalle kohdistunut projektilaskutus. Suoritetut arvonnalisäverot ovat kasvaneet johtuen toimintamenojen tason noususta. Suurimmat yksittäiset muutokset vuodesta 2010 vuoteen 2011 ovat Haltikilla projektitoimintaan liittyen ja Häätäkeskuslaitoksella TOTI-tietojärjestelmän hankintaan liittyen.

Taseen analyysi

Taseen vastaavissa aineettomat oikeudet ovat kasvaneet merkittävästi. Muissa pitkävaikutteisissa menoissa nousua on Maahanmuuttovirastossa johtuen UMA:n valmistumisesta ja Pelastusopistossa liittyen Pelastusopiston A&F- rakennusten muutosrakentamisesta. Ennakkomaksuissa ja keskeneräisissä hankinnoissa nousun ovat aiheuttaneet Haltikin keskeneräiset asiakkaiden tietojärjestelmähankeet ja Häätäkeskuslaitoksen hätäkeskustoiminnan ja tietotekniikkahankkeen (TOTI) kulut.

Aineellisissa hyödykkeissä rakennuksiin kirjatun omaisuuden määrää vähensi Rajavartiolaitoksen hallinnansiirtoina Senaatti kiinteistöille luovuttama kiinteistöomaisuus. Rakenteiden tase-erää kasvatti Pelastusopiston vaarallisten aineiden kentän maarakennustyöt. Koneissa ja laitteissa tasearvoa nostaa Haltikin turvallisuusverkkohanke hankinnat sekä Rajavartiolaitoksen Haltikin projekteille hankitut koneet ja laitteet sekä konesali-infran uudistaminen. Ennakkomaksuissa ja keskeneräisissä hankinnoissa on Rajavartiolaitoksen keskeneräinen Dornier- valvontakonehankinta (3,6 milj. euroa), yhdeksän

keskeneräistä partiovenettä (5,3 milj. euroa) ja keskeneräinen ulkovartiolaiva (19,1 milj. euroa). Lisäksi erässä on keskeneräisiä rakennushankkeita mm. Hiienvaaran silta ja wc, Satulavaaran partiomaja ja merkittävimpänä Raja- ja merivartiokoulun kulissitalo.

Käyttöomaisuusarvopapereiden tasearvo on pudonnut merkittävästi, koska Suomen Erillisverkot Oy:n osakekanta 41,0 milj. euroa siirrettiin Valtioneuvoston kanslialle 1.1.2011 lukien.

Vaihto-omaisuuden määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla. Vaihto-omaisuutta on Rajavartiolaitoksella ja Pelastusopistolla.

Lyhytaikaisia saamisissa myyntisaamiset ovat hieman edellisvuotta pienemmät erityisesti Hätäkeskuslaitoksen ja Haltikin myyntisaamisten vuoksi. Vastaanottokeskusten käyttämättä jääneiden ennakoiden palautukset on edellisestä vuodesta poiketen kirjattu muiden lyhytaikaisten saamisten sijaan siirtosaamiisiin.

Taseen vastattavissa omaa pääomaa vähentää pääoman siirtojen ja tuotto- ja kulujäämän muutokset.

Lyhytaikaisissa vastattavissa talousarvion ulkopuolisen valtion rahastojen yhdystilille on kirjattu ministeriön hoidossa olevan Palosuojelurahaston yhdystilin saldo. Ostovelkoja vähentää Haltikin laskutusaikataulun muutos, koska palvelutoiminnat tasauskulut saatiin asiakkaille siten, että ne eivät jääneet virastojen ostovelkoihin. Siirtovelkoja vähentää Haltikissa toimittajien laskujen saapuminen ajoissa ja asiakasvirastojen tasauskulujen aikaisempi laskuttaminen, mutta siirtovelkoja lisäävät reskontran sulkemisen jälkeen kirjatut vuoden 2011 menot, joista suurin on Rajavartiolaitoksen ulkovartiolai-
van ensimmäinen maksuerä 19,1 milj. euroa.

1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäasiainministeriön hallinnonalan sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma vuodelta 2011 perustuu COSO-ERM -riskienhallintamalliin pohjautuvaan arviointinettaukseen. Arviointi toteutettiin hallinnonalalla kyselynä toimiala- ja osastokohtaisesti tarkoitusta varten laadittua lomaketta (ks. Liite 4) käyttäen.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa arvioitiin kuuden toimintokokonaisuuden näkökulmasta (sisäinen toimintoympäristö, valvontatoimenpiteet ja kontrolli, tavoitteiden asettaminen, seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi, riskien tunnistaminen ja arviointi sekä muu arviointi).

Kirjanpitoyksikön virastoissa kyselypohjaiseen arviointiin osallistui viraston johto, vähintään kolme henkilöä (viraston päällikkö, talousjohtaja tai vastaava sekä hallintojohtaja tai vastaava). Näiden vastausten perusteella kukin osasto on laatinut toimialakohtaisen arvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta sekä johtopäätökset ja ehdotukset kehittämiskohteista. Ministeriössä kysely tehtiin osastoille ja erillisyyksiköille osana kansliapäällikön kanssa käytyä tuloseskustelua. Kyselyn numeeriset tulokset perustuvat osastojen ja erillisyyksiköiden henkilömäärillä painotettuihin keskiarvoihin siten, että kysymykset on käsitelty ja vastaukset laadittu ryhmätyönä (esim. osaston tai erillisyyksikön kokouksessa).

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriön sisäinen valvonta on järjestetty valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n (25.2.2000/217) edellyttämällä tavalla. Keskeiset sisäiset määräykset, joita noudatetaan sisäasiainministeriön sisäisessä valvonnassa ja riskien hallinnassa ovat sisäasiainministeriön taloussäännössä ja työjärjestyksessä. Sisäasiainministeriön sisäinen valvonta muodostuu ministeriön johdon suorittamasta valvonnasta ja toimintaprosesseihin sisältyvistä valvontamenettelyistä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä johtaa ja sen riittävydestä ja asianmukaisuudesta vastaa kansliapäällikkö sekä osasto- ja erillisyyksikön päälliköt osastojen ja yksiköiden toiminnan osalta. Koko henkilöstö vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta omien tehtäviensä osalta. Sisäistä valvontaa tuetaan sisäisellä tarkastuksella.

Kansliapäällikön alaisuuteen on järjestetty sisäisen tarkastuksen yksikkö. Sisäinen tarkastus raportoi suoraan kansliapäällikölle ja toimii sisäisen ohjesäännön puitteissa noudattaen toiminnassa sisäisen tarkastuksen kansainvälisesti hyväksytyjä IIA:n ammattistandardeja, eettisiä sääntöjä ja soveltuvin osin hyvää julkishallinnon tilintarkastustapaa. Sisäinen tarkastus tuottaa luotettavaa tietoa siitä, ovatko ministeriön osastot ja yksiköt toimineet niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti, onko niiden toimintaa kuvaava informaatio riittävää ja oikeaa sekä onko niiden taloudenhoito ja muut toiminnot tapahtuneet laillisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Sisäinen tarkastus myös selvittää johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyttä.

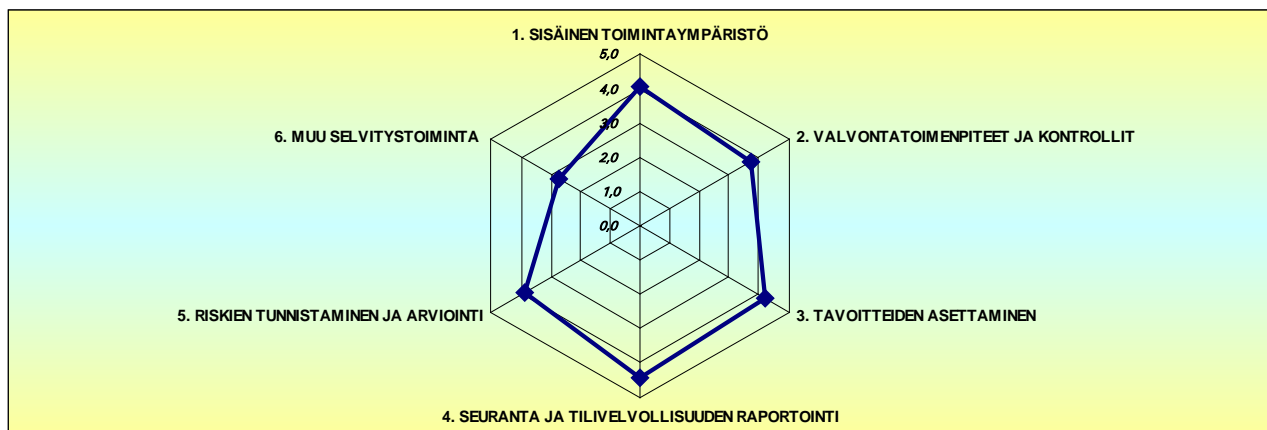
Lisäksi yksikkö käsittelee ministeriön tehtäväalueella toteutettavien, kansalliseen rahoitukseen perustuvien valtionapujen ja Euroopan yhteisöjen rahastoista saatavien varojen käytön valvontaa. Yksikkö avustaa tarvittaessa sisäasiainhallinnon virastojen ja laitosten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisessä.

Sisäasiainministeriö antoi 26.8.2011 ministeriön ohjeen sisäisestä laillisuusvalvonnasta sisäasiainministeriössä ja hallinnonalalla. Laillisuusvalvonnan keskeisenä tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa kansalaisten luottamusta ministeriöön ja sen hallinnonalaan sekä tuottaa ministeriön ja virastojen johdolle oikeaa, ajantasaista ja riittävää tietoa toiminnan lainmukaisuudesta. Laillisuusvalvonnalla pyritään estämään ennalta mahdolliset virheet, mutta myös paljastamaan ja saattamaan asianmukaiseen menettelyyn virheellinen tai lainvastainen toiminta. Ministeriön ja hallinnonalan laillisuusvalvonta-asioiden ja ministeriötä tai ministeriön virkamiehiä koskevien kanteluiden käsittelystä vastaa kansliapäällikön alaisuudessa oleva oikeusyksikkö.

Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla varmistetaan, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt.

Sisäasiainministeriön osastojen ja yksiköiden tekemän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan itsearviointin perusteella voidaan todeta, että ministeriön sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa ei ole kokonaisuutena tapahtunut vuosina 2008 - 2011 merkittäviä muutoksia. Sen sijaan yksittäisissä osa-alueissa on tapahtunut selviä muutoksia. Vuodesta 2010 on parannusta tapahtunut osa-alueilla Tavoitteiden asettaminen ja Muu selvitystoiminta. Seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi on säilynyt ennallaan. Sisäinen toimintaympäristö, Valvontatoimenpiteet ja kontrollit, sekä Riskien tunnistaminen ja arviointi ovat heikentyneet hieman vuodesta 2010. Kokonaisuutena voidaan kuitenkin todeta, että ministeriön tarkasteltujen kuuden osa-alueen osalta sisäisen valvonnan tila ja riskienhallinta on hyvällä tasolla, merkittävää kehittymistä on tapahtunut muun selvitystoiminnan osa-alueella, jossa kehityksen perustana on mm. itsearviointina toteutettu sisäasiainministeriön CAF-laatuarviointi.

Taulukko 69. Sisäasiainministeriön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnin yhteenveto

	2008	2009	2010	2011
Sisäinen toimintaympäristö	3,8	3,9	4,1	4,0
Valvontatoimenpiteet ja kontrollit	3,6	3,6	3,8	3,7
Tavoitteiden asettaminen	4,1	4,1	4,0	4,2
Seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi	4,2	4,1	4,4	4,4
Riskienn tunnistaminen ja arviointi	3,6	3,7	4,0	3,9
Muu selvitystoiminta	2,5	2,8	2,3	2,7
Keskiarvo	3,7	3,7	3,8	3,8

Arvioinnissa on käytetty asteikkoa 1-5, jossa 1= Asia vaatii kehittämistoimenpiteitä/täysin eri mieltä ja 5=Täysin samaa mieltä/asia on kunnossa.

Vuoden 2012 merkittävänä kehittämisalueina sisäasiainministeriössä on hallinnonalan strategian uudistaminen ja sen johdannaisena myös tavoitteiden uudelleen määrittely sekä kokonaisvaltaisen ja järjestelmällisen riskienhallintamallin luominen ja riskienarvioinnin toteuttaminen.

Sisäasiainministeriössä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnissa ei ole todettu merkittäviä riskejä. Arvioinnin perusteella sisäasiainministeriön sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät valtion talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

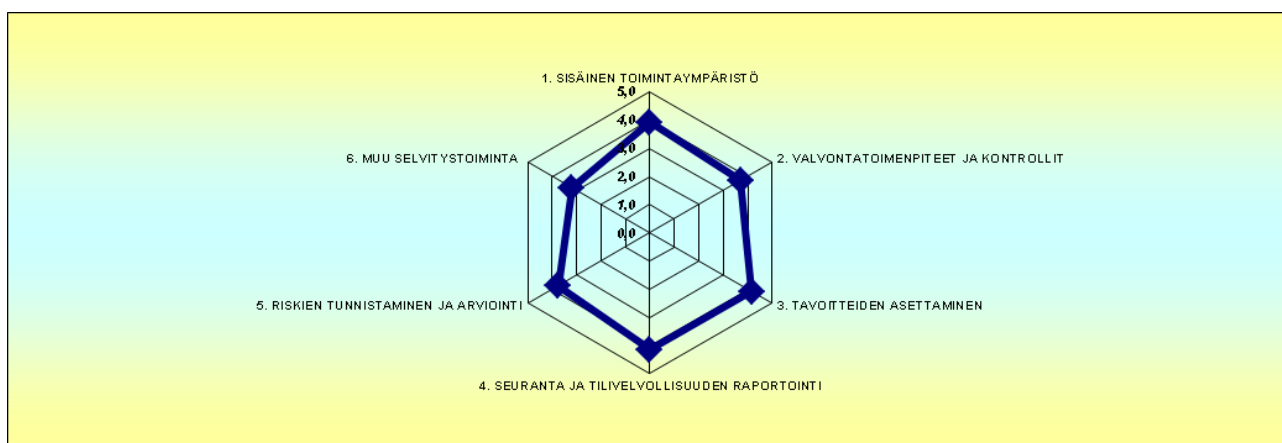
HALTIKin sisäinen valvonta on järjestetty valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n (25.2.2000/217) edellyttämällä tavalla.

Yleiset määräykset, joita noudatetaan sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta ovat sisäasiainministeriön taloussäännössä. Virastokohtaisesti sisäisen valvonnan vastuut on

määritelty HALTIK:n sisäisen valvonnan ohjeessa (4/000/2009), ohjetta ollaan uusimassa. Sisäisen valvonnan ohje noudattaa voimassaolevia kansainvälisiä ammattistandardeja (IIA ja INTOSAI). Tietohallinnon palveluprosessien kypsyyttä arvioidaan kansainväliseen CobiT 4.1 standardiin perustuvalla, vuosittain toistettavalla arviointiprosessilla.

HALTIK on tehnyt tilinpäätösohjeen mukaisen selvityksen sisäisen valvonnan tilasta. Selvitykseen osallistuivat viraston johtaja, resurssijohtaja, talouspäällikkö, hallintolakimies ja tarkastuspäällikkö. Alla on kyselyyn annettujen vastausten keskiarvon mukainen graafinen yhteenveto

Taulukko 70. HALTIK:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnin yhteenveto 2011

Sisäisen valvonnan katsotaan toimivan virastossa yleisesti hyvin ja parhaiten Tavoitteiden asettamisen ja Seurannan ja tilivelvollisuuden raportoinnin osa-alueilla. Vertailussa edellisiin vuosiin voidaan todeta HALTIK:n sisäisen valvonnan tilan olevan vakiintunut. Riskien tunnistaminen ja arviointi tulkittiin heikentyneeksi (-0,3) edellisestä arviosta ja Muun selvitystoiminnan katsottiin kehittyneen aiempaa paremmaksi (0,4).

Sisäinen tarkastus: Virastossa on järjestetty valtion talousarviosta annetun asetuksen 70 §:ssä (2.3.2000/263) tarkoitettu sisäinen tarkastustoimi.

Tarkastustoiminnassa noudatettiin viraston johtajan vahvistamaa tarkastussuunnitelmaa. Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelmassa oli kaikkiaan 10 yksilöityä kohtaa, joista tarkastustehtävien osalta katettiin n. 70 %. Suunnitelmaan merkittyjen tehtävien lisäksi ylimääräisiä tehtäviä oli aiempaa enemmän. Sisäinen tarkastus avusti SM:n sisäistä tarkastusta HALTIKia koskevassa virastotarkastuksessa. Tiedottamisen avoimuutta lisättiin. Tarkastussuunnitelmasta ja tehdyistä tarkastuksista tiedotettiin viraston henkilöstölle intranetissä.

Laillisuusvalvonta: Viraston sisäinen laillisuusvalvonta on osa normaalia johtamista,

jossa ratkaiseva vastuu laillisuusvalvonnan käytännön toteutuksesta on esimiehillä. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen johto huolehtii laillisuusvalvonnan järjestämisestä sekä valvoo muutoinkin yksiköiden toimintaa.

Tietosuoja: Tietosuojavaltuutettu toimii ulkoisena laillisuusvalvojana viraston tehtäväalueeseen kuuluvien rekisterien asianmukaisen ylläpidon järjestämisessä. Viraston työjärjestyksen 6 §:n mukaan hallintoyksikkö vastaa asioista, jotka koskevat tietosuojaa. Virasto ylläpitää omaa toimintaansa varten henkilörekistereitä. Rekistereiden omistajuus on määritelty palvelusta vastaavan tulosityksikön johtajalle.

Muut sisäisen valvonnan menettelyt: Sisäistä tarkastusta on tiedotettu systemaattisesti palvelutuotantoon liittyvistä poikkeamatilanteista ja mahdollisesti hallinnollisia toimenpiteitä edellyttävistä poikkeamista henkilöstön toimissa.

Tarkastuspäälliköllä ja viestintäpäälliköllä on ollut oikeus osallistua johtoryhmän kokouksiin ja viraston johtamisen kannalta keskeisiin tilaisuuksiin.

Riskienhallinta: HALTIKIn toimintariskien kooste tuotettiin tarkastuspäällikön koordinoimana. Virastossa astui voimaan uusi riskienhallinnan ohje, jossa riskienhallinnan vastuu määriteltiin riskienhallintapäällikön tehtäväksi. Tietoturvallisuuden auditointiin liittyvä tietoturvajärjestelmän riskienhallinnan politiikka- ja toimenpideohjetta koskeva sisäinen tarkastus suoritettiin vuoden lopussa.

Arviolausuma: Tarkastustoimenpiteiden perusteella voidaan todeta sisäisen valvonnan tilan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan olevan HALTIKIn toiminnassa asianmukaista ja riittävää viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden varmistamiseksi. Sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja laillisuusvalvonnan ohjeet ja määräykset tulee päivittää.

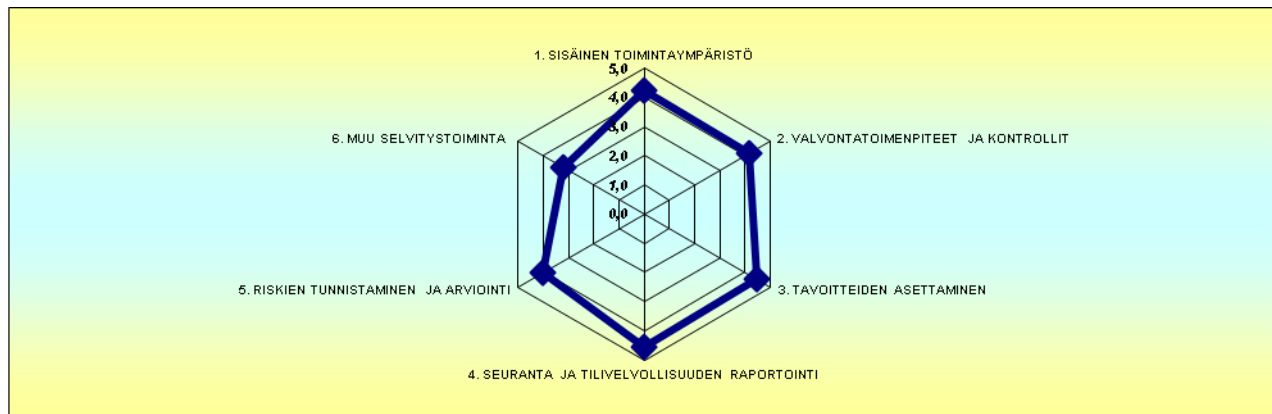
Riskienhallinnan perustoiminnot on organisoitu, valvontavastuut on jaettu, toimintatapoja yhtenäistetty sekä tiedon keruuta ja käsittelyä on automatisoitu soveltuvin menelmin.

Toimintayksikön vastuulla olevien EU-varojen hallinta on riittävää. Tuloksellisuuden ja johdon laskentatoimi on talousarvioasetuksen edellyttämällä tasolla.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen vuoden 2011 sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan arviointi tehtiin hallintoyksiköissä apulaiskomentajien johdolla ja Rajavartiolaitoksen esikunnassa osastopäällikkökokouksessa.

Taulukko 71. Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnin yhteenveto

Arviointialue	2008	2009	2010	2011
Sisäinen toimintaympäristö	4,0	4,1	4,2	4,3
Valvontatoimenpiteet ja kontrollit	3,8	3,9	4,0	4,1
Tavoitteiden asettaminen	4,3	4,3	4,3	4,5
Seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi	4,4	4,5	4,6	4,6
Riskiä tunnistaminen ja arviointi	3,7	3,8	4,0	4,0
Muu selvitystoiminta	2,6	2,8	2,9	3,2

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinneissa ei havaittu merkittäviä riskejä.

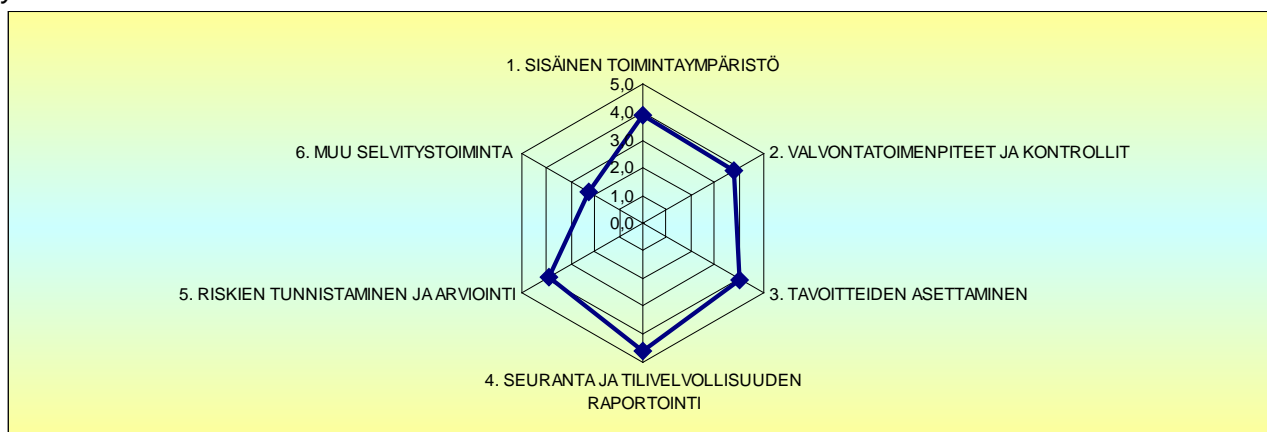
Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan arviointi perustuu COSO-ERM viitekehykseen ja sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä asetetut vaatimukset. Tehdyn arvioinnin perusteella voidaan todeta, että Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan menettelyt täyttävät säädetyt tavoitteet.

Pelastustoimi ja Häätakeskuslaitos

Pelastusopiston sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä arvioitiin sisäasiainministeriön ohjeiden mukaisesti helmikuussa 2012. Arviointikyselylomakkeeseen vastasivat opistossa rehtori, hallintopäällikkö, talouspäällikkö ja koulutusjohtaja.

Häätakeskuslaitoksessa sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä arvioitiin sisäasiainministeriössä käytössä olevan lomakkeen avulla. Arviointiin osallistuivat viraston päällikkö, osastopäälliköt, keskushallinnon yksikönpäälliköt ja häätakeskusten päälliköt.

Taulukko 72. Pelastusopiston ja Häätäkeskuslaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yhteenveto

Arviointialue	2008	2009	2010	2011
Sisäinen toimintaympäristö	3,4	3,4	3,7	3,9
Valvontatoimenpiteet ja kontrollit	3,4	3,4	3,5	3,8
Tavoitteiden asettaminen	4,2	3,6	3,7	4,0
Seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi	4,4	4,3	4,6	4,6
Riskien tunnistaminen ja arviointi	3,9	3,3	3,6	3,9
Muu selvitystoiminta	2,2	2,3	2,5	2,3

Pelastusopiston sisäinen valvonta perustuu sisäasiainministeriö-kirjanpitoyksikön taloussääntöön sekä sitä tarkentavaan Pelastusopiston talousmääräykseen sekä opiston hankinta-, materiaali- ja kalustosääntöihin. Sääntöjen ja ohjeiden keskeisenä tehtävänä toiminnan ohjauksen lisäksi on opiston sisäisen valvonnan organisointi ja vastuuttaminen. Sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa

- opiston talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus
- opiston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaaminen
- oikeiden ja riittävien tietojen saanti opiston taloudesta ja toiminnasta.

Pelastusopistossa toiminnan tuloksellisuuden seuranta ja analysointi on toteutettu siten, että tulossopimuksen määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisin väliajoin johtoryhmässä. Työjärjestyksessä on määritelty yksikön päälliköiden vastuut myös sisäisen valvonnan näkökulmasta.

Pelastusopiston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan itsearvioinnin perusteella voidaan todeta, että organisaation sisäinen toimintaympäristö on melko hyvällä tasolla.

Hätäkeskuslaitoksen uusi työjärjestys astui voimaan vuonna 2011. Tällä ei kuitenkaan vielä vuonna 2011 ollut merkittäviä vaikutuksia sisäisen valvonnan järjestämiseen. Sisäisen valvonnan yleisissä menettelyissä ei ole tapahtunut muutosta vuoden 2010 jälkeen. Häätäkeskuslaitoksessa on erillinen sisäisen tarkastuksen tarkastusryhmä talousar-

vioasetuksen mukaisesti. Ryhmä on suorittanut toiminnallisia tarkastuksia hätäkeskuksissa raportoiden laitoksen johtajalle. Tarkastusryhmän näkemyksen mukaan sisäinen tarkastus virastossa on järjestetty talousarvioasetuksen säännösten mukaisesti ja siten, että se antaa viraston johdolle oikean ja riittävän kuvan viraston toiminnan lainmukaisuudesta. Sisäisen tarkastuksen menetelmiä ja organisointia on tarkoitus jatkossa kehittää sisäasiainministeriön uuden ohjeen mukaisesti. Laillisuusvalvonta laitoksessa on määrätty uuden työjärjestyksen myötä uudelle laillisuusvalvontayksikölle. Tällä hetkellä laillisuusvalvontayksikössä työskentelee yksi henkilö, mutta yksikköä on tarkoitus vahvistaa vuoden 2012 aikana. Kanteluiden käsittelystä on annettu ohjeet, ja niiden käsitteily on määrätty laillisuusvalvontayksikölle.

Vuoden 2011 aikana Hätäkeskuslaitoksen riskienhallinta keskittyi tietoturva-asetuksen ja salassa pidettävien tietoaineistojen luokittelun ja käsittelyn mukaisen toiminnan varmistamiseen. Hätäkeskuslaitos osallistui osaltaan vuoden 2011 aikana sisäasiainministeriön koordinoimaan riskienhallintatyökalun valmisteluun.

Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan osalta voidaan todeta, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat olennaisilta osiltaan riittäviä ja täyttävät niille asetetut tavoitteet.

Maahanmuuttohallinto

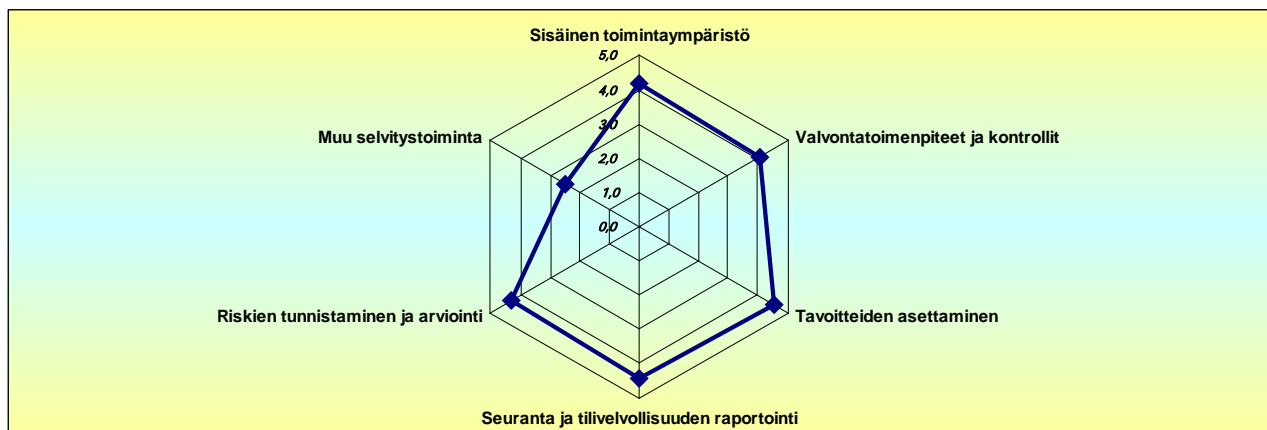
Maahanmuuttoviraston johto vastaa viraston sisäisestä valvonnasta ja siihen sisältyvästä riskienhallinnasta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa varmuus siitä, että viraston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja säädöksiä.

Toimivan riskienhallinnan varmistamiseksi Maahanmuuttoviraston johto on määritellyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet sisäisen valvonnan ohjesäännössään.

Riskienhallintajärjestelmä on osa Maahanmuuttoviraston vuotuista strategista suunnittelua, tulossuunnittelua, tavoitteiden asettamista ja toimeenpanoa.

Maahanmuuttoviraston johto on vuotuisessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointiprosessissaan arvioinut viraston sisäisen valvonnan tilaa vertaamalla sitä COSO ERM -viitekehukseen.

Taulukko 73. Maahanmuuttohallinnon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yhteenveto

	2009	2010	2011
Sisäinen toimintaympäristö	3,8	4,0	4,2
Valvontatoimenpiteet ja kontrollit	3,8	3,9	4,1
Tavoitteiden asettaminen	3,8	4,3	4,5
Seuranta ja tilivelvollisuuden raportointi	3,9	4,2	4,4
Riskien tunnistaminen ja arviointi	4,0	4,1	4,3
Muu selvitystoiminta	2,4	2,3	2,5

Viraston riskienhallintaprosessissa nousivat esille tärkeimpinä (todennäköisyys suurempi kuin 50 %) seuraavat riskit ja kehittämistoimenpiteet:

Taulukko 74. Maahanmuuttoviraston riskienhallinnan arvioinnin yhteenveto 2011

Riski tai ongelma	Toimenpiteet
Huolimattomuus rekisterimerkin- nöissä. UMA:n toimintatapa	Huolellisuuden painottamista kiireen kustannuksella, oikeat rekisterimerkin- nät - ei liikaa eikä liian vähän tie- toa - kaikkien etujen mukaista. Sidosryhmien koulutus (maksumerkin- nät puuttuvat). Laatupalaute. Rekisteri- merkintöjen laatumittari.
Hallinnonalan ohjaus	Yhteistyön tehostaminen. Tulosneuvottelujen säännön- mukaisuus. Tulossopimuksen tarkentaminen.
Resurssien riittämättömyys	Henkilöstön joustavan siirtomahdollisuuden selvittämi- nen (vararesursointi), henkilökierron kehittäminen, hen- kilöstön jaksamisesta huolehtiminen. Laaja-alainen osaaminen. Priorisoinneista päättäminen. Uusien tehtävi- en resursointi etukäteen.
Uusien järjestelmien (UMA, Kieku) käyttöönotto ei täysin onnistu orga- nisaatioissa/sidosryhmissä. Sidos- ryhmien toimet USA:ssa. Sähköinen asiointi.	Organisaatioiden johdon sitouttaminen -> myös UMA- johto. Koko organisaation sitouttaminen. Riittävä koulu- tus. Saatavilla oleva ja toimiva käytötuki.

Oulun vastaanottokeskuksen johto vastaa viraston sisäisestä valvonnasta ja siihen sisältyvästä riskienhallinnasta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että viraston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja säädöksiä.

Joutsenon vastaanottokeskuksessa arviointi osoitti tarvetta jatkaa tehtyjä kehittämistoimia; sisäistä toimintaympäristöä ohjaavia määräyksiä ja sisäisiä ohjeita päivitetään vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä ja samalla ryhdytään aktiivisiin toimenpiteisiin mahdollisten laatuhankeiden osalta. Tulokset osoittavat myös, että riskien tunnistamista ja arviointia tulee edelleen kehittää ja saattaa riskienhallintamenettelyt vastamaan organisaation nykytilannetta. Muun selvitystoiminnan osalta voidaan päätellä, että organisaatiossa ei ole perinteisesti tehty esimerkiksi laajamittaisia evaluointeja tai hankittu sertifiointeja, mutta kuluneen vuoden aikana on aloitettu yhteisen CAF-arviointimallin mukaisen arvioinnin suunnittelu sekä oman sähköisen toimintakäsikirjan suunnittelutyö.

Valtiontalouden tarkastusvirasto toteutti Maahanmuuttovirastossa tilintarkastuksen omien suunnitelmiensa mukaisesti. Sisäasiainministeriön sisäisen tarkastuksen yksikkö ja

oikeusyksikkö tekivät tulossopimuksiinsa sisältyvän tarkastuksen Maahanmuuttovirastossa, Joutsenon vastaanottokeskuksessa sekä Oulun vastaanottokeskuksessa.

Maahanmuuttoviraston ja Oulun sekä Joutsenon vastaanottokeskusten arvioinnin perusteella sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta täyttää valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

Kirjanpitoyksikön sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Kirjanpitoyksikön sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät valtion talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet. Sisäasiainministeriön sisäinen tarkastus on käynyt tiliviraston arviointi ja vahvistuslausuman lävitse ja toteaa lausumassa esitetyn arvion vastaavan sisäiselle tarkastukselle muodostunutta kuvaa tiliviraston sisäisestä valvonnasta.

Kirjanpitoyksikön sisäisen valvonta ja riskienhallinta on hallinnonalan arvioinnin perusteella keskimäärin lähes hyvää tasoa ja ylittää tyydyttävän arvosanan kaikilla osalualueilla muuta selvitystoimintaa lukuun ottamatta. Vuoteen 2010 verrattuna on tapahtunut hienoista parannusta kaikissa virastoissa. Myös muun selvitystoiminnan arvosanat ovat parantuneet, mutta eivät yllä tyydyttävään tasoon kuin Rajavartiolaitoksessa.

Vuoden 2012 merkittävänä kehittämisalueina koko kirjanpitoyksikössä ovat

- hallinnonalan strategian uudistaminen ja sen jälkeen virastojen strategioiden ja myös tavoitteiden uudelleen määrittely
- jo osittain aloitellun kokonaisvaltaisen ja järjestelmällisen riskienhallintamallin luominen ja riskienarvioinnin toteuttaminen
- CAF-malliin pohjautuvaa organisaation laadunarviointi ja -kehittämishanketta jatketaan ja sen säännöllinen toteuttaminen tullaan vakiinnuttamaan kaikissa hallinnonalan virastoissa.

1.7 Arviointien tulokset

Kaikissa sisäasiainministeriön hallinnonalan virastoissa, ministeriö mukaan lukien, tehdään virastojen toimintaa koskeva perusrakenteeltaan yhdenmukainen evaluointi vuosi-ina 2008 - 2013. Evaluointiprosessin pääasiallisena tarkoituksena on virastojen toiminnan pidemmän aikavälin tavoitteiden sekä vuotuisten tulostavoitteiden tuloksellisuuteen merkittävimmin vaikuttavien toimintojen (mm. johtajuus, henkilöstötoiminnot, toimintaprosessit, tulosohtausmenettely) arviointi ja kehittäminen eurooppalaista julkishallinnon toiminnan laadunkehittämismenetelmää CAF:ia (Common Assessment Framework) käyttäen. Evaluointiprosessissa keskeistä on viraston itsearviointi, jota tukee sisäasiainministeriö ja tarvittaessa joku ulkopuolinen toimija. Aina noin puolen vuoden kuluttua itsearvioinnin toteuttamisesta järjestetään evaluoinnin yhteenveto- ja päätöstilaisuus, johon ministeriön johto osallistuu.

Sisäasiainministeriö

Kertomusvuonna ei toteutettu erillisiä arviointeja.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

HALTIKIn yhteiskunnallista vaikuttavuutta arvioidaan viraston ylläpitämän informaatio- ja kommunikaatioteknologian käyttövalmiuden ja palvelun jatkuvuuden perusteella. Sen arvioimiseksi, kuinka hyvin HALTIK ylläpitää ja kehittää turvallisuusviranomaisien tietojärjestelmäpalveluja, virasto on tehnyt omaa toimintaansa koskevan kypsyystasoarvioinnin kansainvälistä CobiT 4.1 standardia soveltaen. HALTIKIn ICT-varautumisindeksi on ylläpidettävien tietoteknisten prosessien kypsyyttä kuvaava yleisindeksi, jonka arvo lasketaan vuosittain.

Pelastustoimi

Sisäasiainministeriö toteutti Pelastusopiston laillisuusvalvontatarkastuksen vuonna 2011. Pelastusopistolla toteutettiin myös tietoturva-auditointi liittyen Valtion IT-palvelukeskuksen vaatimukseen osana Kieku-palveluun liittymistä.

Sisäasiainministeriö toteutti Häätäkeskuslaitoksen virasto- ja laillisuusvalvontatarkastuksen keväällä 2011. Tarkastuksen jälkeen sisäasiainministeriö kartoitti yhteistyössä Häätäkeskuslaitoksen kanssa tulosohtausprosessin toimivuutta. Häätäkeskuslaitoksessa käynnistettiin vuonna 2011 sisäasiainministeriön toimesta selvitys, jonka tarkoituksena oli löytää keinoja, joilla kyetään parantamaan työhyvinvointia organisaatiomuutoksen aiheuttamien muutosten yhteydessä.

Maahanmuuttohallinto

Kertomusvuonna ei toteutettu erillisiä arviointeja.

Rajavartiolaitos

Kertomusvuonna ei toteutettu erillisiä arviointeja.

1.8 Yhteenveto väärinkäytöksistä

Sisäasiainministeriö

Yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallinnoinnin yleisohjelmaan (ns. SOLID-rahastot) kuuluvan Kotouttamisrahaston vuoden 2008 vuosiohjelmasta hylättiin yksi hanke vuonna 2011. Kyseiselle hankkeelle käynnistettiin maksetun EU-osuuden takaisinperintä, koska hankkeen kuluja ei voitu asianmukaisesti tarkastaa. Hankkeen hylkäämisestä ja takaisinperinnästä raportoitiin komissiolle otsikolla: *Epäsäännönmukaisuudet - väärinkäytösten mahdollisuutta ei ole voitu poissulkea*. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 138 523,20 euroa, josta rahaston rahoitusosuus oli 94 354 euroa. Takaisinperittävänä on hankkeelle ennakoon maksettu osuus 75 483,20 euroa. Takaisinperintäprosessi on kesken.

Hallinnon tietotekniikkakeskus

Vuoden 2011 aikana HALTIK irtisanoi yhden virkamiehen virkamiehestä johtuvista syistä. Virkamieslautakunta antoi asiasta päätöksensä 8.11.2011. Päätöksen mukaisesti irtisanomiselle ei olisi ollut virkamieslaissa edellytettyä perustetta. Asian käsittely jäi vuoden loppuessa kesken HALTIKin harkitessa valituksen tekemistä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Rajavartiolaitos

Toimintavuoden 2011 aikana tuli ilmi yksi Rajavartiolaitoksen varoihin kohdistunut väärinkäytös, jossa oli kyse lievästä maksuvälinepetoksesta. Henkilö sai sotilaskurinpitoimenettelyssä kurinpito-ojennuksen.

Pelastustoimi

Pelastusopistolla ei havaittu merkittäviä väärinkäytöksiä vuonna 2011. Pienempiin väärinkäytöksiin tai väärinkäytösyrityksiin puututtiin välittömästi. Väärinkäytökset liittyivät lähinnä matkapuhelimen tai maksuaikakortin käyttöön tai epäselvyyksiin työajassa/ylitöissä tai matkustuksessa. Laillisuusvalvontatarkastuksessa 2011 käytiin läpi kaikki pienetkin väärinkäytökset tai väärinkäytösyritykset. Rikoksista tai väärinkäytöksistä aiheutuneita esitutkintoja tai oikeudenkäyntejä ei ollut.

Hätäkeskuslaitoksessa ei havaittu väärinkäytöksiä vuonna 2011.

Maahanmuuttohallinto

Kertomusvuonna ei havaittu väärinkäytöksiä

2 Talousarvion toteumalaskelma ja sen sisältämät valtuuksia koskevat tiedot

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

Kirjanpitoyksikön 240 talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 31.12.2011	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluontoiset tulot	1 012 019,47	1 137 357	1 137 356,80	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	1 012 019,47	1 137 357	1 137 356,80	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	75 486 031,32	17 034 839	9 306 588,73	-7 728 250,16	55
12.24.99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	69 387,37	57 918	57 917,83	0,00	100
12.26.98 EU:lta saatavat tulot yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan	5 051 182,96	16 062 000	8 333 749,84	-7 728 250,16	52
12.26.98.1. Pakolaisrahasto	1 264 253,22	2 635 000	1 279 894,05	-1 355 105,95	49
12.26.98.2. Ulkorajarahasto	2 759 632,72	10 481 000	5 644 729,98	-4 836 270,02	54
12.26.98.3. Kotouttamisrahasto	498 852,72	1 492 000	839 918,55	-652 081,45	56
12.26.98.4. Paluurahasto	528 444,30	610 000	333 755,50	-276 244,50	55
12.26.98.5. Tekninen tuki		844 000	235 451,76	-608 548,24	28
12.26.99 Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot	348 688,38	555 568	555 567,81	0,00	100
12.26.99.1. Takavarikoitujen esineiden myyntitulot	8 720,00	2 965	2 965,00	0,00	100
12.26.99.2. Muut tulot	339 968,38	552 603	552 602,81	0,00	100
12.32.99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot	4 834,81	9 856	9 856,35	0,00	
12.32.99.06. Muut tulot	4 834,81	9 856	9 856,35	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	70 011 937,80	349 497	349 496,90	0,00	100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	486,48	638	638,10	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot ja osakkeiden nettomyyntitulot	486,48	638	638,10	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	76 498 537,27	18 172 834	10 444 583,63	-7 728 250,16	57

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen käyttö		Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	16 521 134,04	17 228 192	17 228 192,42		17 228 192,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	26 616,18	21 991	21 990,63		21 990,63	0,00				
24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonlisäveromenot	26 616,18	21 991	21 990,63		21 990,63	0,00				
24.10.21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	16 494 517,86	17 206 202	17 206 201,79		17 206 201,79	0,00				
24.10.21.01. Siviilikriisinhallinta (EK)	16 494 517,86	17 206 202	17 206 201,79		17 206 201,79	0,00				
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	542 863 689,07	516 456 407	433 033 044,60	65 082 873,03	498 115 917,63	18 340 489,36	76 067 099,90	464 838 671,10	396 055 570,68	68 433 603,52
26.01.01. Sisäasiainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 390 000,00	22 365 000	19 227 772,63	3 137 227,37	22 365 000,00	0,00	2 615 793,16	24 980 793,16	21 843 565,79	3 137 227,37
26.01.01.1. Toimintamenot	20 565 000,00	20 475 000	17 746 090,90	2 728 909,10	20 475 000,00	0,00	2 404 201,97	22 879 201,97	20 150 292,87	2 728 909,10
26.01.01.2. Siviilikriisinhallinnan toimintamenot	1 825 000,00	1 890 000	1 481 681,73	408 318,27	1 890 000,00	0,00	211 591,19	2 101 591,19	1 693 272,92	408 318,27
26.01.03. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 204 000,00	535 000	135 391,71	399 608,29	535 000,00	0,00	1 142 147,63	1 677 147,63	1 277 539,34	399 608,29
26.01.03.1. Palvelutuotanto	1 184 000,00	315 000	125 369,04	189 630,96	315 000,00	0,00	1 122 844,93	1 437 844,93	1 248 213,97	189 630,96
26.01.03.2. Projektitoiminta	10 000,00	10 000	9 830,30	169,70	10 000,00	0,00	9 302,70	19 302,70	19 133,00	169,70
26.01.03.3. TUVE (Hallinnon turvallisuusverkkohanke)	10 000,00	10 000	192,37	9 807,63	10 000,00	0,00	10 000,00	20 000,00	10 192,37	9 807,63
26.01.03.4. Toimitalon kalustaminen ja muuttokustannukset		200 000	0,00	200 000,00	200 000,00	0,00		200 000,00	0,00	200 000,00
26.01.20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	4 711 000,00	4 711 000	2 875 416,81	1 835 583,19	4 711 000,00	0,00	1 395 745,46	6 106 745,46	4 271 162,27	1 835 583,19
26.01.21. Sisäasiainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v.)		426 000	53 250,90	372 749,10	426 000,00	0,00		426 000,00	53 250,90	372 749,10
26.01.22. EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (siirtomääräraha 3 v).	8 656 000,00	11 337 000	5 789 134,86	5 547 865,14	11 337 000,00	0,00	3 173 423,73	14 510 423,73	8 892 197,46	5 618 226,27
26.01.22.1. Pakolaisrahasto	1 309 000,00	2 238 000	469 056,85	1 768 943,15	2 238 000,00	0,00	1 081 184,36	3 319 184,36	1 550 241,21	1 768 943,15
26.01.22.2. Ulkorajarahasto	5 505 000,00	6 537 000	3 963 283,56	2 573 716,44	6 537 000,00	0,00	1 487 265,05	8 024 265,05	5 442 464,52	2 581 800,53
26.01.22.3. Kotouttamisrahasto	1 011 000,00	1 098 000	888 240,75	209 759,25	1 098 000,00	0,00	30 273,26	1 128 273,26	916 805,95	211 467,31
26.01.22.4. Palourahasto	831 000,00	1 021 000	156 917,20	864 082,80	1 021 000,00	0,00	574 701,06	1 595 701,06	671 049,28	924 651,78
26.01.22.5. Tekninen tuki		443 000	311 636,50	131 363,50	443 000,00	0,00		443 000,00	311 636,50	131 363,50
26.01.29. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	26 720 890,23	28 345 836	28 345 835,79		28 345 835,79	0,00				
26.01.65. Kansainvälisten järj. jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille (arviomääräraha)	1 172 227,42	1 399 000	1 299 212,45		1 299 212,45	99 787,55				

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen käyttö		Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.10.01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	370 000,00	550 000	421 867,36	128 132,64	550 000,00	0,00	71 524,53	621 524,53	493 391,89	128 132,64
26.10.01.4. Sisäasiainministeriön menot	370 000,00	550 000	421 867,36	128 132,64	550 000,00	0,00	71 524,53	621 524,53	493 391,89	128 132,64
26.20.01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2v)	223 775 000,00	223 985 000	194 258 739,51	29 726 260,49	223 985 000,00	0,00	30 204 708,47	254 189 708,47	224 463 447,98	29 726 260,49
26.20.70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 3 v)	22 710 000,00	24 910 000	15 410 357,00	9 499 643,00	24 910 000,00	0,00	21 336 769,87	46 246 769,87	33 136 094,92	12 780 012,36
26.20.70.1. Ilma-alusten hankinta	4 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	5 247 478,86	5 247 478,86	4 388 109,50	859 369,36
26.20.70.2. Partioveneiden hankinta	5 310 000,00	6 310 000	5 751 779,75	558 220,25	6 310 000,00	0,00	157 748,29	6 467 748,29	5 909 528,04	558 220,25
26.20.70.3. Bell 412 helikopterin lentovaurion korjaus	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	424 497,59	424 497,59	93 835,00	0,00
26.20.70.4. Ulkovartiolaivan hankinta	7 400 000,00	18 600 000	9 658 577,25	8 941 422,75	18 600 000,00	0,00	9 507 045,13	28 107 045,13	19 165 622,38	8 941 422,75
26.20.70.5. Dornier-valvontajärjestelmän uusiminen	6 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	6 000 000,00	6 000 000,00	3 579 000,00	2 421 000,00
26.30.01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	13 926 000,00	13 640 080	10 606 791,23	3 033 288,77	13 640 080,00	0,00	2 218 952,41	15 859 032,41	12 825 743,64	3 033 288,77
26.30.01.1. Koulutuksen varsinaiset toimintamenot	12 060 000,00	11 725 000	10 233 524,31	1 491 475,69	11 725 000,00	0,00	963 372,76	12 688 372,76	11 196 897,07	1 491 475,69
26.30.01.2. Muut pelastustoimen toimintamenot	1 746 000,00	1 795 080	263 812,09	1 531 267,91	1 795 080,00	0,00	1 254 412,70	3 049 492,70	1 518 224,79	1 531 267,91
26.30.01.3. Kansainvälinen pelastuspalvelu	120 000,00	120 000	109 454,83	10 545,17	120 000,00	0,00	1 166,95	121 166,95	110 621,78	10 545,17
26.30.02. Häätakeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	56 274 000,00	59 315 000	52 851 857,72	6 463 142,28	59 315 000,00	0,00	10 046 270,63	69 361 270,63	62 898 128,35	6 463 142,28
26.30.02.1. Häätakeskuslait. varsinaiset toimintamenot	55 524 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	9 819 925,93	9 819 925,93	9 819 925,93	0,00
26.30.02.2. Muut häätakeskustoiminnan toimintamenot	750 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	226 344,70	226 344,70	226 344,70	0,00

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen käyttö		Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.30.20. Erityismenot (arviomääräraha)	1 829 034,79	3 006 000	1 199 382,97		1 199 382,97	1 806 617,03				
26.30.30. Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryhtiön pääomittaminen (siirtomääräraha 2 v)	30 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26.30.43. Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	10 000 000,00	7 100 000	7 100 000,00	0,00	7 100 000,00	0,00	400 000,00	7 500 000,00	7 500 000,00	0,00
26.40.01. Maahanmuuttoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 253 000,00	18 967 000	14 900 296,03	4 066 703,97	18 967 000,00	0,00	2 917 748,74	21 884 748,74	17 818 044,77	4 066 703,97
26.40.01.1. Toimintamenot	20 153 000,00	18 867 000	14 899 756,02	3 967 243,98	18 867 000,00	0,00	2 817 748,74	21 684 748,74	17 717 504,76	3 967 243,98
26.40.01.2. Maahanmuuttohallinnon kehittäminen	100 000,00	100 000	540,01	99 459,99	100 000,00	0,00	100 000,00	200 000,00	100 540,01	99 459,99
26.40.03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 376 000,00	930 491	57 822,41	872 668,79	930 491,20	0,00	544 015,27	1 474 506,47	583 003,37	872 668,79
26.40.03.1. Osallisena Suomessa ohjelma		469 491	13 072,41	456 418,79	469 491,20	0,00	0,00	469 491,20	13 072,41	456 418,79
26.40.03.2. Kotoutumisen ja työllistymisen edist.		361 000	0,00	361 000,00	361 000,00	0,00	0,00	361 000,00	0,00	361 000,00
26.40.03.4. Maahanmuuttojärjestöjen hanketoiminta		100 000	44 750,00	55 250,00	100 000,00	0,00	0,00	100 000,00	44 750,00	55 250,00
26.40.20. Paluumuuttajien muuttovalmennus (arviomääräraha)	469 180,32	876 000	592 359,91		592 359,91	283 640,09				
26.40.20.1. Paluumuuttovalmennus	305 076,55	436 000	353 085,56		353 085,56	82 914,44				
26.40.20.2. Kielikokeet	143 147,85	400 000	208 494,19		208 494,19	191 505,81				
26.40.20.3. Asiantuntijapalkkiot (EK) (enintään)	20 955,92	40 000	30 780,16		30 780,16	9 219,84				
26.40.30. Valtion korvaukset kunnille (arviomääräraha)		7 670 000	0,00		0,00	7 670 000,00				
26.40.30.1. Paluumuuttajien kustannukset		363 000	0,00		0,00	363 000,00				
26.40.30.2. Laskennalliset korvaukset pakolaisista		6 057 000	0,00		0,00	6 057 000,00				
26.40.30.3. Muut pakolaisista maksettavat kuntakorv.		830 000	0,00		0,00	830 000,00				
26.40.30.4. Kotoutumisen alkukartoitus (EK) enintään		420 000	0,00		0,00	420 000,00				

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

Pääluokan, momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen käyttö		Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.40.63. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)	97 027 356,31	86 388 000	77 907 555,31		77 907 555,31	8 480 444,69				
26.40.63.1. Valtion vastaanottokeskusten toimintamenot	8 158 152,05	8 519 000	7 735 048,79		7 735 048,79	783 951,21				
26.40.63.1.1. Joutsenon vastaanottokeskuksen toimintamenot	2 800 342,43	0	0,00		0,00	0,00				
26.40.63.1.2. Oulun vastaanottokeskuksen toimintamenot	5 357 809,62	0	0,00		0,00	0,00				
26.40.63.2. Vastaanotto toiminnan muut menot	86 747 393,70	76 954 000	69 463 222,52		69 463 222,52	7 490 777,48				
26.40.63.3. Oikeusapupalvelut	1 827 724,64	0	0,00		0,00	0,00				
26.40.63.4. Pakolaisten maahan-tuloon liittyvät kust.	294 085,92	915 000	709 284,00		709 284,00	205 716,00				
27. Puolustusministeriön hallinnonala	68 313 794,45	3 972 047	3 972 047,30	0,00	3 972 047,30	0,00	47 147 875,89	47 147 875,89	21 191 074,00	25 956 801,89
27.01.23. Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	65 011 000,00	0	0,00	0,00	0,00		47 147 875,89	47 147 875,89	21 191 074,00	25 956 801,89
27.01.29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	3 302 794,45	3 972 047	3 972 047,30		3 972 047,30	0,00				
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	167 600,00	228 600	211 565,46	17 034,54	228 600,00	0,00	0,00	228 600,00	211 565,46	17 034,54
28.60.01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)		228 600	211 565,46	17 034,54	228 600,00			228 600,00	211 565,46	17 034,54
28.92.20. Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)	167 600,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.92.20.26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	167 600,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	509 314,24	387 152	387 152,09		387 152,09	0,00				
32.01.29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	589,02	0	0,00		0,00	0,00				
32.30.51. Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha)	508 725,22	387 152	387 152,09		387 152,09	0,00				
32.30.51.2.1. Palkkaukset	497 437,78	384 795	384 794,94		384 794,94	0,00				
32.30.51.2.2. Muut menot	11 287,44	2 357	2 357,15		2 357,15	0,00				
Määrärahatilit yhteensä	628 375 531,80	538 272 399	454 832 001,87	65 099 907,57	519 931 909,44	18 340 489,36	123 214 975,79	512 215 146,99	417 458 210,14	94 407 439,95

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

KIRJANPITOYKSIKKÖ 240 SISÄASIAINMINISTERIÖ

Kirjanpitoyksikön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2011 valtuudet						Talousarvio-menot 2011	Määräraha-tarve 2012	Määräraha-tarve 2013	Määrä-raha-tarve 2014	Määrä-raha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2012 TA:ssa						
26.20.70 Ilma- ja vartioalusten hankinta	32 449	62 000	97 000	159 000	95 800	63 200	63 200	29 457	22 930	58 058	0	0	80 988
Aikaisempien vuosien valtuudet	32 449	0	0	0	0	0	0	10 297	3 770	578			4 348
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet	0	62 000	97 000	159 000	95 800	63 200	63 200	19 160	19 160	57 480	0	0	76 640
26.30.02 Häätakeskuslaitoksen toimintamenot	0	31 256	0	31 256	31 256	0	0	2 832	6 469	6 997	7 479	7 479	28 424
Aikaisempien vuosien valtuudet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			0
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet	0	31 256	0	31 256	31 256	0	0	2 832	6 469	6 997	7 479	7 479	28 424
Yhteensä	32 449	93 256	97 000	190 256	127 056	63 200	63 200	32 289	29 399	65 055	7 479	7 479	109 412
Aikaisempien vuosien valtuudet	32 449	0	0	0	0	0	0	10 297	3 770	578	0	0	4 348
Vuonna 2011 käytettävissä olleet valtuudet, josta	0	93 256	97 000	190 256	127 056	63 200	63 200	21 992	25 629	64 477	7 479	7 479	105 064

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakanan enimmäism

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevina varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakanan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määritely

⁵⁾ Talousarviolain 10 §:n 2 momentissa säädetyn laajuus- tai kustannusarvion perusteella myönnetty valtuudet. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää talonrakennushankevaltuuksia.

3 Tuotto- ja kululaskelma

SISÄASIAINMINISTERIÖN KIRJANPITOYKSIKÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2011- 31.12.2011		1.1.2010 - 31.12.2010	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	12 131 838,28		9 671 856,10	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 287 930,74		2 068 920,23	
Muut toiminnan tuotot	<u>83 935 633,29</u>	97 355 402,31	<u>75 229 711,98</u>	86 970 488,31
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	20 420 059,00		21 317 001,68	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-31 131,97		-481 349,77	
Henkilöstökulut	287 340 907,13		282 827 541,14	
Vuokrat	40 698 641,39		39 014 676,41	
Palvelujen ostot	111 078 936,36		101 089 151,24	
Muut kulut	15 450 567,71		16 943 789,23	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-3 748 628,71		-1 917 211,52	
Poistot	23 278 323,45		18 788 504,53	
Sisäiset kulut	<u>4 362 706,50</u>	<u>498 850 380,86</u>	<u>5 426 439,36</u>	<u>483 008 542,30</u>
JÄÄMÄ I		-401 494 978,55		-396 038 053,99
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	1 042,86		2 509,95	
Rahoituskulut	<u>-8 977,12</u>	-7 934,26	<u>-6 627,59</u>	-4 117,64
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	293 786,75		464 796,59	
Satunnaiset kulut	<u>-44 288,58</u>	<u>249 498,17</u>	<u>-22 838,15</u>	<u>441 958,44</u>
JÄÄMÄ II		-401 253 414,64		-395 600 213,19
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä	227 730,00		232 426,00	
Euroopan unionilta	<u>7 914 667,11</u>	8 142 397,11	<u>4 641 454,65</u>	4 873 880,65
Kulut				
Kunnille	34 753 168,78		44 983 980,29	
Elinkeinoelämälle	7 940 000,00		40 679 980,00	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	27 343 664,19		35 386 568,68	
Kotitalouksille	2 458 745,02		2 620 724,68	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	1 306 344,00		1 196 119,12	
Muut siirtotalouden kulut	0,00		336 956,00	
Siirtotalouden kulujen palautukset	<u>-238 117,20</u>	<u>73 563 804,79</u>	<u>-342 688,13</u>	<u>124 861 640,64</u>
JÄÄMÄ III		-466 674 822,32		-515 587 973,18
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	5 205 558,36		4 755 430,11	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-38 531 339,20</u>	<u>-33 325 780,84</u>	<u>-35 038 687,81</u>	<u>-30 283 257,70</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-500 000 603,16</u>		<u>-545 871 230,88</u>

4 Tase

SISÄASIAINMINISTERIÖ 240

KIRJANPITOYKSIKÖN TASE

31.12.2011

31.12.2010

VASTAAVAA

KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET
SJOITUKSET

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat oikeudet	2 521 389,29		3 018 771,90	
Muut pitkävaikutteiset menot	11 345 317,08		10 253 043,09	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>13 195 899,53</u>	27 062 605,90	<u>7 178 222,16</u>	20 450 037,15

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Maa- ja vesialueet	98 216,00		99 613,64	
Rakennusmaa- ja vesialueet	470 623,46		596 091,66	
Rakennukset	6 123 075,55		7 191 488,33	
Rakennelmat	4 392 642,31		5 200 677,55	
Rakenteet	1 559 559,65		1 090 646,49	
Koneet ja laitteet	124 070 460,39		111 665 676,28	
Kalusteet	428 656,46		92 753,49	
Muut aineelliset hyödykkeet	54 043,32		54 043,32	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>29 045 196,36</u>	166 242 473,50	<u>8 651 683,01</u>	134 642 673,77

KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT
PITKÄAIKAISET SJOITUKSET

Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>45 612,90</u>	45 612,90	<u>41 064 691,63</u>	41 064 691,63
---------------------------	------------------	-----------	----------------------	---------------

KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT
PITKÄAIKAISET SJOITUKSET

193 350 692,30

196 157 402,55

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS

VAIHTO-OMAISSUUS

Aineet ja tarvikkeet	<u>8 211 839,33</u>	8 211 839,33	<u>8 180 707,36</u>	8 180 707,36
----------------------	---------------------	--------------	---------------------	--------------

PITKÄAIKAISET SAAMISET

Pitkäaikaiset saamiset	<u>9 848,12</u>	9 848,12	<u>5 803,97</u>	5 803,97
------------------------	-----------------	----------	-----------------	----------

LYHYTAIKAISET SAAMISET

Myyntisaamiset	17 557 254,92		19 392 987,30	
Siirtosaamiset	6 128 796,45		3 879 944,58	
Muut lyhytaikaiset saamiset	1 398 926,18		3 373 769,78	
Ennakkomaksut	<u>140 506,99</u>	25 225 484,54	<u>364 653,13</u>	27 011 354,79

RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT
RAHOITUSVARAT

Kassatilit	14 249,10		13 112,70	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>91 063,50</u>	<u>105 312,60</u>	<u>60 955,50</u>	<u>74 068,20</u>

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ

33 552 484,59

35 271 934,32

VASTAAVAA YHTEENSÄ

226 903 176,89231 429 336,87

SISÄASIAINMINISTERIÖN TASE

	31.12.2011	31.12.2010
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Valtion pääoma 1.1.1998	307 164 972,26	307 164 972,26
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-187 986 283,55	-198 876 313,56
Pääoman siirrot	482 046 564,80	556 761 260,89
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-500 000 603,16</u>	<u>-545 871 230,88</u>
	101 224 650,35	119 178 688,71
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	101 224 650,35	119 178 688,71
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen yhdystitit	15 094 075,64	16 392 559,06
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	4 579,00	4 764,30
Saadut ennakot	32 400,00	155 437,81
Ostovelat	26 631 486,49	36 910 126,67
Tilivirastojen väliset tilitykset	5 688 762,12	5 912 492,13
Edelleen tilitettävät erät	8 123 677,25	7 641 688,66
Siirtovelat	69 033 490,55	45 193 698,65
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1 070 055,49</u>	<u>39 880,88</u>
	<u>125 678 526,54</u>	<u>112 250 648,16</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	125 678 526,54	112 250 648,16
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>226 903 176,89</u>	<u>231 429 336,87</u>

5 Liitetiedot

5.1 Tilinpäätöslaskelmien liitteet

- Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
- Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 15 Velan muutokset
- Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten vaikutukset

Suomen Erillisverkot Oy:n omistajaohjaus siirtyi 1.1.2011 lukien Valtioneuvoston kanslialle, minkä vuoksi myös Erillisverkkojen osakkeet (tasearvo 41 018 658,26 euroa) siirrettiin hallinnansiirtona ministeriöstä kanslialle. Siirto vähentää kirjanpitoyksikön käyttöomaisuusarvopapereiden tasearvoa merkittävästi. Valtion talousarvioon liittyvät muutokset tehtiin jo vuoden 2010 lisätalousarviossa.

Kirjanpitoyksikköön kuuluvien virastojen toiminnassa ja budjetoinnissa ei vuonna 2011 tapahtunut muita oleellisia muutoksia.

2. Valuuttakurssi, jolla ulkomaanrahamääräiset velat ja saamiset sekä muut sitoumukset on muutettu Suomen rahaksi

Ulkomaanrahamääräiset velat eivät ole olennaisia, joten niitä ei ole muutettu tilinpäätöspäivän kurssiin. Velat on viety kirjanpitoon tapahtuman syntymispäivän mukaiseen valuuttakurssiin euroiksi muutettuina ja syntyvät kurssierot käsitellään maksuperusteisesti.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja niiden muutokset

Kirjanpitoyksikön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a §:n mukaisia.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuneet tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Talousarviotilille 2601223 Kotouttamisrahasto on Sisäasiainministeriön vuoden 2010 kirjanpidossa ministeriön toteuttamassa hankkeessa kirjattu tukikelvottomia menoja 4 196,56 euroa. Menot on siirretty vuoden 2011 kirjanpidossa vuoden 2010 talousarvion tilille 264003 Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen. Talousarviotilille 2630012 Muut pelastustoimen toimintamenot on vuonna 2009 kirjattu virheellisesti kokonaisuudessaan seminaarin järjestämiseen saatu ulkopuolinen rahoitus. Ra-

hoituksesta on palautettu käyttämättä jäänyt 10 704,03 euroa (79 182 kr), joka on kirjattu vähentämään alkuperäistä tuloutusta.

Rajavartiolaitoksen aikaisempiin vuosiin kohdistuvia tuottoja on Ulkorajarahaston vuosiohjelmista 2009 ja 2010 saadut palautukset yhteensä 1,75 milj. euroa. Tuloa vastaavat menot on maksettu vuosien 2009 ja 2010 aikana.

5. Selvitys tiedoista, jotka eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen

Rajavartiolaitoksen kiinteistövarallisuuden siirto 1.1.2008 on jatkunut edelleen. Vuoden 2011 aikana siirretty kiinteistövarallisuus on 1,18 milj. euroa.

Rajavartiolaitoksen kustannusvastaavuuslaskelmat ei ole kaikilta osin vertailukelpoisia edellisen vuoden tietoihin, koska Rajavartiolaitos on uusinut vuoden 2011 alusta sisäisen laskennan seurantakohteensa Kiekun mukaisiksi ja laskennat on tuotettu vuodelta 2011 kokonaan kirjanpitotietojen pohjalta.

Hallinnon tietotekniikkakeskuksen projektitoiminnan kasvu on kasvattanut merkittävästi tuottoja, palvelujen ostoja ja investointieja, joiden myötä myös poistot ovat kasvaneet.

Hätäkeskuslaitoksen investointeja on kasvattanut TOTI-tietojärjestelmähankkeen tilausvaltuusrahalla maksetut hankinnat.

Muissa kirjanpitoyksikköön kuuluvissa virastoissa ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka vaikuttavat tietojen vertailtavuuteen.

6. Selvitys tilinpäätöksen jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista

Maahanmuuttajien kotouttaminen ja siihen liittyvä hanketoiminta siirrettiin sisäasiainministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön 1.1.2012 lukien.

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 2: Nettotulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2011	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %							
13.03.01.	Bruttotulot	486,48	638	638,10									
Osinkotulot ja osakkeiden netto- myyntitulot	Bruttomenot	0,00	0	0,00									
	Nettotulot	486,48	638	638,10	0,00	0,00							
Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen käyttö vuonna 2011	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2011	Vertailu Talous- arvio Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					
								Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2011	Käyttö vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
26.01.01	Bruttomenot	23 355 889,80	23 265 000	20 285 886,25		23 423 113,62				22 893 976,07			
Sisäasiainminis- teriön toiminta- menot	Bruttotulot	965 889,80	900 000	1 058 113,62		1 058 113,62				1 050 410,28			
	Nettomenot	22 390 000,00	22 365 000	19 227 772,63	3 137 227,37	22 365 000,00	0,00	2 615 793,16	24 980 793,16	21 843 565,79	3 137 227,37		
26.01.03	Bruttomenot	64 824 330,87	97 764 000	70 570 796,29		70 970 404,58				71 712 943,92			
Hallinnon tieto- tekniikkakeskuksen toimintamenot	Bruttotulot	63 620 330,87	97 229 000	70 435 404,58		70 435 404,58				70 435 404,58			
	Nettomenot	1 204 000,00	535 000	135 391,71	399 608,29	535 000,00	0,00	1 142 147,63	1 677 147,63	1 277 539,34	399 608,29		
26.01.29	Bruttomenot	30 428 778,48	32 331 732	32 331 732,38		32 331 732,38							
Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvon- lisäveromenot	Bruttotulot	3 707 888,25	3 985 897	3 985 896,59		3 985 896,59							
	Nettomenot	26 720 890,23	28 345 836	28 345 835,79		28 345 835,79	0,00						
26.10.01	Bruttomenot	365 741,00	550 000	433 197,62		561 330,26				504 722,15			
Poliisitoimen	Bruttotulot	-4 259,00	0	11 330,26		11 330,26				11 330,26			

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

toimintamenot	Nettomenot	370 000,00	550 000	421 867,36	128 132,64	550 000,00	0,00	71 524,53	621 524,53	493 391,89	128 132,64
26.20.01	Bruttomenot	230 192 901,60	229 452 000	201 015 019,92		230 741 280,41				231 221 225,26	
Rajavartiolaitoksen	Bruttotulot	6 417 901,60	5 467 000	6 756 280,41		6 756 280,41				6 757 777,28	
toimintamenot	Nettomenot	223 775 000,00	223 985 000	194 258 739,51	29 726 260,49	223 985 000,00	0,00	30 204 708,47	254 189 708,47	224 463 447,98	29 726 260,49
26.30.01	Bruttomenot	19 639 689,86	17 440 080	16 886 573,60		19 919 862,37				19 105 526,01	
Pelastustoimen	Bruttotulot	5 713 689,86	3 800 000	6 279 782,37		6 279 782,37				6 279 782,37	
toimintamenot	Nettomenot	13 926 000,00	13 640 080	10 606 791,23	3 033 288,77	13 640 080,00	0,00	2 218 952,41	15 859 032,41	12 825 743,64	3 033 288,77
26.30.02	Bruttomenot	60 967 562,22	63 410 000	57 428 070,29		63 891 212,57				67 474 340,92	
Hätäkeskus-	Bruttotulot	4 693 562,22	4 095 000	4 576 212,57		4 576 212,57				4 576 212,57	
laitoksen	Nettomenot	56 274 000,00	59 315 000	52 851 857,72	6 463 142,28	59 315 000,00	0,00	10 046 270,63	69 361 270,63	62 898 128,35	6 463 142,28
toimintamenot											
26.40.01	Bruttomenot	23 969 861,20	20 967 000	20 928 545,86		24 995 249,83				23 846 294,60	
Maahanmuutto-	Bruttotulot	3 716 861,20	2 000 000	6 028 249,83		6 028 249,83				6 028 249,83	
viraston	Nettomenot	20 253 000,00	18 967 000	14 900 296,03	4 066 703,97	18 967 000,00	0,00	2 917 748,74	21 884 748,74	17 818 044,77	4 066 703,97
toimintamenot											

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääloukan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	53 500 000,00	6 989 008,21	13
26.01.29. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot	53 500 000,00	6 989 008,21	13
Pääloukka yhteensä	53 500 000,00	6 989 008,21	13

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.		Peruutettu Tilijaottelu	Yhteensä
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala			349 496,90
Vuosi 2009			330 662,59
26.20.70.3.	Bell 412 helikopterin lentovaurion korjaus	330 662,59	
Vuosi 2010			18 834,31
26.40.03.	Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen	18 834,31	
Pääloukat yhteensä			349 496,90
Vuosi 2009			330 662,59
Vuosi 2010			18 834,31

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2011	2010
Henkilöstökulut	227 130 774,64	222 067 053,20
Palkat ja palkkiot	226 198 268,89	220 847 377,91
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	932 505,75	1 219 675,29
Henkilösivukulut	60 210 132,49	60 760 487,94
Eläkekulut	53 952 523,74	53 955 683,33
Muut henkilösivukulut	6 257 608,75	6 804 804,61
Yhteensä	287 340 907,13	282 827 541,14
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	17 840,00	16 180,00

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo €tai %
112 Aineettomat oikeudet				
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5	20,0	-
1123-1129 Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	10	10,0	-
114 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20,0	-
119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoja			-
120 Maa- ja vesialueet	Ei poistoja			-
121 Rakennusmaa- ja vesialueet	Ei poistoja			-
122 Rakennukset				
1220 Asuinrakennukset	Tasapoisto	50	2,0	30
1221-1229 Muut rakennukset	Tasapoisto	40	2,5	40
123 Rakennelmat	Tasapoisto	10	10,0	-
124 Rakenteet	Tasapoisto	10	10,0	-
125-126 Koneet ja laitteet				
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet	Tasapoisto	5	20,0	-
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet	Tasapoisto	7	14,3	-
1251 Rajavartiolaitokset ulkovartiolaivat ja raskaat ja kevyt rannikkovartiolaivat	Tasapoisto	30	3,3	-
1252 Lentokoneet ja muut ilmakuljetusvälineet	Tasapoisto	7	14,3	-
1252 Rajavartiolaitoksen ilma-alukset ja niiden varamoottorit ja vaihteistot	Tasapoisto	25	4,0	-
1253 -1254 Raskaat ja kevyet työkoneet	Tasapoisto	7	14,3	-
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,3	-
1256-1269 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20,0	-
127 Kalusteet	Tasapoisto	5	20,0	-
128 Muut aineelliset hyödykkeet				
1280 Taide-esineet	Ei poistoja			-
1289 Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	5	20,0	-
130 Käyttöomaisuusarvopaperit	Ei poistoja			-

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Ennakkomaksuihin ja keskeneräisiin hankintoihin kirjatuille hyödykkeille ei ole laskettu poistoja omaisuusryhmässä 129.

Kirjanpitoyksikölle 240 Sisäasiainministeriö vahvistettiin poistosuunnitelma 1.3.2010.

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	Aineettomat hyödykkeet 119 Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2011	17 449 221,04	23 279 631,19	7 178 222,16	47 907 074,39
Lisäykset	791 549,92	3 663 285,54	9 226 973,69	13 681 809,15
Vähennykset	-1 214 936,12	-107 447,25	-3 209 296,32	-4 531 679,69
Hankintameno 31.12.2011	17 025 834,84	26 835 469,48	13 195 899,53	57 057 203,85
Kertyneet poistot 1.1.2011	14 430 449,14	13 026 588,10	0,00	27 457 037,24
Vähennysten kertyneet poistot	-1 214 936,12	-107 447,25	0,00	-1 322 383,37
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	1 220 204,27	2 472 145,92	0,00	3 692 350,19
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	68 728,26	98 865,63	0,00	167 593,89
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	14 504 445,55	15 490 152,40	0,00	29 994 597,95
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	2 521 389,29	11 345 317,08	13 195 899,53	27 062 605,90

	120-121 Maa- ja vesialueet, Rakennus- maa- ja vesialueet	122-124 Rakennukset ja rakennelmat sekä Rakenteet	Aineelliset hyödykkeet 125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelli- set hyödykkeet	129 Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2011	695 705,30	13 256 243,26	254 718 158,68	2 614 967,65	252 833,90	8 651 683,01	280 189 591,80
Lisäykset	0,00	914 126,56	31 363 230,71	382 263,44	0,00	28 160 303,18	60 819 923,89
Vähennykset	-126 865,84	-2 264 765,13	-10 281 854,76	-228 394,83	-5 938,26	-7 766 789,83	-20 674 608,65
Hankintameno 31.12.2011	568 839,46	11 905 604,69	275 799 534,63	2 768 836,26	246 895,64	29 045 196,36	320 334 907,04
Kertyneet poistot 1.1.2011	0,00	-226 569,11	143 052 482,40	2 522 214,16	198 790,58	0,00	145 546 918,03
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	-1 208 951,69	-9 429 579,08	-228 394,83	-5 938,26	0,00	-10 872 863,86

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	1 234 893,90	18 026 899,59	46 360,47	0,00	0,00	19 308 153,96
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	30 954,08	79 271,33	0,00	0,00	0,00	110 225,41
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	0,00	-169 672,82	151 729 074,24	2 340 179,80	192 852,32	0,00	154 092 433,54
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	568 839,46	12 075 277,51	124 070 460,39	428 656,46	54 043,32	29 045 196,36	166 242 473,50

130	Käyttöomaisuus- arvopaperit	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	Yhteensä
-----	--------------------------------	--	----------

Hankintameno 1.1.2011	41 064 691,63		41 064 691,63
Lisäykset	0,00		0,00
Vähennykset	-41 019 078,73		-41 019 078,73
Hankintameno 31.12.2011	45 612,90		45 612,90
Kertyneet poistot 1.1.2011	0,00		0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00		0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00		0,00
Kertyneet poistot 31.12.2011	0,00		0,00
Arvonkorotukset	0,00		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	45 612,90		45 612,90

Sisäasiainministeriön liitteessä 7 ilmoitetaan tiedot niistä käyttöomaisuushyödykkeistä, jotka ovat edelleen käytössä, vaikka ne olisivat loppuun poistettu. Liite tehdään näin, koska Aditro käyttöomaisuuskirjanpito ei tue Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaista raportointia.

Liitteen kohdat hankintameno 1.1.2011 ja kertyneet poistot 1.1.2011 ovat 624,03 euroa suuremmat kuin edellisen tilinpäätöksen hankintameno ja kertyneet poistot 31.12.2010. Ero tulee viraston 200 Sisäasiainministeriö tiliryhmästä 125-126, ja johtuu siitä, että aiempina vuosina yksi hyödyke ei ole noussut liitetietoraportille käyttöomaisuusjärjestelmässä olleen raporttinvirheen vuoksi.

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2011	2010	Muutos 2011-2010
Korot euromääräisistä saamisista	524,76	2 023,47	-1 498,71
Osingot	518,10	486,48	31,62
Rahoitustuotot yhteensä	1 042,86	2 509,95	-1 467,09
Rahoituskulut	2011	2010	Muutos 2011-2010
Korot euromääräisistä veloista	7 609,34	4 994,02	2 615,32
Muut rahoituskulut	1 367,78	1 633,57	-265,79
Rahoituskulut yhteensä	8 977,12	6 627,59	2 349,53
Netto	-7 934,26	-4 117,64	-3 816,62

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Kirjanpitoyksiköllä 240 Sisäasiainministeriö ei ole talousarviotaloudesta annettuja lainoja.

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale- määrä	Markkina-arvo	31.12.2011			31.12.2010		
			Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet		5 011,76	7 702,50			308,10	7 805,20	7 702,50
Aktia Oyj, A-sarjan osake	1 027	5 011,76	7 702,50			308,10	7 805,20	7 702,50
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet			37 910,40			210,00		41 056 989,13
Suomen Erillisverkot Oy	0		0,00			0,00		41 018 658,26
Osuuskunta Valkeavesi	33		27,75					27,75
Parikkalan Valo Oy	1192		29 069,60					29 069,60
Pohjanmaan Puhelinosuuskunta PPO	2		840,94			210,00		1 261,41
Suvisaariston vesiosuuskunta	1		100,91					100,91
Vaasan läänin puhelin Oy	18		7 871,20					7 871,20
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet	0		0,00			0,00		0,00
...								
Osakkeet ja osuudet yhteensä			45 612,90			518,10		41 064 691,63

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2011	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	105 312,60	0,00	0,00	105 312,60
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	105 312,60	0,00	0,00	105 312,60
Vastattavien rahoituserät							
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	4 579,00	0,00	0,00	4 579,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	4 579,00	0,00	0,00	4 579,00

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Sisäasiainministeriöllä ei ole ilmoitettavaa kohtiin Myönnetty takaukset ja takuut, ja Myönnetty takaukset ja takuut valuutoittain.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2011	Määräraha- tarve 2012	Määräraha- tarve 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	12 163 460,00	13 915 183,00	13 963 635,00	14 036 750,00	24 327 027,00	66 242 595,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2011	Määräraha- tarve 2012	Määräraha- tarve 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						
Yhteensä	12 163 460,00	13 915 183,00	13 963 635,00	14 036 750,00	24 327 027,00	66 242 595,00

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Kirjanpitoyksiköllä 240 Sisäasiainministeriö ei ole taseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Virasto:

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Talousarvion ulkopuolella oleva valtion rahaston yhdystili 31.12.2011 Palosuojelurahasto	15 094 075,64	Palosuojelurahaston varoja käytetään palo- ja pelastustoimen edistämiseen. Palosuojelurahaston varat muodostuvat palovakuutusmaksuista perittävistä palosuojelumaksuista.

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Kirjanpitoyksiköllä 240 Sisäasiainministeriö ei ole valtion velkaa.

Sisäasiainministeriön tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Kirjanpitoyksiköllä 240 Sisäasiainministeriö ei ole valtion velkaa.

5.2 Muut liitteet

Liite 1 Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

- Liite 1a Sisäasiainministeriö
- Liite 1b HALTIK
- Liite 1c Poliisitoimi
- Liite 1d Rajavartiolaitos
- Liite 1e Pelastusopisto
- Liite 1f Häätäkeskustoiminta
- Liite 1g Maahanmuuttovirasto
- Liite 1h Yhteenveto sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksiköstä

Liite 2 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

- Liite 2a Sisäasiainministeriö
- Liite 2b Poliisitoimi
- Liite 2c Rajavartiolaitos
- Liite 2d Pelastusopisto
- Liite 2e Maahanmuuttohallinto
- Liite 2f Yhteenveto sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksiköstä

Liite 3 Hallituksen esitykset vuonna 2011

Liite 4 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kyselylomake

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Sisäasiainministeriö	Julkisoikeudelliset suoritteet				Muut suoritteet			
	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009
TUOTOT								
maksullisen toiminnan tuotot								
- maksullisen toiminnan myyntituotot	5	9	9	28	3	8	8	2
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	5	9	9	28	3	8	8	2
KOKONAISKUSTANNUKSET								
Erilliskustannukset								
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	1	0	0	0	0
- henkilöstökustannukset	3	4	4	12	1	3	3	1
- vuokrat	0	0	0	3	0	1	1	0
- palvelujen ostot	0	0	0	4	0	0	0	0
- muut erilliskustannukset	0	0	0	1	0	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	3	4	4	21	1	4	4	1
Osuus yhteiskustannuksista								
- tukitoimintojen kustannukset	1	1	1	10	1	1	1	0
- poistot	0	0	0	0	0	0	0	0
- korot	0	0	0	0	0	0	0	0
- muut yhteiskustannukset	1	0	0	0	0	1	1	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2	1	1	10	1	2	2	1
Kokonaiskustannukset yhteensä	5	5	5	31	2	6	6	2
KUSTANNUSVASTAAVUUS	0	4	4	-3	1	2	2	0
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki								
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄL- KEEN	0	4	4	-3	1	2	2	0
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki								

Liite 1 a

Hallinnon tietotekniikkakeskus (HALTIK)	Erityislakien perusteella määritellyt suoritteet			
	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009
TUOTOT				
maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	70 324	0	0	0
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	70 324	0	0	0
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	767	0	0	0
- henkilöstökustannukset	20 181	0	0	0
- vuokrat	3 148	0	0	0
- palvelujen ostot	29 198	0	0	0
- muut erilliskustannukset	2 412	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	55 706	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	3 439	0	0	0
- poistot	4 688	0	0	0
- korot	558	0	0	0
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	8 685	0	0	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	64 391	0	0	0
KUSTANNUSVASTAAVUUS	5 933	0	0	0
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	5 933	0	0	0
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki				

Liite 1 b

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Poliisitoimi	Julkisoikeudelliset suoritteet				Muut suoritteet				Erityislakien per. määrätyt suoritteet			
	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009
TUOTOT												
maksullisen toiminnan tuotot												
- maksullisen toiminnan myyntituotot	0	0	0	44 352	0	0	0	2 283	0	0	0	1
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0			0	0			0	0		
Tuotot yhteensä	0	0	0	44 352	0	0	0	2 283	0	0	0	1
KUSTANNUKSET												
maksullisen toiminnan erilliskustannukset												
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	877	0	0	0	25	0	0	0	0
- henkilöstökustannukset	0	0	0	28 191	0	0	0	227	0	0	0	9
- vuokrat	0	0	0	3 844	0	0	0	44	0	0	0	0
- palvelujen ostot	0	0	0	6 420	0	0	0	1 401	0	0	0	0
- muut erilliskustannukset	0	0	0	458	0	0	0	50	0	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	0	0	0	39 790	0	0	0	1 747	0	0	0	9
Osuus yhteiskustannuksista												
- tukitoimintojen kustannukset	0	0	0	3 612	0	0	0	504	0	0	0	0
- poistot	0	0	0	185	0	0	0	42	0	0	0	0
- korot	0	0	0	20	0	0	0	6	0	0	0	0
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	350	0	0	0	-28	0	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	0	0	4 167	0	0	0	524	0	0	0	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	0	0	0	43 957	0	0	0	2 271	0	0	0	9
KUSTANNUSVASTAAVUUS	0	0	0	395	0	0	0	12	0	0	0	-8
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki												
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	0	0	0	395	0	0	0	12	0	0	0	-8
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki												

Liite 1 c

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Rajavartiolaitos	Julkisoikeudelliset suoritteet (sairaankuljetus, viisumit ja muut luvat/päätökset)				RVLL 578/2005 perusteella annetut suoritteet (vuokraus)			
	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009
TUOTOT								
maksullisen toiminnan tuotot								
- maksullisen toiminnan myyntituotot	1 120	0	608	492	1 040	1 600	1 481	1 655
- maksullisen toiminnan muut tuotot							284	319
Tuotot yhteensä	1 120	0	608	492	1 040	1 600	1 765	1 974
KOKONAISKUSTANNUKSET								
Erilliskustannukset								
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	0	437	261	15	2 300	3 827	3 526
- henkilöstökustannukset	760	0	534	335	65	0	91	64
- vuokrat	0				989			
- palvelujen ostot	87				31			
- muut erilliskustannukset	5				3			
Erilliskustannukset yhteensä	853	0	971	596	1 102	2 300	3 918	3 590
Osuus yhteiskustannuksista								
- tukitoimintojen kustannukset	904	0	77	44	1 168	0		
- poistot	155	0	286	298	6	0		14
- korot	28				1			6
- muut yhteiskustannukset	0				0			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 087	0	363	342	1 175	0	0	20
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 940	0	1 334	938	2 277	2 300	3 918	3 610
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-820	0	-726	-446	-1 237	-700	-2 153	-1 636
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki								
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-820	0	-726	-446	-1 237	-700	-2 153	-1 636
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki								

Liite 1 d

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Pelastusopisto	Julkisoikeudelliset suoritteet				Muut suoritteet			
	2011 toteutu- ma	2011 tavoite	2010	2009	2011 toteutu- ma	2011 tavoite	2010	2009
TUOTOT								
maksullisen toiminnan tuotot								
- maksullisen toiminnan myyntituotot	130	139	115	138	879	905	803	669
- maksullisen toiminnan muut tuotot					259	292	264	224
Tuotot yhteensä	130	139	115	138	1 138	1 197	1 067	893
KOKONAISKUSTANNUKSET								
Erilliskustannukset								
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	2	2	2	8	12	13	16	11
- henkilöstökustannukset	167	167	168	277	398	370	430	515
- vuokrat	10	10	10	1	5	4	2	5
- palvelujen ostot	15	15	19	22	90	81	95	82
- muut erilliskustannukset	4	4	5	4	37	33	32	25
Erilliskustannukset yhteensä	198	198	204	312	542	501	575	638
Osuus yhteiskustannuksista								
- tukitoimintojen kustannukset	47	43	42	52	190	180	180	175
- poistot	4	4	4	12	52	56	64	42
- korot	1	1	1	1	3	3	3	2
- muut yhteiskustannukset	100	105	116	125	510	490	494	498
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	153	153	163	190	755	702	718	718
Kokonaiskustannukset yhteensä	351	351	367	502	1 297	1 203	1 293	1 356
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-221	-212	-252	-364	-159	-6	-226	-463
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki								
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄL- KEEN	-221	-212	-252	-364	-159	-6	-226	-463

Liite 1 e

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Hätäkeskuslaitos	Julkisoikeudelliset suoritteet				Muut suoritteet			
	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009
TUOTOT								
maksullisen toiminnan tuotot								
- maksullisen toiminnan myyntituotot	3 662	3 450	3 590	4 159	822	853	820	883
- maksullisen toiminnan muut tuotot								
Tuotot yhteensä	3 662	3 450	3 590	4 159	822	853	820	883
KOKONAISKUSTANNUKSET								
Erilliskustannukset								
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	21	20	20	24	5	5	5	6
- henkilöstökustannukset	1 024	997	944	916	224	227	215	228
- vuokrat	463	399	532	461	101	90	121	115
- palvelujen ostot	44	38	42	42	10	9	10	10
- muut erilliskustannukset	1	1	2	8	0	0	0	2
Erilliskustannukset yhteensä	1 553	1 454	1 540	1 450	340	331	350	361
Osuus yhteiskustannuksista								
- tukitoimintojen kustannukset	1 044	1 015	964	1 398	229	231	220	334
- poistot	14	12	21	44	3	3	5	11
- korot	3	2	4	4	1	0	1	1
- muut yhteiskustannukset	432	518	407	117	95	118	93	29
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 493	1 547	1 397	1 563	328	352	318	375
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 046	3 001	2 936	3 013	668	683	668	736
KUSTANNUSVASTAAVUUS	616	449	653	1 147	154	170	152	147
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki								
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	616	449	653	1 147	154	170	152	147
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki								

Liite 1 f

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Maahanmuuttovirasto	Julkisoikeudelliset suoritteet			
	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009
TUOTOT				
maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	5 503	4 500	3 265	2 929
- maksullisen toiminnan muut tuotot				
Tuotot yhteensä	5 503	4 500	3 265	2 929
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	81	90	46	133
- henkilöstökustannukset	3 091	3 200	3 095	3 169
- vuokrat	801	600	647	605
- palvelujen ostot	1 890	1 000	1 138	1 832
- muut erilliskustannukset	106	100	68	142
Erilliskustannukset yhteensä	5 969	4 990	4 994	5 881
Osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset				
- poistot	662	200	166	175
- korot	47	40	37	37
- muut yhteiskustannukset	17	10	9	11
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	726	250	212	223
Kokonaiskustannukset yhteensä	6 695	5 240	5 206	6 104
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-1 192	-740	-1 941	-3 175
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-1 192	-740	-1 941	-3 175
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

Liite 1 g

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)																					
Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikkö yhteensä	Julkisoikeudelliset suoritteet				Muut suoritteet				Erytislakien perusteella määrätyt muut suoritteet (HALTIKin palvelutoiminta)				Poliisin erityislakien perusteella annetut suoritteet				RVLL 578/2005 perusteella annetut suoritteet (vuokraus)				Liite 1 h
	2011	2011	2010	2009	2011	2011	2010	2009	2011	2011	2010	2009	2011	2011	2010	2009	2011	2011	2010	2009	
	toteutuma	tavoite			toteutuma	tavoite			toteutuma	tavoite			toteutuma	tavoite			toteutuma	tavoite			
TUOTOT																					
maksullisen toiminnan tuotot																					
- maksullisen toiminnan myyntituotot	10 420	8 098	7 587	52 098	1 704	1 766	1 631	3 837	70 324	0	0	0	0	0	0	0	1 040	1 600	1 481	1 655	
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0	259	292	264	224	0	0	0	0	0	0	0	0			284	319	
Tuotot yhteensä	10 420	8 098	7 587	52 098	1 963	2 058	1 895	4 061	70 324	0	0	0	0	0	0	0	1 040	1 600	1 765	1 974	
KOKONAISKUSTANNUKSET																					
Erilliskustannukset																					
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	105	112	505	1 304	17	18	21	42	767	0	0	0	0	0	0	0	15	2 300	3827	3 526	
- henkilökustannukset	5 045	4 368	4 745	32 900	623	600	648	971	20 181	0	0	0	0	0	0	9	65	0	91	64	
- vuokrat	1 274	1 009	1 189	4 914	106	95	124	164	3 148	0	0	0	0	0	0	0	989				
- palvelujen ostot	2 036	1 053	1 199	8 320	100	90	105	1 493	29 198	0	0	0	0	0	0	0	31				
- muut erilliskustannukset	116	105	75	613	37	33	32	77	2 412	0	0	0	0	0	0	0	3				
Erilliskustannukset yhteensä	8 576	6 647	7 713	48 051	883	836	930	2 747	55 706	0	0	0	0	0	0	9	1 102	2 300	3 918	3 590	
Osuus yhteiskustannuksista																					
- tukitoimintojen kustannukset	1 996	1 059	1 084	5 116	420	412	401	1 013	3 439	0	0	0	0	0	0	0	1 168	0			
- poistot	835	216	477	714	55	59	69	95	4 688	0	0	0	0	0	0	0	6	0		14	
- korot	49	43	42	62	4	3	4	9	558	0	0	0	0	0	0	0	1			6	
- muut yhteiskustannukset	550	633	532	603	605	609	588	499	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 430	1 951	2 135	6 495	1 084	1 083	1 062	1 616	8 685	0	0	0	0	0	0	0	1 175	0	0	20	
Kokonaiskustannukset yhteensä	12 006	8 598	9 848	54 546	1 967	1 919	1 992	4 363	64 391	0	0	0	0	0	0	9	2 277	2 300	3 918	3 610	
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-1 586	-500	-2 261	-2 448	-4	139	-97	-302	5 933	0	0	0				-8	-1 237	-700	-2 153	-1 636	
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki																					
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-1 586	-500	-2 261	-2 448	-4	139	-97	-302	5 933	0	0	0				-8	-1 237	-700	-2 153	-1 636	
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki																					

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvas taavuuslaskelma (1 000 €)					Liite 2a
Toimiala: Sisäasiainministeriö					
	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009	
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot					
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	680	500	509	364	
- EU:lta saatu rahoitus	1236	1 000	1052	274	
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus		0	0	0	
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot		0	0	0	
Tuotot yhteensä	1916	1500	1561	638	
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset					
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	2	0	5	5	
- henkilöstökustannukset	591	500	490	292	
- vuokrat	18	0	37	9	
- palvelujen ostot	677	500	466	148	
- muut erilliskustannukset	666	100	104	40	
Erilliskustannukset yhteensä	1954	1100	1102	494	
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista					
- tukitoimintojen kustannukset	632	400	392	67	
- poistot	3	50	31	1	
- muut yhteiskustannukset	468	300	276	87	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1103	750	699	155	
Kokonaiskustannukset yhteensä	3057	1850	1801	649	
OMARAHOITUSOSUUS					
tuotot - kustannukset	-1141	-350	-240	-11	
Omarahoitusosuus %	62,68	81,08	86,67	98,31	

Toimiala: Poliisitoimi	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009	Liite 2b
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot					
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	0	0	0	950	
- EU:lta saatu rahoitus	0	0	0	263	
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	0	0	0	8	
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	81	
Tuotot yhteensä	0	0	0	1 302	
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset					
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	124	
- henkilöstökustannukset	0	0	0	680	
- vuokrat	0	0	0	69	
- palvelujen ostot	0	0	0	145	
- muut erilliskustannukset	0	0	0	2	
Erilliskustannukset yhteensä	0	0	0	1 020	
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista					
- tukitoimintojen kustannukset	0	0	0	160	
- poistot	0	0	0	40	
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	30	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	0	0	230	
Kokonaiskustannukset yhteensä	0	0	0	1 250	
OMARAHOITUSOSUUS					
tuotot - kustannukset				52	
Omarahoitusosuus %				104,16	

Toimiala: Rajavartiolaitos						Liite 2c
	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009		
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot						
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	4259	3026	115	1 838		
- EU:lta saatu rahoitus	0	0	1311	5 204		
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	62	0	0	0		
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	238	0		
Tuotot yhteensä	4321	3 026	1 664	7 042		
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset						
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	3770	0	6128	7 411		
- henkilöstökustannukset	0	0	121	767		
- vuokrat	0	0	0	0		
- vuokrat	787	0	191	2 740		
- palvelujen ostot	1261	0	24	41		
- muut erilliskustannukset	5818	0	6 464	10 959		
Erilliskustannukset yhteensä						
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista	291	0	323	0		
- tukitoimintojen kustannukset	144	0	0	0		
- poistot	26					
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	0		
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	461	0	323	0		
Kokonaiskustannukset yhteensä	6279	0	6 787	10 959		
OMARAHOITUSOSUUS						
tuotot - kustannukset	-1 958	3 026	-5 123	-3 917		
Omarahoitusosuus %	69 %		25 %	64 %		

Toimiala: Pelastusopisto						Liite 2d
	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009		
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot						
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	320		273	268		
- EU:lta saatu rahoitus	1403		1 508	1 587		
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	6		7	5		
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot			35	3		
Tuotot yhteensä	1 729	0	1 823	1 863		
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset						
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	117		281	20		
- henkilöstökustannukset	976		1 021	678		
- vuokrat	85		117	44		
- palvelujen ostot	246		168	129		
- muut erilliskustannukset	290		160	82		
Erilliskustannukset yhteensä	1 714	0	1 747	953		
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista						
- tukitoimintojen kustannukset	313		472	641		
- poistot	30		48	158		
- muut yhteiskustannukset	5		8			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	66		126	98		
Kokonaiskustannukset yhteensä	414	0	654	897		
OMARAHOITUSOSUUS	2 128	0	2 401	1 850		
tuotot - kustannukset	-399	0	-578	13		
Omarahoitusosuus %	81 %		76 %	101 %		

Toimiala: Maahanmuuttohallinto (Maahanmuuttovirasto)						Liite 2e
	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009		
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot						
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	56	75		617		
- EU:lta saatu rahoitus	307	375	313	141		
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus						
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot						
Tuotot yhteensä	363	450	313	758		
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset	4	5	5	5		
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	315	321	274	202		
- henkilöstökustannukset	19	19	35	18		
- vuokrat	76	98	59	515		
- palvelujen ostot	81	128	90	84		
- muut erilliskustannukset	495	571	463	824		
Erilliskustannukset yhteensä						
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista						
- tukitoimintojen kustannukset						
- poistot						
- muut yhteiskustannukset			10			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä			10			
Kokonaiskustannukset yhteensä	495	571	473	824		
OMARAHOITUSOSUUS						
tuotot - kustannukset	-132	-121	-160	-66		
Omarahoitusosuus %	73	79	66	92		

Toimiala: SM kirjanpitoyksikkö yhteensä	2011 toteutuma	2011 tavoite	2010	2009		Liite 2f
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot						
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	5315	3601	897	4037		
- EU:lta saatu rahoitus	2946	1375	4184	7469		
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	68	0	7	13		
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	273	84		
Tuotot yhteensä	8 329	4 976	5 361	11 603		
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset	3893	5	6419	7565		
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1882	821	1906	2619		
- henkilöstökustannukset	122	19	189	140		
- vuokrat	1786	598	884	3677		
- palvelujen ostot	2298	228	378	249		
- muut erilliskustannukset	9 981	1 671	9 776	14 250		
Erilliskustannukset yhteensä						
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista	1236	400	1187	868		
- tukitoimintojen kustannukset	177	50	79	199		
- poistot	31	0	8	0		
- muut yhteiskustannukset	534	300	412	215		
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1978	750	1686	1282		
Kokonaiskustannukset yhteensä	11 959	2 421	11 462	15 532		
OMARAHOITUSOSUUS						
tuotot - kustannukset	-3 630	2 555	-6 101	-3 929		
Omarahoitusosuus %	70	206	47	75		

Vuonna 2011 sisäasiainministeriöstä esiteltyt hallituksen esitykset

Liite 3

Hallituksen esitys Barentsin euroarktisen alueen hallitusten välillä yhteistyöstä onnettomuuksien ehkäisemisen, niihin varautumisen ja pelastustoiminnan alalla tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, HE 139/2011

Hallituksen esitys pohjoismaisen kansalaisuussopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, HE 70/2011

Hallituksen esitys laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain 45 §:n muuttamisesta, HE 49/2011

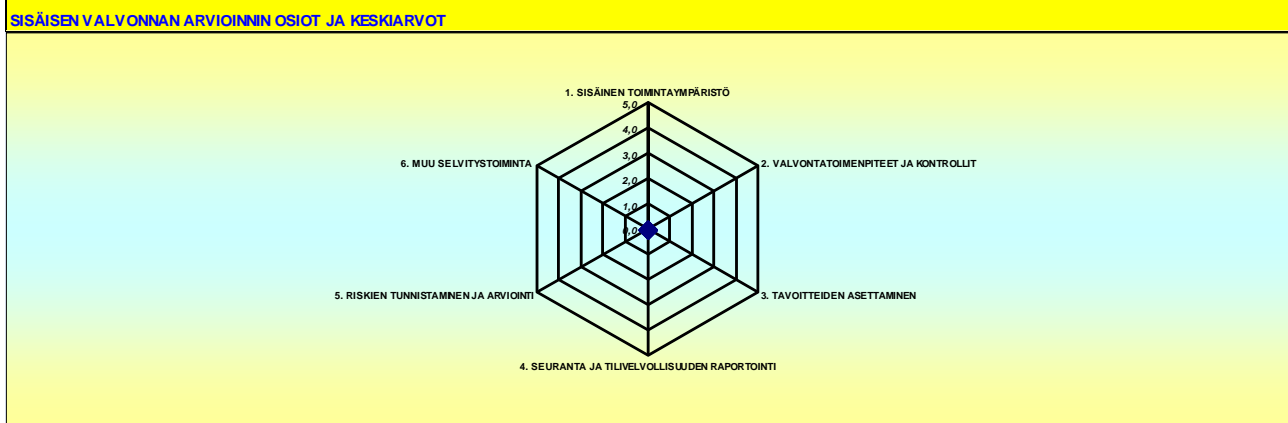
Hallituksen esitys laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, HE 37/2011

Hallituksen esitys rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi tehdyn neuvoston päätöksen täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi, HE 25/2011

Hallituksen esitys laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain 45 §:n muuttamisesta, HE 336/2010

Hallituksen esitys laiksi järjestyslain muuttamisesta, HE 330/2010

SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI						Lite 4
NIMI:						
OSASTO / YKSIKKÖ:						
PVM:						

OHJE (tarkemmat ohjeet taulukon ensimmäisellä sivulla)

Kysymysten arviointi tehdään täysinä lukuina arvoilla 1-5 (5=Täysin samaa mieltä/asia on kunnossa, 4=jokseenkin kunnossa/samaa mieltä, 3=neutraali, 2=hieman parannettavaa/jokseenkin eri mieltä, 1=Asia vaatii kehittämistoimenpiteitä/täysin eri mieltä)

Jos arvioit kysymykset arvosanalla 1 tai 2 => arvioi myös kohdan seurausten vakavuus ja uhkan todennäköisyys

Seurausten vakavuus 1-3 (1=vähäinen, 2=vakava, 3=erittäin vakava)

Uhkan todennäköisyys 1-3 (1=alhainen, 2=keskimääräinen, 3=korkea)

		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaustoimenpiteet (erityisesti jos riski on sietämätön/merkittävä = punainen)
1. SISÄINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ						
1.1	Meillä on yhteisesti hyväksytyt arvot ja noudatamme niitä				0	
1.2	Toimintaa ja taloutta ohjaavat selkeät määräykset ja ohjeet				0	
1.3	Johto käsittelee toiminnan ja talouden suunnitelmat ja seurantatiedot sekä ryhtyy toimenpiteisiin jos seurantatiedot niin edellyttävät.				0	
1.4	Taloussääntö, ohjesäännöt sekä muut sisäiset määräykset ovat ajan tasalla ja muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden.				0	
1.5	Organisaatioon on nimetty laillisuusvalvonnasta vastaava taho, joka huolehtii laillisuusvalvonnan ohjeistuksesta ja tiedottamisesta				0	
1.6	Tarkastuksissa tai kantelujen käsittelyn yhteydessä havaittuihin puutteisiin ja virheisiin puututaan asianmukaisin toimenpitein.				0	
1.7	Organisaation henkilöstöllä on tehtäviensä edellyttämä riittävä osaaminen				0	
1.8	Työjärjestykset ja vastuut ovat ajantasalla, eikä niissä ole ristiriitaisuuksia tosiasiallisten käytäntöjen kanssa				0	
1.9	Palvelusopimukset ovat ajantasalla				0	
1.10	Organisaation laskentatoimi on järjestetty asianmukaisesti (johtamisen tarvitsemat oikeat ja riittävät tiedot)				0	
Keskiarvo		0,0				
2. VALVONTATOIMENPITEET JA KONTROLLIT						
2.1	Organisaatio arvioi ulkoisten tarkastajien huomiot ja laatii tarvittavat toimenpidesuunnitelmat, jotka on henkilövastuutettu ja aikataulutettu				0	
2.2	säännöllisesti jonkun ulkopuolisen arvioijan toimesta (auditointisuunnitelmat)				0	
2.3	Järjestelmien väliset rajapinnat tarkastetaan ja täsmäytetään säännöllisesti				0	
2.4	Organisaation valvontatoimenpiteet sisältävät hallinnassa olevan omaisuuden ja varojen turvaamisen.				0	
2.5	Mahdollisiin väärinkäytöstilanteisiin reagoidaan ja ne ilmoitetaan annettujen määräysten mukaisessa järjestyksessä eteenpäin				0	
2.6	valvontatoimenpiteet on kuvattu olennaisuuden edellyttämässä laajuudessa				0	
2.7	Valvonta- ja tarkastustoimenpiteet kattavat riittävästi myös EU-hankkeiden hallinnoinnin.				0	
2.8	Organisaation tarkastustoiminta on riittävä ja kattaa riittävästi toiminnan ja talouden tarkoituksenmukaisuuden ja laillisuuden.				0	
2.9	Organisaation tarkastustoimi kattaa riittävästi myös johtamisen edellyttämät tiedot (oikeat ja riittävät tiedot)				0	

3. TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaus toimenpiteet
3.1	Organisaation perustehtävä, visio ja strategia otetaan huomioon toiminnan ja talouden suunnittelussa				0	
3.2	Toiminnan ja talouden suunnittelu perustuu annettuihin säädöksiin ja ohjeisiin				0	
3.3	Tulosalueille /-yksiköille asetetut tavoitteet ovat keskeisiä ja johtavat koko organisaation tavoitteisiin.				0	
3.4	Organisaatio tuntee SM:n yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja tiedostaa niiden merkityksen omassa toiminnassaan				0	
3.5	Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja poikkeamiin reagoidaan				0	
3.6	Toiminnan ja talouden ohjeistus on riittävää				0	
Keskiarvo		0,0				
4. SEURANTA JA TILIVELVOLLISUUDEN RAPORTOINTI		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaus toimenpiteet
4.1	Toimintakertomus sisältää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioinnin				0	
4.2	Toimintakertomus sisältää tuottavuus- ja taloudellisuustiedot				0	
4.3	Toimintakertomus sisältää laadunhallintatiedot (palvelukyky ja laatu)				0	
4.4	Toimintakertomus sisältää kustannustiedot.				0	
4.5	Toimintakertomus kattaa organisaation toiminnan merkittävimmät osa-alueet (80 %)				0	
4.6	Toimintakertomus sisältää tärkeimmät tiedot henkilöstöstä: rakenteesta, määrästä, kuluista, työnhyvinvoinnista ym.				0	
4.7	Operatiivisen toiminnan suoritteiden seurantatiedot tarkastetaan säännöllisesti.				0	
Keskiarvo		0,0				
5. RISKIEN TUNNISTAMINEN JA ARVIOINTI		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaus toimenpiteet
5.1	Riskien tunnistaminen on jatkuvaa ja perustuu järjestelmälliseen menetelmään.				0	
5.2	Organisaation tietoturvariskit on kartoitettu ja niitä hallitaan				0	
5.3	Organisaatiomme toimintariskit on kartoitettu ja niitä hallitaan				0	
5.4	Organisaatiomme työturvallisuus- ja terveysriskit on kartoitettu ja niitä hallitaan				0	
5.5	Organisaatiomme taloudenhoidon riskit on kartoitettu ja niitä hallitaan				0	
5.6	Toiminnan ja talouden suunnittelussa huomioidaan ulkoiset tekijät ja niiden muutokset				0	
5.7	Toiminnan tavoitteita uhkaavat riskit tunnistetaan osana suunnitteluprosessia.				0	
5.8	EU-hankkeiden hallinnointi ja vastuut on järjestetty asianmukaisesti				0	
Keskiarvo		0,0				
6. MUU SELVITYSTOIMINTA		Arvioi 1-5	Seurausten vakavuus 1-3	Uhkan tod.näk.1-3	Laskee	Toteutumisen seuraus/korjaus toimenpiteet
6.1	Organisaatiosta on on tehty kansainvälinen arvio				0	
6.2	Organisaatio on osallistunut EFQM laatupalkinto kilpailuun (arviointi/sijoitus)				0	
6.3	Organisaatio on hankkinut toiminnastaan sertifikaatin / kvaifioinnin				0	
6.4	Organisaatiossa on tehty säännöllisesti johtamiskysely				0	
6.5	Organisaatiossa on tehty säännöllisesti työilmahyvinvointitutkimus				0	
Keskiarvo		0				

6 Allekirjoitukset

TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAN HYVÄKSYMINEN

Olemme tänään hyväksyneet Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön vuoden 2011 tilinpäätöksen.

Helsingissä 15.3.2012

Sisäasiainministeri

Päivi Räsänen

Kansliapäällikkö

Ritva Viljanen

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä . . . 2012

Sami Kummila
johtava tilintarkastaja, JHTT

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön tilinpäätös 2011

Sisäasiainministeriö -kirjanpitoyksikön vuoden 2011 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista. Tilinpäätös käsittää koko sisäasiainministeriön hallinnonalan lukuun ottamatta poliisitointia.

Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä toimialoittain katsauksen toiminnan vaikuttavuuteen, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös toimialoittain kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.

SM:n julkaisusarjan teemat ovat:

- Hallinto
- Sisäinen turvallisuus
- Maahanmuutto
- Yhdenvertaisuus
- Keskustelualoitteet

Julkaisujen verkkosivut:
www.intermin.fi/julkaisut

Tilaukset:
Sisäasiainministeriö
PL 26, 00023 Valtioneuvosto

ISSN 1236-2840
ISBN 978-952-491-735-3 (nid.)
ISBN 978-952-491-736-0 (PDF)